Weekly
Ambedkar Times
Editor-in-Chief: Prem Kumar Chumber Contact: 001-916-947-8920 Fax: 916-238-1393 E-mail: chumbermedia@yahoo.com, editor@ambedkartimes.com
VOL- 12 ISSUE- 23 August 19, 2020 California (USA) www.ambedkartimes.com www.deshdoaba.com

Indian-American Sabrina Singh is Kamala Harris' press secretary

Singh, 32, previously headed the press shop of two Democratic presidential candidates

Washington- Senator Kamala Harris has roped in Indian-American Sabrina Singh, who previously was the spokeswoman of two Democratic presidential candidates, as press secretary for her Democratic vice presidential campaign.

Singh, 32, previously headed the press shop of two Democratic presidential candidates -- New Jersey Senator Cory Booker and former New York mayor Mike Bloomberg.

Last week, Democratic presumptive vice presidential nominee Joe Biden, 77, picked 55-year-old Indian-origin Harris as his running mate.

"I'm so excited to join the #BidenHarris ticket as Press Secretary for @KamalaHarris! Can't wait to get to work and win in November!" said Singh, the first-ever Indian-American press secretary to a vice presidential nominee of a major political party.

A resident of Los Angeles, Singh was earlier spokesperson of the Democratic National Committee.

She is the granddaughter of Sardar J J Singh of the India League of America, a non-profit organization which champions the interests of Indian-American community in the US.

In the 1940s, J J Singh along with a small group of fellow Indians mounted a nationwide campaign against racial discriminatory policies of the US. This culminated in the then president Harry Truman signing the Luce-Celler Act on July 2, 1946. The signing of the Act allowed a quota of 100 Indians to immigrate to the United States per annum.

Meanwhile, Sri Lankan-American RohiniKosoglu has been appointed in a senior role to advise Harris. She has earlier served as a senior advisor to Harris in her Senate office and presidential campaign.

Harris was a presidential aspirant until last year before she dropped out of the race because of lack of popular support.

Courtesy: The Tribune India.

Democrats open convention with appeal for unity, action

With the US in crisis from COVID-19, Michelle Obama blasts Trump's failures, says Biden will lead with empathy.

The Democratic Party opened its presidential convention with calls for unity and action to lift a deeply divided United States from its economic and political crisis by replacing President Donald Trump with Joe Biden. Former First Lady Michelle Obama launched a scathing attack on President Trump, calling him the "wrong president" whose failures have brought chaos, adding that Biden's empathy and down-to-earth leadership would restore health and prosperity to the US. "We have got to show up with passion and hope for Joe Biden," said the former first lady on Monday.

"Joe's life is a testament to getting back up and he is going to channel his passion into lifting us back up." The Democrats will formally nominate Biden for president on Thursday with delegates voting in a convention being held via video conference across 57 states and principalities. On Monday, delegates and the American public heard from former Democratic presidential contenders Bernie Sanders and Amy Klobuchar, as well as Republicans and working Americans who support Biden.

"The job is hard," said Michelle, whose husband Barack served as president from 2009 to 2016. "It requires clear-headed judgement, a mastery of complex and competing issues, a devotion to facts and history, a moral compass and an ability to listen. And an abiding belief that each of the 330 million lives in this country has meaning and worth.

"You simply cannot fake your way through this job," she said while taking a shot at Trump who she said is not capable of rising to the challenge the nation is facing.

"Whenever we look to this White House for leadership or consolation or any sense of steadiness, what we get is chaos, lack of vision and total and utter lack of empathy."

Trump, who appeared at a campaign rally in Oshkosh, Wisconsin, earlier in the day mocked the Democrats' use of a pre-taped video, including Michelle's remarks, saying he doubted many Americans would tune in to the televised event.

While the opening night lacked the authentic feel of a traditional convention with a packed hall of nearly 4,000 rowdy delegates, the video conferencing elements reflect the new normal of American life amid the coronavirus pandemic.

Sanders described an "unprecedented moment" in American political history marked by a pandemic that has killed 170,000 people in the US, economic collapse that has resulted in 30 million jobless, and systemic racism leading to nationwide protests. "The future of our democracy is at stake. The future of our economy is at stake. The future of our planet is at stake. We must come together to defeat Donald Trump and elect Joe Biden," said Sanders, while taking credit for shaping today's Democratic Party. "Together, we have moved this country in a bold new direction, showing that all of us Black and white, Latino, Native American, Asian American, gay and straight, native born and immigrant, yearn for a nation based on the principles of justice, love and compassion," Sanders said, adding that Trump is taking America "down the path to authoritarianism".

Prominent Republican and former Ohio Governor John Kasich, seen standing at a fork in the road, said the US is standing "at a crossroads" in this election and he feels it is his patriotic duty to oppose his own party's president.

Kasich called Biden "a man who can help us see the humanity in each other".

The convention started with a montage of Americans reading the opening lines of the US Constitution, starting with the phrase "We the People", setting a broadly inclusive theme for Biden's campaign against Trump who Democrats accuse of violating constitutional norms in his conduct in office. Much of the Democrats' message focused on the hardships the coronavirus pandemic has imposed on Americans and Trump's inability to control the outbreak.

Actress Eva Longoria, who served as the master of ceremonies for the evening's programme, spoke by video conference with Biden supporters Scott Richardson, a small business owner, Rick Telesz, a farmer, and Michelle Beebe, a school nurse. Senator Amy Klobuchar, who ran unsuccessfully for president, touched on her 92-year-old father who survived a bout with COVID-19 in May.

"We need a president who will look out for seniors, like my dad, whose families visit them looking through windows not knowing if it will be the last time they will see them," Klobuchar said. Kristin Urquiza, who lost her father to COVID-19, blamed Trump's mismanagement of the pandemic for his death.

"My dad was a healthy 65-year-old. His only pre-existing condition was trusting Donald Trump, and for that, he paid with his life," she said. "When I cast my vote for Joe Biden, I will do it for my Dad." Michigan Governor Gretchen Whitmer, who gained national prominence for her tough stance against the virus, said: "Just imagine if we had a national strategy to address the COVID virus." Democrats are seeking to harness the power of the Black Lives Matter protests that erupted across the US after the death of George Floyd. Speaking from Houston, Floyd's brothers, Rodney and Philonese, held a moment of silence for their brother at the virtual 2020 Democratic National Convention. "It's up to us to carry on the fight for justice. Our actions will be their legacies," Philonese said.

Convention producers interspersed images of Americans protesting set to the rousing Bruce Springsteen song, The Rising, with clips of Biden giving a fiery speech about police reform and civil rights in Philadelphia. Washington, DC, Mayor Muriel Bowser described her decision to rename three city blocks in front of the White House the Black Lives Matter Plaza, after federal law enforcement cleared protesters with tear gas and riot gear. "While we were peacefully protesting, Donald Trump was plotting," Bowser said, "That's when I said, enough is enough."

SOURCE: AL JAZEERA AND NEWS AGENCIES

CHARAN DASS BANGA PASSED AWAY

BIG LOSS TO THE BANGA FAMILY & COMMUNITY

Death leaves a heartache no one can heal, LOVE leaves a memory no one can steal.

This proverb applies to our revered and head of BANGA FAMILY Mr. CHARAN DASS BANGA who breathed his last on JULY 30, 2020.

Mr. BANGA a dedicated apostle and missionary of GURU RAVIDASS DASS JI and a household name among the community in INDIA and Overseas, left for his heavenly abode after a prolonged illness. He is survived by his wife Smt. KARTAR KAUR, three sons HARDIAL, MOHINDER& BALBIR, four daughters MOHINDER LOI, RASHPAL KAUR, BIMLA LINGHAM& SONA LAL and 27 budding young grandkids who will tread the path aligned by Mr. BANGA. BANGA FAMILY especially Mr. CHARAN DASS BANGA had an unbearable setback last year when MR. SUKHDEV BANGA the youngest son predeceased him leaving the family in distress.

His "JODA SEWA" and decorations of Gurdwara Sahib during Sri Guru Ravidass Gurpurab will always be remembered. He used to get sparkling-shiny-papers from India which he used for making multicolor pennant string banners (JHANDIAN) for decorating Gurughar. He would ask his family members and Sangat for help with this project every year. Even when he was close to 90 years of age, he worked for hours preparing the decorations. He used to stay by the entrance doing JODA SEWA and insisted on organizing the shoes. He used to tell young kids to say "WAHE GURU", as they entered the prayer hall. He visited Gurughar pretty much every day, sometimes twice a day. He used to walk two miles from his home to Gurughar irrespective of weather, rain, sunshine or freezing cold did not deter him from serving in GURUGHAR. He used to tell stories about Sri Guru Ravidass ji and other Guru Sahibs. He had a vast knowledge of Sri Guru Granth Sahib. He was a true disciple of Sri Guru Ravidass ji. Not to speak of BANGA FAMILY, the whole Community lost a great Sewadar when he left the family for eternal Sewa of GOD for good.

BANGA FAMILY has played a major role in the Pittsburg Gurughar improvements. The new DARBAR HALL was designed and built with the help of Mohinder Banga and Hardial Banga. Sukhdev Banga installed the sound system. Banga family recently paid for all the windows, paint and stucco work of the old Gurughar building to give it a fresh and renovated look. They are major contributors to all the Gurughars in INDIA, PITTSBURG, SACRAMENTO and HOUSTON TX.

Mr. Charan Dass Banga's funeral service was attended by his family and close friends on 8/12/20, at the Pittsburg Funeral Chapel. Due to Covid-19 virus, very few people were allowed in the funeral chapel. Final Ardass was at Sri Guru Ravidass Temple, Pittsburg.

It is hard to forget someone who gave and sacrificed a lot for the community to remember. The name of Mr. CHARAN DASS BANGA will be written in golden letters in the service of GOD and community and will be cherished till eternity.

We still visualize him sitting in front of the Darbar Hall entrance and sorting shoes with a smile. May Akalpurkh bless the departed soul with eternal peace and tranquility and give Banga family the courage to bear this irreparable loss. Our heartfelt condolences to Banga family.

ਮਨ ਬਚ ਕ੍ਰਮ ਰਸ ਕਸਹਿ ਲੁਭਾਨਾ ॥ਬਿਨਸਿ ਗਇਆ ਜਾਇ ਕਹੂੰ ਸਮਾਨਾ ॥
ਕਹਿ ਰਵਿਦਾਸ ਬਾਜੀ ਜਗੁ ਭਾਈ ॥ਬਾਜੀਗਰੁ ਸਉ ਮੁਹਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਬਨ ਆਈ ॥

Report: Ramesh Suman Ex-Chairman: Sri Guru Ravidass Sabha Pittsburg (CA)

SKY TRANSPORT SOLUTIONS

STRIVE FOR MORE

ਟਰੱਕਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਵੀਰਾਂ ਦੇ ਲਈ
ਸਕਾਈ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਸਾਲਿਊਸ਼ਨ
ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੇਵਾਵਾਂ

WE PROVIDE ALL TRUCKING RELATED PERMITS AND SERVICES

SPECIAL BIT INSPECTION AND DOT AUDIT COMPLIANCE:

ICC, DOT, IFTA, IRP Plates, PERMITS, NYP, KYU, OR, Canada Permit, CORPORATION AND LLC FILLING SERVICES, 2290, PTI, Trailer plates.

NOTORY PUBLIC SERVICES.
ON THE SPOT VIN VERIFICATION SERVICES.
DOT OUT OF SERVICES??
AUTHORIZED IRS E- FILE PROVIDER.
WE HAVE COMPLETE SOLUTIONS FOR OUT OF SERVICE DOT.

SPECIAL DOT COMPLIANCE FOR SAFETY, AUDITS AND RECORD KEEPING.

PLEASE CONTACT US FOR MORE INFORMATION

PHONE: 209-855-6938, FAX: 209-762-6540

Email: skytransportsolution@gmail.com

Give us a chance to provide you best services

2680 N TRACY BLVD, SUITE 4, TRACY, CA 95376

AD-DHARM MANDAL MEMORANDUM TO THE EARL OF WILLINGDON

Hail to the Government
To
His Excellency the Right Honourable Freeman Freeman-Thomas, Earl of Willingdon, G.M.S.I., G.C.M.G., G.M.I.E., G.B.E.
Viceroy and
Governor General of India
May it please your Excellency,

We the members of the Adi Dharam Mandal Punjab Jullundur City are the representatives of downtrodden community comprising four million souls in the Punjab, and seventy million in the whole of India, who are disgracefully called the "Shudars" or untouchables. Your Excellency may be aware that we belong to an ancient race which ruled India about 5000 years ago, prior to the invasion of India by the Aryans. These bands of outsiders from Central Asia raided India, and defeated our forefathers, the latter were most ruthlessly treated, they were forcibly made to serve their foreign cruel masters in a way which spoke volumes of the barbarous mentality of the so called "Civilized" Aryans. The rest of the conquered race, who due to their self respect, refused to be enslaved, were driven away to take shelter in the jungles. The Aryans whose present descendants are called high class Hindus, have all along been treating us with the most inhuman brutality, so that our unlucky community numerically large as it is, is now little more than a mere name. Inspite of the fact that there are some highly educated and capable men in our community still we are not given any honourable status in society. No right of ownership of anything, rests in us, even we have not the right to safeguard our individual lives. This deplorable condition of the mute million of our oppressed community is due to harsh treatment meted out to us by the high class Hindus in consequence of the "August" pronouncements of the ancient Aryans which are embodied in the Manu Smriti and a lot of other Hindu scriptures of that type. Your Excellency will be amazed to learn that the scriptures of the so-called religion are replete with the sayings such as that we the Adi Dharmis have been created to serve the high class Hindus, that we have no right to hold any property, that even our wanton murder by a high class Hindu involves him in no difficult etc. All our demands have been willfully suppressed by high class Hindus, and all our attempts at ameliorating our condition have been deliberately trampled upon. We therefore beg to submit the position and demands of our community which we venture to hope will receive adequate consideration at your hands. We are sorry to say that the Hindu officials who appropriated all our rights and privileges have not done any justice to us. All the dealings of the Government with the Hindus mean with the High class Hindus only, with the result that our grievances cannot reach the Government. It would be no exaggeration to say that the reforms given to Hindus have been so given to the high class Hindus only.

SOHANG
The Punjab Ad-Dharam
(Depressed Classes) Federation,
JULLUNDUR CITY.
آد دھرم (اچھوت) فیڈریشن پنجاب جالندھر شہر

This being so, we are now under two Governments, the high class Hindus Government and the present British Government.

Owing to the predominance of the Muslims there is less untouchability in this province, as compared with other provinces but as regards political condition we are not a bit better than the worst untouchables of other Provinces, but we are in the worst condition from the political point of view. Not even a single member of our community has ever been nominated to the local legislature or to any local body although in other provinces such nominations have been made by the Government to the extant of seats ranging between 1 to 11 in local legislatures. The present system of electorate cannot be of any use to us because the high class Hindus are steeped in caste prejudices. Therefore the only method open to us should be separate electorate where in our political social and even moral salvation lies.

Our position can be briefly described as follows:

(1) That our community consist of about four millions in the Punjab and about seventy million in whole of India.
(2) That comparatively speaking we are the most backward people in the Punjab as regards education, public services, social position etc.
(3) That we do not believe in the Hindu religion, nor do we hold it in high esteem, therefore we do not wish to call ourselves Hindus but we the all untouchables of different castes being the ancient population of India wish to be called "Ad Dharmis".
(4) We do not desire to keep any close social or political contact with the high caste Hindus, who think that they are polluted by our mere touch or even by the casting of our shadow on them though they endeavour to count us with them so that they may enjoy greater rights at our expense. So this aspect of our position can be remedied by the grant of our following petty demands.

Our Demands

1. The 'Ad Dharam' should be accepted as a separate body from the Hindu Community.
2. We, the Ad Dharmis strongly condemn the joint electorate system, and are in favour of separate electorate, in all Public bodies and legislatures. The representation to be selected by the Committee of our Mandal.
3. No change in the Constitution of the Central Government should be made unless the question of representatives of Minorities is settled.
4. a) Share in all public services, including Police, Civil, Military, Railway, Education, and Medical etc. Our separate military regiment should be established by the Ad Dharmi names.

b) Our representation in Municipalities and District Boards, Councils and Assembly according to our number are immediate and special demands; we urge 18% representation of our Community.

5. a) The Punjab Alienation Act has made us so weak that the people of other Communities forcibly make us to do their service in return of living in the houses built on their lands, because we cannot buy any land even for our houses under the Punjab Alienation of Land Act of 1900 A.D. Therefore provisions be made in this act for the benefit of Ad Dharmis.

b) Equal rights of ownership of any property of dwelling houses and common fields as enjoyed by other Communities, the full ownership of the houses, where ever they are situated, and of long standing are strongly demanded.

c) Our caste do the work of agriculture with agriculturist but they give very meagre share to the poor (untouchables) and we hear that there are 15,18,72,000 acres of uncultivated land in the hands of the Punjab government, therefore, land in the new colonies should be reserved for us in the same way as it has been done for other communities.

6. a) The law that we, the Ad Dharmis, are not allowed to stand as security in legal matters for another Ad Dharmis, should be altered as it has retarded our progress in various activities.

b) There is criminal blame upon our community. While we are free from every crime, therefore, this blame should be wiped off. The natural presumption of innocence should attach to Ad Dharmis as well.

7. Permission should be given to us to go to the foreign countries viz. Canada, New Zealand, Australia etc as our condition is very poor.
8. The professional tax to be levied on the Ad Dharmis by the Municipalities and District Boards, is highly objectionable, we beg therefore, the abolition or suspension of the tax unless our representatives are taken into the bodies in question.

NEERAJ PAUL
+91-99683-69972
Email: neerajpaul@hotmail.com

9. The Banking facilities afforded by the government to the rural population, have not, in the least benefited the untouchables, so the special banking arrangements are badly needed by us, under the government control.
10. Either our representations should be included into the rural Panchayats, or our (of the Ad Dharmis) separate rural Panchayats, should be legally established.
11. a) Owing to the coercion practised by the Hindus and Sikhs against Ad Dharmis, the Census figure of this year is not acceptable to us, therefore a correct estimate of the Ad-Dharmis should be made after an enquiry into the alleged excesses of the Hindus and Sikhs.

b) Since the census of 1931, almost in every village where the Hindus and Sikhs are in majority, Ad-Dharmis have been very much oppressed and the attention of the authorities has been drawn to these facts. Special measure be taken for its prevention.

12. a) Necessary arrangements for better education of Ad Dharmis (boys and girls), and national scholarships should be separately given to them. Arrangement for separate schools should also be made as far as possible.

b) Although the Ad-Dharmi scouts have been exempted from the school fees in the primary classes (for which we are grateful to the government) yet in the middle classes it is burdensome on account of poverty and besides its exemption, we request the authorities to grant scholarships.

13. The Ad Dharam Mandal of Punjab, Jullundur City should be accepted as representing the Ad-Dharmi community. Daya Nand Dalit Udhar Mandal Hoshiarpur, Patit Udhar Mandal, Achhut Udhar Mandal and Antaj Udhar Mandal Lahore are not representative of Ad Dharam community (untouchables)
14. At least one representative of Ad Dharmis nominated by the Ad Dharam Mandal Punjab Jullundur City should be sent to the round table conference to be held in London.
15. It is the earnest desire of the Ad Dharmis that the government should show a favour by buying through the Ad Dharm Mandal of Punjab Jullundur the leather articles supplied by other communities and used for the requirement of armies, police department etc. We desire that we should no longer be deprived of the benefit of this occupation which up to this time has been unfairly been received by others.

(Cont. on page 8)

THE CONSTITUTION (SCHEDULED CASTES) ORDER, 1950 (10th August, 1950)

Ministry of Law Notification
New Delhi, the 10th August, 1950
S.R.O. 385. - The following Order made by the President is published for general information:- C.O. 19.
THE CONSTITUTION (SCHEDULED CASTES) ORDER, 1950

In exercise of the powers conferred by clause(1) of Article 341 of the Constitution of India, the President after consultation with the Governors and Rajpramukhs of the States concerned, is pleased to make the following Order, namely:-

1. This Order may be called the Constitution (Scheduled Castes) Order, 1950.

2. Subject to the provisions of this Order, the castes, races or tribes, or parts of, or groups within, castes or tribes, specified in Parts I to XVI of the Schedule to this Order shall, in relation to the States to which those Parts respectively relate, be deemed to be Scheduled Castes so far as regards members thereof resident in the localities specified in relation to them in those Parts of that Schedule.

3. Notwithstanding anything contained in paragraph 2, no person who professes a religion different from Hinduism shall be deemed to be a member of a Scheduled Caste.

Provided that every member of the Ramdasi, Kabirpanthi, Mazhabi or Sikligar caste resident in Punjab or the Patiala and East Punjab States Union shall, in relation to that State, be deemed to be a member of the Scheduled Castes whether he professes the Hindu or the Sikh religion.

4. Any reference in the Schedule to this Order to a district or other territorial division of a State shall be construed as a reference to that district or other territorial division as existing on the 26th January, 1950.

****

NEERAJ PAUL
+91-99683-69972
Email: neerajpaul@hotmail.com

RS okays bill conferring SC status on Neo-Buddhists

Source Courtesy: The Indian Express, Wednesday, May 9, 1990

Rajya Sabha on Tuesday passed a bill extending Scheduled Caste status to neo-Buddhists on the basis of their caste prior to conversion. The measure, which comes on the eve of Buddha Pournami, was hailed by the elders unanimously.

Accordingly, all such Buddhists who belonged to Scheduled Castes before conversion will now be able to enjoy the benefits of SCs.

Speaking on the bill before its passage, members cutting across party lines, pleaded that this facility should be extended to Christians and Muslims on similar grounds. The Minister for Welfare, Mr. Ram Vilas Paswan, responding to members' suggestion, said that matter could be discussed among leaders of various political parties later to consider the suggestion.

The Bharatiya Janata Party, however, adopted a different stand on the question of extending SC status to Christians and Muslims. Mr. Pramod Mahajan (BJP) said SC status could not be extended to Christians and Muslims because their religions were not offshoots of Hinduism. His party had no objection to SC status being given to Sikhs and now Buddhists because they were basically offshoots of Hinduism. This argument was sought to be countered by several members who said it would amount to discrimination in the name of religion and would be against the spirit of secularism.

The bill set off much legal wrangling between the National Front and the Congress-I with the latter wanted the bill rephrased to avoid any possible litigation subsequent to its passage. Leader of the Opposition, Mr. P. Shiv Shankar, said that the Bill, in its present form, would highlight the caste of the neo-Buddhist in order to afford him the benefit of SC status. This would be a retrogade step as the Buddhist religion did not believe in the caste system. Minister of Law and Justice, Mr. Dinesh Goswamy disagreed with him, saying that there was no way to confer status on Neo-Buddhists without determining their caste before conversion.

An argument ensued and Mr. Paswan assured members that the government would take care of any problem that would arise later. He wanted that the Bill to be passed on Tuesday since Buddha Poornima fell on Wednesday. The members then took up the discussion in right earnest.

A number of members, including former Minister of State for Welfare, Mrs. Margaret Alva (Cong-I), Mr. V. Gopalaswamy (DMK) and Mr. Ajit Yogi (Cong-I) wanted similar status to be conferred on Christians. They said it would be 'a grave discrimination' if the same facility was denied to them.

Mr. Gopalaswamy said it was ironical that while ST converts to Christianity enjoyed their benefits even after conversion, converts to SC did not get the same facility.

Prof. C.P. Thakur (Cong-I) while supporting the bill wanted economic criteria to be the basis for extending various constitutional benefits. Determining various benefits on the basis of castes was wrong, he added. Mr. Sabir Ahmed Salaria (NC) pleaded that Christians and Muslims should not be denied the same benefit being given to Sikhs earlier and now to Buddhists.

BJP 'won't mind' any realignment of forces

Source Courtesy: The Indian Express, 13 June 1990

BJP President L.K. Advani said here on Tuesday that from a purely party perspective, the BJP would not mind any realignment of forces in which, instead of having to play its present difficult role of critical support to the National Front government, it functioned as an opposition party zealously defending the people's interest.

Participating in a meet-the-press programme at the Thiruvananthapuram Press Club, Mr. Advani clarified that he was stating the party's position in the light of comments from certain quarters that the BJP was the main beneficiary of the V.P. Singh government and the talk in political circles of a national government.

It was to honour the 1989 electoral mandate for the ouster of the Congress-I that the BJP had decided to extend critical support to the NF government, he said. The party was also convinced it had played this role in the last seven months with responsibility and maturity. But the party would not be averse to playing the far easier role of opposition if there were to be a fresh re-alignment of forces.

The events in the last seven months had disproved the assumption that the unusual configuration in national politics of a minority government sustained by two ideologically diverse political blocks - the BJP and the Marxists - could not be an alternative to the Congress-I. All the problems faced by the NF government had emanated neither from the BJP nor from the Marxists but from within the Front's own ranks, he said. If the Janata Dal was able to manage its internal party affairs properly it could well last its full term of five years as the BJP, for its part, would very much like. he said.

But there was talk of a realignment of political forces inspired by quarters unhappy with the present alignment. The Congress-I was naturally very bitter about the present equations and had been itching to destabilise it.

There were sections in the Janata Dal unable to reconcile themselves to the V.P. Singh leadership and wanting a new leader in his place.

The Marxist camp, as a whole might not like to disturb the present equation but some sections were feeling sore that all their pre-election plans to marginalise the BJP had gone awry, he said.

They too would not mind some new alignment taking place if only that could curb BJP.

The BJP leader hailed the Indo-Nepal agreement that helped to restore bilateral relations to the pre-1987 level. The worsening of relations with Nepal was a glaring instance of the bankrupt neighbourhood policy of the Rajiv government, he said.

However, he said, his party was stoutly opposed to any move by the V.P. Singh government to extend reservation to converts to Islam and Christianity from the Scheduled Castes and Tribes.

It had supported the extension of reservation to SC/ST converts to Buddhism because under the Constitution, Buddhists, Sikhs and Jains were classified as Hindus. To extend reservation to converts to other religions would be violative of the recommendation of the Constituent Assembly, he said.

Replying to questions, the BJP President said that the BJP, Janata Dal and the left parties were having a successful interaction among themselves. From the personal talks he and Mr. Vajpayee had with senior CPM leaders, he had gained the impression that the CPM leaders were themselves now questioning the wisdom of having had joint anti-communal conventions with the Congress-I.

The BJP, he said, had not been exerting any pressure on the V.P. Singh government for partisan gains. The four main issues on which it had strongly come out against the government were, handling of the Rubiya abduction, replacement of Governor Jagmohan, the inflationary nature of the budget and the failure to give statehood to Delhi. The support for the NF government could not be by way of 'ganging up' and avoiding principled positions.

The party had already expressed its strong opposition to a number of official amendments to the Prasar Bharathi Bill which with a few reservations was all right in spirit and frame. He disclosed that the government had agreed to have detailed discussions with the BJP and Marxists before introducing the official amendments.

Mr. Advani said that he did not believe that the Madhya Pradesh Chief Minister had supported demolition of the Babri Masjid mosque as reported in a section of the press. He evaded questions on the Ram Janmabhoomi agitation planned by the Viswa Hindu Parishad.

ON THIS DAY: 19 AUGUST 1923

Buddhists Are Hindus: Speech of Anagarika Dharmapala At the 7th Session of the Hindu Mahasabha at Benaras

The Hindu Maha Sabha

We reproduce below the speech of the Venerable Anagarika Dharmapala at the 7th Session of the Hindu Mahasabha held at Benaras on the 19th August 1923 under the presidency of Pandit Madan Mohan Malaviya.

Buddhists Are Hindus

Mr. Anagarika Dharmapala of Ceylon, in supporting the motion, for the election of Pandit Madan Mohan Malaviya to the Presidentship, said that he had come from 2000 miles to attend the Sabha with a view to illustrate that Jains and Buddhists were also Hindus (cheers). The Buddhists held Benaras as sacred and everlasting "Achala-chaitya". Buddha preached his doctrine of love in Benaras. It was believed that Maitreya would soon be born in Benaras. The speaker came to India 33 years ago and he was forsaken by all, but his dream was realised that day, (cheers), 400 millions of people were worshipping Buddha. They were all Hindus, (cheers). Some might call them un-Aryans ("no," "no",) but Buddhists crossed the seas, taking Hindu civilisation with them to Japan and China and made them Aryans. He said, "I am an Aryan. My forefathers came from Bengal."

The Japanese called themselves Aryans. The speaker was anxious to unite Buddhists and Hindus, the two great families together, ("hear", "hear.")

90 per cent of Hindus and Buddhists were converted into Mussalmans ("shame"). They must all be brought back into Hinduism ("hear," "hear.")

In Kashmir, several Buddhists have become Mussalmans and they must all be reconverted ("hear", "hear.")

NEERAJ PAUL
+91-99683-69972
Email: neerajpaul@hotmail.com

India has yet vitality and India throbs. Time at present is propitious. He heard of Malaviya in 1885. Malaviya is a kind-hearted, noble-hearted soul, a cultured Brahman and, as such, he is the fittest person to preside (cheers).

- A.B. Patrika

Source Courtesy: The Maha Bodhi and The United Buddhist World, Vol.31 (1923), Page No. 354-355

Dr. Ambedkar as Constitution-Maker

Source Courtesy: The Indian Civil Liberties Bulletin, No.48, September 1953

Dr. Ambedkar, reputed to be the principal architect of the Indian Constitution, emphatically disowned that role, while speaking on the Andhra State Bill, and said: "I was a mere hack. I did what I was asked to do. I only carried out the wishes of the majority." And he was so thoroughly dissatisfied with his handiwork that he declared that "he would be the first person to burn it." This statement confirms the suspicion we have long had that the Fundamental Rights chapter of the Constitution did not reflect his mind, keen as we know him to be on preservation of civil liberties. The ultimate form which this chapter, as the other chapters, assumed was necessarily to depend upon the wishes of the Constituent Assembly as a whole, but the least anyone would have expected of Dr. Ambedkar was to have put forward his own views clearly and unambiguously, leaving it to the Assembly either to follow or not to follow his guidance. But evidently he approached his task as a limb of the Government, and not, as we think he should have, as an independent member of the Constituent Assembly free to make his own individual contribution to the framing of the Constitution.

Nowhere was the result of his considering himself as sitting in the Constituent Assembly in the capacity of Law Minister more disastrous than in regard to the constitutional provision concerning Freedom of Person. This provision as first drafted by the advisory committee of the Constituent Assembly was wholly satisfactory, and we are quite willing to believe it was due to the inspiration of Dr. Ambedkar that the draft was so satisfactory. The provision ran in these words: "No person shall be deprived his life and liberty without due process of law." The draft Constitution did not contain (as the Constitution finally adopted does not) a specific provision, corresponding to that in Art.I, sec.9(2), of the United States Constitution, forbidding suspension of habeas corpus in peacetime. Probably Dr. Ambedkar thought that such a provision would be too much even for the advisory committee composed as it was of such erudite reactionaries as Sir Alladi Krishnaswamy Aiyar. Nevertheless, personal liberty would have been adequately guaranteed by insertion of the words "due process of law" in the Article relating to personal liberty, which in the advisory committee's draft stood as Art. 15. The Article was passed by the Constituent Assembly too in that form on 30th April 1947. But the implications of these words, which were borrowed from Art. V of the United States Constitution and which were borrowed by the framers of that Constitution in their turn from England, were subsequently made known, it appears, to the Government of India, which at the time included, it should be remembered, men like the late Mr. Vallabhbhai Patel, and the Government apparently put its foot down on those words when they knew what they connoted in constitutional law. Thereupon Dr. Ambedkar, as a loyal member of the Cabinet, changed the provision in the revised draft. It then assumed this form:

No person shall be deprived of his life or personal liberty except according to procedure established by law.

The fat was now in the fire. Mr. P.R. Das, President of the All India Civil Liberties Council, was the first to show in the "Indian Law Journal" how completely nugatory the professed protection of personal liberty would become if the Constitution were to leave it to the legislature to set limits at will to that liberty. To remove all constitutional limitations from personal liberty, as would be the result if the revised draft of art. 15 were to be adopted, he pointed out, was in fact to score out Freedom of Person from Fundamental Rights. And in any case no purpose would be served by retaining such a provision in the Constitution, for, under the Article in this form, the executive alone would be prevented from depriving individuals of their personal liberty except as law provided, and no constitutional provision was required to ensure that the executive officials kept within the bounds of law as it might stand at any particular time.

This exposure made a deep impression on the public mind and when the Article came up for discussion in the Constituent Assembly even several Congress members fondly thinking that in such an important matter as framing the country's Constitution they were not to be bound by a party mandate, denounced the revised draft of the Article in scathing terms, saying that personal liberty was too sacred a thing to be left in the discretion of a majority in the legislature either to safeguard or to abrogate. The debate had to be adjourned for several days, and when the question was raised again for final decision on the last day of the then session of the Assembly (13th December 1948), it fell to Dr. Ambedkar to explain the distinction between the original draft and the new draft, between the expressions "due process of law" and "procedure established by law".

He performed this task exceedingly well as befits a man of his expert knowledge of constitutional law. He agreed that the substitution of the new phraseology would effect a great change in the content of the provision. He said:

'The "due process" clause, in my judgement, would give the judiciary the power to question the law made by the legislature (on the ground) whether that law is in keeping with certain fundamental principles relating to the rights of the individual. In other words, the judiciary would be endowed with the authority to question the law not merely on the ground whether it was in excess of the authority of the legislature, but also on the ground whether the law was a good law apart from the question of the powers of the legislature making the law. The law may be perfectly good and valid so far as the authority of the legislature is concerned. But it may not be a good law, that is to say, it violates certain fundamental principles, and the judiciary would have that additional power of declaring the law invalid. The question

(Contd. on next page)

Dr. Ambedkar as Constitution-Maker

(Continue from page 6)

which arises in considering the matter is this.

We have no doubt given the judiciary the power to examine laws made by different legislative bodies on the ground whether the laws are in accordance with powers given to them. The question now raised by the introduction of the phrase "due process" is whether the judiciary should be given the additional power to question the laws made by the State on the ground that they violate certain fundamental principles.'

Then he pointed out the two alternative courses that were open to the Constituent Assembly: (1) to impose limitations on legislative power, or (2) to give the rein to legislative discretion. He continued:

'There are two views on this point. One view is this: that the legislature may be trusted not to make any law which would abrogate the fundamental rights of man, so to say, the fundamental rights which apply to every individual, and consequently, there is no danger arising from the introduction of the phrase "due process." Another view is this: that it is not possible to trust the legislature; the legislature is likely to err, is likely to be led away by passion, by party prejudice, by party considerations, and the legislature may make a law which may abrogate what may be regarded as the fundamental principles which safeguard the individual rights of a citizen. We are therefore placed in two difficult positions. One is to give the judiciary the authority to sit in judgment over the will of the legislature and to question the law made by the legislature on the ground that it is not good law, in consonance with fundamental principles. Is that a desirable principle? The second position is that the legislature ought to be trusted not to make bad laws.'

Thus explaining the two points of view from which the question could be approached, he proceeded to say that he was unable to decide which point of view should prevail. He said:

'It is very difficult to come to any definite conclusion. There are dangers on both sides. For myself I cannot altogether omit the possibility of a legislature packed by party men making laws which may abrogate or violate what we regard as certain fundamental principles affecting the life and liberty of an individual. At the same time, I do not see how five or six gentlemen sitting in the Federal or Supreme Court examining laws made by the legislature and by dint of their own individual conscience or their bias or their prejudices be trusted to determine which law is good and which law is bad. It is rather a case where a man has to sail between Charybdis and Scylla, and I therefore would not say anything. I would leave it to the House to decide in any way it likes.'

It is impossible to believe that Dr. Ambedkar could not really make up his mind as to which of the two alternatives should be adopted. He pleaded his inability to come to a decision, we are quite certain, only because he found that his individual opinion was in sharp conflict with the opinion held in the powerful sections of the Ministry. He fully realized that even in a democracy the personal liberty of minorities was likely to suffer at the hands of the party in power, unless constitutional limitations were imposed on the kind of legislation it might adopt by virtue of the brute majority at its command. Indeed, without such limitations the so-called democracy is not a real democracy. As was said by the Supreme Court of the United States in Hurtado v. California, 110 U.S. 516 (1884):

'A government which holds the lives, the liberty and the property of its citizens, subject at all times to the absolute disposition and unlimited control of even the most democratic depository of power, is after all but a despotism.

But he saw - or rather pretended to see - difficulties in the other alternative: viz., judges being given power to overide the legislature when legislation oversteps constitutional provisions. Dr. Ambedkar is surely not so innocent of law as not to know that that is the essence of all fundamental rights. If the legislative will is to be supreme, then there can be no fundamental right, neither to personal freedom nor to any other freedom. As was observed by Justice Patanjali Sastri (now Chief Justice of the Supreme Court) in the Gopalan case, "It is of the essence of that conception (i.e., of the conception of a fundamental right) that it is protected by the fundamental law of the Constitution against infringement by ordinary legislation." If such legislative infringement of personal liberty, "the most important fundamental right" (in the words of Justice Sastri), is not provided against in the Constitution, this vital liberty would be at the mercy of legislative majorities and Art. 15 (which now is numbered 21) would mean, for want of "due process" as was expressed by an American judge in a similar context, "You shall not take away life or personal freedom unless you choose to take it away." And if the legislative will is to be unchallengeable and the doctrine of Parliamentary supremacy in all respects is to be adopted, then there can be no room for any Bill of Rights, whose avowed object is to set aside a region of freedom on which no authority, either executive or legislative, can trench. On such a basis the whole of the Fundamental Rights chapter of our Constitution will have to be deleted therefrom.

It is true that the ruling interpretation of any of the rights incorporated in a Bill of Rights may in any particular case be delivered by the Supreme Court even by a majority of one Judge. But that is not peculiar to cases involving Fundamental Rights; that may conceivably happen in all other cases. And if according to Dr. Ambedkar, it is so nonsensical to allow one Judge to set aside the whole of the legislature, why should he, one wonders, rail at the absence of a provision in the Constitution, for which he pleaded in speaking on this occasion, enabling the Governor of a province to veto a law passed by the legislature on the ground that it does not give adequate protection to the interests of minorities. Why does he suppose that the wisdom of this particular individual will be superior to the collective wisdom of the legislature as a whole? Anyhow, he knows that the chief, if not the sole, purpose of any Bill of Rights is to check legislative excesses and aggressions. If the legislature is to be supreme, there can be no Fundamental Right, and in arguing as he did on the issue of personal liberty, Dr. Ambedkar was really putting forward a plea for dropping the chapter in our Constitution on Fundamental Rights in its entirety. The truth is, as he has now blurted out, that he was acting under orders and he spoke in the way he did because he felt that that was the only way in which he could carry out the orders he had received. Dr. Ambedkar is the last person to be subservient to anyone. Only because of his misconceived loyalty to the Government in which he had allowed himself to be included he gave expression to such absurdities. He has, we must say with very great regret, done the utmost disservice to the country thereby.

Thus the Article which was originally intended to secure Freedom of Person was shorn of all its reality, and it stands in its present form, meaningless and purposeless, in the Constitution. But to leave no doubt in the mind of anyone that detention without trial even in peace-time was sanctioned by the Constitution - suspension of habeas corpus in a crisis was never in question, for the Emergency Provisions chapter in the Constitution provides for suspension of all Fundamental Rights in emergencies - Art. 22 was later added by the Constituent Assembly, making this a unique feature of any democratic Constitution, republican or monarchical. In the first Preventive Detention case which was heard by the Supreme Court, that of Gopalan, the Justices, in the course of their judgment upholding the validity of the preventive detention law, pointed out the uniqueness of our Constitution in this respect. E.g. Justice Sastri refers to "this sinister-looking feature; so strangely out of place in a democratic Constitution which invests personal liberty with the sacrosanctity of a fundamental right, and so incompatible with the promises of its preamble," and says, while pointing out why he is constrained to sustain the constitutionality of the law,

The outstanding fact to be borne in mind in this connexion is that preventive detention has been given a constitutional status.

(Para. 119.)

Justice Mahajan says:

'Preventive detention laws are repugnant to democratic constitutions and they cannot be found to exist in any of the democratic countries of the world... Curiously enough, this subject (preventive detention) has found place in the (Indian) Constitution in the chapter on Fundamental Rights. (Para. 133.) Preventive detention means a complete negation of freedom of movement and personal liberty and is incompatible with both those subjects, and yet it is placed in the Constitution (relating to Fundamental Rights). (Para. 134.)

Justice Das says:

'Our Constitution has accepted preventive detention as the subject-matter of peace-time legislation as distinct from emergency legislation. It is a novel feature to provide for preventive detention in the Constitution. There is no such provision in the Constitution of any other country that I know of... To many of us a preventive detention law is odious at all times, but what I desire to emphasize is that it is not for the Court to question the wisdom and policy of the Constitution which the people have given unto themselves. (Para. 209.)

Justice Mukherjea says :

'Detention in such form (i.e., detention without trial) is unknown in America. It was resorted to in England only during war time. But no country in the world that I am aware of has made this an integral part of the Constitution, as has been done in India.

This is undoubtedly unfortunate, but it is not our business to speculate on questions of policy or attempt to explore the reasons which led the representatives of our people to make such a drastic provision in the Constitution, which cannot but be regarded as a most unwholesome encroachment upon the liberties of the people. (Para. 165.)

That Dr Ambedkar should have made himself the author of such a provision in the Constitution cannot but cause profound grief to us. Little wonder that he would rather set fire to the Constitution.

PERSONAL LIBERTY- Which Art. 21 Does Not Guarantee

NEERAJ PAUL
+91-99683-69972
Email: neerajpaul@hotmail.com

Source Courtesy:
The Indian Civil Liberties Bulletin,
No.16, January 1951

The story is often told of how the framers of the constitution, by taking out from Art. 21 relating to personal liberty the words "due process of law" which they had originally introduced into it have reduced the article to a futility. Mr. P. R. Das first pointed out in the "Indian Law Journal" what the consequence of this deletion would be. Mr. Vaze then, in a paper submitted to the first Indian Civil Liberties Conference, showed that the article as adopted was "absolutely valueless" in so far as constitutional protection of Freedom of Person was concerned. He said: "(The article) does nothing to assure personal liberty. For all the good it is capable of doing, it might as well not be in the constitution at all. It only means that no one shall do anything contrary to law. Surely no constitutional provision is required to enjoin observance of legal requirements, either in regard to personal liberty or anything else". The Conference itself passed the following resolution on the article in July 1949:

"Personal Freedom, which is basic to all other forms of civil liberty, has no existence as a constitutional right in the constitution which the Constituent Assembly has adopted, inasmuch as Art. 15 in the constitution (this has now become Art. 21) gives plenary power to the legislatures of the Centre and the States to pass any laws they may consider necessary or expedient to restrict the Freedom of Person. The words "due process of law,'' which originally figured in the article, were eventually removed for the express purpose, as Dr. B. R. Ambedkar made clear, of making it incompetent for the courts to declare invalid any such legislation as in their opinion was unnecessary, arbitrary or unreasonable. The change effected renders Personal Freedom only a statutory instead of a constitutional right, placing it entirely at the mercy of the legislative bodies in the country."

Justice Tendolkar's Analysis

The view thus expressed receives weighty confirmation from the observations made recently by the Hon'ble Mr. S.R. Tendolkar, a judge of the Bombay High Court, in a speech before the Progressive Group of Bombay. Following are some excerpts from the speech relating to this subject:

The draftsmen of our constitution did not desire the courts in India to have the power to consider whether the law itself was just and that is why they deliberately changed the phraseology "without due process of law" into "except according to procedure established by law". An attempt to reinstate the former phraseology was made in the Constituent Assembly by Shri K.M. Munshi, the only dissenting member of the Drafting Committee, but it was strongly resisted and ultimately defeated.

Another great lawyer Shri Alladi Krishnaswami Ayyar twitted Mr. Munshi by saying: "Some ardent democrat may have a greater faith in the judiciary than in the conscious will expressed through the enactment of a popular legislature". The politician in him made him forget that if the conscious will of the legislature was always to prevail, there was no occasion to enact any fundamental rights.

By their very nature, they are intended to act as a restraint on the power of the legislature. Moreover, in practice the so-called "conscious will of the legislature" means the decision of a majority of the legislature, and if there is a party in power, the decision of the majority of that party, which may well be a small minority in the legislature. The will of the legislature need not, therefore, be sacrosanct in matters affecting personal liberty.

But did the draftsmen of the constitution succeed in their object by enacting the article as they did? [Yes!] The matter came up for interpretation before the Supreme Court in Gopalan's case and the Supreme Court, by a majority of 4 to 2, held that '' law'' in this article meant any law, howsoever capricious or unjust, and that the courts had no power to determine whether the law itself was just.

The result inevitably is that every person is at the mercy of the legislature; and if it chooses to behave in a party spirit or capriciously in matters affecting life or personal liberty, there is no remedy. The seriousness of the situation can only realised by taking a very extreme case.

Supposing for example that a party in power decided to have a political purge and got the legislature to pass a law that its political opponents should be hanged, the law would be good. I do not suggest that such a thing is likely to happen; but political purges have not been unknown at least in some countries. This provision in the constitution drew the caustic comment from a member of the Constituent Assembly that the Fundamental Rights were drafted from a police constable's point of view. The article as interpreted, in my opinion, enacts no right, fundamental or otherwise. Even without it, if a person was deprived of life or personal liberty except according to procedure established by law, a remedy would lie in a court of law.

The "Police Power" Doctrine

Source Courtesy: The Indian Civil Liberties Bulletin, No.36, September 1952

It will be remembered that at the time of the passage of the Constitution Amendment Bill the then Law Minister, Dr. Ambedkar, sought to justify the additional drastic restrictions imposed on Freedom of Expression by referring to the American doctrine of the police powers of the states. He argued that on account of this doctrine" invented" by the U. S. Supreme Court the fundamental rights in that country were limited by the inherent power vesting in the governments of the states to preserve order, etc., land that therefore no constitutional limitations on the scope of these fundamental rights were required in the United States, whereas in India, a similar doctrine not being held to be operative, our fundamental rights must be restricted in the Constitution itself. He spoke as if in the United States the states' police .power ranked above the Bill of Rights included in the organic law of that country. The words he used were: "In the U.S. A., the freedom of the press has been interpreted by the Supreme Court as being subject to the police power of the states."

We then pointed out (at p. 280): that it was an entirely wrong interpretation of the constitutional law of the United States that the Law Minister had put forward; that the Constitution of that country is always held to have superior authority and no exercise of the police power by the states is ever allowed to overstep the limits set by the Constitution to that power. We cited authorities to prove our point too. But today we quote another authority. Mr. Walter F. Dodd says in "Cases and Materials on Constitutional Law at p. 997 (fourth edition):

The term ("police power '') means nothing as a test of the validity of legislation... The exercise of these powers is subject to the restrictions of written Constitutions, and the validity of each new assertion of congressional or state legislative power is sooner or later tested in the courts. Enactments which stand this test are proper exercises of the police power. If they violate constitutional guarantees, they are invalid.

How misleading was Dr. Ambedkar's contention, and yet Mr. Nehru repeated it parrot-wise!

HINDU CODE FOR ENTIRE INDIA OR NOT AT ALL

Ambedkar's Firm Stand: Sikhs, Buddhists Can't Be Excluded

CRITICS TOLD CIVIL CODE CAN BE PRODUCED IN TWO DAYS

Source Courtesy:
The Indian Express,
Thursday, February 8, 1951

The Law Minister, Dr. B.R. Ambedkar, intervening in the clause-by-clause discussion on the Hindu Code Bill in Parliament today, said he would either have the Hindu Code apply to the whole of India or not at all. He was not prepared to exclude any part of India from its purview.

He, however, assured the House that he wanted to make the code "as easy as I can possibly make it". He told Pandit Thakurdas Bhargava, who was opposed to violent changes in the customary law of the Punjab, that wherever a case could be made out that revision of the customary law would cause hardship, it would certainly be considered by Government with sympathy.

The Indian Express
FOREIGN SHIPS FOR FOOD TRANSPORT
High Level Talks With Other Countries
NO ENCOURAGEMENT OF CASH CROPS, PARLIAMENT TOLD
Steel Liberals To Vote With Tories
HINDU CODE FOR ENTIRE INDIA OR NOT AT ALL
Ambedkar's Firm Stand: Sikhs, Buddhists Can't Be Excluded
CRITICS TOLD CIVIL CODE CAN BE PRODUCED IN TWO DAYS

The application of the Hindu Code to Sikhs, Buddhists and Jains was a historical development and it was too late, sociologically to object to it. When the Buddha differed from the Vedic Brahmins, he did so only in matters of creed, but left the Hindu legal framework intact. He did not propound a separate law for his followers. The same was the case with Mahavir and the ten Sikh Gurus. The Privy Council had as early as 1830 laid down that the Sikhs were governed by Hindu Law.

Dr. Ambedkar described as lacking even in commonsense the suggestion made by some members that the Hindu Code should apply to non-Hindus like Muslims and Christians.

Speaking after Ambedkar, Mr. R.K. Choudhuri said the House had no mandate from the electorate to pass the Bill.

J.C. JOHARI ON THE CONSTITUTION AS A CONGRESS DOCUMENT

"As already pointed out, the Constitution of India is a Congress document for the simple reason that the Congress not merely acted like a national political organisation in winning seats for the grand Consembly. More than that it became the Parliament and the Interim Government in addition to serving as the sovereign constitutional convention at work. That is, the Congress was all - the party, the Government, the Constituent Assembly - even the country. In fine, the Congress came to serve like a great political organisation of a great nation entrusted with the great work of framing the fundamental rules of the Fundamental law of the land. "It is rightly said: "The Constituent Assembly was a one party body in an essentially one-party country. The Assembly was the Congress and the Congress was India. There was a third point that completed a right triangle, the government (meaning the apparatus of elected government both provincial and national), for the Congress was the government too. The Assembly, the Congress, was, and the government were, like the points of a triangle separate entities, but linked by overlapping membership, they assumed a form infinitely meaningful for India. "The statement that the Indian Constitution is virtually a gift of the Congress Party in return for the great confidence that the nation reposed in it and by virtue of which it became the repository of the power transferred by the British after a lot of political wrangling, does not imply that it was the Congress as a whole that should have credit of being the architect of the Basic Law of the Land. Rather, it was a small section of the top leaders like Nehru, Patel, Prasad and Azad - what Austin calls the 'Congress oligarchy'."It was the small section of the top leadership that constituted the core of the Congress Working Committee and that first took all important decisions and then prompted the Drafting Committee to shape the language of the Draft Constitution accordingly. More than that, it was this top leadership that played a very effective role in the debate of the Assembly. The result was that either the House was taken under influence by these leaders, or the whip was issued to keep the possible opponents under control. It should, however, be borne in mind that the Congress oligarchy normally refrained from placing an unduly heavy hand on the voice of the members speaking against its wishes. The main desire of the top leaders was to achieve somehow the consensus invariably on matters of great significance. (From J.C. Johari's "Indian Government and Politics") Dr. B.R. Ambedkar on the Congress Party in the Constituent Assembly (according to J.C. Johari). "The fact of the leadership of the Congress oligarchy with the most prominent role of Nehru, in collaboration with Patel, dismisses the case of Ambedkar's being the "Father of the Constitution". mbedkar was a non-Congressman having no place in the real decision-making body of the Congress oligarchy. The real role of this great constitutionalist should, therefore, be discovered in his unparalleled skill and competence in giving the form of draft constitutional provisions to the wishes of the top Congress leaders and then defending the work of the Drafting Committee in the House with such a force of argument that the draft provisions eventually became parts of the Constitution. As a matter of fact, he was a 'constitutional manoeuvrer whose industry and diligence was a wonder to all' and, as Dr. Pattabhi Sitaramayya paid his glowing compliment, "a steam-roller intellect, he brought to bear upon his magnificent and tremendous task, down all palms and short puppies. Whenever he felt to be right, he stood by regardless of I consequences."

"Ambedkar himself realised this fact and at one stage he said: The task of the Constituent Assembly would have been a very difficult one if it had been merely a motley crowd, a tasselled pavement without cement, a black stone here and a white stone there in which each member of each group was a law unto itself. There would have been nothing but chaos. The possibility of chaos was reduced to nil by the existence of the Congress Party inside the Assembly which brought into the proceedings a sense of order and discipline. It is because of the discipline of the Congress Party that the Drafting Committee was able to pilot the Constitution in the Assembly with the sure knowledge as to the fate of each article and each amendment. The Congress Party is, therefore, entitled to all the credit for the smooth sailing of the Draft Constitution in the Assembly". - ***Source Courtesy: Socialist India, Vol.X, 1975***

NEERAJ PAUL
+91-99683-69972
Email: neerajpaul@hotmail.com

The Saar Plebiscite and Indian Constituent Assembly

Source Courtesy: The Modern Review, Vol. LVII, January - June 1935

The object of the Saar plebiscite was to find out which government the people of the Saar would like to live under, and they have chosen that of Germany. As the League of Nations was a consenting party to this plebiscite and Britain, the leading member of the League, supported the idea, the British nation should agree elsewhere, too, to the application of the principle that a people should be allowed to choose its own government.

The Indian National Congress wants a Constituent Assembly. In the debate on Indian Constitutional Reform in Parliament on December 10 last, Sir Samuel Hoare said that the proposal was quite impracticable. But Mr. Horace G. Alexander has shown in an article in the January number of India Bulletin, the organ of "The Friends of India" that it is not so impracticable as it appears. He writes in the course of his article:

'Supposing such an Assembly were formed, would it ever come to an agreement? If unanimity is asked for, probably not. What Constituent Assembly in any country ever agree unanimously? Apart from that, the chances of agreement would depend mainly on one condition. If the Constitution made for India in India was liable to be rejected by the British Parliament, probably there would be no agreement.

If on the other hand the British Government and Parliament had made it clear in advance that whatever was agreed to by, say, a two-thirds or three-quarter majority in India would be accepted here without changing a comma, then at once I believe we should see Dr. Moonje and Dr. Ambedkar (High caste Hindu and untouchable of untouchables), the Aga Khan and Pandit Jawahar Lal Nehru and all the rest tumbling over each other in their haste to agree. The moment they knew that Britain was proposing to part with power, their differences would decrease to almost vanishing point.'

There is sense in that.

Mr. Alexander concludes his article thus:

'Later in the speech of December 10th, that I have quoted, Sir Samuel Hoare said: "I do not believe that it is a choice between a Bill founded upon the broad lines of the Committee's Report and a more advanced Bill at any near future date ... I do not see, within any reasonable compass of time, any other Government, Conservative, Labour, or Liberal, giving the time and the trouble and incurring the unpopularity in this country of introducing another scheme."

Certainly, any Labour or other left wing Government will want to give most of its time to social legislation. But we do not ask it to produce another Indian Constitution Bill. We only ask it to get the necessary resolutions passed through Parliament for setting up a Constituent Assembly in India, and for accepting the measure India agrees upon. That will not take up much Parliamentary time.'

But when, if ever, will there be such a justice-loving, philanthropic and pro-Indian Parliament in Imperial Great Britain.

*****

HORACE G. ALEXANDER

Source Courtesy: The Modern Review
Vol.LVII Numbers 1 to 6, January to June 1935
Page No.257

"Supposing such an Assembly were formed, would it ever come to an agreement? If unanimity is asked for, probably not. What Constituent Assembly in any country ever agree unanimously? Apart from that, the chances of agreement would depend mainly on one condition. If the Constitution made for India in India was liable to be rejected by the British Parliament, probably there would be no agreement. If on the other hand the British Government and Parliament had made it clear in advance that whatever was agreed to by, say, a two-thirds or three-quarter majority in India would be accepted here without changing a comma, then at once I believe we should see Dr. Moonje and Dr. Ambedkar (High caste Hindu and untouchable of untouchables), the Aga Khan and Pandit Jawahar Lal Nehru and all the rest tumbling over each other in their haste to agree. The moment they knew that Britain was proposing to part with power, their differences would decrease to almost vanishing point."

- HORACE G. ALEXANDER

AD-DHARM MANDAL MEMORANDUM TO THE EARL OF WILLINGDON

(Continue from page 3)

We have the honour to be

Sirs,

Your most obedient admirers

The Members of Ad Dharam (Aboriginese) Mandal (Punjab)

Jullundur City

Memorandum submitted by

Mr. M.A. Ghani, M.L.C., General Secretary, Punjab Labour Board to Indian Franchise Committee, 1932

Representation of the Depressed Classes

"A strong movement is afoot among these people to cut themselves off from the Hindus and form a separate religion of their own. This religion is called "Ad-Dharm". So popular the movement is among them that in the last census, with all the atrocities and cruelties perpetrated upon them by the Hindus and Sikhs, no less than 4 lakhs of them were able to have themselves recorded as Ad-Dharmis. Had there been no pressure on them from the well-to-do communities, their number would surely have been no less than 25 lakhs. Under the circumstances, I would strongly appeal for separate electorates for them. Their election should in no way differ from the election of other communities except that there should be mixed groups of both their men and women.

All the communities which I have described to be religiously depressed form a separate entity and should be called upon to elect their own representatives. Their constituencies should be formed just like the constituencies of other communities. I am in favour of giving to them proportionate representation according to their population. I insist on their separate electorates."

WE SHARE A COMMON FAITH IN DEMOCRATIC INSTITUTIONS

Prime Minister Nehru's TV-Radio Statement
Text of Prime Minister Jawaharlal Nehru's television and radio statement at 11:15 P.M. E.S.T. on December 18, 1956, from the Pan American Union Building, Washington D.C.

Friends,

I am emboldened to address you in this intimate fashion because of the friendship and hospitality which you, the citizens of the United States, have showered upon me. I have come to your great country on a brief visit at the gracious invitation of your President, whose humanity and whose distinguished and devoted services to the cause of peace have won for him a unique place among the statesmen of the world. I am happy to be here and my only regret is that I can only stay a few days and have no opportunity of meeting many of you personally.

Five years ago, a professor of an American University visited me in Delhi and gave me a gift which I have treasured greatly. This was a mould in brass of Abraham Lincoln's right hand. It is a beautiful hand, strong and firm and yet gentle. It has been kept ever since on my study table, and I look at it every day, and it gives me strength.

Democratic Way of Life

This may, perhaps, give you some idea of our thinking and our urges in India. For, above all, we believe in liberty, equality, the dignity of the individual and the freedom of the human spirit. Because of this, we are firmly wedded to the democratic way of life and, in our loyalty to this cause, we will not falter. Nearly seven years ago, we constituted our country into a Republic and gave to ourselves a Constitution based on these principles, and guaranteeing the fundamental human rights of freedom of the individual, equality of man and the rule of law.

Five years ago, we had general elections in our country for our Central Parliament as well as for our State Assemblies. These elections were organized on a vast scale by an authority free of Government control, so as to ensure that they were free and impartial. Early next year, we are going to have another general election in which two hundred million voters are entitled to participate. You will realize the vastness of these elections when I tell you that there will be one million two hundred thousand polling booths, so that no voter need to have to go far to give his vote.

As you know, India is a big country, with a population of three hundred and seventy million, one-seventh of the total population of the world. It is a country steeped in history and tradition, with a civilization nearly as old as recorded time, and a culture nourished on its own soil and blended happily with those of other peoples and of other lands. This year, we celebrated in India and in many other countries, the two thousand five hundredth anniversary of a very great son of India, the Buddha, who gave us a message of peace and compassion.

Messengers of Peace

Through the centuries, India has preached and practiced toleration and understanding, and has enriched human thought, art and literature, philosophy and religion. Her sons journeyed far and wide, braving the perils of land and sea, not with thoughts of conquest or domination, but as messengers of peace or engaged in the commerce of ideas as well as of her beautiful products. During these millenia of history, India has experienced both good and ill but, throughout her chequered history, she has remembered the message of peace and tolerance. In our own time, this message was proclaimed by our great leader and master, Mahatma Gandhi, who led us to freedom by peaceful and yet effective action on a mass scale.

ON TV: Prime Minister Nehru makes a radio and television statement from the Pan American Union Hall, Washington, D.C. on December 18.

Nine years ago, we won our independence through a bloodless revolution, in conditions of honor and dignity both to ourselves and to the erstwhile rulers of our country. We in India today are children of this revolution and have been conditioned by it. Although your revolution in America took place long ago and the conditions were different here, you will appreciate the revolutionary spirit which we have inherited and which still governs our activities.

Dynamism and Development

Having attained political freedom, we are earnestly desirous of removing the many ills that our country suffers from, of eliminating poverty and raising the standards of our people, and giving them full and equal opportunties of growth and advancement. India is supposed to be given to contemplation, and the American people have shown by their history that they possess great energy, dynamism and the passion to march ahead. Something of that contemplative spirit still remains in India. But, at the same time, the new India of today has also developed a certain dynamism and a passionate desire to raise the standards of her people. But, with that desire is blended the wish to adhere to the moral and spiritual aspects of life.

We are now engaged in a gigantic and exciting task of achieving rapid and large-scale economic development of our country. Such development, in an ancient and under-developed country such as India, is only possible with purposive planning. True to our democratic principles and traditions, we seek in free discussion and consultation as well as in implementation the enthusiasm and the willing and active cooperation of our people. We completed our First Five-Year Plan eight months ago, and now we have begun on a more ambitious scale our Second Five-Year Plan, which seeks a planned development in agriculture and industry, town and country, and between factory and small-scale and cottage production.

I speak of India because it is my country and I have some right to speak for her. But, many other countries in Asia tell the same story, for Asia today is resurgent, and these countries which long lay under foreign yoke, have won back their independence and are fired by a new spirit and strive towards new ideals. To them, as to us, independence is as vital as the breath they take to sustain life, and colonialism, in any form, or anywhere, is abhorrent.

World Our Neighbor

The vast strides that technology has made, have brought a new age of which the United States of America is the leader. Today, the whole world is our neighbor, and the old divisions of continents and countries matter less and less. Peace and freedom have become indivisible, and the world cannot continue for long partly free and partly subject. In this atomic age, peace has also become a test of human survival.

Recently, we have witnessed two tragedies which have powerfully affected men and women all over the world. These are the tragedies in Egypt and Hungary. Our deeply felt sympathies must go out to those who have suffered or are suffering, and all of us must do our utmost to help them and assist in solving these problems in a peaceful and constructive way. But even these tragedies have one hopeful aspect, for they have demonstrated that the most powerful countries cannot convert to old colonial methods or impose their domination over weak countries. World opinion has shown that it can organize itself to resist such outrages. Perhaps, as an outcome of these tragedies, freedom will be enlarged and will have a more assured basis.

Path of Non-Alignment

The preservation of peace forms the central aim of India's policy. It is in the pursuit of this policy that we have chosen the path of non-alignment in any military or like pact or alliance. Non-alignment does not mean passivity of mind or action, lack of faith or conviction. It does not mean submission to what we consider evil. It is a positive and dynamic approach to such problems that confront us. We believe that each country has not only the right to freedom, but also to decide its own policy and way of life. Only thus can true freedom flourish and a people grow according to their own genius.

We believe, therefore, in non-aggression and non-interference by one country in the affairs of another, and the growth of tolerance between them and the capacity for peaceful co-existence. We think that by the free exchange of ideas and trade and other contacts between nations, each will learn from the other, and truth will prevail. We, therefore, endeavor to maintain friendly relations with all countries, even though we may disagree with them in their policies or structure of government. We think that by this approach, we can serve not only our country but also the larger causes of peace and good fellowship in the world.

NEERAJ PAUL
+91-99683-69972
Email: neerajpaul@hotmail.com

Between the United States and India, there had existed friendly and cordial relations even before India gained her independence. No Indian can forget that in the days of our struggle for freedom, we received from your country a full measure of sympathy and support. Our two Republics share a common faith in democratic institutions and the democratic way of life and are dedicated to the cause of peace and freedom. We admire the many qualities that have made this country great, and, more especially, the humanity and dynamism of its people and the great principles to which the fathers of the American Revolution gave utterance. We wish to learn from you and we plead for your friendship, and your cooperation and sympathy in the great task that we have undertaken in our own country.

Talks with President

I have had the great privilege of having long talks with the President, and we have discussed many problems which confront the world. I can tell you that I have greatly profited by these talks. I shall treasure their memory and they will help me in many ways in my thinking. I sincerely hope that an opportunity may be given to us before long to welcome the President in our own country and to demonstrate to him the high respect and esteem in which we hold him. We have recently witnessed grievous transgressions of the moral standards freely accepted by the nations of the world. During this period of anxiety and distress, the United States has added greatly to its prestige by upholding worthily the principles of the Charter of the United Nations. The danger of war is not past, and the future may hold fresh trials and tribulations for humanity. Yet, the forces of peace are strong, and the mind of humanity is awake. I believe that peace will triumph. We are celebrating in this season the festival of peace and goodwill and soon the New Year will come to us. May I wish you all a happy New Year and express the hope that this year will see the triumph of peace and freedom all over the world - Good Night!

Source Courtesy: India News, Vol.2, January 1957

Prime Minister Nehru's visit to USA in 1956

Prime Minister Nehru with the Welcoming Committee on his arrival at the Washington National Airport. Left to right: General Nathan F. Twining, Chief of Staff, U.S. Air Force; Vice-President Richard M.Nixon, Prime Minister Nehru, and Secretary of State John Foster Dulles

Mrs. Indira Gandhi, daughter of the Prime Minister, Mrs. Mamie Eisenhower, Prime Minister Nehru and President Eisenhower

WELCOME AT THE WHITE HOUSE: President Eisenhower greets Prime Minister Nehru at the White House

AT BLAIR HOUSE: President Eisenhower calls for Prime Minister Nehru as the two leaders set off for Mr. Eisenhower's farm at Gettysburg, Pa., on the morning of December 17, for their talks on the international situation.

Driving off to Gettysburg

Mrs. Indira Gandhi and Prime Minister Nehru at the luncheon given in their honour by Vice-President and Mrs. Nixon (December 18)

Chief Justice Earl Warren, Mrs. Indira Gandhi, Mrs. Warren and Prime Minister Nehru at the dinner given by the Chief Justice of the U.S. Supreme Court (December 16)

At the National Gallery of Art, on December 19, the Prime Minister examines a self-portrait by Rembrandt Van Ryn. With Mr. Nehru is Mr. John Walker, Director of the Gallery

At the Reception for the Prime Minister at the Indian Embassy (December 18). Left to right: Mrs. Douglas, Prime Minister Nehru, Justice William O. Douglas of the U.S. Supreme Court, and Mrs. Indira Gandhi.

AT THE EMBASSY: Prime Minister Nehru addresses members of the Indian community in Washigton, D.C. (December 16)

WELFARE CENTER: At the workshops of the Goodwill Industries, Mrs. Indira Gandhi was presented with a doll made by the physically handicapped.

Mrs. Indira Gandhi is greeted by Mrs. Mamie Eisenhower at the White House luncheon given in her honor (December 17)

Prime Minister Nehru and President Eisenhower after their final conference in the President's office at the White House on December 19.

ON TV: Prime Minister Nehru makes a radio and television statement from the Pan American Union Hall, Washington, D.C. on December 18.

AT THE BANQUET given by Secretary of State John Foster Dulles for Prime Minister Nehru at the Pan American Union, Washington, D.C., on December 18. Left to right: Mr. Dulles, Mrs. Indira Gandhi, Mrs. Dulles, Mr. Nehru.

Sacramento CARES Act Funding

Sue Frost
Sacramento County Supervisor

In recent days, Sacramento County and other local governments have been under the spotlight regarding how we have used our portion of the Coronavirus Relief Fund (CRF) money from the federal government via the CARES Act.

Sacramento County received $181 million, and I want to take this opportunity to explain to you how Sacramento County is spending this money and to clear up some confusion that people may have.

The confusion stems from an article in a local Sacramento newspaper that misleadingly stated that Sacramento County is using most of the CRF funding to pay for law enforcement. The article downplayed some simple truths that need to be pointed out and left people with the incorrect belief that we hired more public safety officers instead of spending money on much needed public health priorities.

As a direct response to the COVID-19 pandemic, we activated the County Office of Emergency Services and our Countywide Emergency Operations. All departments were instructed to submit their COVID-19 expenditures as the crisis evolved. Expenditures that were eligible for CRF money were approved, while others were eligible for other State and Federal funds. Importantly, all requests submitted by the Department of Health Services (which includes Public Health) were approved. Our number one priority was the health and safety of the people of Sacramento County, and nothing got in the way of that.

Additionally, CRF money only covered existing positions in qualified classifications. We prioritized CRF requests to General Fund relief so that we could preserve those General Fund dollars for future needs. Public Safety and Health did not receive funding for new positions from the $132 million. Rather, the County used $132 million of Coronavirus Relief Fund money for payroll that would have come from our General Fund. The reason the Sheriff's office received so much money is that the Sheriff's office happens to be by far the largest percentage of our general fund payroll. That is the case for a variety of reasons, chiefly being that you usually cannot use state/federal money to pay for it. It's that way for other public jurisdictions also.

The County is now able to use that $132 million to avoid significant reductions in services from General Fund Departments, such as Child and Adult Protective Services, Health Services, Public Safety, Human Assistance, In-Home Supportive Services, and Homeless Services. General Fund dollars are more flexible than CRF dollars, so we are being strategic in where we spend them so we can free up other money elsewhere.

With law enforcement being a majority of our general fund, they are also likely the one that gets cut the most during economic downturns. With the County projecting, a loss of over $160 million in revenue, not putting the $132 million into payroll could have meant laying off a devastating amount of Sheriff's Deputies and staff. That is a grim reality that I do not wish upon the communities of Sacramento County, under any circumstance.

We still have around $33 million left to spend out of our CRF money.

You have my promise that I will continue to advocate for funding public health, public safety, and all other vital departments who are on the front line during this crisis.

Thank you for reading – and as always, if you want to contact me, call me at 916-874-5491, or e-mail me at SupervisorFrost@saccounty.net.

Sue Frost represents the 4th District, which includes all or part of the communities of Citrus Heights, Folsom, Orangevale, Antelope, Rio Linda, Elverta, Gold River, Rancho Murieta, North Highlands, Carmichael, Foothill Farms and Fair Oaks

Prime Minister Nehru's visit to USA in 1956

AT THE U.N.: Prime Minister Nehru and U.N. Secretary-General Dag Hammarskjold examine a U.N. hat as worn by the U.N. troops in the Suez.

Mayor Wagner gave a luncheon at the Waldorf Astoria, New York, on December 20 in honor of Prime Minister Nehru. Left to right: Governor Averill Harriman, Mr. Nehru, Mayor Wagner.

PRESS CONFERENCE: Prime Minister Nehru held a press conference at the National Press Club, Washington, D.C., on December 19. Here Mr. Frank Holeman, President of the Club, is seen introducing the Prime Minister.

Dalit Christians and Dalit Muslims await justice: 70 Years of Discrimination based on Religion

Counter Currents.Org | August 10, 2020

Dalit Christians and Dalit Muslims observe August 10th across the country as a day to highlight and protest the denial of the fundamental constitutional rights to them for the last seventy years!

When India became a Republic, we resolved as a nation to secure Justice, Equality, Liberty and Dignity for all our citizens. Members of castes worst affected from centuries of social oppression, the Scheduled Castes (SCs), were constitutionally assured special protection and affirmative benefits. These measures are necessary to help them overcome the effect of centuries of discrimination and oppression. The Constitution of India is a protector of democratic values, and articles 25 to 28 list provisions that ensure freedom of religion. Unfortunately, these fundamental rights have been denied to the Dalit communities converted to Christianity and Islam through the infamous Presidential (Scheduled Castes) Order, 1950. This privilege was extended in 1956 to Sikhs and in 1990 to Buddhists of dalit origin. Dalit Christians and Dalit Muslims continue to be kept outside this privilege.

Approximately 70% of the Christian population in India are from Scheduled Caste backgrounds. Dalit Christians have a unique history of faith experiences because of their caste identity. They embraced Christianity as a faith affirmation against caste slavery and these experiences vary according to regional contexts. It is not only common knowledge but also borne out of numerous extensive research studies that the Dalits are unfortunately still identified first by their caste by a large section of the Indian society. All their other identities, arising from their religious, regional, linguistic and other affiliations are secondary identities that do nothing to displace the severity of the caste-based discrimination and violence that they suffer.

Followed by the decades long mass struggles and advocacy initiatives, finally a Writ Petition (180/2004) was filed in the Supreme Court of India by the Centre for Public Interest Litigation challenging the Presidential (Scheduled Castes) Order, 1950. The Writ Petition is also looking for justice from the apex court to allow and extend the Scheduled Caste status to Christians of Scheduled Caste origin for availing special privilege in education, getting scholarships, employment opportunity, welfare measures, affirmative actions, right to contest in the reserved constituencies from panchayat, legislative assemblies up to the Parliament and for availing the legal remedy/protection under Scheduled Castes and Scheduled tribes (Prevention) of Atrocities Act, 1989 amended in the year 2018.

On January 7th 2020, The Supreme Court agreed to examine the plea filed by Adv. Franklin Ceaser Thomas that Dalit Christians or Christians of Scheduled Castes origin should enjoy the same quota benefits reserved for Scheduled Castes. A bench led by Chief Justice of India Sharad A. Bobde issued notice to the central government that reservation for government jobs and admissions in education institutions should be made "religion neutral". The Civil Writ petition is pending before the Hon'ble Court for further hearing. The 70 years of struggle for justice should be supported by the people who believe in equality and democracy. The Supreme Court has a monumental opportunity now to render justice to millions of Dalit Christians and Dalit Muslims who continue to suffer from social stigma and the horrors of untouchability.

We await Justice with earnest faith in God

Asir Ebenezer, General Secretary,
National Council of Churches in India

Raghavendra P Tiwari is new vice-chancellor of Central University of Punjab in Bathinda

A specialist in earth sciences, Tiwari replaces RP Kohli and is expected to take charge next week

Chandigarh- Raghavendra P Tiwari has been appointed the new vice-chancellor of Central University of Punjab (CUP), Bathinda.

At present, Tiwari is the vice-chancellor of Dr Harisingh Gour Vishwavidyalaya, a central university at Sagar in Madhya Pradesh.

Tiwari, who replaces RP Kohli, is likely to join next week.

The new vice-chancellor will serve for five years or till the time he attains the age of 70 years, whichever is earlier.

The Union human resource development ministry issued a notification on Thursday after President Ram Nath Kovind appointed Tiwari the CUP vice-chancellor, registrar Dr KP Mundra said.

Tiwari will be the third vice-chancellor of the Bathinda-based university, which was set up in 2009.

A distinguished academician, Tiwari did PhD in geology from Gauhati University. He specialises in earth sciences, including palaeontology (analysis of plant and animal fossils) and seismology. He is engaged in research in palaeobiology (biology of fossil animals and plants).

Tiwari has served as dean, School of Earth Sciences and Natural Resource Management, and remained head of the department of geology at Mizoram University.

- Source Courtesy: Hindustan Times

Constitutional Predilections - By James Chiriyankandath

Source Courtesy:
India Seminar, December 1999

Politically, the Hindu majoritarians, overwhelmingly caste Hindu by background, were concerned first with establishing the 'Hindu' identity of out-castes. In August 1947, Sardar Patel accepted an amendment to the first Minority Rights Report from K.M. Munshi that explicitly referred to the Scheduled Castes as a 'section of the Hindu Community' (cad v, p. 234). The Constitution prohibited the practice of untouchability in any form (Art. 17), further empowering the state to make any law 'providing for social welfare and reform or the throwing open of Hindu religious institutions of a public character to all classes and sections of Hindus' (Art. 25.2b). Significantly, an explanation was added that the reference to 'Hindus' included Sikhs, Jains and Buddhists.

On 26 November 1949, after almost three years of deliberation, the Constituent Assembly of India adopted a constitution for what remains the world's largest liberal democracy. From our vantage point 50 years later, it is instructive to reflect on how the 'founding fathers' (along with a handful of 'mothers') sought to address issues of diversity. After all, in a world in which more than a third of all states possess constitutions acquired only in the first half of the 1990s, our constitution has survived the test of time far better than most of its post-colonial counterparts.

The debate in the Assembly reflected the paradoxes of the Indian situation. To begin with, there was the problem of reconciling the political form (i.e. the liberal democratic state) of a model of modernity based upon features that were relatively weak in India – industrialisation, rationalism, the secularisation of society, individuation and democratisation – with the reality of India. This reality was of a society in which more than four-fifths of the population was illiterate and derived their livelihood from the land, 15 out of every 100 infants born died and the average life expectancy was just 32 years.

It was an especially daunting challenge to conceive of a secular state in a country that had just been partitioned on the basis of religion. Where, while there were over 50 million Muslims, Christians and Sikhs, and another 78 million belonged to Scheduled Castes or Tribes, nearly 85% of the population of 361 million was classified as 'Hindu' in the 1951 census. The nationalist movement itself had, especially under Gandhi, acquired an aura of religiosity so that the secular stance of Prime Minister Jawaharlal Nehru resembled a kind of splendid isolation.

It was scarcely surprising that the form of secularism that found expression in the Constitution was ambiguous. Leaders like Deputy Prime Minister Sardar Patel, Rajendra Prasad, the President of the Constituent Assembly, and K.M. Munshi, Patel's right-hand man in the Assembly, were sensitive, if not openly sympathetic, to the majoritarian Hindu sentiments voiced by a number of Congressmen in the Constituent Assembly. They knew that their predilections were widely shared, especially among upper caste Hindi-speaking members from the United Provinces (U.P.), the Central Provinces (C.P.) and Berar, Bihar and Punjab.

The result was that the Constitution sought to do several things. It made some allowance for the role played by religion, especially Hinduism, in Indian life. It also gave statutory recognition to minorities, thereby implicitly accepting the existence of a majority. It aimed to foster a common civic identity but then compromised this by the provision of reserved seats in legislatures to Schedule Castes and Scheduled Tribes (initially meant to last 10 years, no Parliament has contemplated doing away with this and its regular extension has become a formality).

While such measures may be regarded as having been defensible under the circumstances (i.e. the Constitution was as secular as it could have been), it meant that issues not definitively resolved by the Constitution continued to form the subject of public controversy. Cow slaughter, religious conversion, the status of Hindi as the national language, the preservation of a distinct Sikh identity, the right of religious minorities to maintain their own personal law and reservation for the low castes have all occasioned not just heated debate but violent conflict over the past five decades.

An irony of independent India's birth as a secular state was that the midwife – the Constituent Assembly – represented the final outcome of the communal politics that dominated the final years of British India. The Assembly was elected by the provincial assemblies of British India grouped into three sections – Muslim-majority areas in the north-west and north-east and the remaining Hindu-majority provinces. With each province allotted seats proportionate to its population, members were elected by legislators belonging to religious categories. The predictable outcome was that while the Muslim League claimed 73 of the 78 Muslim seats and the Panthic Akalis three of the four Sikh ones, Congress won 202 of the 210 'general' seats.

The Congress leadership sought to ensure that minority groups were adequately represented in the 'general' category. These included non-Congressmen seen as leaders of their respective communities such as B.R. Ambedkar, the Scheduled Castes spokesman, and the Anglo-Indian, Frank Anthony. In all some 30% of the post-partition Constituent Assembly (37.5% excluding the members from the former princely states) was made up of representatives of minorities. This reflected the makeup of Indian society – according to the 1951 census 37.8% of the population were either non-Hindu or belonged to the Scheduled Castes and Tribes.

However, it would not be true to assume from this that the Assembly represented a microcosm of Indian society. Most strikingly, Brahmins, who formed about 5% of the population, accounted for around a quarter of the total of 407 individuals who served in the body between 1946 and 1949 (it had 307 members in 1949). Their preponderance was especially evident among members from U.P. and Bombay – more than a third.

The Assembly also presented a contrast to society at large in other respects. Only 15 women ever got to sit in it and whereas only one in six Indians were literate, an analysis of the membership of the Provisional Parliament reveals that 68% of the members were graduates with a further 18% having attended college or high school. In a country where more than 80% of the population still lived on the land, people with a professional background formed over three-fifths of its first legislature – lawyers alone contributing almost a third.

But what was perhaps most significant about the Assembly members in terms of the task they had to undertake was the fact that almost half (200 of the 407) were serving members of other legislatures at the time of their election and nearly one in six (61) also served as ministers either at the centre or in the provinces. Since the Assembly also functioned as independent India's first Parliament, this experience tempered its nationalist fervour and Gandhian idealism with an awareness of what was practical and prudent.

Its debates revealed a range of attitudes towards secularism. Analysing the contributions of the hundred or so members who spoke on pertinent issues, they can be grouped in five broad, sometimes overlapping, categories: dogmatic secularists, those favouring 'unity in diversity', majoritarian Hindus, Gandhian critics, and minority advocates of special rights or protection.

Some of the most uncompromising proponents of a secular state belonged to religious minorities – notably the Christian Minister of Health Rajkumari Amrit Kaur, the Parsi (and erstwhile socialist) Minoo Masani, the socialist economist K.T. Shah (a Jain), Tajamul Husain, a Shia Muslim landlord, and Frank Anthony. Among the others were two Congress-women (Hansa Mehta and Renuka Ray), a former leader of the defunct National Liberal Federation (H.N. Kunzru) and a newspaper editor from Madras who led the opposition to the imposition of Hindi as the sole national language (K. Santhanam). To this atypical collection can be added Babasaheb Ambedkar, whose contributions were made more circumspect by his concern for the advancement of the Scheduled Castes and his role as chairman of the drafting committee.

More influential within the Assembly were those who interpreted secularism to mean religious pluralism and the equal treatment of all religions by the state. Among those who favoured such an attitude were religious-minded members from different faiths including the Tamil Brahmin philosopher (and future President) Sarvepalli Radhakrishnan, and a Catholic Jesuit priest, Jerome D'-Souza. The idea also appealed to the romantic in Nehru – 'the glory of India has been the way in which it manages to keep two things going at the same time: ... infinite variety and ... unity in that variety' (speech on 8 November 1948, Constituent Assembly Debates VII, p. 323).

NEERAJ PAUL
+91-99683-69972
Email: neerajpaul@hotmail.com

A report by a commission on university education chaired by Radhakrishnan held that, 'The absolute religious neutrality of the state can be preserved ... if what is good and great in every religion is presented, and what is more essential, the unity of all religion.' D.E. Smith has pointed out how such an idea, to which Gandhi also subscribed, represented an unverifiable religious dogma, the propagation of which was not the proper function of a secular state, however useful it might be in strengthening it. This inconsistency, based as it was upon the assumption that Hinduism was somehow naturally secular, has caused the Indian state to be described as 'majoritarian'.

In fact many Hindu majoritarians harboured misgivings about the Constitution. While Sardar Patel and K.M. Munshi were instrumental in getting rid of separate electorates and reserved seats for religious minorities, their preparedness to accommodate minority sensitivities in religious and social matters, as well as the lack of reference in the Constitution to God, to a distinctly Hindu identity or to central tenets of Brahminical Hinduism such as the notion of dharma, left the majoritarians dissatisfied. Those expressing majoritarian sentiments included a sprinkling of Congressmen from eastern and southern India but were mostly upper caste Hindi speakers from U.P., Bihar, C.P. and Berar and East Punjab. The most prominent was Purushottamdas Tandon, elected Congress President with Patel's support in 1950 (he was forced to resign after Patel's death and a confrontation with Nehru the following year).

Those criticising the Draft Constitution as 'un-Gandhian' included some majoritarians but the feeling that it had abandoned Gandhian ideals was more widespread. Arun Chandra Guha, a violent revolutionary turned Gandhian from Bengal, was among the many members unhappy with the draft tabled by Ambedkar in November 1948. Responding to Ambedkar's scathing attack on village India as 'a sink of localism, a den of ignorance, narrow-mindedness and communalism' (cad vii, p.39), he regretted that the document bore 'no trace of Gandhian social and political outlook' and argued that the village be made the basis of the machinery of government (cad vii, p. 256).

After Partition, Muslims and

(Contd. on next page)

Constitutional Predilections - By James Chiriyankandath

(Continue from page 12)

Akali Sikhs advocating special provisions for religious minorities found themselves isolated. Members belonging to other non-Hindu groups, notably Christians and Parsis, tended to adopt either the dogmatic secularist or 'unity in diversity' viewpoints, holding that the best guarantee of equal treatment lay in the development of a common civil identity irrespective of religious differences. Though the odd Muslim or Sikh went along with this, the peculiar situation facing them left most Muslim and Sikh representatives torn between struggling for the retention of political safeguards and facing up to the new realities.

The Muslim Leaguers in the Assembly were in an unenviable position. Bereft of leadership as the most prominent left for Pakistan, the majority of north Indian Muslims eventually acquiesced in the abandonment of reserved seats while seeking to preserve religious freedoms. Only an isolated handful of members from Madras led by Mohammed Ismail decided to revive the League and continue to hold out for the maintenance of reserved seats (and even separate electorates). The position of the marginalised nationalist Muslims within Congress was not any easier and Abul Kalam Azad, the most senior Muslim Congressman and Education Minister, who has been described as forming, together with Nehru, Patel and Prasad, the 'oligarchy within the Assembly',8 was conspicuously silent in the debates on secularism.

The case of the Sikhs of Punjab, as the community that had suffered most from Partition, was a bit different. The Akali representatives felt that they had the right to demand special protection and the seemingly grudging concessions made by Sardar Patel left them embittered (the two Akali members refused to sign the Constitution).

The debate on minority rights involved the consideration of three different kinds of rights: political representation, freedom of religion and cultural autonomy. The writers of the Constitution faced a dilemma. Underwriting any minority 'rights' could be seen as compromising the secular character of the state but if such rights were left unprotected, there was the danger that the state might be secular in form but unrestrainedly majoritarian in practice.

In the aftermath of Partition there was wide agreement among Congressmen that there was no place in an independent India for the separate communal electorates introduced by the British under the Morley-Minto reforms of 1909. Nevertheless, the Report on Minority Rights, tabled by Sardar Patel as the Chairman of the Advisory Committee, initially recommended the continued reservation of seats (on the basis of common electorates) in legislatures for Muslims, Christians and the Scheduled Castes (the case of the Sikhs was left pending owing to the dislocation occasioned by the partition of Punjab).

But behind the scenes Sardar Patel and K.M. Munshi, supported by Professor H.C. Mookerjee, the Christian Chairman of the Minorities Sub Committee, and Tajamul Husain, an ex-Muslim Leaguer who struck a stridently secular pose, sought to persuade minority representatives of the inadvisability of insisting on separate representation. Eventually, the majority of erstwhile Muslim Leaguers, demoralised by their abandonment by Jinnah following the creation of Pakistan, came around to accepting an end to reservation even before the nationalist Muslims.

In May 1949, six months before the Assembly concluded its deliberations, Sardar Patel moved the final Report of the Advisory Committee on Minorities, abandoning reservation for minority religious groups. The principle of universality was only to be diluted by the temporary retention of reservation to redress the age-old social discrimination suffered by Scheduled Castes and Tribes (as well as to address the special problems faced by the small Anglo-Indian community) (Arts. 330-342 of the Constitution). The end of separate representation on the basis of religion was hailed by Patel, without any apparent hint of irony, as making it possible 'to lay, with the grace of God and with the blessings of the almighty, the foundations of a true secular democratic state' (26 May 1949, cad viii, p. 354).

This pious reaction was indicative of the rather different attitude taken by the makers of the Constitution when it came to dealing with the religious concerns of minorities. When Minoo Masani, together with Ambedkar and the two women members (Rajkumari Amrit Kaur and Hansa Mehta), pressed in the Fundamental Rights Sub-Committee for an enforceable commitment to a uniform civil code, this was successfully opposed by the male upper caste Hindu majority on the committee. As a result, and mainly in deference to the vocal opposition of Muslim members to any threat of state interference with their personal law, the objective of a uniform civil code for all citizens was relegated to the status of a non-justiciable directive principle of state policy (Art. 44).

A similar concern showed itself in Sardar Patel's proposal to omit a clause, vehemently opposed by Christian members and organisations, that explicitly outlawed conversion from one religion to another through coercion or undue influence. Despite the strong objections to the very idea of conversion expressed by majoritarian Hindu Congressmen such as Purushottamdas Tandon (speech of 1 May 1947, cad iii, p. 492), the Constitution's only reference to religious liberty was thus a positive one, affirming 'the right freely to profess, practice and propagate religion' (Art. 25.1). This was denounced by one majoritarian Congressman, Lokanath Misra, as 'a charter for Hindu enslavement' (3 December 1948, cad vii, p. 822).

Article 29 of the Constitution protected the right of any section 'having a distinct language, script or culture ... to conserve the same,' while Article 30 enshrined the right of 'minorities, whether based on religion or language ... to establish and administer educational institutions of their choice.' Like Articles 25 and 44, they reflected the distinction drawn between granting political recognition to minorities and respecting their religious and cultural autonomy. On this there was no difference between the secular-minded Nehru, desiring national cohesion but sensitive to minority fears, and Patel, who despite his majoritarian instincts, was pragmatic enough to recognise the distinction. Perhaps this was because, when considered together with some of the 'Hindu' concerns that found expression in the Constitution, it was a distinction that was central to the subdued majoritarianism of the 'unity in diversity' viewpoint.

In the Hindu majoritarian discourse, cultural and religious themes, such as caste and the reform of Hinduism and the adoption of Hindi as the sole national language, loomed large. Inspite of the misgivings of Christian missionaries and others, the British colonial rulers had continued to act, albeit in more limited fashion, as the patrons and protectors of religious institutions. So, the immediate state tradition that the makers of the Constitution had to draw upon was not one that conformed to a Jeffersonian 'wall of separation' doctrine of secularism. In any case, scarcely any Congressmen argued that this was desirable, given the need to deal with the widespread practice of untouchability in Indian society, a concern lent urgency by Gandhi's struggle to eliminate it and Ambedkar's fight to win political recognition for the untouchables.

Politically, the Hindu majoritarians, overwhelmingly caste Hindu by background, were concerned first with establishing the 'Hindu' identity of outcastes. In August 1947, Sardar Patel accepted an amendment to the first Minority Rights Report from K.M. Munshi that explicitly referred to the Scheduled Castes as a 'section of the Hindu Community' (cad v, p. 234). The Constitution prohibited the practice of untouchability in any form (Art. 17), further empowering the state to make any law 'providing for social welfare and reform or the throwing open of Hindu religious institutions of a public character to all classes and sections of Hindus' (Art. 25.2b). Significantly, an explanation was added that the reference to 'Hindus' included Sikhs, Jains and Buddhists.

The wide powers granted to the state in pursuit of the reform of Hindu social practices sharply contrasted with the concern not to be seen as interfering with the religious practices of Muslims or Christians. By associating the Indian state with the reform of the social practices of people belonging to a particular religious tradition, it placed the state in a unique position in relation to that tradition.

Of all the majoritarian themes that found expression in the Assembly debate, the most contentious was the adoption of Hindi as the sole national language, discussion of which was postponed almost to the very end of the deliberations. Fears of Hindi domination among both Urdu-speaking Muslim members and non-Hindi speakers, especially from the South, contributed to an imperfect congruence of the pro and anti-camps in the debates over secularism and language.

In an uncompromising speech (delivered in Hindi, unlike the majority of speeches which were in English), Seth Govind Das, the foremost spokesman for the Hindi enthusiasts, described Urdu (written in Arabic script and strongly influenced by Arabic and Persian) as drawing 'inspiration from outside this country' and supported by people who were communal in their outlook. Rejecting the notion that the acceptance of a secular state implied the acceptance of cultural heterogeneity, he declared that, 'For thousands of years one and the same culture has all along been obtaining here.... It is in order to maintain this tradition that we want one language and one script for the whole country.' (12 September 1949, cad ix, p. 1328) But what the language debate actually did was highlight the fact that religious identity represented only one of the potential fissures in the Indian body politic. Recognising this, even some erstwhile Hindi enthusiasts like K.M. Munshi became convinced of the need for compromise. A committee assigned to find a way out of the impasse evolved a formula by which Hindi in the Devanagari script would become the official language of the Union and international (rather than Nagari) numerals be used for official purposes (Art. 343). The proviso was that English would continue to be used for official purposes for 15 years with Parliament allowed to provide for its continued use thereafter.

As with minorities and separate electorates, the one attempt to unambiguously define political identity along majoritarian lines also failed. In August 1949, P.S. Deshmukh, a Congressman from the Central Provinces, proposed an amendment giving all Hindus and Sikhs the right to become citizens of India, arguing that, 'Here we are an entire nation with a history of thousands of years and we are going to discard it, in spite of the fact that neither the Hindu nor the Sikh has any other place in the wide world to go to... But we are a secular state and do not want to recognise the fact ... If the Muslims want an exclusive place for themselves called Pakistan, why should not Hindus and Sikhs have India as their home?' (cad ix, p. 356)

The reference to a secular state drew an exasperated response from Nehru who asked, 'May I beg with all humility those gentlemen who use this word often to consult some dictionary before they use it? ... it is brought in all contexts, as if by saying that we are a secular state we have done something amazingly generous.... We have only done something which every country does except a very few misguided and backward countries in the world.' (cad ix, p. 401) Attracting the support of only a handful of members, the amendment was easily defeated. However, the fact that such a proposal could have been made by someone like Deshmukh, who held a doctorate from Oxford and had served as a provincial minister, is significant as is the fact that he went on

(Contd. on next page)

NATIONAL INTEGRATION VIEWED AS AN EPITOME OF THE NEHRU ERA

V. V. Joseph
Source Courtesy:
Socialist India, Vol.X, 1975

Jawaharlal Nehru's peace-maker role in Indian democracy has synonymity with his epoch-making endeavour to erect the edifice of common citizenship on the foundation of fellow-feeling, unity in diversity, freedom of religion, secularism, equality, socio-economic and political justice and communal harmony in the noble cause of national unity and solidarity. As an apostle of peace and an indefatigable reformer of social, political and ethical values, he amalgamated the fragmentary but constructive social forces into a master synthesis to attain an integral social structure. Nehru era witnessed the foregloom of a psychological process involving the development of a sense of belonging, a feeling of togetherness and a spirit of unity, cohesion and motivation of a patriotic desire.

For nearly half a century Nehru dominated the Indian political scene ruling the hearts of Indians and shaping their destiny. Nehru had innumerable dreams and visions but he was also the nation's "man of action". World history has denominated him as one of the staunchest defenders of the cause of tolerance, of freedom and of peace. India received the three gifts of "democracy, secularism and planned national living" from the late Prime Minister. These contributions have reinforced national unity and purpose.

When communal incidents and other divisive conflicts surfaced in many parts of India, Nehru abated these forces of disintegration with the doctrine of secularism which his great mentor, Mahatma Gandhi had preached and practised. The Nehru era was preoccupied with systematically transplanting the Gandhian seedling of moral principles everywhere on the Indian Soil. The philosophy of secularism is that morality should be based on regard for the well-being of mankind. This is indeed a manifestation of love, sympathy, magnanimity and largeness of heart.

FUNDAMENTAL UNITY

Our fundamentals of thought and policy, according to Nehru, must be shared between all religious communities. India as a well-knit nation of integrated people with their enjoyment of respective cultures must have a common outlook on certain fundamentals of the constitution. Nehru's period refined the scope of secularism so as to promote the paramount ideal of national integration. Nehru handed over to his people the message of fundamental unity of the country and asked them to forget the parochial and provincial approaches. He fought against all the barriers of caste, religion and language to raise the quality of our national life.

Nehru's India heard at twilight, the conch-blow, the peal of church bell and the muessin's call, all joining into a montage of religious amity. India's diversity is not inimical to unity but its diversity enriches the unity. National integration refers to a condition of unity in diversity in which all components are equally valued and mutually dependent. If there is only amity then integration is not necessary and if there is only diversity then integration is not possible.

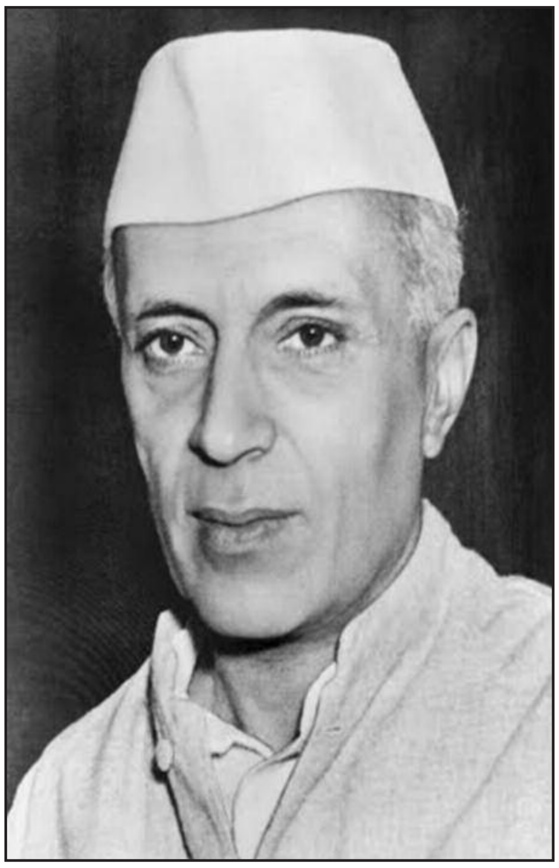

This thought-process is not a conversion of diversities into uniformities but a confluence of diversities achieved through the confluence of cultures without losing their integrity. It connotes a social climate in which all the citizens can live a life of tranquility with devotion to the common purpose of building a strong and united country. Fissiparous and disruptive elements were really a fabric of inhuman orthodoxies which vanished like snow during the Nehru era.

The task of strengthening the forces of integration is the collective responsibility of all citizens, politicians, educationists, journalists and people of all walks of life. With this end in mind, the Nehru moved millions of people to take part in the process of promoting a sense of oneness and of social awareness and identification with mass welfare. He had propelled his people to make history in this respect.

NATIONAL INTEGRATION

National integration as a dynamic inner process gathered momentum when the Nehru Government for the first time set up the National Integration Council in 1962, under Smt. Indira Gandhi's chairmanship. Its reconstituted Council studied the factors threatening the unity of the country. The Council realised that wide publicity through radio, television, films and press should preach amity between Hindus and Muslims. The National Integration Council met in Srinagar in 1968 under her presidentship and declared that communal conflicts and regional animosities must be eradicated. It wanted to mobilise opinion in favour of national unity and solidarity and to devise suitable community activities. Smt. Indira Gandhi has successfully executed these objectives after Nehru.

FREEDOM AND DEMOCRACY

After his first intellectual intercourse with Gandhi in 1916, Nehru followed the Gandhian path of truth, non-violence and purity of means in India's historic freedom struggle. According to Rabindranath Tagore, "He had never fought shy of truth when it was dangerous, nor made alliance with falsehood when it would be convenient". The Indian National Congress in the early days was criticised as an "urban club for the rich". Gandhiji and Panditji converted it into a party of the masses and under Nehru's presidentship it adopted the resolution of complete independence at the Lahore session in 1929. All Indians like one man joined the freedom struggle which produced the essential ingredients of national integration. Nehru held the vision of a free and prosperous India with opportunity for all to live a full life.

He initiated and suggested for the liberation of dependent countries and of colonial people. The question of apartheid was raised several times in the United Nations on account of Nehru's incessant attack on it.

At the national level, he had tirelessly worked for rural-urban nexus, good relations between the rich and the poor. He had put in his sincere efforts to abolish the conflicts between the core community and the fringe community. He toiled hard to bring the Scheduled Tribes and Harijans into the mainstream of national life. For the uplift of the tribals, Nehru saw the need for reformers who can mingle with the weaker sections of the community and emotionally involve with their problems. Nehru's Tribal "Panchshila", meant to protect the tribals and to integrate them with rest of the vast Indian family which is far ahead in the march of civilisation.

NEERAJ PAUL
+91-99683-69972
Email: neerajpaul@hotmail.com

When India became free Nehru said: "We have made a tryst with destiny". And from then on he worked for the good of the people.

He was actively associated with planned development of the country. From 1951 to 1964 he was the Chairman of the Planning Commission, during which the first three Five-Year Plans were formulated. His concept of planned economic growth was meant to the social and of eradicating poverty. He warned the people that "Independence would have no meaning unless we can socialise the country and raise the standard of the people".

PLANNED LIVING

The world has recognised Nehru as one of the powerful champions of the ideals of internationalism and pacificism. He initiated the experiment of personal contacts between the Heads of the States so as to enlarge the area of peace. The partial Test Ban Treaty signed by the three nuclear powers of the world was his brainchild. He enunciated "Five Principles of foreign policy (Panch Shila) which were accepted by other nations ultimately in some form or the other. He could rally a number of nations to his side. His doctrine of non-alignment became valid when more than 50 non-aligned nations met at Cairo in 1964 to discuss international problems. He waved the olive branch of peace to all countries and supported Kennedy's view that, "We do not fear to negotiate, but we do not negotiate out of fear".

WORLD PEACE

In brief, national integration, could be called an epitome of the Nehru era, which blended the different elements of our national life and moulded our thought as of one nation and one people.

He was ceaselessly engaged in freeing men's minds from economic slavery, political bondage and cultural stagnation. Institutions, universities and awards named after Nehru perpetuate not only the great name of Jawaharlal Nehru but go a step further to perpetuate Nehru's valuable principles and doctrines.

Constitutional Predilections - By James Chiriyankandath

(Continue from page 13)

to serve under Nehru for 10 years as a Union minister of state. Clearly, the majoritarian discourse was one shared by a large number of middle-ranking Congress leaders whom Nehru, despite his commanding stature, could not disregard.

Could the makers of the Constitution have tackled the challenge presented by India's religious plurality any differently? It is difficult to see how. Indian secularism represented the outcome of contradictions: between the secular form of the modern state and a religious society; between contending visions of what India should be, embodied by some of the principal figures involved in drawing up the Constitution – Nehru, Patel, Prasad, Ambedkar; between the anxieties of minority religious groups and the majoritarian inclinations of many Hindu Congressmen; between the enthusiasts for Hindi and the fears of the non-Hindi speaking majority; and between the demands of a putative nation and the pressures of a diverse federal polity. These contradictions have not disappeared.

Obscured for a time by being internalised within the Congress Party, over the past two decades the rise of Hindu nationalism and the growing political strength of regional and low caste parties have helped expose the tears in the fabric. But the fact that the cloth has not been rent testifies to the lasting utility of the deliberately ambiguous concept of 'unity in diversity'.

From farmers and traders to vice-presidential candidate: The long Indian battle for recognition in America

In the 18th and 19th centuries when South Asians started immigrating into the United States, they were seen as competition for labour, willing to do jobs at a low pay.

Sirdar Jagjit Singh had been living in New York for almost two decades when he was made president of the India League for America in 1941. The League was a non-profit organisation funded by private individuals that discussed Indian philosophy and literature. A tall, handsome, and self-assured man in his late 40s, Singh had moved to New York from Rawalpindi in the 1920s. Over the years, he had made a fortune selling imported luxury products from India at his shop in Manhattan. Having been involved in the nationalist movement while in India, Singh strongly believed that the India League for America needed to be more politically driven.

Within months of his leadership, the League had changed its discourse. It was now the voice of the small 4,000-member Indian community in America, with a monumental task before itself, that of citizenship rights for Indians. In the early decades of the 20th century, not only were Indians immigrating to the United States faced with hostility from the citizens, but they were also met with unfair legislation that eliminated any prospect of naturalisation by the government on racial grounds.

Singh's fervent lobbying changed this substantially. Finally, in June 1946, president Harry Truman signed the Luce-Celler Act that paved out an immigrant quota for South Asians in the USA, and enabled those already residing to acquire citizenship rights. The Act was instrumental in carving out a future for Indians in the US.

With Kamala Harris becoming the first American with Indian descent to run for the post of vice-president, alongside presidential candidate Joe Biden, the Indian-American community appears to have come a long way since these early days of political advocacy.

Early Indians in the US: farmers, peddlers and labourers

The earliest recorded instance of an Indian immigrant appears to have been a man from Madras who traveled to Massachusetts in the 1790s. Most Indians in the USA in the 18th and 19th centuries were brought to work as servants in the households of seafaring Captains who worked for the East India Company.

"By 1910, the number of Indian immigrants slowly rose to 3,000, having settled on the Pacific Coast as agricultural workers," writes historian John P. Williams, in his book, 'Journey to America: South Asian Diaspora Migration to the United States (1965–2015)'. He explains that most were Sikhs from Punjab who were out to seek a better fortune. "The vast majority of them were former soldiers who had served in the British colonial army in East Asia. While many Indian labourers came as "sojourners" rather than as settlers; they lived frugally, and their sole object being to return to Indian with their savings," he adds. Most of these early Indian settlements were in the West coast.

In the East coast, on the other hand, a different group of South Asians were making a home for themselves. These were Muslim traders from Bengal who established themselves from the 1880s as peddlers in 'exotic' Indian products such as embroidered silk, perfumes, rugs and the like. Writer Vivek Bald in his book, 'Bengali harlem and the lost histories of South Asian America', explores this set of immigrants, and how their integration into American life was done through collaborative existence with the African-American population. "As they accessed white consumers with fantasies from India, their pathway into and across the United States was a pathway through working class Black neighbourhoods," he writes.

The most important neighbourhood in this regard was New Orleans' Treme. "Here some of the Bengalis married and started families with African-American women, who were part of recent Black migration into the city, or with Creole of Colour women who had deep generational roots in Treme," writes Bald.

They were followed by a wave of immigrants who had escaped into America from British steam ships. "Beginning around the time of the First World War, hundreds of Indian maritime workers, men who laboured in the engine rooms and kitchens of British steam ships, escaped into the crowded waterfronts of New York, Philadelphia, and Baltimore in search of less brutal and captive work and better wages onshore," explains Bald. While a majority of them were from East Bengal (currently Bangladesh), there were others from Pakistan-Punjab, the Northwest Frontier province and Kashmir as well.

In New York City, which was the largest port of entry, many of these escaped ship workers, found jobs in the service economy, working as cooks, dishwashers, elevator operators etc.

Unwelcome to the United States

In the 18th and 19th centuries when South Asians started immigrating into the United States, they were faced with large scale xenophobia. Primarily they were seen as competition for labour, willing to do jobs at a low pay.

Xenophobia against Indians amounted from racist slurs being hurled at them to episodes of organised violence as well. Bald writes that when hundreds of Punjabi workers arrived in California and the Pacific Northwest in 1904, white citizen groups and labour unions had already lined up against them. They whipped up a moral panic across the country by calling the immigrants 'tide of turbans' that threatened to shake the status of white America.

In December 1907, the Asiatic Exclusion League was formed in San Francisco. At its inception three years earlier, the league targeted Japanese and Korean. Later, however, they decided to include South Asians and Chinese in their list of unwelcome immigrants as well. They set up branches across the Pacific coast of North America and used violent methods to ensure no rise in Asian population in the West coast. Consequently, they described 'Hindus' (all Indians were collectively referred to as Hindus in the 18th and 19th centuries), as 'enslaved', 'effeminate', 'caste-ridden', and 'degraded'.

In June 1946, president Harry Truman signed the Luce-Celler Act that paved out an immigrant quota for South Asians in the USA, and enabled those already residing to acquire citizenship rights. (Wikimedia Commons)

One of the most violent episodes of racist attacks against Indians was in September 1907, when a group of white lumber-mill workers rampaged through the town of Bellingham in Washington, rounding up Indians from their jobs and homes.

The efforts of white citizen groups to exclude South Asians from integrating into American society led to legislative acts being passed. The Immigration Act of 1917, also known as the Asiatic Barred Zone Act, prevented all Asians except those in jobs with high literacy requirements, from entering into the United States. Williams explains that the Act led to about 1,700 Indians being deported and close 1,400 left voluntarily.

In 1923, the Supreme Court ruling in the United States vs Bhaga Singh Thind case, added another layer of exclusion against South Asians. Thind, who had served in the US military during the First World War, had appealed to the Supreme Court for US citizenship. However, the court ruled against him on grounds that he failed to meet the definition of a 'white person', 'a person of African descent', and an 'alien of African nativity'.

Following the judgment, the government took away the right to naturalisation from all Indian immigrants and even stripped those of citizenship who had already been naturalised. "The combination of the 1917 and 1923 Immigration Acts effectively throttled immigration from India- the few who trickle in were largely students who managed to stay behind," write authors Sanjoy Chakravorty, Devesh Kapur and Nirvikar Singh, in their book, 'The Other One Percent: Indians in America'.

"Some immigrants returned to India, unable to bear the racism and limited opportunities. As a result, the Indian population in the United States dwindled to 2,405 by 1940," they add.

The fight for citizenship

In his fight for citizenship in the 1940s, Singh invoked several moral, economic, and strategic considerations behind why Indians should cease to be excluded from American society. "The people of India have no desire to ask for any special privileges or treatment. They do not seek unrestricted immigration into the United States, but they do wish and ask that the stigma of inferiority be removed," he wrote in his proposal. "Democratic and freedom loving Americans are certainly not shedding their blood for the continuance of racial discrimination, racial intolerance, racial superiority, which are Hitlerian theories and must result in wars," he added.

But Singh was not alone in this fight for equality. There were others as well who were lobbying in the Congress for the redressal of Indian exclusion. Mubarak Ali Khan was one among them. Having settled in Arizona's Salt River Valley in the 1910s, Khan along with a few farmers from the Indian subcontinent had turned hundreds of acres of land fit for producing rice. His approach towards ensuring Indian inclusion was slightly different. "It sought naturalisation rights for the roughly three thousand Indians who were estimated to have settled in the United States prior to the Supreme Court decision of 1923," writes Bald. He adds that "most of these immigrants were farm and factory labourers – exactly the population of 'undesirable aliens' that the 1917 immigration Act had sought to keep out of the country."

Though different in their approaches, the two men made similar arguments, emphasising on achievements made by Indians in the field of academia, medicine, science etc. Khan spoke about the injustice that the immigration laws did to the hundreds of farmers who could not own the same land they had made productive. Both of them stressed on the unfair treat

(Contd. on next page)

If Dalits can be Hindus, Sikhs and Buddhists, why can't they be Christians and Muslims?

Christian and Muslim Dalits have been denied benefits available to SC groups among Hindus, Sikhs and Buddhists. A petition challenging the discrimination has been pending in Supreme Court for years

Monday, August 10 is the 70th anniversary of the Constitution (Scheduled Castes) Order, 1950, which sought to identify communities that come under the Scheduled Caste status in India

The Constitution (Scheduled Caste) Order, 1950, however left out Muslims and Christians of scheduled caste origin. Both these communities since then have observed this day as a black day because they believe the order was discriminatory and denied them the right to be included in the Schedules Castes list. It is also violative of the fundamental right to freedom of conscience and belief, they have argued.

The third paragraph of the Constitution (Scheduled Castes) order 1950, i.e., the Presidential Order, stipulates that "no person who professes a religion different from Hinduism shall be deemed to be a member of Scheduled Caste".

This is a clear contradiction to the spirit of the constitution which is supposed to ensure the equality of citizens. Further amendments to the order were made in subsequent years to include Sikh Dalits (1956) and Buddhist Dalits (1990). However, Dalits practising religions such as Christianity and Islam remained excluded from the categorisation.

The experience of untouchability coupled with extreme social, educational and economic backwardness are the criteria that determine Scheduled Caste status in India. Dalits in India share a common legacy of humiliation and segregation, because irrespective of their religious affinity, untouchability based on their birth has been rampant in both private and public spheres.

Take the case of Soosai (1985) who was a cobbler in Chennai, belonging to the Adi-Dravida caste, i.e., before he converted to Christianity. Since he belonged to the cobbler community, he was considered to be an untouchable. His caste was also mentioned in the Scheduled Caste list. Despite converting to Christianity, his economic and social condition saw no considerable change. But when free bunk beds were allotted to members of his caste-community, Soosai was excluded because he was not a Hindu or Sikh.

His religious identity made the state overlook his socio-economic condition, which was on par with others who were eligible and were not Muslims or Christians. Religion then becomes an obstacle and as a result many are forced to discard their beliefs so that they can avail of 'reservation', which is essential for their upward mobility. The order therefore also infringes on a Dalit individual's right to freely profess, practice and propagate religion which is clearly guaranteed by Article 25 of the Indian Constitution.

This is the reality that has been highlighted by Dalit Muslims and Dalit Christians for a long time. They suspect an elitist state with a religious bias has turned a deaf ear to their legitimate plea. There are also political and social undercurrents to this nature of discrimination, because of which justice is being denied to many.

It has been argued that Christianity and Islam are egalitarian and has no caste hierarchy that segregates the communities. Although they rightly point out that these religions cannot, scripturally or theologically, promote such forms of segregation, it is also a reality that they remain victims of the deep-rooted nature of caste in Indian society.

Satish Deshpande with the assistance of Geetika Bapna (Department of Sociology, University of Delhi) had prepared a report for the National Commission for Minorities, Government of India in 2008 titled 'Dalits in the Muslim and Christian Communities: A Status Report on Current Social Scientific Knowledge'.

In this report they affirmed '... there is a strong case for including Dalit Muslims and Dalit Christians in the Scheduled Caste category. There are compelling arguments in favour of such an inclusion based on principles of natural justice and fairness. The balance of pragmatic considerations is also in favour of their inclusion..."

Many attempts have also been made to analyse this issue and identify if this discrimination is permitted by the Constitution.

The First Backward Classes Commission (Kaka Kalelkar Commission, 1955)) recommended that the State must take special steps to empower Christians and Muslims of SC origin. The Second Backward Classes Commission (Mandal Commission, 1983) stated that religious conversion does not change socio-economic status.

Sachar Committee Report (2006) and The National Commission for Religious and Linguistic Minorities (Ranganath Misra Commission, 2007) also highlighted the need for granting of Scheduled Caste status to Christian and Muslim Dalits. The UN Commission on the elimination of Racial Discrimination also recommended that the state party should restore the eligibility for affirmative action benefits of all members of scheduled castes and scheduled tribes having converted to another religion. Study after study conducted in the last 70 years, have recognised that severe socio-economic and educational backwardness continue to plague all Dalits, irrespective of their religious faith. The reservation of seats on the basis of caste in India is not a post-independence development. They have been in existence since the end of the 19th century, mainly initiated by princely states. In 1932, The Communal award was introduced by the then British Prime Minister Ramsay Macdonald and as a result the depressed classes were awarded separate electorates.

After independence, special privileges for the scheduled castes and scheduled tribes were allocated by Indian constitution through Articles 15 and 16 by reservation of seats in the educational institutions to continue their studies and further reserving employment for them. The main thrust behind these introductions was giving equal opportunity to the candidates from socially and economically deprived sections of the society.

The only hope for them is the Constitution because the Indian Constitution is an outcome of the aspiration of common masses to have an egalitarian society. They consider it an anti-thesis to all kinds of hegemonies and segregations that subjugate the common masses. Further, the role given to Ambedkar in drafting the Constitution went on to display the importance that the nation's leaders were willing to assign to the ideal of equality in independent India.

A civil writ petition is still pending before the Hon'ble Supreme Court for further hearing. It was filed by Adv. Franklin Ceaser Thomas in which the National Council of Churches in India and the Catholic Bishops' Conference of India, two apex bodies representing churches in India are also a part.

Seventy years of struggle to establish the rights of a section of a marginalised group still continues with the dream of attaining justice, liberty, equality and fraternity in an India as envisioned in the Indian Constitution

The author is the executive secretary of the National Council of Churches in India.

Courtesy: National Herald India | Abraham Mathew | August 10, 2020

From farmers and traders to vice-presidential candidate..

(Continue from page 15)

ment being given to those Indians who wholeheartedly participated in the American military during the Second World War.

Bald in his book describes in great detail the efforts of yet another man, who, unlike Khan and Singh, was representing the cause of the South Asian workers in the East Coast. This was a Bengali from New York City named Ibrahim Choudhury. In his letter to the committee on immigration and naturalisation, he wrote that he represented the cause of those working-class Indians who had helped build the destiny of America.

"I talk for those of us who, by our work and by our sweat and by our blood, have helped build fighting industrial America today. I talk for those of our men who, in factory and field, in all sections of American industry, work side by side with their fellow American workers to strengthen the industrial framework of this country. . . .We have married here; our children have been born here. . . . I speak for such as myself, for those of my brothers who work in the factories of the East and in Detroit. . . . I speak for the workers and the farmers of our community whose lives have been bound to this country's destiny for 23 years or longer."

Ultimately though, when President Truman did sign the Luce-Cellar Act of 1946, it was the arguments made by Singh and Khan that were given priority. The Act put an end to South Asian exclusion, but favoured immigration of Indians who were scientists, engineers, doctors, and those in other skilled professions.

Though the Act made the working class Indian in America invisible, it did carve out the future of Indian identity in America to a large extent. Currently, about three million Indian-Americans reside in the US, making them the second largest immigrant group after Mexicans. With Trump and Biden-Harris, both bringing up India in their campaigns, the Indian-American vote has acquired newfound importance in the upcoming American elections. Quite expectedly, for the Indian immigrant in the USA, this is a moment of pride and the culmination of a long drawn battle for equality.

SKY TRANSPORT SOLUTIONS
ਟਰੱਕਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਵੀਰਾਂ ਦੇ ਲਈ ਸਕਾਈ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਸਾਲਿਊਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੇਵਾਵਾਂ
PHONE: 209-855-6938

ਹਫਤਾਵਾਰੀ

ਦੇਸ਼ ਦੁਆਬਾ

VOL - 9 ISSUE - 19
Augugst 19, 2020

Postal Address
Desh Doaba
5101 Doe Hollow Pl., Antelope, CA-95843

www.deshdoaba.com
www.ambedkartimes.com

Golden State Truck Sales Inc.
ਟਰੱਕ-ਟਰੇਲਰ
ਖਰੀਦਣ ਅਤੇ ਵੇਚਣ ਲਈ ਮਿਲੋ
ਸਸਤੀਆਂ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ ਤੇ ਟਰੱਕ
ਦਾ ਲੋਨ ਲੈਣ ਲਈ
ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੀ ਮਦਦ ਕਰਾਂਗੇ

Call : Dharminder Singh
Cell : 530-870-6600
Email: myfuturetruck@gmail.com

ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ : ਪ੍ਰੇਮ ਕੁਮਾਰ ਚੁੰਬਰ ਸੰਪਰਕ : 916-947-8920 ਫੈਕਸ : 916-238-1393 E-mail : deshdoaba@yahoo.com ਸੰਪਾਦਕ : ਤਰਸੇਮ ਜਲੰਧਰੀ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਦਿਵਸ ਦੀਆਂ ਸਮੂਹ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਅਦਾਰਾ 'ਦੇਸ਼ ਦੁਆਬਾ' ਵੱਲੋਂ ਲੱਖ-ਲੱਖ ਵਧਾਈਆਂ।
ਲੇਖਕ ਪ੍ਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਵਾਨਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲੇਖ ਦੇਖੋ ਸਫਾ 14 ਤੇ)

ਅਫ਼ਗਾਨ ਸਿੱਖਾਂ ਤੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਵਸਾਉਣ ਦਾ ਮਤਾ ਪੇਸ਼

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ (ਬਿਊਰੋ)– ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖਾਂ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਸੰਕਟ ਵਿਚ ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਇਕ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਦੋਵਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਫਿਰ ਤੋਂ ਵਸਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਪਿਛਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਮਹਿਲਾ ਐੱਮਪੀ ਜੈਕੀ ਸਪੀਅਰ ਨੇ ਹੇਠਲੇ ਸਦਨ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਸਭਾ ਵਿਚ ਇਹ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੱਤ ਹੋਰ ਐੱਮਪੀਜ਼ ਦਾ ਵੀ ਸਮਰਥਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ। ਧਾਰਮਿਕ ਸ਼ੋਸ਼ਣ, ਭੇਦਭਾਵ ਅਤੇ ਹੋਂਦ ਸਬੰਧੀ ਖ਼ਤਰੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੇ ਮੂਲ ਨਿਵਾਸੀ ਹਨ ਪ੍ਰੰਤੂ ਫਿਲਹਾਲ ਹੋਂਦ ਦੇ ਸੰਕਟ ਨਾਲ ਜੂਝ ਰਹੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਦੋਵਾਂ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਸਿਰਫ਼ 700 ਹੀ ਬਚੀ ਹੈ ਜਦਕਿ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲੇ ਤਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅੱਠ ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀ। ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕੀ ਰਫਿਊਜ਼ੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਤੇ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀਅਤਾ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਦੁਬਾਰਾ ਵਸਾਉਣ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖਾਂ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ 'ਤੇ ਚਿੰਤਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਵਿਚ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਮਲਿਆਂ, ਧਾਰਮਿਕ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਅਤੇ ਭੇਦਭਾਵ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਵਿਚ ਮੁਸਲਿਮ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ 25 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਕਾਬੁਲ ਸਥਿਤ ਗੁਰਦੁਆਰੇ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਮਲੇ ਦਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਬੱਚੀ ਸਮੇਤ 25 ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਪ੍ਰਸ਼ਤਾਵ ਵਿਚ ਟਰੰਪ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਉਸ ਫ਼ੈਸਲੇ 'ਤੇ ਵੀ ਅਫ਼ਸੋਸ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2020 ਲਈ ਸਿਰਫ਼ 18 ਹਜ਼ਾਰ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀਆਂ ਦੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦਕਿ ਓਬਾਮਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2016 ਵਿਚ ਇਕ ਲੱਖ 10 ਹਜ਼ਾਰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਰੱਖਿਆ ਸੀ।

1947 ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵੰਡ: ਅਛੂਤ ਦਲਿਤਾਂ ਦੀ ਹੋਣੀ

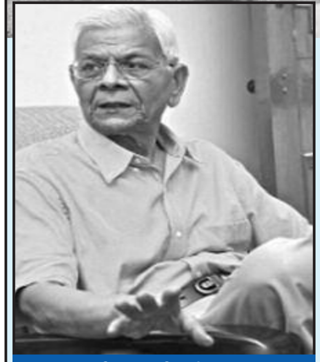

ਹਰੀਸ਼ ਪੁਰੀ (ਲੇਖਕ)

ਅਮਰਜੀਤ ਚੰਦਨ (ਅਨੁਵਾਦਕ)

1947 ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵੰਡ: ਅਛੂਤ ਦਲਿਤਾਂ ਦੀ ਹੋਣੀ। ਹਰੀਸ਼ ਪੁਰੀ ਦਾ ਲਿਖਿਆ ਅਤੇ ਅਮਰਜੀਤ ਚੰਦਨ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਲੇਖ ਦੇਖੋ ਸਫਾ 15-16

ਚੀਨ ਹੁਣ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਭਰਮਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਲੱਗਿਆ

ਪੇਈਚਿੰਗ (ਬਿਊਰੋ)– ਚੀਨ ਨੇ ਹੁਣ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਆਪਸੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਭਰੋਸਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਵਖ਼ਰੇਵਿਆਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਦੁਵੱਲੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਚੀਨੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਝਾਓ ਲਿਜੀਅਨ ਨੇ ਪੱਛਮੀ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਹਨ। ਮੀਡੀਆ ਨੇ ਜਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਬਾਰੇ ਚੀਨ ਦਾ ਪੱਖ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਦਾ ਭਾਸ਼ਣ ਸੁਣਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਨੇੜਲੇ ਗੁਆਂਢੀ ਹਾਂ, ਅਰਬ ਅਬਾਦੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਲੇ ਉੱਭਰ ਰਹੇ ਮੁਲਕ ਹਾਂ। ਇਸ ਲਈ ਦੁਵੱਲੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ

ਦੋਵਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਪੂਰਦੀ ਬਲਕਿ ਖ਼ਿੱਤੇ ਅਤੇ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਸਥਿਰਤਾ, ਸ਼ਾਂਤੀ, ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਲਈ ਵੀ ਅਹਿਮ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਲਈ ਸਹੀ ਰਾਹ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਤੇ ਸਹਿਯੋਗ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਨਾਲ ਭਵਿੱਖੀ ਹਿੱਤ ਵੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲਾਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਖੰਡਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ 'ਐਲਓਸੀ ਤੋਂ ਐਲਏਸੀ' ਤੱਕ ਠੋਕਵਾਂ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਅਤਿਵਾਦ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਿਸਤਾਰਵਾਦ ਨਾਲ ਵੀ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਨਾਲ ਲੜ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਕੰਟਰੋਲ ਰੇਖਾ (ਐਲਏਸੀ) ਉਤੇ ਭਾਰਤ ਤੇ ਚੀਨ ਵਿਚਾਲੇ ਕਈ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਤਣਾਅ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

Indian Grill
Indiangrillsanleandro.com
Pal343@ yahoo.com
510-878-2704, 510-332-1074 Mobile
We do Outdoor & Indoor Catering for all your Events
1600 Washington Ave. San Leandro.CA 94577
Open 7 days a week
Lunch Buffet : 11:00 AM - 2:30 PM
Fine Dining: 4.30 PM - 9"30 PM

GINNY WALIA
Law Offices. Inc
Ginny H. K. Walia
Experienced Jury Trial Lawyer
Featured as a legal analyst on Fox News, MSNBC and Kron 4
FAMILY LAW, CRIMINAL DEFENSE AND CIVIL LITIGATION
Tel: (408) 724-9200
Fax: (408) 724-9202
Toll Free: 1 (800) 379-9330
ginny@walialawfirm.com
www.walialawfirm.com

BAGGA JEWELERS
916-912-8842, 916-329-8772
SINCE 1996
jewelers.Bagga@gmail.com
ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਵਿਚ 22 ਅਤੇ 24 ਕੈਰੇਟ ਦੇ ਗਹਿਣਿਆਂ ਦਾ ਸਟੋਰ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਸੋਨੇ, ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਗਹਿਣੇ ਆਰਡਰ 'ਤੇ ਵੀ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਸੋਨਾ ਵੇਚਣ, ਖਰੀਦਣ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਬਦਲੇ ਨਵਾਂ ਸੋਨੇ ਤੇ ਕੈਸ਼ ਵੀ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇੱਥੇ ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਗਹਿਣੇ ਅਤੇ ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਬਰਤਨ ਵੀ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਗਹਿਣੇ ਸਟੋਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

Sandeep Jony Bagga
6930 65TH STREET # 115 SACRAMENTO CA 95823

RAMESH SUMAN
Broker Realtor
RCS-D ™
MAJESTIC HOMES
Office (925) 779-1234
Direct (925) 366-3618
Fax (905) 219-3918
DRE Licence- 00871752
www.majestichomes.us ramesh@rameshsuman.com
P.O. Box 3434, Antioch, CA 94531-3434

SAROAY INVESTMENT REALTY

Ram Saroay
Broker/Realtor
Business License 031035
ramsaroay@hotmail.com
39039 Paseo Padre Parkway Suite # 205 Fremont, CA 94538
Office: (510) 742-8120, Cell; (510) 368-3983

Amrik Chand (CPA)
Phone : 510-490-8200
Fax : 510-490-8202
Email : achand@pacbell.net
Income Tax Preparation
(Individual, Corporation & LLC)
Payroll Services & Bookkeeping Services
* We are in this business since 1989.
Your satisfaction is our goal.

* Please call us for Professional & reliable services at reasonable rates.
959 Corporate Way, Fremont, CA. 94539

Raja
SWEETS & CATERING
AUTHORIZED CATERER FOR
MAJOR 5-STAR HOTELS
ITEMS SERVING
All Kinds of Sweets | Snacks
Chaat Stall | North Indian Cuisine
Fluda Kulfi Stall | On Site Tandoor
CATERING SERVICE
Wedding Ceremonies | Receptions
Birthday Parties | Corporate Events
Religious Gatherings
Picnics/Bar-B-Que
ADDITIONAL SERVICE
Warmers | Chaffing Dishes
China & Silverware
Linen Rental | Waiters
Bartenders
CONTACT US:
RAJA SWEETS & CATERING
WORK (510) 489-9100
CELL (510) 715-1619
Email: msbains@rajasweets.com
www.rajasweets.com
Find us on: facebook.
rajasweetsandcatering
follow us on Twitter
rajasweets

ਪੰਜਾਬੀ ਫੈਸ਼ਨ ਦਾ
ਨੰਬਰ ਵਨ ਸਟੋਰ
Kash
FABRICS
ਸਾਡੀ ਸਪੈਸ਼ਲਟੀ
ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀ ਲਈ ਡਿਜ਼ਾਈਨਰ
ਲਹਿੰਗੇ ਤੇ ਸੂਟ ਅਤੇ ਨਾਲ
ਡਿਜ਼ਾਇਨਰ ਮੈਚਿੰਗ ਜਿਊਲਰੀ
ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਕੱਪੜਾ ਵਧੀਆ ਤੋਂ
ਵਧੀਆ ਸਾੜੀਆਂ ਤੇ
ਡਿਜ਼ਾਈਨਰ ਸੂਟ, ਦਰਜਨਾਂ ਰੰਗਾਂ
ਵਿਚ ਪੱਗੜੀਆਂ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਖਰੀਦੋ।
ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਹਿੰਦੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਉਰਦੂ ਦੇ ਸੰਗੀਤ, ਡਰਾਮਿਆਂ ਅਤੇ ਫਿਲਮਾਂ ਦੀਆਂ
ਸੀਡੀਆਂ-ਵੀਡੀਓ ਤੇ ਡੀਥ ਵੀਥ ਡੀਥ ਦੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਕੁਲੈਕਸ਼ਨ ਹੈ।
ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਹਿੰਦੇ ਗਾਹਕਾਂ ਲਈ ਸਮਾਨ ਅਸੀਂ ਯੂਥ ਪੀਥ ਐਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਤੁਰੰਤ ਭੇਜ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।
KASH FABRICS
ONE STOP SHOPPING CENTRE
29576 Mission Blvd Hayward. Ca 94544
www.kashfabrics.com
Tel: 510-538-1138

INDIA BAZAAR
Jai Ram Gaught
Harjit Gaught (Happy)
INDIAN, PAKISTANI & FIJJIAN GROCERIES
WE ARE OPEN
7 DAYS A WEEK
9:00am to 8:30pm
RENT DVDS & BUY CLOTHES
ENJOY YOUR DAY WITH HOPES
WE ACCEPT FOOD STAMPS
CALL TO HAPPY
Cell: (209)-487-2127
Ph: (209) 478-0285
Fax: (209) 477-3206
ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਏਅਰਲਾਈਨ ਟਿਕਟਾਂ ਵੀ ਉਪਲੱਬਧ ਹਨ।
EVERY SATURDAY & SUNDAY SPECIAL DISCOUNT ON GROCERIES
1304-E HAMMER LANE, SUITE 12, STOCKTON CA, 95210
EMAIL: indiabazaar08@yahoo.com

INDIA MARKET
INDIA MARKET
SWEETS & SPICES
CHAAT PAPDI, SAMOSA, CHAAT, PANI PURI
DAHI VADA, BHEL PURI CHAAT
ਤੁਹਾਡਾ ਆਪਣਾ
ਮਨਭਾਉਂਦਾ ਸਟੋਰ
ਤਾਜ਼ੀਆਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਗਰੋਸਰੀ
ਲਈ ਸੇਵਾ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿਓ
WE HAVE LARGEST COLLECTION FOR INDIAN FIJIAN & PAKISTANI GROCERY
MUSIC, FABRIC
ARTIFICIAL
JEWELRY, SWEETS,
FRESH VEGETABLES
& MORE..
ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ ਹੀਰਾ
ਬਰਿੰਦਰ ਬੰਗੜ
Super Eyebrow
Threading Now Open
Eyebrow Threading
& Henna Tattoo
7 times,
Get 8th one free!
Inside India Market
SACRAMENTO
5203 EKLHORN BLVD
SACRAMENTO CA 95842
916- 338-5511
WALK INS WELCOME
ROSEVILLE
1265 PLEASANT GROVE BLVD.
100 ROSEVILLE, CA 95747
916- 786-7666
Cell :
916-798-8142
Email:
IndiaMarketRoseville@gmail.com

ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਟਰੰਪ ਵਾਲ ਵਾਲ ਬਚੇ, ਜਹਾਜ਼ ਡਰੋਨ ਨਾਲ ਟਕਰਾਉਣ ਤੋਂ ਮਸਾਂ ਬਚਿਆ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ (ਹੁਸਨ ਲੜੋਆ ਬੰਗਾ)– ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਦੇ ਬਾਹਰਵਾਰ ਇਕ ਫੌਜੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਨੇੜੇ ਏਅਰ ਫੋਰਸ ਦਾ ਜਹਾਜ਼ ਜਿਸ ਵਿਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਸਵਾਰ ਸਨ, ਡਰੋਨ ਨਾਲ ਟਕਰਾਉਣ ਤੋਂ ਮਸਾਂ ਬਚਿਆ। ਮਿਲੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਏਅਰ ਫੋਰਸ ਦਾ ਜਹਾਜ਼ ਡਰੋਨ ਜੋ ਪੀਲੇ ਰੰਗ ਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਦੇ ਬਿਲਕੁੱਲ ਨੇੜੇ ਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਵੱਡਾ ਹਾਦਸਾ ਹੋਣੋਂ ਟਲ ਗਿਆ ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਵਾਲ ਵਾਲ ਬਚ ਗਏ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਐਤਵਾਰ ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬੈਡਮਿਨਸਟਰ, ਨਿਊ ਜਰਸੀ ਗੋਲਫ਼ ਰਿਜ਼ਾਰਟ ਤੋਂ ਵਾਪਿਸ ਆ ਰਹੇ ਸਨ। ਖੁਫ਼ੀਆ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਡਰੋਨ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਜਹਾਜ਼

ਨਾਲ ਟਕਰਾਉਣ ਦੇ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਉਡਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਅਕਸਰ ਵਾਪਰ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਂਝ ਵੀ ਇਹ ਡਰੋਨ ਬਹੁਤ ਹਲਕੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਬੀਤੇ ਵਿਚ ਫੌਜੀ ਜਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਡਰੋਨ ਦੇ ਟਕਰਾਉਣ ਦੀਆਂ ਕਈ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਪਰੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਫੌਜੀ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵਰਣਨਯੋਗ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਪੁੱਜਾ। ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਵਪਾਰਕ ਡਰੋਨ ਸਸਤੇ ਹੋਏ ਹਨ ਤੇ ਇਹ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਵਿਚ ਹਨ। ਕੁਝ ਹਵਾਬਾਜ਼ੀ ਮਾਹਿਰ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦੇ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਕਿ ਵਧ ਰਹੇ ਡਰੋਨਾਂ ਉਪਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਨਿਯੰਤਰਣ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਤੇ ਇਹ ਵੱਡੇ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਤੇ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰਾਂ ਲਈ ਖਤਰਾ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਓਕਲਾਹੋਮਾ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ 'ਚ 23 ਵਿਦਿਆਰਥਣਾਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪਾਜ਼ਟਿਵ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚਿੰਤਾ ਵਧੀ

ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ (ਹੁਸਨ ਲੜੋਆ ਬੰਗਾ)– ਓਕਲਾਹੋਮਾ ਸਟੇਟ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ 23 ਵਿਦਿਆਰਥਣਾਂ ਦੀ ਕੋਰੋਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਪਾਜ਼ਟਿਵ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਦਿਆਰਥਣਾਂ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਸੋਸਾਇਟੀ ਨੂੰ ਕੋਆਰਨਟਾਈਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਏਨੀ ਤਾਦਾਦ ਵਿਚ ਵਿਦਿਆਰਥਣਾਂ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਪਾਜ਼ਟਿਵ ਆਉਣ ਉਪਰੰਤ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਵਧ ਗਈ ਹੈ।

ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਵਿਦਿਆਰਥਣਾਂ ਦੇ ਕੋਰੋਨਾ ਪੀੜਤ ਹੋਣ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੋਸਾਇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਕੈਂਪਸ ਛੱਡਣ ਦੀ ਇਜ਼ਾਜਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਕ ਮੈਂਬਰ ਜੋ ਸੋਸਾਇਟੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ, ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵੀ ਪਾਜ਼ਟਿਵ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਇਕਾਂਤਵਾਸ ਵਿਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੇ ਪੇਨ ਕਾਊਂਟੀ ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥਣਾਂ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿਚ ਆਏ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਗਏ ਐਨਆਰਆਈ ਦੀ ਲੁਧਿਆਣਾ ਤੋਂ ਜਲੰਧਰ ਬੁਲਾ ਕੇ ਹੱਤਿਆ

ਜਲੰਧਰ– ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਆਏ ਐਨਆਰਆਈ ਨੂੰ ਫ਼ੋਨ ਕਰ ਕੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਤੋਂ ਜਲੰਧਰ ਬੁਲਾ ਕੇ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਤੇ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਖੁਰਦ-ਬੁਰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸਤਲੁਜ ਦਰਿਆ ਕੰਢੇ ਝਾੜੀਆਂ 'ਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਲਾਸ਼ ਦੀ ਪਛਾਣ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਥਾਣਾ ਮਹਿਤਪੁਰ 'ਚ ਦੋ ਅਣਪਛਾਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਹੱਤਿਆ ਤੇ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਖੁਰਦ ਬੁਰਦ ਕਰਨ ਦਾ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਥਾਣਾ ਸ੍ਰੀ ਹਰਗੋਬਿੰਦਪੁਰ 'ਚ ਆਉਂਦੇ ਪਿੰਡ ਚੀਮਾ ਖੁੱਡੀ ਦੇ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮਹਿਤਪੁਰ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਵਾਟਰ ਸਪਲਾਈ 'ਚ ਪੰਪ ਆਪ੍ਰੇਟਰ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਇਕ ਭਰਾ ਤੇ ਚਾਰ ਭੈਣਾਂ ਹਨ।

ਉਸ ਦੀ ਇਕ ਭੈਣ ਸਰਬਜੀਤ ਕੌਰ ਦਾ ਵਿਆਹ 13 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਬਿਆਸ ਥਾਣੇ 'ਚ ਆਉਂਦੇ ਪਿੰਡ ਚੀਮਾ ਬਾਠ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਹ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੀ ਭੈਣ ਵੀ ਅਮਰੀਕਾ ਚਲੀ ਗਈ। 28 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਪਰਤਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਲੁਧਿਆਣਾ 'ਚ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਹੈਬੋਵਾਲ ਕਲਾਂ ਲੁਧਿਆਣਾ 'ਚ ਠਹਿਰਿਆ ਸੀ। 16 ਅਗਸਤ ਦੀ ਸ਼ਾਮ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਫੋਨ ਆਇਆ ਤੇ ਉਹ ਜਲੰਧਰ ਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ਼ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਪਿੰਡ ਰਾਏਪੁਰ ਏਰੀਆ 'ਚ ਧੁੱਸੀ ਬੰਨ੍ਹ ਸਤਲੁਜ ਦਰਿਆ ਕੋਲ ਝਾੜੀਆਂ 'ਚੋਂ ਬਰਾਮਦ ਹੋਇਆ, ਜਿਸ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਦਿੱਤੀ। ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਕਿਸੇ ਅਣਪਛਾਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਕੇ ਲਾਸ਼ ਝਾੜੀਆਂ 'ਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤੀ। ਥਾਣਾ ਮਹਿਤਪੁਰ ਦੇ ਐਸਐਚਓ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਲਖਵੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਗਲੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਹੀ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਬਾਰੇ ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸੀ ਆਈ ਏ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਚੀਨ ਲਈ ਜਾਸੂਸੀ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਆਇਦ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ (ਹੁਸਨ ਲੜੋਆ ਬੰਗਾ)– ਸੀ.ਆਈ.ਏ ਦੇ ਇਕ ਸਾਬਕਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਚੀਨ ਲਈ ਜਾਸੂਸੀ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਆਇਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਕ ਸੰਘੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਆਇਦ ਦੋਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਜਾਸੂਸੀ ਬਦਲੇ ਡਾਲਰ ਤੋਹਫ਼ੇ ਵਜੋਂ ਲਏ। 67 ਸਾਲਾ ਅਲੈਗਜੈਂਡਰ ਜੁਕ ਚਿੰਗ ਮਾ ਨਾਮੀ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰੀ ਚੀਨ ਨੂੰ ਸੀ ਆਈ ਏ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ, ਗੱਤੀਵਿਧੀਆਂ ਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਗੁਪਤ ਰਖਣ ਦੇ ਢੰਗ ਤਰੀਕਿਆਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦਾ ਰਿਹਾ।

ਸੰਘੀ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਹੌਂਗਕਾਂਗ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਚਿੰਗ ਮਾ ਜੋ ਅਮਰੀਕੀ ਨਾਗਰਿਕ ਹੈ, ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਕ 85 ਸਾਲਾ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ ਸਾਜਿਸ਼ ਰਚੀ। ਇਹ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਵੀ ਸੀ.ਆਈ.ਏ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਆਇਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਦਿਮਾਗੀ ਬਿਮਾਰੀ ਨਾਲ ਪੀੜਤ ਹੈ।

ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਤੇ ਹੋਟਲ ਸਨਅਤ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਆਰਥਿਕ ਸੰਕਟ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ

ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ (ਹੁਸਨ ਲੜੋਆ ਬੰਗਾ)– ਕੋਰੋਨਾਵਾਇਰਸ ਕਾਰਨ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਤੇ ਹੋਟਲ ਸਨਅਤ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਬੁਰੀ ਆਰਥਕ ਸੱਟ ਵੱਜੀ ਹੈ। 6 ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਚੇਅਨਜ਼ ਦੀ ਹਾਲਤ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਨਿਘਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਆਊਟਬੈਕ ਸਟੀਕਹਾਊਸ, ਐਪਲਬੀ ਤੇ ਚੀਜ਼ਕੇਕ ਫੈਕਟਰੀ ਉਨਾਂ ਕੌਮੀ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਜੋ ਆਪਣਾ ਕਰਜਾ ਮੋੜਨ 'ਚ ਅਸਮਰਥ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਕੰਪਨੀ ਕਰਜਾ ਮੋੜਨ ਦੀ ਸਥਿੱਤੀ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿਵਾਲੀਆ ਦਰਖਾਸਤ ਦਾਇਰ

ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਫਿਰ ਉਹ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਪੀਜ਼ਾ ਕਿਚਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦਿਵਾਲੀਆ ਐਲਾਨ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਕੁਝ ਥਾਵਾਂ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਹੈ। ਅਨੇਕਾਂ ਵੱਡੀਆਂ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਗਾਹਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਉਪਰ ਲੱਗੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਗਾਹਕਾਂ ਦੀ ਘੱਟ ਆਮਦ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਖਾਣ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਗਤਾਂ ਤੇ ਮੁਕਾਬਲੇਬਾਜੀ ਵਧ ਗਈ ਹੈ। ਗਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਲੁਭਾਉਣ ਲਈ ਕਈ ਤਰਾਂ ਦੇ ਲਾਲਚ ਦੇਣੇ ਪੈ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨਾਂ ਦਾ ਯਤਨ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਤਰਾਂ ਆਰਥਕ ਤਬਾਹੀ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾਵੇ ਪਰ ਜੋ ਹਾਲਾਤ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ ਉਸ ਤੋਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਤੇ ਹੋਟਲ ਸਨਅਤ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਮੰਦਾ ਅਜੇ ਦੂਰ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਸਨਅਤ ਉਪਰ ਪਈ ਮਾਰ ਕਾਰਨ ਹਜਾਰਾਂ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਵੇਹਲੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਤੇ ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮਿਲਦੀ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਰਾਹਤ ਉਪਰ ਨਿਰਭਰ ਹਨ।

ਸੋਹੰ

SHRI GURU RAVIDASS SABHA (CA)
2150 Crestview Drive, Pittsburg CA 94565
Tel : (925) 439-2355

PITTSBURG GURUGHAR CLOSED AGAIN DUE TO COVID-19

Pittsburg Gurughar remained open for Sunday services for a few weeks but because of ongoing surge in COVID-19 cases the Managing Committee is constrained to notify the entire Sangat that effective immediately the Gurughar is closed again for Sangat attendance till August 9th, 2020 (Sunday) and is rescheduled to open on August,16th, 2020 , depending on the severity of the COVID-19 conditions. We are very sorry to share this unpleasant decision with the Sangat but had no other option but to pray for calming down this Pandemic. Community collaboration in such difficult times is vital to help keep Sangat healthy by avoiding exposures to the virus.

APPEAL FOR DONATIONS:- As the Sangat is well aware that because of no in-flow of cash donations impacted by Corona Virus the Guru ghar is also experiencing financial difficulties in the payment of our regular bills including the salary of the priests and other unforeseen maintenance repairs of Guru Ghar. Since the Sangat is the main force and the impetus behind the running of any religious institution we earnestly appeal to to please continue your kind help through your generous donations to Guru Ghar.

REORGANIZATIONAL CHANGES:- In accordance with the provisions of the By-laws of this Gurughar, the process of reorganization of the Board of Directors and the Executive Committee will be on August 23, 2020. The term of some of the current members of the Managing Committee is due to expire in August, 2020 making room for replacement with new volunteer Sewadars. Applications from new Sewadars are invited from Sangat so as to reach the Chairman by August 16th, 2020.

Gurughar members who have not renewed their membership so far are also requested to do so by paying their annual renewal fee.

We also pray for the safety of all those physicians, nurses and other workers who are fighting together by risking their lives in the forefront for treatment of the patients of COVID-19.

"NANAK NAM CHARDI KALA TERE BHANE SARBAT DA BHALA"

Chairman Jagtar Bhatia | President Shinder Paul Narabu | Sangat De Sewadar | General Secretary Dharam Pal Chonkria | Treasurer Vinod Kumar

ਅੱਤਵਾਦ ਦੀ ਪੀੜਾ ਝੱਲ ਰਹੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਹੈ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ

ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ– ਅੱਤਵਾਦ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਪੀੜਤਾਂ ਲਈ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ (ੂ) ਨੇ ਆਵਾਜ਼ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਭਾਈਚਾਰਾ ਸੱਚਾਈ, ਨਿਆਂ ਤੇ ਪੁਨਰਮੁਲਾਂਕਣ ਰਾਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਅੱਗੇ ਤਕ ਲਿਜਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਰੱਖਣ 'ਚ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਅੱਤਵਾਦ ਪੀੜਤਾਂ ਦੀ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਦਿਵਸ ਲਈ ਆਪਣੇ ਸੰਦੇਸ਼ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਅੱਤਵਾਦ ਕਾਰਨ ਜ਼ਖ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਝੱਲ ਰਹੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹਨ। ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅੱਤਵਾਦ ਦਾ ਪੀੜਤਾਂ 'ਤੇ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰਭਾਵ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਵੀ ਇਸ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਦਰਦਨਾਕ ਯਾਦਾਂ ਨੂੰ ਭੁਲਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਪਰ ਅਸੀਂ ਪੀੜਤਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਹਕੀਕਤ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦਿਵਾ ਕੇ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਚੁੱਕਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਸਕੂਲ ਖੁਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਕਰੀਬਨ 1 ਲੱਖ ਬੱਚੇ ਕੋਰੋਨਾ ਪਾਜ਼ਟਿਵ ਹੋਏ

ਜਾਰਜੀਆ ਵਿਚ 1600 ਬੱਚੇ ਤੇ ਅਧਿਆਪਕ ਹੋਏ ਏਕਾਂਤਵਾਸ

ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ (ਹੁਸਨ ਲੜੋਆ ਬੰਗਾ)– ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਸਕੂਲ ਖੁਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਵਿਚ 97000 ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕੋਰੋਨਾ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਪਾਜ਼ਟਿਵ ਆ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਅਮਰੀਕਨ ਅਕੈਡਮੀ ਆਫ ਪੈਡੀਏਟਰਿਕਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਜੁਲਾਈ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ 25 ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਨੇ ਜਾਨ ਲਈ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ 16 ਜੁਲਾਈ ਤੋਂ 30 ਜੁਲਾਈ ਦਰਮਿਆਨ ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਪੀੜਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 50 ਲੱਖ ਤੱਕ ਪੁੱਜ ਗਈ ਸੀ ਜਿਨਾਂ ਵਿਚ 3,38,000 ਬੱਚੇ ਸਨ। ਵਾਂਡਰਬਿਲਟ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਡਾਕਟਰ ਟੀਨਾ ਹਾਰਟਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਵਧ ਤੋਂ ਵਧ ਕੋਰੋਨਾ ਟੈਸਟ ਕਰਕੇ ਹੀ ਪਤਾ ਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਸਥਿੱਤੀ ਕੀ ਹੈ। ਉਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਟੈਸਟਿੰਗ ਕਿੱਟਾਂ ਭੇਜੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਉਨਾਂ ਨੂੰ ਨਮੂਨੇ ਲੈਣ ਦੇ ਢੰਗ ਤਰੀਕੇ ਤੋਂ ਵੀ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਪਰਿਵਾਰ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਨਿਰੰਤਰ ਟੈਸਟਿੰਗ ਸੈਂਟਰ ਨੂੰ ਭੇਜ ਰਹੇ ਹਨ।

ਜਾਰਜੀਆ ਵਿਚ ਸਥਿੱਤੀ ਗੰਭੀਰ

ਜਾਰਜੀਆ ਵਿਚ ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਕਾਰਨ ਸਥਿੱਤੀ ਗੰਭੀਰ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਹਰ ਰੋਜ ਪੀੜਤਾਂ ਤੇ ਮੌਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਹਫ਼ਤੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ 1600 ਤੋਂ ਵਧ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਏਕਾਂਤਵਾਸ ਵਿਚ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਕ ਸਕੂਲ ਵਿਚ 14 ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪਾਜ਼ਟਿਵ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਕੂਲ ਦੋ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਲਈ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਰਾਜ ਦੇ ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਅਨੁਸਾਰ ਮੰਗਲਵਾਰ 136 ਤੇ ਬੁੱਧਵਾਰ 109 ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਰੋਨਾ ਕਾਰਨ ਮੌਤ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਜਾ ਪਏ ਹਨ। ਜਾਰਜੀਆ ਸਟੇਟ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਸਕੂਲ ਆਫ ਪਬਲਿਕ ਹੈਲਥ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਡਾ ਹੈਰੀ ਹੀਮੈਨ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਤੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰਾਂ ਭਰ ਚੁੱਕੇ ਆਈ. ਸੀ.ਯੂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਜੇ ਹੋਰ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਹਾਰ ਜਾਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਟਰੰਪ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਸੱਤਾ ਤੋਂ ਲਾਂਭੇ ਨਹੀ ਹੋਵੇਗਾ-ਹਿਲੇਰੀ ਕਲਿੰਟਨ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ (ਹੁਸਨ ਲੜੋਆ ਬੰਗਾ)– ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸਾਬਕਾ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਫਸਟ ਲੇਡੀ ਹਿਲੇਰੀ ਕਲਿੰਟਨ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਚੇਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਨਵੰਬਰ 2020 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਜੇਕਰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਚੋਣ

ਹਾਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਚੁੱਪ ਚਾਪ ਸੱਤਾ ਛੱਡਕੇ ਲਾਂਭੇ ਨਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ਤੇ ਉਹ ਸੱਤਾ ਉਪਰ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਹਰ ਸੰਭਵ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇਗਾ। ਉਨਾਂ 19 ਵੇਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿੱਧਤਾ ਸਮਾਗਮ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ '' ਮੈ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਦਹਿਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਚਹੁੰਦੀ ਪਰ ਮੈ ਚਹੁੰਦੀ ਹਾਂ ਤੁਸੀ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਵੋ। ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਉਹ ਹਰ ਕਾਰਨ ਮੌਜੂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ ਹਾਰ ਜਾਣ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਟਰੰਪ ਚੁੱਪਚਾਪ ਸਭ ਕੁਝ ਛੱਡਕੇ ਤੁਰ ਜਾਣਾ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।'' ਉਨਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ''ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਭੰਬਲਭੂਸੇ ਵਿਚ ਪਾਉਣ ਦੇ ਯਤਨ ਵਿਚ ਹੈ। ਉਹ ਹਰ ਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇਗਾ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੱਕੇ ਮਿੱਤਰ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਵਿਲੀਅਮ ਬਾੜ ਨੂੰ ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਰਹਿਣ ਵਾਸਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਜਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ।'' ਡੈਮੋਕਰੈਟਸ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਚਿੰਤਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਕਿ ਟਰੰਪ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਖੜੇ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਵੋਟਾਂ ਪਾਏ ਜਾਣ ਉਪਰ ਇਤਰਾਜ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਵੋਟਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਧੋਖਾ ਕਰਾਰਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਟਰੰਪ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਵੀ ਕਹਿ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹ ਸਮਝੇਗਾ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਸੰਦੇਹਪੂਰਨ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਅਹੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਛੱਡੇਗਾ। ਹਿਲੇਰੀ ਨੇ ਹੋਰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਜੋਇ ਬਿਡੇਨ ਜਿੱਤਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਉਨਾਂ ਦੀ ਕੈਬਨਿਟ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ ਪਰ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਅਹਿਮੀਅਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਤੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਪੂਰਾ ਧਿਆਨ ਚੋਣ ਉਪਰ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਹੈ।

ਚੀਨ ਨੂੰ ਟਰੰਪ ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਝਟਕਾ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ– ਚੀਨ ਦੀ ਟੇਕ ਕੰਪਨੀ ਹੁਆਵੇ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕੰਜਾ ਕੱਸਦੇ ਹੋਏ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਆਪਣੇ Foreign direct product ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਨਿਯਮਾਂ 'ਚ ਬਦਲਾਅ ਕੀਤਾ

ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੰਤਰੀ ਮਾਈਕ ਪੋਮਪਿਓ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਚੀਨ ਦੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਕਰਾਰ ਕਰਦੇ ਦੱਸਦੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਟਰੰਪ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਹੁਆਵੇ ਨੂੰ ਚੀਨੀ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦਾ ਅਹਿਮ ਹਿੱਸਾ ਮੰਨਦੀ ਹੈ। ਪੋਮਪਿਓ ਨੇ ਇਸ ਫ਼ੈਸਲੇ ਦਾ ਮਕਸਦ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਈਵੇਸੀ ਦੱਸੀ।

ਇਸ ਕਰਮ 'ਚ ਚੀਨ ਦੀ ਹੁਆਵੇ 'ਤੇ ਲਗਾਈ ਗਈ ਪਾਬੰਦੀ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਹੋਰ ਵਾਧਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਹੁਣ ਕੰਪਿਊਟਰ ਚਿਪ ਤੇ ਹੋਰ Technology ਤਕ Huawei ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। Commerce department ਨੇ ਇਕ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਕਰ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੁਨੀਆ ਭਰ 'ਚ ਹੁਆਵੇ ਦੀ 38 ਸਹਿਯੋਗੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਬਲੈਕ ਲਿਸਟ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਗਾਇਕ ਗੋਰਾ ਲੌਂਗੋਵਾਲੀਆਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਅਸਲ ਤਸਵੀਰ

ਫਰਿਜ਼ਨੋ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆਂ (ਕੁਲਵੰਤ ਧਾਲੀਆਂ /ਨੀਟਾ ਮਾਛੀਕੇ): ਅਜੋਕੀ ਗਾਇਕੀ ਅਤੇ ਵੀਡੀਉ ਰਾਹੀ ਗਾਇਕਾ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਘਾਣ ਕਰਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਰਹੇ ਸ਼ੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਏ ਨੇ ਵੀ ਕੋਈ ਕਸ਼ਰ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ। ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਗਾਇਕ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅੰਦਰ ਰਹਿ ਗੀਤ ਰਾਹੀ ਮੰਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅੰਤ ਕੋਈ ਸੁਨੇਹਾ ਵੀ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਉੱਥੇ ਅਜੋਕੇ ਗਾਇਕ ਬਦਮਾਸੀ, ਲੱਚਰਤਾ ਅਤੇ ਬੰਦੂਕਾ ਦੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਫਿਲਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਵੀ ਕੁਝ ਕਲਾਕਾਰ ਹਨ ਜੋ ਆਪਣੀ ਗੀਤਕਾਰੀ ਅਤੇ ਗਾਇਕੀ ਰਾਹੀ ਸੱਚਮੁੱਚ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਜਿੰਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਸੰਗਰੂਰ ਜਿਲੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਦਾ ਜੰਮਪਲ ਚਮਕੌਰ ਸਿੰਘ ਗੋਰਾ ਹੈ। ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਰੇ 'ਗੋਰਾ ਲੌਂਗੋਵਾਲੀਆ' ਦੇ ਨਾਮ ਜਾਣਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸਟੇਟ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆਂ ਦੱਥੇ ਸ਼ਹਿਰ ਸਟਾਕਟਨ ਵਿਖੇ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਗੁੜਤੀ ਪਰਿਵਾਰਕ ਵਿਰਸੇ ਵਿੱਚੋਂ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਘੇੜਾ ਕਾਲਜ ਅਤੇ ਮਸਤੂਆਣਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਕਾਲਜ ਤੋਂ ਉੱਚ ਵਿੱਦਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਭੰਗੜੇ ਦੀ ਟੀਮ ਨਾਲ ਢੋਲੀ ਅਤੇ ਗਾਇਕ ਦੀਆ ਸੇਵਾਵਾ ਨਿਭਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਕਲਾ ਕਰਕੇ ਸਨਮਾਨ ਹਾਸਲ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਅਮਰਿੰਦਰ ਗਿੱਲ ਅਤੇ

ਗਿੱਪੀ ਗਰੇਵਾਲ ਆਦਿਕ ਹੋਰ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਸ ਕਲਾਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵਿਗੜ ਰਹੀ ਹਾਲਤ, ਗਾਇਕਾ ਦੁਆਰਾ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਅਤੇ ਘਟੀਆ ਸਿਆਸਤ ਬਾਰੇ ਆਪ ਲਿਖਿਆਂ ਅਤੇ ਗਾਇਆ ਗੀਤ ਯੂ-ਟਿਊਬ ਰਾਹੀ "ਕੀ ਬਣੂ ਪੰਜਾਬ ਦਾ" ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਗੜ ਰਹੇ ਹਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਖੁੱਲ ਕੇ ਵਿਅੰਗ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ, "ਸਕੂਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਠੇਕੇ ਖੋਲ੍ਹੇ ਨੇ, ਕੀ ਬਣੂ ਮੇਰੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਹੁਣ ਤਾਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ।" ਜਿੱਥੇ ਪੜੇ ਲਿਖੇ ਝੋਨਾ ਲਾਉਂਦੇ ਨੇ ਸਰਕਾਰਾਂ 'ਟਿਕ-ਟਾਕ' ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀਆ, ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਗੱਭਰੂ ਨਸ਼ੇ ਨੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤੇ, ਕਿਸਾਨ ਫਾਹੇ ਲੇ ਰਹੇ ਨੇ, ਬੰਦੂਕਾਂ ਦਾਰੂ, ਕੁੜੀਆਂ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਗੀਤ ਆਉਂਦੇ ਨੇ ਆਦਿਕ। ਇਸ ਗੀਤ ਰਾਹੀ ਮੰਨੋਰੰਜ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਦਰਦ ਬਹੁਤ ਸੁਚੱਜੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨਿਘਾਰ ਵੱਲ ਲਿਜਾ ਰਹੇ ਪੱਖਾ 'ਤੇ ਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਇਹ ਲੋੜ ਹੈ ਚੰਗੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾਇਕ ਗੀਤ ਲਿਖੇ ਅਤੇ ਗਾਏ ਜਾਣ ਤਾਂ ਜੋ 'ਸੋਨੇ ਦੀ ਚਿੜੀ' ਕਹੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਵਗ ਰਹੇ ਛੇਵੇਂ ਨਸ਼ਿਆ ਦੇ ਦਰਿਆ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਅਸੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਗੀਤ ਸ੍ਰੋਤਿਆਂ ਦੀ ਪਸੰਦ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਮਾਣ ਬਣੇਗਾ। ਇਸ ਗੀਤ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਲਈ ਗੋਰਾ ਲੌਂਗੋਵਾਲੀਆ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੀ ਟੀਮ ਵਧਾਈ ਦੀ ਪਾਤਰ ਹੈ।

ਹਾਕੀ ਓਲੰਪੀਅਨ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਮੇਜਰ ਧਿਆਨ ਚੰਦ ਐਵਾਰਡ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ– ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਯੂਥ ਅਫੇਅਰ ਤੇ ਸਪੋਰਟਸ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਨਾਂ ਰੌਸ਼ਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੌਜੂਦਾ ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਲਈ ਪਦਮਸ਼੍ਰੀ, ਅਰਜੁਨ ਐਵਾਰਡ, ਮੇਜਰ ਧਿਆਨ ਚੰਦ ਐਵਾਰਡ ਤੇ ਦ੍ਰੋਣਾਚਾਰੀਆ ਐਵਾਰਡ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਓਲੰਪੀਅਨ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਓਲੰਪਿਕ, ਏਸ਼ੀਅਨ ਖੇਡਾਂ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਹਾਕੀ 'ਚ ਤਮਗੇ ਜਿੱਤਣ ਸਦਕਾ 'ਮੇਜਰ ਧਿਆਨ ਚੰਦ ਐਵਾਰਡ' ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਤੀਜਾ ਓਲੰਪਿਕ ਖਿਡਾਰੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਖੇਡ ਐਵਾਰਡ ਨਾਲ ਨਿਵਾਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪਰਿਵਾਰ 'ਚ ਪਹਿਲਾ 'ਅਰਜੁਨ ਐਵਾਰਡ' ਹਾਕੀ ਓਲੰਪੀਅਨ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਓਲੰਪੀਅਨ ਹਰਮੀਕ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਾਲ 1997 'ਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੌਮੀ ਟੀਮ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਕਪਤਾਨ ਹਰਮੀਕ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਿਓਨਿਖ-1972 'ਚ ਓਲੰਪਿਕ ਹਾਕੀ ਟੀਮ ਦੀ ਕਪਤਾਨੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਦੋ ਵਿਸ਼ਵ ਹਾਕੀ ਕੱਪ, ਦੋ ਵਾਰ ਓਲੰਪਿਕ ਹਾਕੀ ਤੇ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਏਸ਼ਿਆਈ ਹਾਕੀ ਖੇਡਣ ਦਾ ਰੁਤਬਾ ਹਾਸਲ ਹੋਇਆ। ਕੇਂਦਰੀ ਖੇਡ ਮੰਤਰਾਲੇ ਵੱਲੋਂ ਪਰਿਵਾਰ 'ਚ ਦੂਜਾ 'ਅਰਜੁਨ ਐਵਾਰਡ' ਓਲੰਪੀਅਨ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਪੁੱਤਰ ਤੇ ਕੌਮੀ ਟੀਮ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਕਪਤਾਨ ਗਗਨਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਾਲ-2003 'ਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਆਪਣੀ ਕਪਤਾਨੀ 'ਚ ਜੂਨੀਅਰ ਕੌਮੀ ਹਾਕੀ ਟੀਮ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਹਾਕੀ ਕੱਪ ਜਿਤਾਉਣ ਵਾਲੇ

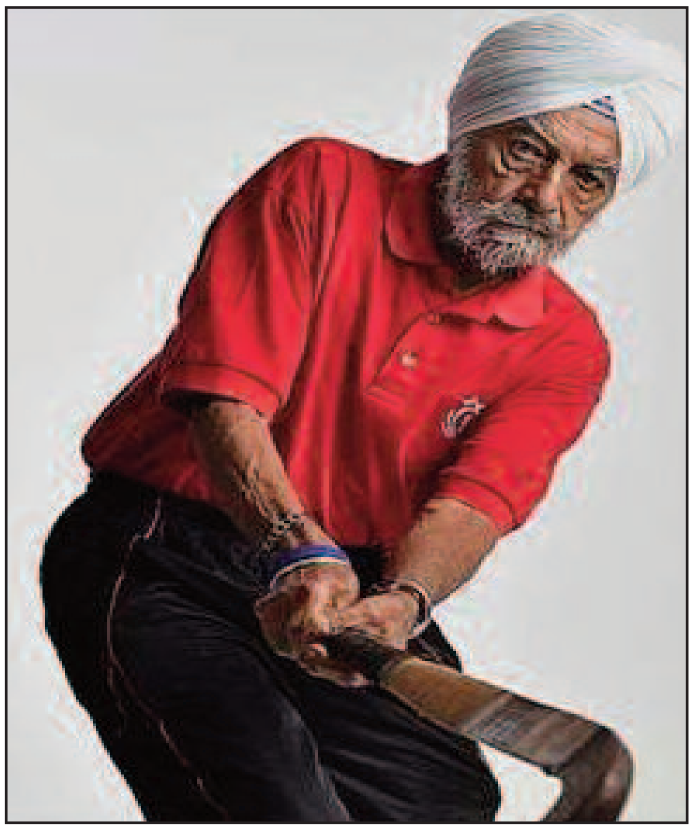

ਓਲੰਪੀਅਨ ਗਗਨਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੀਨੀਅਰ ਹਾਕੀ ਟੀਮ ਦੀ ਕਪਤਾਨੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਦੋ ਵਾਰ ਓਲੰਪਿਕ ਹਾਕੀ, ਏਸ਼ਿਆਈ ਹਾਕੀ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਹਾਕੀ ਕੱਪ ਖੇਡਣ ਦਾ ਰੁਤਬਾ ਹਾਸਲ ਹੋਇਆ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਇਸ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਓਲੰਪੀਅਨ ਤੇ ਇਕ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਹਾਕੀ ਖਿਡਾਰੀ ਮੈਦਾਨ 'ਚ ਉਤਾਰਨ ਦਾ ਨਿਰਾਲਾ ਮਾਣ ਹਾਸਲ ਹੈ। ਮਰਹੂਮ ਹਾਕੀ ਓਲੰਪੀਅਨ ਧਿਆਨ ਚੰਦ ਅਤੇ ਰੂਪ ਸਿੰਘ ਦੋਵੇਂ ਭਰਾਵਾਂ ਵਾਂਗ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੇ ਦੋ ਭਰਾਵਾਂ ਹਰਮੀਕ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਹੁਰਾਂ ਦੀ ਪਿੱਠ 'ਤੇ ਓਲੰਪੀਅਨ ਹਾਕੀ ਖਿਡਾਰੀ ਦਾ ਠੱਪਾ ਲੱਗਿਆ। ਗਗਨਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦੋ ਵਾਰ ਓਲੰਪਿਕ ਹਾਕੀ 'ਚ ਭਾਰਤੀ ਟੀਮ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮਾਣ ਹਾਸਲ ਹੋਇਆ। ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਹੁਰੀਂ ਚਾਰ ਭਰਾ ਸਨ। ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜੂਨੀਅਰ ਹਾਕੀ ਟੀਮ ਦੀ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੌਮੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਖੇਡਣ ਦਾ ਮਾਣ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ। ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨਵਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਦਲੇਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕੌਮੀ ਅਤੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਹਾਕੀ ਖੇਡਣ ਦਾ ਰੁਤਬਾ ਹਾਸਲ ਹੋਇਆ। ਇਥੇ ਹੀ ਬਸ ਨਹੀਂ ਜੂਨੀਅਰ ਵਰਲਡ ਕੱਪ ਹਾਕੀ 'ਚ ਸਿਲਵਰ ਮੈਡਲ ਜੇਤੂ ਟੀਮ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਵਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪਤਨੀ ਪੂਨਮ ਨਵਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਵੀ ਬਾਸਕਿਟਬਾਲ ਦੀ ਕੌਮੀ ਅਤੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਹਾਕੀ ਖਿਡਾਰਨ ਹੈ।

ਨਹੀ ਰਹੇ ਭਾਰਤੀ ਕਲਾਸੀਕਲ ਸੰਗੀਤ ਗਾਇਕ ਪੰਡਿਤ ਜਸਰਾਜ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ- ਭਾਰਤੀ ਕਲਾਸੀਕਲ ਸੰਗੀਤ ਗਾਇਕ ਪੰਡਿਤ ਜਸਰਾਜ ਦਾ ਦਿਹਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਨਿਊਜਰਸੀ ਵਿੱਚ ਹੋਈ। ਉਹ 90 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧੀ ਦੁਰਗਾ ਜਸਰਾਜ ਨੇ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧੀ ਦੁਰਗਾ ਜਸਰਾਜ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਬੜੇ ਦੁੱਖ ਨਾਲ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਡਤ ਜਸਰਾਜ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਨਿਊਜਰਸੀ ਵਿੱਚ ਸਵੇਰੇ 5: 15 ਵਜੇ ਦਿਲ ਦਾ ਦੌਰਾ ਪੈਣ ਮਗਰੋਂ ਆਖਰੀ ਸਾਹ ਲਿਆ। ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਭਗਵਾਨ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਸਵਰਗ 'ਚ ਸਵਾਗਤ ਕਰਨ, ਜਿਥੇ ਪੰਡਿਤ ਜੀ ਹੁਣ ''ਓਮ ਨਮੋ ਭਾਗਵਤੇ ਵਾਸੂਦੇ-ਵਆ'' ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਪਿਆਰੇ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਲਈ ਗਾਉਣਗੇ। ਅਸੀਂ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸੰਗੀਤ ਵਿਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਮਿਲੇ।

ਪੰਡਿਤ ਜਸਰਾਜ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਪਦਮ ਵਿਭੂਸ਼ਣ, ਪਦਮ ਸ਼੍ਰੀ ਸੰਗੀਤ ਨਾਟਕ ਅਕੈਡਮੀ ਅਵਾਰਡ, ਮਾਰਵਾੜ ਸੰਗੀਤ ਰਤਨ ਐਵਾਰਡ ਆਦਿ ਸਨਮਾਨਾਂ ਨਾਲ

ਸਨਮਾਨਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

ਭਾਰਤੀ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਡੂੰਘਾ ਪ੍ਰਭਾਵ : ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ

ਕਲਾਸੀਕਲ ਸੰਗੀਤ ਸਮਰਾਟ ਦੇ ਦਿਹਾਂਤ 'ਤੇ ਡੂੰਘੇ ਦੁੱਖ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਪੀਐੱਮ ਮੋਦੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਇਕ ਤਸਵੀਰ ਟਵੀਟ ਕਰਦਿਆਂ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਪੰਡਿਤ ਜਸਰਾਜ ਦੇ ਮੰਦਭਾਗੇ ਦਿਹਾਂਤ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਡੂੰਘਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਨਾ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਵਧੀਆ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਹੋਰ ਗਾਇਕਾਂ ਲਈ ਵੀ ਇੱਕ ਅਸਧਾਰਨ ਗੁਰੂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਛਾਣ ਬਣਾਈ। ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਡੂੰਘੀ ਹਮਦਰਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਲੋਕ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਗਾਇਕਾ ਮਾਲਿਨੀ ਅਵਸਥੀ ਨੇ ਟਵਿੱਟਰ' ਤੇ ਦੁੱਖ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਟਵਿਟ ਕਰਦਿਆਂ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਮੇਵਾਤੀ ਘਰਾਨਾ ਦਾ ਮਾਣ, ਪਦਮਵਿਭੂਸ਼ਣ ਪੰਡਿਤ ਜਸਰਾਜ ਹੁਣ ਨਹੀਂ ਰਹੇ। ਅੱਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਆਖਰੀ ਸਾਹ ਲਿਆ। ਸੰਗੀਤ ਜਗਤ ਨੂੰ ਨਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਘਾਟਾ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਕਰੋਨਾ ਦੇ 54 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਰੀਜ਼, ਮੌਤਾਂ ਦਾ ਅੰਕੜਾ ਇਕ ਲੱਖ 70 ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ

ਨਿਊਯਾਰਕ- ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਇਨਫੈਕਟਿਡ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 54 ਲੱਖ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰ ਗਈ ਹੈ। ਜਾਨ ਹਾਪਕਿਨਸ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਸਥਿਤ ਸੈਂਟਰ ਫਾਰ ਸਿਸਟਮ ਸਾਇੰਸ ਐਂਡ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਮੁਤਾਬਕ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਸੂਬੇ 'ਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ 6,22,427 ਮਰੀਜ਼ ਹਨ। ਫਲੋਰਿਡਾ 'ਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 5,73,416 ਟੈਕਸਾਸ 'ਚ 5,54,826 ਤੇ ਨਿਊਯਾਰਕ ਸੂਬੇ 'ਚ 4,25,508 ਹੈ। ਜਾਰਜੀਆ, ਇਲੀ-ਨੋਇਸ, ਐਰੀਜ਼ੋਨਾ ਤੇ ਨਿਊਜਰਸੀ 'ਚ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਇਕ ਲੱਖ ਅੱਸੀ ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ।

ਦੇਸ਼ 'ਚ ਕੋਰੋਨਾ ਨਾਲ ਜਾਨ ਗਵਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਇਹ ਗਿਣਤੀ ਇਕ ਲੱਖ 70 ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਨਿਊਯਾਰਕ 'ਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ 32,912 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਊਜਰਸੀ ਦਾ ਨੰਬਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ 15,912 ਨੇ ਇਸ ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੀ ਚਪੇਟ 'ਚ ਆ ਕੇ ਦਮ ਤੋੜਿਆ ਹੈ। ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਤੇ ਟੈਕਸਾਸ 'ਚ 10 ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੌਤਾਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸੂਬਿਆਂ 'ਚ ਸੱਤ ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੌਤਾਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਫਲੋਰੀਡਾ, ਮੈਸਾਚੁਸੈਟਸ, ਇਲੀਨੋਇਸ ਤੇ ਪੈਨਸਿਲਵੇਨੀਆ ਹਨ। ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ 'ਚ ਕੋਰੋਨਾ ਨਾਲ ਜਾਨ ਗਵਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ 'ਚ 20 ਫ਼ੀਸਦੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਹਨ। ਅਮਰੀਕਨ ਹੈਲਥ ਕੇਅਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਐਂਡ ਨੈਸ਼ਨਲ ਸੈਂਟਰ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਟ੍ਰਾਂਸਮਿਸ਼ਨ ਕਾਰਨ ਨਰਸਿੰਗ ਹੋਮ 'ਚ ਕੋਰੋਨਾ ਨਾਲ ਜਾਨ ਗਵਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਅੰਕੜਾ ਵਧਿਆ ਹੈ। ਉੱਥੇ ਹੀ ਅਮਰੀਕੀ ਸੈਂਟਰਸ ਫਾਰ ਡਿਜ਼ੀਜ਼ ਕੰਟਰੋਲ ਐਂਡ ਪ੍ਰਿਵੈਂਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ 'ਚ ਇਨਫੈਕਸ਼ਨ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ।

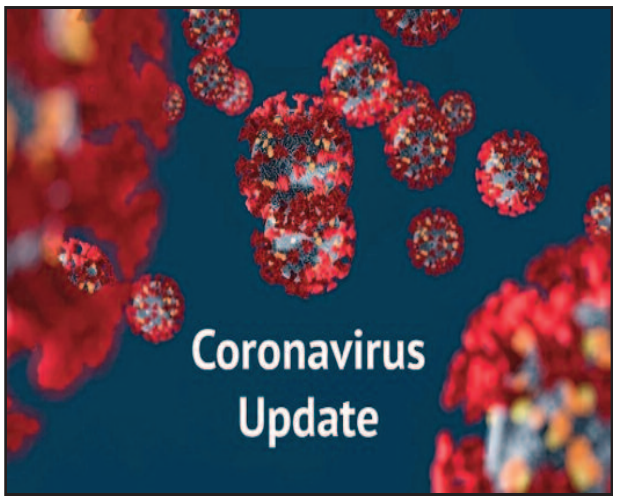

ਪਿਛਲੇ 24 ਘੰਟਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ 'ਚ ਰਿਕਾਰਡ 25 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਸਾਰੀਆਂ ਮੌਤਾਂ ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਸੂਬੇ 'ਚ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 12 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਸੂਬੇ 'ਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ 21 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਸੀ। ਇੱਥੇ ਇਨਫੈਕਸ਼ਨ ਦੇ 282 ਨਵੇਂ ਮਾਮਲੇ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ। ਨਿਊ ਸਾਊਥ ਵੇਲਸ 'ਚ ਸੱਤ ਨਵੇਂ ਮਾਮਲੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ। ਛੇ ਲੋਕ ਜਿੱਥੇ ਘਰੇਲੂ ਇਨਫੈਕਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹਨ ਉੱਥੇ ਕਿ ਮਰੀਜ਼ ਵਿਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਆਇਆ ਹੈ।

ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਮਹਿਲਾ ਨੇ ਕੋਰੋਨਾ ਨੂੰ ਹਰਾਇਆ

ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਮਹਿਲਾ ਮਿਸ਼ੇਲ ਬੋਲਸੋਨਾਰੋ ਦੀ ਕੋਰੋਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਨੈਗੇਟਿਵ ਆਈ ਹੈ। ਉਹ ਪਿਛਲੀ 30 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਇਨਫੈਕਟਿਡ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੇਰ ਬੋਲਸੋਨਾਰੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੋਰੋਨਾ ਨੂੰ ਹਰਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। 25 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪ ਕੋਰੋਨਾ ਤੋਂ ਠੀਕ ਹੋਣ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਠੀਕ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦਾ 18 ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਚਾਰ ਵਾਰ ਟੈਸਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੈਗੇਟਿਵ ਆਈ ਸੀ। ਓਧਰ, ਪਿਛਲੇ 24 ਘੰਟਿਆਂ 'ਚ ਦੇਸ਼ 'ਚ 620 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਮਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 107,852 ਹੋ ਗਈ ਹੈ। 23,101 ਨਵੇਂ ਮਾਮਲੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ। ਇਨਫੈਕਟਿਡ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 33,40,197 ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲ ਦੇ ਸਾਓ ਪਾਲੋ 'ਚ ਇਨਫੈਕਟਿਡ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਇਨਫੈਕਟਿਡ ਮਰੀਜ਼ 6,99,493 ਹਨ ਤੇ 26,852 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਹੈ।

ਦੇਸ਼ ਦੁਆਬਾ

ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵੱਲ ਪ੍ਰਵਾਸ

ਕੇਂਦਰੀ ਆਵਾਸ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਿਕਾਸ ਮੰਤਰੀ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪੁਰੀ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸ਼ਹਿਰੀਕਰਨ ਦੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੀ ਪੈਗ਼ਾਮ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਨ 2030 ਤਕ ਦੇਸ਼ ਦੀ 40 ਫ਼ੀਸਦੀ ਆਬਾਦੀ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਹੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਵੱਧ ਆਬਾਦੀ ਰਹਿਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਢਾਂਚਾ ਸੰਵਾਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਜੰਗੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਵਧੀ ਹੋਈ ਆਬਾਦੀ ਦਾ ਬੋਝ ਸਹਿਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਰਹਿਣ ਲਾਇਕ ਵੀ ਬਣੇ ਰਹਿਣ। ਹਰਦੀਪ ਪੁਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਆਬਾਦੀ ਵਿਚ ਵਾਧੇ ਕਾਰਨ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਹਰ ਸਾਲ ਲੱਖਾਂ ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਕੋਈ ਵੀ ਸਮਝ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਪੇਂਡੂ ਇਲਾਕਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿਰੀ ਇਲਾਕਾ ਐਲਾਨਣ ਨਾਲ ਹੀ ਹਾਸਲ ਹੋ ਸਕੇਗੀ। ਦਿਹਾਤੀ ਖੇਤਰ ਤਾਂ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਰਲਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਬੇਹੱਦ ਕੰਮ ਚਲਾਊ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਮਹਿਕਮਿਆਂ 'ਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖ ਕੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਢਾਂਚੇ ਦ ਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਖਾਨਾਪੂਰਤੀ ਤਾਂ ਕਰਦੇ ਹੀ ਹਨ, ਦੂਰਦਰਸ਼ਿਤਾ ਦੀ ਕਮੀ ਦਾ ਵੀ ਸਬੂਤ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਨਵਾਂ ਬਣਿਆ ਢਾਂਚਾ ਕੁਝ ਹੀ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਸਿੱਧ ਹੋਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਸਮੱਸਿਆ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਲਈ ਨਵੇਂ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦਾ ਗ਼ੈਰ-ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਅਤੇ ਮਨਮਾਨੀ ਨਾਲ ਵਿਕਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਓਥੇ ਹੀ ਪੁਰਾਣੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦੇ ਬਦਹਾਲ ਹੁੰਦੇ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਦਰੁਸਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸ਼ਹਿਰ ਗੰਦਗੀ, ਪਾਣੀ ਦੀ ਨਿਕਾਸੀ ਨਾ ਹੋਣ, ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ, ਅਰਾਜਕ ਟਰੈਫਿਕ, ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ੇ, ਸੰਘਣੀ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲੇ ਮੁਹੱਲਿਆਂ ਅਤੇ ਝੁੱਗੀਆਂ ਵਾਲੀਆਂ ਬਸਤੀਆਂ ਨਾਲ ਘਿਰਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੇ ਮੂਲ ਵਿਚ ਹੈ ਸ਼ਹਿਰੀਕਰਨ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿਚ ਫੈਲੀ ਵੱਢੀਖੋਰੀ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਦੀ ਘਾਟ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਹੀ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਕਦਮ-ਕਦਮ 'ਤੇ ਅਣਦੇਖੀ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਧਨ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਵੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਸ਼ੱਕ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਰਟ ਸਿਟੀ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੀ ਸੂਰਤ ਬਦਲੀ ਜਾ

ਸਾਰੇ ਲੇਖਕ/ ਪੱਤਰਕਾਰ ਵੀਰਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਲੇਖ ਜਾਂ ਖ਼ਬਰ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਨਾਂ, ਫੋਨ ਨੰਬਰ ਅਤੇ ਐਡਰੈਸ ਤੇ ਤਸਵੀਰ ਭੇਜਿਆ ਕਰਨ। ਅਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਲੇਖ ਦੇ ਨਾਲ ਲਗਾਵਾਂਗੇ। ਸਾਰੇ ਲੇਖਕ/ ਪੱਤਰਕਾਰ ਆਨਰੇਰੀ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਤ ਬਦਲੇ ਕੋਈ ਅਦਾਇਗੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਲੇਖਕ ਆਪਣੇ ਲੇਖ ਅਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਆਪਣੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਲਈ ਖੁਦ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਣਗੇ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਗੁਰਬਾਣੀ ਇਸੁ ਜਗ ਮਹਿ ਚਾਨਣੁ॥

ਲੜੀ ਨੰਬਰ-146

ਚਾਰ ਜੁੱਗ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤਿ

ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮਿਸ਼ਨਰੀ
510-432-5827

ਪੁਰਾਣਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਚਿੰਤਕਾਂ ਨੇ ਸਾਰੀ ਸ੍ਰਿਸਟੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਕਰਮ ਨੂੰ ਚਾਰ ਜੁੱਗਾਂ 'ਚ ਵੰਡਿਆ ਹੈ। ਇੰਨਾਂ ਜੁਗਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ੪੮੦੦, ੩੬੦੦, ੨੪੦੦, ਅਤੇ ੧੨੦੦ ਵਰ੍ਹੇ ਹੈ। ਧਿਆਨ ਰਹੇ ਕਿ ਇਹ ਵੰਡ ਪ੍ਰਨਾਲੀ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੀ ਅਤੇ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦਾ ਇਕ ਵਰਾ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੇ ੩੬੦ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਜਿੱਡਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖੀ ਸਾਲਾਂ ਮੁਤਾਬਕਿ ਸਤਜੁਗ ੧੭, ੨੮, ੦੦੦, ਤ੍ਰੇਤਾ ੧੨, ੯੬, ੦੦੦, ਦੁਵਾਪਰ ੮, ੬੪, ੦੦੦ ਅਤੇ ਕਲਜੁਗ ੪, ੩੨, ੦੦੦ ਹੁੰਦੀ ਤੇ ਚਾਰ ਜੁਗ ਚੌਕੜੀ ੪, ੩੨, ੦੦, ੦੦, ੦੦੦ (ਚਾਰ ਅਰਬ ਬੱਤੀ ਕਰੋੜ) ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮੰਨੀ ਗਈ ਮਿੱਥ ਮੁਤਾਬਕਿ ਸਤਜੁਗ ਵੇਲੇ ਮਨੁਖਾਂ 'ਚ ਸਤ ਸੰਤੋਖ ਵਰਤਦਾ, ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਮਨ ਤੇ ਮੁੱਖ 'ਚ ਸੱਚ ਹੁੰਦਾ ਜੋ ਭਰਮ ਤੇ ਡਰ ਨੂੰ ਤੋੜ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਅਜਹੇ ਸਤ-ਪੁਰਸ਼ ਦਾ ਸੱਚ ਹੀ ਸਹਾਈ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਮਛ, ਕਛ, ਨਰਸਿੰਘ, ਵਾਮਨ, ਵਰਾਹ ਇਸ ਜੁਗ ਦੇ ਅਵਤਾਰ ਹੋਏ ਮੰਨੇ ਗਏ ਹਨ। ਤਰੇਤੇ ਜੁੱਗ ਵਿੱਚ ਧਰਮ ਰੂਪ ਧਵਲ ਦੇ ਚਾਰ ਪੈਰਾਂ ਵਚੋਂ ਇੱਕ ਪੈਰ ਦੂਰ ਹੋਇਆ, ਧਰਮ ਦੀ ਇਕ ਕਲਾ (ਸ਼ਕਤੀ) ਘਟ ਗਈ ਅਤੇ ਦੁਬਧਾ ਨੇ ਜੋਰ ਪਾਇਆ। ਮਨੁਖ ਵਿਅਰਥ ਗਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸੜਦਾ, ਬਲਦਾ ਤੇ ਉਲਝਦਾ ਸੀ। ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਉਸ ਦਾ ਹਿਰਦਾ ਪ੍ਰਸੰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦਾ ਤੇ ਉਹ ਬੱਧਿਆ ਆਂਦਾ ਅਤੇ ਬੱਧਿਆ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਜੁਗ ਦੇ ਅਵਤਾਰ ਮਰਯਾਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ੋਤਮ ਰਾਮ ਚੰਦ ਤੇ ਪਰਸਰਾਮ ਜੀ ਹੋਏ ਹਨ। ਦੁਆਪਰ ਜੁਗ ਵਿਚ ਧਰਮ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅੱਧੀ ਰਹਿ ਗਈ। ਰਾਜੇ ਕਿਸੇ ਗਰਜ ਵਾਸਤੇ ਹੀ ਧਰਮ ਕਾਰਜ ਕਰਵਾਂਦੇ ਤੇ ਦਾਨ ਦੇਂਦੇ ਸਨ ਪਰ ਰਾਮ ਨਾਮ ਬਿਨਾਂ ਮੁਕਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦੀ। ਕਰਮ ਕਾਂਡ (ਤੀਰਥ ਇਸ਼ਨਾਨ, ਇੰਦਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵਸ ਕਰਨ ਲਈ ਹਠ, ਜਪ ਤਪ ਪੂਜਾ ਆਦਿ ਕਰਨ ਨਾਲ) ਮੁਕਤੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਇਸ ਜੁਗ ਦੇ ਅਵਤਾਰ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਲਿਯੁਗ ਵਿਚ ਧਰਮ ਦੀ ਇਕ ਹੀ ਕਲਾ ਰਹਿ ਗਈ ਪੂਰੇ ਗੁਰੂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਭਰਮ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਆਪ ਹੁਦਰੇ ਲੋਕ ਝੂਠ 'ਚ ਵਰਤਦੇ ਪਰ ਕਰਤਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗੁਰੂ 'ਚ ਰਖਿਆ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਰਾਹੀਂ ਅਣਗਿਣਤ ਨੂੰ ਤਾਰਿਆ, ਉਹ ਆਪ ਨਿਰਲੇਪ, ਬੇਅੰਤ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਸਮਝ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ। ਬੁੱਧ ਤੇ ਕਲਕੀ ਕਲਯੁਗ ਦੇ ਅਵਤਾਰ ਹਨ।

ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਕਾਲ ਦੇ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਤੇ ਸ਼ਰਧਾਵਾਨਾਂ ਨੇ ਸਮੇ ਨੂੰ ਮਾਪਣ ਲਈ ਸੂਰਜ, ਚੰਦ, ਤਾਰਿਆਂ ਅਤੇ ਦਿਨ ਰਾਤ ਦੀਆਂ ਗਤੀਆਂ ਤੋਂ ਤਜਰਬੇ ਤੇ ਅੰਦਾਜੇ ਨਾਲ ਵਿਸਾ, ਚਸਾ, ਘੜੀ, ਪਹਰ, ਥਿਤ, ਵਾਰ, ਮਹੀਨਾ, ਸਾਲ, ਦਹਾਕਾ ਅਤੇ ਸਦੀ ਆਦਿਕ ਮਿਥ ਲਏ। ਫਿਰ ਜੁਗ ਅਤੇ ਜੁਗਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਚਾਰ ਬਣਾ ਲਈ, ਜਿਵੇਂ ਸਤਿਜੁਗ, ਤ੍ਰੇਤਾ, ਦੁਵਾਪਰ ਅਤੇ ਕਲਜੁਗ। ਆਮ ਮਨੁਖ ਬਾਕੀ ਇਕਾਈਆਂ ਬਾਰੇ ਤਾਂ ਕਾਫੀ ਹਦ ਤੱਕ ਸਮਝ ਗਿਆ ਪਰ ਜੁਗਾਂ ਬਾਰੇ ਇਸ ਨੂੰ ਭੁਲੇਖੇ ਵਿੱਚ ਰਖਿਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੇਵਤਾ ਅਖਵਾਉਣ ਵਾਲਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਪੁਜਾਰੀ ਜੁਗਾਂ ਬਾਰੇ ਆਮ ਮਨੁਖਾਂ ਨੂੰ ਭਰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਰਖ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੁਜਾਰੀਆਂ ਨੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜੁਗਾਂ ਦਾ ਡਰ ਦੇ ਕੇ ਖੂਬ ਲੁੱਟਿਆ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਰਮ ਧਰਮ ਸਮਝਾਉਣ ਵਾਲਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਪੁਜਾਰੀ ਜਦ ਵੀ ਖੁਦ ਕਿਰਦਾਰ ਤੋਂ ਡਿਗਾ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਗਲਤੀ ਮੰਨਣ ਦੀ ਜਗਾ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਆਪਣਾ ਖਹਿੜਾ ਛੁੜਵਾ ਲਿਆ ਕਿ ਇਹ ਤਾਂ ਕਲਜੁਗ ਕਾਰਨ ਹੋ ਰਿਹੈ ਅਤੇ ਕਲਜੁਗ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕੁਰੀਤੀਆਂ ਹੋਣੀਆਂ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹਨ। ਅਜੋਕੇ ਸਮੇ ਵਿੱਚ "ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ" ਦੀ ਬਾਣੀ ਤੇ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਸੂਝ-ਬੂਝ ਨਾਂ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖ ਵੀ ਬੁਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਲਜੁਗ ਨਾਲ ਜੋੜ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਪੁਜਾਰੀ ਨੇ ਸਤਿਜੁਗ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਉਤਮ ਮਨਿਆ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗ੍ਰੰਥ ਪੜ੍ਹਨ ਤੇ ਪਤਾ ਲਗਦੈ ਕਿ ਸਤਿਜੁਗ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲੋਕ ਦੁਖੀ ਸਨ। ਚਾਰੇ ਜੁਗਾਂ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਦਿਖਦਾ। ਸੁਖੀ ਹੋਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ "ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ" ਵਿਖੇ ਇਉਂ ਦਰਸਾਇਆ ਹੈ-ਜਿਨੀ ਸਚੁ ਪਛਾਣਿਆ ਸੇ ਸੁਖੀਏ ਜੁਗ ਚਾਰਿ ॥(ਮ:੫-੫੫) ਸੇਈ ਸੁਖੀਏ ਚਹੁ ਜੁਗੀ ਜਿਨਾ ਨਾਮੁ ਅਖੁਟੁ ਅਪਾਰੁ ॥੩॥(ਮ:੩-੨੬) ਭਾਵ ਜਿਨਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਪਾ ਲਈ ਉਹ ਹਰ ਸਮੇ ਵਿੱਚ ਸੁਖੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦਰਸਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੁਗ ਕੋਈ ਭੀ ਹੋਵੇ ਗੁਰੂ ਦੀ ਸ਼ਰਨ-ਗਿਆਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਦੁੱਖ ਹੀ ਦੁੱਖ ਹੈ-ਜਿਨੀ ਪੁਰਖੀ ਸਤਗੁਰੁ ਨ ਸੇਵਿਓ ਸੇ ਦੁਖੀਏ ਜੁਗ ਚਾਰਿ ॥(ਮ: ੩-੩੪) ਮੰਨੇ ਜਾਂ ਘੜੇ ਗਏ ਚਾਰ ਜੁਗਾਂ ਬਾਰੇ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਬੁਲੰਦ ਬਾਂਗ ਫੁਰਮਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ-ਸੋਈ ਚੰਦੁ ਚੜਹਿ ਸੇ ਤਾਰੇ ਸੋਈ ਦਿਨੀਅਰੁ ਤਪਤ ਰਹੈ॥ ਸਾ ਧਰਤੀ ਸੋ ਪਉਣੁ ਝੁਲਾਰੇ ਜੁਗ ਜੀਅ ਖੇਲੇ ਥਾਵ ਕੈਸੇ॥੧॥(ਮ:੧-੯੦੨) ਭਾਵ ਸਤਜੁਗ, ਤ੍ਰੇਤਾ, ਦੁਆਪਰ ਅਤੇ ਕਲਜੁਗ ਆਦਿਕ ਸਾਰੇ ਹੀ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਹੀ ਚੰਦ, ਉਹੀ ਤਾਰੇ ਅਤੇ ਉਹੀ ਸੂਰਜ ਚਮਕਦਾ, ਧਰਤੀ ਵੀ ਉਹੀ ਅਤੇ ਹਵਾ ਵੀ ਉਹੀ ਝੁੱਲ ਰਹੀ ਹੈ ਫਿਰ ਜੁਗਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਿਸ ਸਥਾਨ ਉਪਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ? ਜੀਵਨ ਤਲਬ ਨਿਵਾਰਿ॥ ਹੋਵੈ ਪਰਵਾਣਾ ਕਰਹਿ ਧਿਙਾਣਾ ਕਲਿ ਲਖਣ ਵੀਚਾਰਿ॥੧॥ਰਹਾਉ॥ ਹੇ ਪੰਡਤ-ਪੁਜਾਰੀ ਆਪਣੇ ਮੰਨ ਚੋਂ ਖੁਦਗਰਜੀ ਦੂਰ ਕਰ ਕਿਉਕਿ ਇਹ ਖੁਦ-ਗਰਜੀ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਧੱਕਾ ਹੀ ਕਲਜੁਗ ਹੈ। ਹੋਰ ਫੁਰਮਾਂਦੇ ਹਨ-ਕਿਤੈ ਦੇਸਿ ਨ ਆਇਆ ਸੁਣੀਐ ਤੀਰਥ ਪਾਸਿ ਨ ਬੈਠਾ॥ਦਾਤਾ ਦਾਨੁ ਕਰੇ ਤਹ ਨਾਹੀ ਮਹਲ ਉਸਾਰਿ ਨ ਬੈਠਾ ॥੨॥ ਭਾਵ ਕਿਤੇ ਕਲਜੁਗ ਆਇਆਂ ਕਦੇ ਸੁਣਿਆ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਤੀਰਥ ਤੇ ਦੇਖਿਐ, ਨਾ ਉਹ ਤਾਦਾ ਬਣ ਦਾਨ ਕਰਦਾ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਦੇ ਮਹਿਲ ਉਸਾਰ ਕੇ ਬੈਠਾ ਹੈ।

ਜਦ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਮਥੁਰਾ ਗਏ ਤਾਂ ਮੰਦਰਾਂ 'ਚ ਪੁਜਾਰੀ ਪੰਡਿਆਂ ਦੀਆਂ ਭੈੜੀਆਂ ਹਰਕਤਾ(ਜਵਾਨ ਕੁੜੀਆਂ ਨਾਲ ਰੰਗ ਰਲੀਆਂ) ਦੇਖ ਮਰਦਾਨੇ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਮੈਂ ਤਾਂ ਸਮਝਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਨਾਂ ਮੰਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਧਰਮ-ਇਨਸਾਫ ਹੋਵੇਗਾ ਪਰ ਏਥੇ ਤਾਂ ਲੋਕ ਪਰੇਸ਼ਾਨ, ਦੁਖੀ ਅਤੇ ਬਾਮਣ ਪੁਜਾਰੀ ਜਵਾਨ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਰੰਗ ਰਲੀਆਂ ਮਨਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਪੁੱਛਣ 'ਤੇ ਪਾਂਡੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਇਹ ਸੱਭ ਕੁਝ ਕਲਜੁਗ ਕਾਰਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਡਤੋ!

ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਕਲਜੁਗ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਸੀ ਇਸ ਦੇ ਬਚਾਅ ਦਾ ਕੋਈ ਉਪਾਆ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਮਤਾਬਿਕ ਜੇ ਕਲਜੁਗ ਆ ਹੀ ਗਿਐ ਤਾਂ ਕੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਪੰਡਤ ਪੁਜਾਰੀਆਂ ਨੇ ਜੁਵਾਬ ਦਿਤਾ ਨਹੀਂ ਜੀ ਦਿਖਾਈ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਿਹਾ। ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਦਿਖਾਈ ਦੇਵੇ ਵੀ ਕਿਵੇਂ? ਕਿਉਕਿ ਕਲਜੁਗ ਤਾਂ ਮਨੁਖ ਦੀ ਮੱਤ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਘਰ ਸੁਖੀ ਤੇ ਨਾਲ ਦਾ ਗੁਆਂਡੀ ਘਰ ਦੁਖੀ ਹੋਵੇ? ਫਿਰ ਭਾਈ ਕਲਜੁਗ ਤਾਂ ਮੱਤ ਵਿੱਚ ਹੀ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ 'ਚ ਫੁਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ-ਨਾਨਕ ਮੇਰੁ ਸਰੀਰ ਕਾ ਇਕੁ ਰਥੁ ਇਕੁ ਰਥਵਾਹੁ ॥ (੪੭੦) ਜੁਗੁ ਜੁਗੁ ਫੇਰਿ ਵਟਾਈਅਹਿ ਗਿਆਨੀ ਬੁਝਹਿ ਤਾਹਿ॥ ਸਤਜੁਗਿ ਰਥੁ ਸੰਤੋਖ ਕਾ ਧਰਮੁ ਅਗੈ ਰਥਵਾਹੁ॥ਤ੍ਰੇਤੈ ਰਥੁ ਜਤੈ ਕਾ ਜੋਰੁ ਅਗੈ ਰਥਵਾਹੁ॥ ਦੁਆਪੁਰਿ ਰਥੁ ਤਪੈ ਕਾ ਸਤੁ ਅਗੈ ਰਥਵਾਹੁ॥ਕਲਜੁਗਿ ਰਥੁ ਅਗਨਿ ਕਾ ਕੂੜੁ ਅਗੈ ਰਥਵਾਹੁ ॥੧॥ ਭਾਵ ਹੇ ਨਾਨਕ! ਮਨੁਖਾ ਸਰੀਰ ਇੱਕ ਮੁਸਾਫ਼ਿਰ ਅਤੇ ਇਸ ਲਮੇ ਸਫਰ ਨੂੰ ਸੌਖੇ ਤਰੀਕੇ ਤੈਹ ਕਰਨ ਲਈ ਜੀਵ ਸਮੇ-ਸਮੇ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਬੂਲਦੈ ਪਰ ਜਿਉ-ਜਿਉ ਸਮਾ ਗੁਜਰਦੈ ਜੀਵਾਂ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਬੱਦਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਜੀਵਾਂ ਦਾ ਆਪਣੀ ਜਿੰਦਗੀ ਦਾ ਮਨੋਰਥ ਵੀ ਬੱਦਲ ਰਿਹੈ ਇਸ ਭੇਦ ਨੂੰ ਸਿਆਣੇ ਲੋਕ ਹੀ ਸਮਝ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨੁਖ ਦੀ ਜਿੰਦਗੀ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਧਰਮ ਹੋਵੇ ਸੰਤੋਖ ਵਾਲਾ ਸੁਭਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਬਲ ਹੋ ਜਾਂਦੈ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਤਜੁਗ ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰ ਰਹੇ ਸਮਝੋ। ਜਦੋਂ ਮਨੁਖਾਂ ਅੰਦਰ ਸੂਰਮਤਾ ਪ੍ਰਬਲ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਜਤੀ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਸੁਬਾਅ ਗ੍ਰਿਹਨ ਕਰਦੇ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਮਾਨੋ ਉਹ ਤ੍ਰੇਤੇ ਜੁਗ ਵਿੱਚ ਵਿਚਰਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰਾਂ ਉਚੇ ਆਚਰਨ ਵਾਲੇ ਮਨੁਖ ਆਪਣੀਆਂ ਇੰਦਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਕਾਰਾ ਵਲੋਂ ਰੋਕਦੇ ਨੇ ਭਾਂਵੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਨੇ ਹੀ ਕਸ਼ਟ ਕਿਉਂ ਨਾ ਝਲਣੇ ਪੈਣ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਨੁਖ ਮਾਨੋ ਦੁਆਪਰ ਵਿੱਚ ਵਸਦੇ ਹਨ। ਇਵੇਂ ਹੀ ਜਦ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮਨੋਰਥ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਝੂਠ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਰਹੇ ਹੋਣ ਤਾਂ ਉਹ ਕਲਜੁਗ ਦੇ ਵਾਸੀ ਹੀ ਹਨ। ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੇ ਸਮਝਾਈਆ ਕਿ ਇਹ ਤੁਹਾਡੀ ਜਿੰਦਗੀ ਉਪਰ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸ ਜੁਗ-ਅਵਸਥਾ 'ਚ ਜੀਵਨ ਗੁਜਾਰਨਾਂ ਹੈ। ਇਵੇਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬਿਪਰ ਦੁਆਰਾ ਤੈਹ ਕੀਤੇ ਜੁਗਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਨਿਆਂ ਸਗੋਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਇਆ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਤਿਜੁਗ ਨੂੰ ਬੀਤਿਆ ਸਮਾ ਤੇ ਨਾਂ ਹੀ ਕਲਜੁਗ ਨੂੰ ਵਰਤਮਾਨ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਜਦੋਂ ਵੀ ਲੋਕ ਅਧਰਮ 'ਚ ਮਗਨ ਓਦੋਂ ਕਲਜੁਗ ਤੇ ਜਦੋਂ ਸੱਚ ਧਰਮ 'ਚ ਓਦੋਂ ਸਤਿਜੁਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ 'ਚ ਜੁਗ ਪ੍ਰਵਰਤਨ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਅਨੁਸਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਮਨੁੱਖੀ ਮਨੋ ਬਿਰਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਹੈ। ਚਾਰੇ ਜੁੱਗ ਤਦ ਉੱਤਮ ਹਨ ਜਦ ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਨਾਮ (ਪ੍ਰਭੂ ਨਿਯਮ) ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ-ਸਭਿ ਜੁਗ ਮਹਿ ਨਾਮੁ ਉਤਮੁ ਹੋਈ॥ ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਿਰਲਾ ਬੂਝੈ ਕੋਈ॥ (੮੯੦) ਬਾਬਾ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਵੀ ਨਾਮ (ਪ੍ਰਭੂ ਨਿਯਮ) ਨੂੰ ਮਹਾਨਤਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ-ਸਤਜੁਗਿ ਸਤੁ ਤੇਤਾ ਜਗੀ ਦੁਆਪਰਿ ਪੂ-ਜਾਚਾਰ॥ ਤੀਨੌ ਜੁਗਿ ਤੀਨੌ ਦਿੜੈ ਕਲਿ ਕੇਵਲ ਨਾਮ ਅਧਾਰ॥(੩੪੬)

ਦੋ ਸੱਚੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਜਿਨਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਬਾਦ ਸਾਇਦ ਤੁਸੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਊਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਬਦਲਣਾ ਚਾਹੋ

ਪਹਿਲੀ ਘਟਨਾ -ਡਰਬਨ, ਸਾਊਥ ਅਫ਼ਰੀਕਾ

ਦੱਖਣੀ ਅਫ਼ਰੀਕਾ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਕਾਲੇ ਰੰਗ ਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਣਨ ਤੋ ਬਾਦ ਨੈਲਸਨ ਮੰਡੇਲਾ ਅਪਣੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਸਤੇ ਸਮੇਤ ਇੱਕ ਹੋਟਲ ਵਿੱਚ ਖਾਣਾ ਖਾਣ ਗਿਆ। ਸਭ ਨੇ ਅਪਣਾ ਮਨਪਸੰਦ ਖਾਣਾ ਆਰਡਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਖਾਣ ਦਾ ਇੰਤਜਾਰ ਕਰਨ ਲੱਗੇ। ਠੀਕ ਉਸੇ ਵਕਤ ਮੰਡੇਲਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੀ ਸੀਟ ਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਅਪਣੇ ਖਾਣੇ ਦਾ ਇੰਤਜਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੰਡੇਲਾ ਨੇ ਅਪਣੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਮੀਆ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਵਿਆਕਤੀ ਨੂੰ ਅਪਣੇ ਟੇਬਲ ਤੇ ਬੁਲਾ ਲੈਣ। ਉਝ ਹੀ ਹੋਇਆਂ,ਹੁਣ ਟੇਬਲ ਤੇ ਉਹ ਸੱਜਣ ਵੀ ਖਾਣਾ ਖਾਣ ਲੱਗ ਪਿਆਂ,ਪਰ ਖਾਣ ਵੇਲੇ ਉਸਦੇ ਹੱਥ ਕੰਬ ਰਹੇ ਸਨ।

ਖਾਣਾ ਖਤਮ ਕਰਕੇ ਉਹ ਸੱਜਣ ਸਿਰ ਝੁਕਾ ਕੇ ਹੋਟਲ ਤੋ ਬਾਹਰ ਨਿੱਕਲ ਗਿਆ, ਉਸਦੇ ਜਾਣ ਤੋ ਬਾਦ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਮਲੇ ਦੇ ਲੋਕਾ ਨੇ ਮੰਡੇਲਾ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਬੰਦਾ ਸਾਇਦ ਬਿਮਾਰ ਸੀ, ਖਾਣਾ ਖਾਣ ਸਮੇ ਉਸਦੇ ਹੱਥ ਤੇ ਉਹ ਖ਼ੁਦ ਵੀ ਥਰ ਥਰ ਕੰਬ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਮੰਡੇਲਾ ਨੇ ਕਿਹਾ,"ਨਹੀਂ , ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੈ ਜਿਸ ਜੇਲ ਚ ਅਠਾਈ ਸਾਲ ਕੈਦ ਰਿਹਾ ਇਹ ਉਸ ਜੇਲ ਦਾ ਜੇਲਰ ਸੀ,ਜਦੋਂ ਜੇਲ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਉੱਪਰ ਤਸੱਦਦ ਹੁੰਦਾ,ਮੈ ਪਾਣੀ ਮੰਗਦਾ ਤਾ ਇਹ ਮੇਰੇ ਮੂੰਹ ਉੱਪਰ ਪਿਸ਼ਾਬ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਸੀ।

ਹੁਣ ਮੈ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਣ ਗਿਆ ਹਾ,ਉਸਨੇ ਸਮਝਿਆਂ ਕਿ ਮੈ ਸਾਇਦ ਉਸ ਨਾਲ ਉਹੋ ਹੀ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਾਂਗਾ ਜਿਹੜਾ ਉਸਨੇ ਕਦੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪਰ ਮੇਰਾ ਚਰਿੱਤਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਬਦਲੇ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸਾਨੂੰ ਵਿਨਾਸ਼ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦਾ,ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੰਜਮ,ਧੀਰਜ ਅਤੇ ਸਹਿਣਸੀਲਤਾ ਸਾਨੂੰ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਕਹਾਣੀ ਦੂਜੀ - ਸਥਾਨ, ਮੁੰਬਈ, ਭਾਰਤ

ਮੁੰਬਈ ਤੋ ਬੈਗਲੌਰ ਜਾ ਰਹੀ ਗੱਡੀ ਦੇ ਠਛ ਨੇ ਸੀਟ ਹੇਠਾ ਲੁਕੀ ਇੱਕ ਤੇਰਾਂ -ਚੌਦਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਬਾਂਹ ਫੜਕੇ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਲਿਆ ਅਤੇ ਪੁੱਛਿਆਂ,"ਤੇਰੀ ਟਿਕਟ ਦਿਖਾ ਕਿੱਥੇ ਆ" ਕੰਬਦੀ ਹੋਈ ਕੁੜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ,"ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਾਹਬ" ਟੀ ਸੀ ਨੇ ਥੱਪੜ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਕਿਹਾ,ਚੱਲ ਉੱਤਰ ਜਾ ਗੱਡੀ ਚੋ,ਦੁਬਾਰਾ ਚੜੀ ਤਾ ਮੈ ਪੁਲਿਸ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦੇਵਾਂਗਾ ।"

"ਇਹਦਾ ਟਿਕਟ ਮੈ ਦੇ ਰਹੀ ਹਾ" ਪਿੱਛੇ ਤੋ ਉਸੇ ਡੱਬੇ ਚ ਸਫਰ ਕਰਦੀ ਇੱਕ ਔਰਤ ਨੇ ਕਿਹਾ। ਇਸ ਔਰਤ ਦਾ ਨਾਮ ਊਸ਼ਾ ਭੱਟਾਚਾਰਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਪੇਸ਼ੇ ਵਜੋ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸੀ।

ਊਸ਼ਾ - "ਤੂੰ ਕਿੱਥੇ ਜਾਣਾ ਪੁੱਤਰ ?"

ਲੜਕੀ -"ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਮੈਡਮ"

ਊਸ਼ਾ -"ਤਾ ਚੱਲ ਫਿਰ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਚੱਲ ਬੈਗਲੌਰ"

ਤੇਰਾ ਨਾਮ ਕੀ ਹੈ ਪੁੱਤਰ ?

ਲੜਕੀ -"ਚਿੱਤਰਾ ਹੈ ਮੈਡਮ"

ਬੈਂਗਲੌਰ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹੀ ਉਸ ਔਰਤ ਨੇ ਚਿੱਤਰਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਸੰਸ਼ਥਾ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਉਸਦਾ ਦਾਖਿਲਾ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ। ਜਲਦੀ ਹੀ ਊਸ਼ਾ ਦੀ ਬਦਲੀ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਸੰਪਰਕ ਚਿੱਤਰਾ ਨਾਲੋਂ ਟੁੱਟ ਗਿਆ।ਕਦੇ ਕਦੇ ਫ਼ੋਨ ਤੇ ਗੱਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਕਰੀਬ ਵੀਹ ਸਾਲ ਬਾਦ ਪ੍ਰੋ ਊਸ਼ਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਲੈਕਚਰ ਦੇਣ ਲਈ ਸੇਨ ਫ੍ਰਾਂਸਿਸਕੋ (ਅਮਰੀਕਾ) ਸੱਦਿਆਂ ਗਿਆ। ਲੈਕਚਰ ਤੋ ਬਾਦ ਜਦੋਂ ਉਹ ਅਪਣਾ ਬਿੱਲ ਦੇਣ ਰਿਸੈਪਸ਼ਨ ਤੇ ਪੁੱਜੀ ਤਾ ਪਤਾ ਚੱਲਿਆਂ ਕਿ ਉਸਦਾ ਬਿੱਲ ਪਿੱਛੇ ਖੜੇ ਇੱਕ ਸੋਹਣੇ-ਸੁਨੱਖੇ ਜੁਆਨ ਜੋੜੇ ਨੇ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਪਹਿਲਾ ਤਾ ਉਸਨੂੰ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆਂ ,ਇੱਥੇ ਤਾ ਉਸਦੀ ਜਾਣ ਪਹਿਚਾਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਉਸ ਅਜਨਬੀ ਜੋੜੇ ਵੱਲ ਵਧੀ।

ਪ੍ਰੋ ਊਸ਼ਾ- "ਮੁਆਫ ਕਰਨਾ ,ਮੈ ਤਾ ਤਹਾਨੂੰ ਜਾਣਦੀ ਵੀ ਨਹੀਂ,ਤੁਸੀ ਮੇਰਾ ਐਡਾ ਬਿੱਲ ਕਿਉ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ?" ਪਰ ਜੁਆਬ ਸੁਣਕੇ ਉਹ ਹੈਰਾਨ ਰਹਿ ਗਈ।

ਮੈਡਮ, ਮੁੰਬਈ ਤੋ ਲੈਕੇ ਬੈਗਲੌਰ ਵਾਲੀ ਟਿਕਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਬਿੱਲ ਕੁੱਝ ਵੀ ਨਹੀਂ।" ਊਸ਼ਾ ,"ਉਹ ਚਿੱਤਰਾਂ ਤੂੰ ਇੱਥੇ ?" ਇਹ ਚਿੱਤਰਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਸਗੋ ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੀ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਸਭ ਤੋ ਪ੍ਰਭਾਵਸਾਲੀ ਕੰਪਨੀ ਇਨਫੋਸਿਸ ਦੀ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸੁਧਾ ਮੂਰਤੀ ਸੀ,ਜੋ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਸੰਸ਼ਥਾਪਕ ਸ੍ਰੀ ਨਰਾਇਣਮੂਰਤੀ ਦੀ ਧਰਮ-ਪਤਨੀ ਹੈ। ਇਹ ਲਘੂ ਕਹਾਣੀ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾਂ ਲਿਖੀ ਕਿਤਾਬ , 'The Day I Stopped Drinking Milk" ਵਿੱਚੋਂ ਲਈ ਗਈ ਹੈ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਕੁੱਝ ਅਕ੍ਰਿਤਘਣ ਲੋਕ ਕਿਸੇ ਦੀ ਦਰਿਆ-ਦਿਲੀ ਦਾ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਫ਼ਾਇਦਾ ਵੀ ਚੁੱਕਦੇ ਹੋਣ ਪਰ ਯਾਦ ਰੱਖੋ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮਾਮੂਲੀ ਜੀ ਮਦਦ ਕਿਸੇ ਦਾ ਪੂਰਾ ਜੀਵਨ ਬਦਲ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸੋ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਵੰਡਦੇ ਰਹੋ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜ਼ਿੰਦਾਬਾਦ। **ਪੇਸ਼ਕਸ- ਡਾ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ**

The opinions expressed in this newspaper do not necessarily represent the views or opinions of the staff or employees of "Desh Doaba". All disputes subjected to Sacramento (California) jurisdiction.
'ਦੇਸ਼ ਦੁਆਬਾ' ਵਿਚ ਛਪੇ ਲੇਖਾਂ, ਖ਼ਬਰਾਂ ਅਤੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਆਦਿ ਵਿਚਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ/ਦਾਅਵਿਆਂ ਨਾਲ ਅਦਾਰਾ ਦੇਸ਼ ਦੁਆਬਾ ਅਤੇ ਸੰਪਾਦਕ ਦਾ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ

ਸਪੋਕੇਨ ਦੇ ਸਿਮਰਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ (ਸੰਨੀ) ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਿਯੁਕਤ

ਸਿਆਟਲ (ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ)–ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਦਿਨ ਮਨਾਉਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਸੰਸਥਾ ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਲੋਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਰਾਹੀਂ ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਪੋਕੇਨ ਦੇ ਸਿਮਰਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਸੰਨੀ ਜੋ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਐਮ. ਐਸ. ਸੀ. ਕਰਕੇ ਸਿੱਖੀ ਸਰੂਪ ਵਿਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਹਨ, ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਤਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਨੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਿਮਰਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦੂਸਰੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਤੇ ਮੈਂਬਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਖਤਿਆਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਸਿਮ-ਰਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਸੰਨੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਜੀ ਨੂੰ ਦੂਸਰੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਛੇਵੀਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰਤਾ ਗੱਦੀ ਸੰਭਾਲਣ ਤੇ ਰਸਮਾਂ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮਾਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹੈਡ ਗ੍ਰੰਥੀ ਥਾਪੇ ਗਏ, ਜਿਹਨਾਂ ਦੇ ਆਗਮਨ ਜਨਮ ਦਿਵਸ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸਮਾਗਮ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਆਯੋਜਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਉਲੀਕੇ ਜਾਣਗੇ।

ਭਾਰਤੀ ਅੰਬੈਸੀ ਮਿਲਾਨ ਵਲੋਂ "ਪਾਸਪੋਰਟ ਕੈਂਪ" ਲਗਾਇਆ

ਰੋਮ (ਇਟਲੀ) (ਟੇਕ ਚੰਦ ਜਗਤਪੁਰ)– ਇੰਡੀਅਨ ਕੌਂਸਲਟ ਜਨਰਲ ਆਫ ਮਿਲਾਨ ਦੁਆਰਾ ਰਿਜੋਮੀਲਆ ਨੇੜਲੇ ਸ੍ਰੀ ਵੈਸ਼ਨੋ ਮਾਤਾ ਮੰਦਿਰ ਨੋਵੇਲਾਰਾ ਵਿਖੇ "ਪਾਸਪੋਰਟ ਕੈਂਪ ਲਗਾਇਆ।ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਮਿਲਾਨ ਤੋਂ ਕੌਂਸਲਟ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਬਾਕੀ ਸਟਾਫ ਦੇ ਨਾਲ਼ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕਰਕੇ ਭਾਰਤੀ ਪਾਸਪੋਰਟ ਹੋਲਡਰਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸਪੋਰਟ ਸੇਵਾਵਾਂ ਮੁਹੱਈਆਂ ਕਰਵਾਈਆਂ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਕੌਂਸਲਟ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜੇਸ਼ ਭਾਟੀਆ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੈਂਪ ਦੌਰਾਨ ਪਾਸਪੋਰਟ ਰਿਨਿਊ ਕਰਨ ਨਾਲ਼ ਸਬੰਧਿਤ 140 ਅਰਜੀਆਂ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਇਕ ਕੈਂਪ 29 ਅਗੱਸਤ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਕੁਨੀਓ ਨੇੜਲੇ ਸ਼ਹਿਰ ਮੇਰਾਨੇ ਵਿਖੇ ਸ:ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਰਾਣਾ ਦੀ ਦੇਖ ਰੇਖ ਹੇਠ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਨਾਰਥ ਇਟਲੀ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਇਲਾਕਿਆਂ ਚ ਇਹ ਕੈਂਪ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਤਾਰੀਕਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਨੋਵੇਲਾਰਾ ਵਿਖੇ ਕੈਂਪ ਦੌਰਾਨ ਮੰਦਿਰ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪੁਖਤਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਭਾਰਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਅਤੇ ਮੰਦਿਰ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਅੰਬੈਂਸੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਸਟਾਫ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਕੈਂਪ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਭਰਪੂਰ ਸ਼ਾਲਾਘਾ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਗਾਇਕ ਪ੍ਰਭ ਪਾਲ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਟਰੈਕ 'ਅਧੂਰਾ' ਨੂੰ ਗਾਇਕ ਬੂਟਾ ਮੁਹੰਮਦ ਨੇ ਕੀਤਾ ਰਿਲੀਜ਼

ਫਗਵਾੜਾ (ਬੀ ਕੇ ਰੱਤੂ)– ਗਾਇਕ ਪ੍ਰਭ ਪਾਲ ਦਾ ਸਿੰਗਲ ਟਰੈਕ 'ਅਧੂਰਾ' ਅੱਜ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਗਾਇਕ ਬੂਟਾ ਮੁਹੰਮਦ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਗਾਇਕ ਸੰਗੀਤ ਵੈਲਫੇਅਰ ਸੁਸਾਇਟੀ ਅਤੇ ਗਾਇਕ ਰਣਜੀਤ ਰਾਣਾ ਵਲੋਂ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ ਤੇ ਰਿਲੀਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਗਾਇਕ ਪ੍ਰਭ ਪਾਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਟੈਪਿੰਗ ਸਟੋਨ ਮਿਉਜ਼ਿਕ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਇਸ ਸਿੰਗਲ ਟਰੈਕ ਨੂੰ ਖੁਦ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਜਦਕਿ ਕਰਾਉਨ ਬੀਟਜ਼ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਸੰਗੀਤ ਨਾਲ ਸਜਾਇਆ ਹੈ। ਸਿੰਗਲ ਟਰੈਕ ਦੇ ਪ੍ਰੋਡੀਊਸਰ ਚੀਨੂ ਕੇਹਲ ਤੇ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਰੋਮਾਨਾ ਹਨ ਜਦਕਿ ਸਿੰਗਲ ਟਰੈਕ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਬੰਗਾ ਸਾਬ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਗੀਤ ਯੂ-ਟਿਊਬ ਸਮੇਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੋਸ਼ਲ ਸਾਈਟਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਬਣੇਗਾ। ਗਾਇਕ ਬੂਟਾ ਮੁਹੰਮਦ ਅਤੇ ਰਣਜੀਤ ਰਾਣਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਲੱਖਾ ਨਾਜ ਜੋੜੀ ਨੰਬਰ 1 ਬਲਵਿੰਦਰ ਬਿੰਦਾ, ਗੁਰਮੇਜ ਮੇਹਲੀ, ਕਮਲ ਕਟਾਣੀਆ, ਅਵਤਾਰ ਕਲੇਰ, ਜਮੀਲ ਅਖ਼ਤਰ ਨੇ ਗਾਇਕ ਪ੍ਰਭ ਪਾਲ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿੰਗਲ ਟਰੈਕ ਦੀ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਿਆਂ ਗੀਤ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਲਈ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੰਬਰਦਾਰ, ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ, ਰਾਮਜੀ ਦਾਸ, ਸੰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ, ਪ੍ਰੀਤ ਕੈਲੇ ਆਦਿ ਹਾਜਰ ਸਨ।

Law Office of
NIRWAN & ASSOCIATES

www.nirwanlaw.com

Business Incorporation
Articles of Incorp
Dissolution
501 © Non-Profit

Jagdip S. Nirwan, Esq
916-832-3144

IMMIGRATION LAW
* Adjustment of Status
* Citizenship
* Employment
* Appeals-1J/
* Family & Finance Visa
* Board /Federal Ct
* Labor Certification
* Asylum
* Removal & Deportation Defense

TAX LAW
* Offer in Compromise
* Payment Plans
* File Back Taxes
* Tax Preparation
* Audits, Appeals
* Tax Court Rep
* IRS/EDD/FTB Representation
* Personal & Business
* Income Tax Filling 1040/1020

1104 Corporate Way Sacramento, CA 95831

A & S
Auto Repair & Services
Specializing in Brakes & Axles
Mon-Fri 9:00 AM to 6:00 PM
Saturday 9:00 AM to 5:00 PM
Free Tire Rotation and Brake Inspection with purchase of Oil Service for most cars
Diagnose check Engine light pre-buyers inspection tune-ups and more
Dealer Recommended Service Shocks/Struts A/C Service

Ph: 916-238-4431
649 W. Elkhorn Blvd. Suite B2
Rio Linda, CA 95673
Amarjit Sandhu

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵੱਲੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਨੈਤਿਕ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਸਬੰਧੀ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇਗੀ ਪੜ੍ਹਾਈ

ਨੈਤਿਕ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਬਾਰੇ ਛਪੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪਾਠਕ੍ਰਮ 'ਚ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਸ਼ਾਮਲ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਘੜੂੰਆਂ ਵੱਲੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਨੈਤਿਕ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵੀ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਪ੍ਰਤੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਬਾਰੇ ਚੇਤੰਨ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁੱਕਵਾਂ ਅਭਿਆਸ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਿਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵੱਲੋਂ ਨੈਤਿਕ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਬਾਰੇ ਛਪੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਚਾਂਸਲਰ ਸ. ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਨੇ ਅੱਜ ਇਥੇ ਸਾਬਕਾ ਰਾਜ ਸਭਾ ਤੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਸ਼੍ਰੀ ਅਭਿ-ਨਾਂਸ਼ ਰਾਇ ਖੰਨਾ ਦੀ ਪੁਸਤਕ 'ਸਮਾਜ ਚਿੰਤਨ' ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀਆਂ ਪਾਠ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਉਣ ਸਬੰਧੀ ਕੀਤੀ ਰਸਮੀ ਕਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤਾ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਅਭਿਨਾਂਸ਼ ਰਾਇ ਖੰਨਾ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਤਜ਼ਰਬਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ 'ਸਮਾਜ ਚਿੰਤਨ' ਪੁਸਤਕ ਲਿਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੱਚੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮਾਜਿਕ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਬਾਖੂਬੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਸੇਧ ਦੇਣ ਦਾ ਸੁਚੱਜਾ ਉਪਰਾਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਪ੍ਰੇਰਨਾਦਾਇਕ ਸੱਚੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਅਤੇ ਉਪਰਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਅਭਿਨਾਂਸ਼ ਖੰਨਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਪ੍ਰਤੀ ਸੂਖਮ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਪ੍ਰਚੰਡ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸਾਬਿਤ ਹੋਵੇਗੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਕੀਕਤ ਅਤੇ ਸੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੁਸਤਕ ਸਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 9 ਵਰਗਾਂ

ਦੀ 52 ਭਾਗਾਂ 'ਚ 192 ਪੰਨਿਆਂ ਵਾਲੀ ਪੁਸਤਕ ਜਾਤ-ਪਾਤ, ਧਰਮ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਹੱਟਕੇ ਸਾਰੇ ਵਰਗਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ 'ਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਹਰ ਭਾਗ 'ਚ ਝੁੱਗੀ-ਝੌਪੜੀਆਂ ਵਾਲੇ, ਬੇਸਹਾਰਿਆਂ, ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਰੂਪ ਤੋਂ ਅਪਾਹਜ ਬੱਚਿਆਂ, ਨੌਜਵਾਨੀ ਦੇ ਸਖ਼ਸ਼ੀਅਤ ਨਿਰਮਾਣ ਆਦਿ ਸਬੰਧੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਸਮਾਜ 'ਚ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਚੰਗੇ ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ 'ਚ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਏਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਕੂਲਾਂ, ਕਾਲਜਾਂ ਅਤੇ ਉਚ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕ ਕਦਰਾਂ ਬਾਰੇ ਚੇਤੰਨ ਕਰਨਾ ਸਮੇਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਸ. ਸੰਧੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਘੜੂੰਆਂ ਨੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਸਰਬਪੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਜਿਥੇ ਢੁਕਵਾਂ ਅਤੇ ਮਿਆਰਾ ਸਿੱਖਿਆ ਮਾਡਲ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ ਉਥੇ ਹੀ 'ਵਰਸਿਟੀ ਵੱਲੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਨੈਤਿਕ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਧਾਰਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਰਗ ਨੂੰ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦਾ ਪਾਠ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਲਈ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਅੰਦਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਪਾਠ-ਸਹਾਇਕ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦਾ ਹੋਣਾ ਬੇਹੱਦ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਨੈਤਿਕ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਤਾਲੀਮ ਦੇਣ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰਲ ਕੇ ਹੰਭਲਾ ਮਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਢੁਕਵੇਂ ਅਤੇ ਮਿਆਰੇ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈ ਜਾਂਦੀ ਚੰਗੀ ਸਮੱਗਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਨੀਹਾਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸ੍ਰੀ ਅਭਿਨਾਂਸ਼ ਰਾਇ ਖੰਨਾ ਵੱਲੋਂ ਸ. ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਨੂੰ ਪੁਸਤਕ 'ਸਮਾਜ ਚਿੰਤਨ' ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੇਂਟ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਵਲੋਂ "ਧੀਆਂ ਬਚਾਓ ਤੀਆਂ ਮਨਾਓ" ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ ਦੂਜਾ ਤੀਆਂ ਦਾ ਤਿਓਹਾਰ

ਫਗਵਾੜਾ:(ਬੀ ਕੇ ਰੱਤੂ)- ਪਿੰਡ ਜਗਪਾਲ ਪੁਰ ਵਿਖੇ "ਧੀਆਂ ਬਚਾਓ ਤੀਆਂ ਮਨਾਓ" ਦੇ ਬੈਨਰ ਹੇਠ ਦੂਜਾ ਤੀਆਂ ਦਾ ਮੇਲਾ ਮਨਾਇਆ ਗਿ ,ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਪਾਲਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਤੇ ਕਲੱਬ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜਗਪਾਲ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕੇ ਦਾਜ਼ ਦੇ ਲੋਭੀਆਂ ਕਰਕੇ ਲੋਕ ਧੀਆਂ ਜੰਮਣ ਤੋ ਡਰਦੇ ਹਨ, ਸੋ ਸਾਡੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕੇ ਦਾਜ਼ ਦੇ ਲੋਭੀਆਂ ਲਈ ਸਖਤ ਤੋਂ ਸਖਤ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਕੇ ਸਖਤ ਸਜਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਹੋਰ ਕਿਹਾ ਕੇ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆ ਨੂੰ ਜਾਤਾਂ-ਪਾਤਾਂ ਦੇ ਵਖਰੇਵੇਂ ਛੱਡ ਕੇ ਇਹੋ -ਜਿਹੇ ਤਿਓਹਾਰ ਮਨਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡੇ ਕਲੱਬ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮਿਸ਼ਨ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੁਰੂ ਘਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜ ਕਰਨਾ ਹੀ ਹੈ।

ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਹੋਰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਿਮਰਨ ਕੌਰ, ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਕੌਰ, ਲਖਵਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਸੁਖਜੀਤ ਕੌਰ, ਆਦਿ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਹੀ ਤੀਆਂ ਦੇ ਤਿਓਹਾਰ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਿਆ।

ਭੁਪਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਭਾਜਪਾ ਐਸ.ਸੀ.ਮੋਰਚਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਿਯੁਕਤ

ਜਲੰਧਰ- ਭੁਪਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਸਲੇਮਪੁਰ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਭਾਜਪਾ ਜਲੰਧਰ ਸ਼ਹਿਰੀ ਐਸ. ਸੀ. ਮੋਰਚੇ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਜਲੰਧਰ ਤੋਂ ਮੋਹਿਮ ਭਾਰਦਵਾਜ ਮੋਰਚਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ, ਪਵਨ ਹੰਸ ਨੂੰ ਉਪ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਸੋਨੂੰ ਦਿਨਕਰ ਨੂੰ ਸਕੱਤਰ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਜੋਗੀ ਤਲਹਨ ਨੂੰ ਆਈ. ਟੀ. ਇੰਚਾਰਜ, ਵਿਜੇ ਇੰਦਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਭਗਤ ਨੂੰ ਮੀਡੀਆ ਇੰਚਾਰਜ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪਿਛਲੇ 24 ਘੰਟਿਆਂ ਦੌਰਾਨ 6 ਹੋਰ ਨਵੇਂ ਕਰੋਨਾ ਕੇਸ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ-5 ਕੇਸ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਖੇਤਰ 'ਚੋਂ

ਔਕਲੈਂਡ (ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਸਿਆਲਾ)- ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਕਰੋਨਾ ਸਬੰਧੀ ਅੱਪਡੇਟ ਦਿੰਦਿਆ ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਿਛਲੇ 24 ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚ 6 ਹੋਰ ਨਵੇਂ ਕੇਸ ਆ ਗਏ ਹਨ। 5 ਕੇਸ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਖੇਤਰ ਚੋਂ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਔਕਲੈਂਡ ਕਲੱਸਟਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹਨ ਜਦ ਇਕ ਕੇਸ ਬਾਹਰੋ ਆਏ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਹੈ। ਔਕਲੈਂਡ ਕਲੱਸਟਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ 125 ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੁਆਰਨਟੀਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਕੁੱਲ

1299 ਕੇਸ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਤਸੱਲੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਵੇਂ ਕੇਸ ਇਕ ਵੱਡਾ ਫੈਲਾਅ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਮੈਨੇਜਡ ਆਈਸੋਲੇਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿਚ ਜੋ ਇਕ ਨਵਾਂ ਕੇਸ 50 ਸਾਲਾ ਔਰਤ ਦਾ ਆਇਆ ਹੈ ਉਸਨੂੰ ਸੁਦੀਮਾ ਹੋਟਲ ਦੇ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਕਰੋਨਾ ਐਕਟਿਵ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 96 ਹੋ ਗਈ ਗਈ ਹੈ। 5 ਕੇਸ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਵਿਚ ਇਲਾਜ ਅਧੀਨ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ। ਬੀਤੇ ਕੱਲ੍ਹ ਇਕ ਨੂੰ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

'ਦੇਸ਼ ਦੁਆਬਾ'
ਹਰ ਹਫਤੇ ਛਪਣ ਵਾਲਾ ਅਖਬਾਰ
ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ?
ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਵਪਾਰ-ਕਾਰੋਬਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ?
ਤਾਂ ਅੱਜ ਹੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ "ਦੇਸ਼ ਦੁਆਬਾ" ਵਿਚ ਲਗਵਾਓ।
ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਹੈ
ਆਪਣੀ ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਲੇਖ 14 ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਖ਼ਬਰ ਐਤਵਾਰ ਤੱਕ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਲੇਖ ਸਿਰਫ ਅਣਛਪੀ ਹੀ ਭੇਜੀ ਜਾਵੇ।
ਖ਼ਬਰਾਂ, ਲੇਖ ਜਾਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨੀਆਂ ਸੰਪਾਦਕੀ ਬੋਰਡ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹਨ, ਜੋ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।
ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਆਪਣੀ ਰਚਨਾ ਸਾਫ-ਸਾਫ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਲਿਖ ਕੇ ਜਾਂ ਟਾਈਪ ਕਰਕੇ ਸਿਰਫ ਈ-ਮੇਲ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਹਰੇਕ ਹਫਤੇ ਐਤਵਾਰ ਰਾਤ ਤੱਕ ਭੇਜ ਦੇਣ।
E-mail : deshdoaba@yahoo.com
(ਸੰਪਰਕ) 1-916-947-8920, (ਫੈਕਸ) 1-916-238-1393
www.deshdoaba.com www.ambedkartimes.com

BERKSHIRE HATHAWAY
Home Services

Shangara Ram
ELITE REAL ESTATE
Realtor CalBRE# 01969522
Cell: 916-479-5587
Fax # 916-721-2373
Office: 916-681-5112
shangararam2@gmail.com
* ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬੀ, ਹਿੰਦੀ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਤਿੰਨੇ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਗੱਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।
ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਘਰੇਲੂ, ਵਪਾਰਕ ਅਤੇ ਲੈਂਡ ਅਤੇ ਲੋਨ ਸਮੇਤ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ ਲਈ ਸੇਵਾ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿਓ
7412 Elsie Ave., Sacramento, CA 95828

ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ 'ਚ ਮੁੜ ਫੈਲੇ ਕਰੋਨਾ ਨੇ ਨਵੇਂ ਆਏ 13 ਕੇਸਾਂ ਨਾਲ ਸਪੀਡ ਫੜੀ

ਔਕਲੈਂਡ (ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਸਿਆਲਾ)– ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਦੇ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਮੰਗਲਵਾਰ ਤੋਂ ਮੁੜ ਦੁਬਾਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਕਰੋਨਾ ਨੇ ਮੁੜ ਸਪੀਡ ਫੜ ਲਈ ਹੈ ਤੇ ਹੁਣ ਕੁੱਲ ਗਿਣਤੀ 69 ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਅੱਜ ਹੋਰ 13 ਨਵੇਂ ਕੇਸ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ 12 ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਤੋਂ ਹਨ ਅਤੇ 1 ਕੇਸ ਆਈਸੋਲੇਸ਼ਨ ਸਹੂਲਤਾਂ ਵਾਲੇ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਆਇਆ ਹੈ। ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਉਤੇ ਫੈਲਦੀਆਂ ਕਈ ਨਕਲੀ ਖਬਰਾਂ ਤੋਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਿਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਡਾ. ਬਲੂਮਫੀਲਡ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਸਾਰੇ 12 ਕੇਸ ਆਕਲੈਂਡ ਅਧਾਰਿਤ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਯਾਤਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਸਭ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਕਲੱਸਟਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਇਸ ਵੇਲੇ 3 ਲੋਕ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਰ ਮਿਡਲਮੋਰ ਹਸਪਤਾਲ ਅਤੇ 2 ਆਕਲੈਂਡ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਅੱਜ ਤੱਕ ਕਲੱਸਟਰ ਨਾਲ ਜੁੜੇ 66 ਲੋਕੰ ਨੂੰ ਕੁਆਰੰਟੀਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਈਸੋਲੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਦਾ ਕੇਸ ਆਇਆ ਹੈ ਜੋ ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਆਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪੁਲਮੈਨ ਹੋਟਲ 'ਚ ਮੈਨੇਜਡ ਆਈਸੋਲੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕੋਵਿਡ -19 ਦੇ 1271 ਮਾਮਲੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋਏ ਹਨ। ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਵਿਚੋਂ 49 ਕੇਸ ਹਨ। ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ 23,682 ਟੈਸਟ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਹੁਣ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਕੀਤੇ ਟੈਸਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 571,942 ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਮੌਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 22 ਹੀ ਹੈ।

ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਦੇ ਵਿਚ ਅਗਲੇ ਮਹੀਨੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਆਮ ਵੋਟਾਂ ਹੁਣ 17 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਨੇਪਰੇ ਚੜ੍ਹਨਗੀਆਂ

ਔਕਲੈਂਡ (ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਸਿਆਲਾ)– ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬੀਬਾ ਜੈਸਿੰਡਾ ਆਰਡਰਨ ਨੇ ਕੈਬਨਿਟ ਦੀ ਸਲਾਹ ਉਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਕਰੋਨਾ ਨੂੰ ਨੱਥ ਪਾ ਲਈ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਲਾਕ ਡਾਊਨ ਖੋਲ੍ਹ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਪਣਾ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰ ਸਕਣ ਇਸ ਕਰਕੇ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਜੋ 19 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਨੇਪਰੇ ਚੜ੍ਹ ਜਾਣੀਆਂ ਸਨ ਉਹ ਹੁਣ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ 17 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਨੇਪਰੇ ਚੜ੍ਹਨਗੀਆਂ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਆਕਲੈਂਡ 'ਚ ਕੋਵਿਡ -19 ਦਾ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਤੋਂ ਉਤਪਨ ਹੋ ਜਾਣਾ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਕਾਰਣ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਕਰਕੇ ਸਾਰੀ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਰੁਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਸਦ ਹੁਣ 6 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਭੰਗ ਹੋਏਗੀ, ਐਡਵਾਂਸ ਵੋਟਿੰਗ 3 ਅਕਤੂਬਰ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਬੈਠੇ ਨਾਗਰਿਕ 30 ਸਤੰਬਰ ਤੋਂ ਵੋਟਿੰਗ ਕਰ ਸਕਣਗੇ। ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਦੋ ਜਨਮੱਤ ਵੀ ਅੱਗੇ ਪਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵੋਟਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰੋਨਾ ਤਾਲਾਬੰਦੀ ਪੱਧਰ -2 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੂਪ ਨਾਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਅਗਲੇ ਮਹੀਨੇ ਕਰੋਨਾ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਪੱਧਰ-2 ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਵੋਟਾਂ ਨਿਰਵਿਘਨ ਪੈ ਸਕਣਗੀਆਂ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਤਰੀਕ ਹੁਣ ਦੁਬਾਰਾ ਨਹੀਂ ਵਧਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਆਰਡਰਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ, ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਦਾ ਵੀ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਆਮ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਤਾਰੀਖ਼ ਸਿਰਫ਼ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਆਰਡਰਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੋਣ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਪਾਉਣਾ ਇਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਫ਼ੈਸਲਾ ਸੀ ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਹੋਰ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰਾ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਪੂਰੀ ਸਹਿਮਤੀ ਮਿਲਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਬਹੁਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਹੋਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਮ ਚੋਣਾਂ 17 ਅਕਤੂਬਰ ਜਾਂ 21 ਨਵੰਬਰ ਤੱਕ ਵਧਾਉਣ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਬਾਅਦ 'ਚ ਚੋਣਾਂ 17 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਸੰਸਦ ਭਲਕੇ ਮੁੜ ਗਠਿਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਸੰਸਦ 6 ਸਤੰਬਰ ਦਿਨ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਭੰਗ ਹੋਵੇਗੀ, ਗਵਰਨਰ ਜਨਰਲ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਤਾਰੀਖ਼ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। 13 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਰਿੱਟ ਡੇਅ ਹੋਵੇਗਾ, 18 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ, 3 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਐਡਵਾਂਸ ਵੋਟਿੰਗ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵੇਗੀ, ਰਿੱਟ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਆਖ਼ਰੀ ਦਿਨ 12 ਨਵੰਬਰ ਹੈ ਅਤੇ 17 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਆਖਰੀ ਦਿਨ ਹੋਵੇਗਾ।

ਕਰੋਨਾ ਅੱਪਡੇਟ: ਅੱਜ ਕਰੋਨਾ ਦੇ 9 ਨਵੇਂ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਹੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਵਿਚੋਂ ਫੈਲੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਔਕਲੈਂਡ ਖੇਤਰ ਦੇ ਵਿਚ ਹਨ। 5 ਮਰੀਜ ਇਸ ਵੇਲੇ ਹਸਪਤਾਲ ਹਨ ਅਤੇ 36 ਨੂੰ ਕੁਆਰਨਟੀਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਚਾਰ ਹੋਰਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੁੱਲ ਕੇਸ ਹੁਣ 78 ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 20 ਬਾਹਰੋ ਆਏ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਨ। ਕੱਲ੍ਹ 26 104 ਟੈਸਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਸੋ ਪਿਛਲੇ ਹਫਤੇ ਦੇ ਵਿਚ ਹੁਣ ਤੱਕ 1 ਲੱਖ ਟੈਸਟ ਹੋ ਗਏ ਹਨ।

ਕਿਸਾਨ ਨੇ ਡੀ ਸੀ ਦਫਤਰ ਅੱਗੇ ਸਲਫਾਸ ਦੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਖਾ ਕੇ ਕੀਤੀ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ

ਮਾਨਸਾ– ਮਾਨਸਾ ਜਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਕੋਟੜਾ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਬਿੱਲੂ ਵੱਲੋਂ ਡ੍ਰੀਸ੍ਰੀਦਫਤਰ ਮਾਨਸਾ ਵਿਖੇ ਸਲਫਾਸ ਦੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਖਾ ਕੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਲਈ ਗਈ ਅਤੇ ਫਰੀਦਕੋਟ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾਂਦੇ ਸਮੇਂ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਬੋਘ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਧਾਨ ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਬਿੱਲੂ ਦੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਂਗੜ, ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਮਾਨਸਾ ਅਤੇ ਹਲਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਨਾਜ਼ਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨਸ਼ਾਹੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਆਏ ਸਨ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਇਕੱਠ ਕਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਦੀਆਂ ਗਾਈਡਲਾਈਨਜ਼ ਦੇ ਉਲਟ ਜਾਕੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਇਕੱਠ ਦੌਰਾਨ ਕਾਫੀ ਸਾਰੇ ਬੱਚੇ ਵੀ ਬੁਲਾਏ ਗਏ ਅਤੇ ਉਹ ਬੱਚੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਮਾਸਕ ਅਤੇ ਸੈਨੀਟਾਈਜੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਸਕੂਲ ਅਤੇ ਕਾਲਜ ਬੰਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ 5 ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਤੇ ਵੀ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਹੋਈ ਹੈ ਪਰ ਮਾਨਸਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਰਦਿਆਂ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਇਕੱਠ ਰੱਖਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 3^4 ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਕਰੋਨਾ ਦੇ ਲੱਛਣ ਸਨ ਅਤੇ ਟੈਸਟ ਉਪਰੰਤ ਉਹ ਪੌਜ਼ੀਟਿਵ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਬਿੱਲੂ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਉੱਪਰ ਇਤਨਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਿਆ ਕਿ ਉਸਦੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਭੋਲੇ ਭਾਲੇ ਲੋਕਾਂ (ਖਾਸ ਕਰ ਬੱਚਿਆਂ) ਨੂੰ ਕਰੋਨਾਂ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਮੰਤਰੀ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਂਗੜ ਅਤੇ ਡ੍ਰੀਸ੍ਰੀ ਮਾਨਸਾ ਹਨ। ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਡ੍ਰੀਸ੍ਰੀ ਮਾਨਸਾ ਕੋਲ ਜਦ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੈਣ ਲਈ

ਦਫਤਰ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਉਥੇ ਪਹੁੰਚਣ ਉਪਰੰਤ ਡ੍ਰੀਸ੍ਰੀ ਮਾਨਸਾ ਦੇ ਸਟਾਫ ਵਲੋਂ ਉਸ ਨਾਲ ਤਕਰਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸਤੇ ਉਸਨੇ ਭਾਵਕ ਹੋ ਕੇ ਸਲਫਾਸ ਦੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਉਥੇ ਹੀ ਖਾ ਲਈਆਂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੁਸਾਇਡ ਨੋਟ ਇਸ ਸਾਰੀ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਖੁਦ ਲਿਖ ਕੇ ਘਰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਸੁਸਾਇਡ ਨੋਟ ਬਾਰੇ ਉਸਨੇ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਸਲਫਾਸ ਦੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਖਾਣ ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਸੂਚਨਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਸੁਸਾਇਡ ਨੋਟ ਵਿੱਚ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਂਗੜ ਅਤੇ ਡ੍ਰੀਸ੍ਰੀ ਮਾਨਸਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਵੀ ਲਿਖਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਆਸਰਾ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਬਰੇਟਾ ਨੂੰ ਸਰੀਰ ਦਾਨ ਵਜੋਂ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬਚਾਓ ਮੰਚ ਮਾਨਸਾ ਦੇ ਆਗੂ ਗੁਰਲਾਭ ਸਿੰਘ ਮਾਹਲ ਐਡਵੋਕੇਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਪਾਸੋਂ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ, ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਯੋਗਤਾ ਅਨੁਸਾਰ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਕਰਜ਼ਾ ਮੁਆਫੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਸਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਬਣਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਜਮਹੂਰੀ =ਅਧਿਕਾਰ ਸਭਾ ਦੇ ਆਗੂ ਬਲਕਰਨ ਸਿੰਘ ਬੱਲੀ ਐਡਵੋਕੇਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਜਮਹੂਰੀ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਇਸ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਇਕੱਠੀਆਂ ਹੋਣ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਕਿਸਾਨ ਆਗੂ ਜਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਦੇਵ ਕੋਟਲੀ, ਜਿਲ੍ਹਾ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਭੀਖੀ, ਜਿਲ੍ਹਾ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਕਾਕਾ ਸਿੰਘ ਤਲਵੰਡੀ, ਖਜ਼ਾਨਚੀ ਉੱਗਰ ਸਿੰਘ, ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਕੋਟਲੀ ਕਲਾਂ, ਭੋਲਾ ਸਿੰਘ ਭੀਖੀ, ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੇਰੋਂ, ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ ਪੇਰੋਂ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਿਸਾਨ ਦਾ ਬੇਟਾ ਅਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਪਤਨੀ ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ, ਨੂੰਹ ਮਨਦੀਪ ਕੌਰ, ਪੋਤਰੀਆਂ ਪਰਣੀਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਜਾਸਮੀਨ ਕੌਰ ਆਦਿ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਕੌਮੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਖ਼ਤਰਾ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ ਐੱਸ ਵਾਈ ਐਲ: ਕੈਪਟਨ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ– ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਤਲੁਜ-ਯਮੁਨਾ ਲਿੰਕ ਨਹਿਰ (ਐੱਸ.ਵਾਈ.ਐਲ.) ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਸੁਚੇਤ ਰਹਿਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰੀ ਜਲ ਸ਼ਕਤੀ ਮੰਤਰੀ ਗਜੇਂਦਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ੇਖਾਵਤ ਨਾਲ ਵੀਡੀਓ ਕਾਨਫਰੰਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਕੌਮੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਦੇਖੋ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਐਸ.ਵਾਈ.ਐਲ. ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਥਿਤੀ ਵਿਗੜੇਗੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕੌਮੀ ਸਮੱਸਿਆ ਬਣ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਹਰਿਆਣਾ ਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣਗੇ।' ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਮੀਟਿੰਗ ਨੂੰ 'ਸਕਾਰਤਮਕ ਤੇ ਦੋਸਤਾਨਾ' ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਦੱਸਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਤੈਅ ਸਮੇਂ ਅੰਦਰ ਪਾਣੀ ਦੀ ਉਪਲੱਬਧਤਾ ਦਾ ਤਾਜ਼ਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੁਹਾਉਂਦਿਆਂ ਨਾਲ ਹੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਯਮੁਨਾ ਨਦੀ ਸਣੇ ਉਪਲਬਧ ਕੁੱਲ ਸਰੋਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੂਰਾ ਹਿੱਸਾ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੈਪਟਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਸਭ ਪਾਸਿਓਂ ਖ਼ਤਰਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪਾਣੀਆਂ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਅਸਥਿਰ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਯਮੁਨਾ ਦੇ ਪਾਣੀ ਉਤੇ ਹੱਕ ਸੀ ਜਿਹੜਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੂਬੇ ਦੀ 1966 ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਵੇਲੇ ਹਰਿਆਣਾ ਨਾਲ 60:40 ਦੀ ਵੰਡ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ।

ਸ੍ਰੀ ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਅਠਵਾਲ, ਮੈਂਬਰ ਸੀਨੀ: ਸਿਟੀਜਨਸ ਗਰੁੱਪ, ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਦਾ ਦੇਹਾਂਤ

ਸ੍ਰੀ ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਨਟੋਮਸ (ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ) ਵਿਖੇ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਦੱਸਣ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹ ਮਿਤੀ 15 ਅਗਸਤ, 2020 ਨੂੰ ਕੁਝ ਦਿਨ ਬਿਮਾਰ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ ਇਕ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿ ਗਏ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਜਨਮ ਭਾਰਤ ਦੀ ਵੰਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 4 ਸਤੰਬਰ 1928 ਨੂੰ ਹੁਣ ਦੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਗੁਰਦੇਵ ਕੌਰ ਅਤੇ ਚਾਰ ਬੱਚੇ ਹਰਸ਼ਵਿੰਦਰ ਸਿਘ, ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਬਲਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਅਤੇ ਰਾਜਵੰਤ ਕੌਰ (9 ਪੋਤਰੇ/ਪੋਤਰੀਆਂ, ਦੋਹਤੇ/ਦੋਹਤਰੀਆਂ) ਛੱਡ ਗਏ ਹਨ।

ਉਹ ਇੰਡੀਆ ਵਿਚ ਹੁਣ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਨ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ. ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖੁਸ਼ ਤਬੀਅਤ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਸਨ। ਪਾਰਕ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤਾਂ-ਮਿੱਤਰਾਂ ਨਾਲ ਹੱਸਦੇ ਖੇਡਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ।

ਉਹਨ ਦੀ ਅੰਤਿਮ ਕਿਰਿਆ ਮਿਤੀ 22 ਅਗਸਤ ਦਿਨ ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ ਨੂੰ 725, ਐਲਕਮੀਨੋ ਐਵੇਨਿਊ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਵਿਖੇ ਸਵੇਰੇ 9.30 ਵਜੇ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਅਰਦਾਸ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਸੰਤ ਸਾਗਰ, 1541 ਜੈਸੀ ਐਵੇਨਿਊ, ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਵਿਖੇ ਹੋਵੇਗੀ।

ਕਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅੰਤਿਮ ਰਸਮਾਂ ਵਿਚ ਥੋੜ੍ਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸੀਨੀ. ਸਿਟੀਜਨ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਰਧਾ ਦੇ ਫੁੱਲ ਹੀ ਭੇਂਟ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਦੇਸ਼ ਦੁਆਬਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ ਸ੍ਰੀ ਪੀ. ਕੇ. ਚੁੰਬਰ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਸਿਟਜ਼ਨ ਗਰੁੱਪ ਵੱਲੋਂ ਦੁੱਖ ਦਾ ਪਗਟਾਵਾ ਅਤੇ ਹਮਦਰਦੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਜ਼ੂਮ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਹਮ-ਦਰਦੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

– ਬਿੱਕਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ

ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਜਿਲੇ ਵਿੱਚ 4 ਪਾਜੇਟਿਵ ਮਰੀਜ ਗਿਣਤੀ ਹੋਈ 854

ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ/ਸ਼ਾਮਚੁਰਾਸੀ (ਚੁੰਬਰ)– ਫਲੂ ਵਰਗੇ ਸ਼ੱਕੀ ਲੱਛਣਾ ਵਾਲੇ 1074 ਵਿਆਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਵੇ ਸੈਪਲ ਲੈਣ ਨਾਲ ਅਤੇ 1111 ਸੈਪਲਾਂ ਦੀ ਰਿਪੋਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਨਾਲ ਅਤੇ ਪਾਜੇਟਿਵ ਮਰੀਜਾਂ ਦੇ 4 ਨਵੇ ਕੇਸ ਆਉਣ ਨਾਲ ਕੁੱਲ ਪਾਜੇਟਿਵ ਮਰੀਜਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 854 ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਤੇ ਇਕ ਔਰਤ ਦੀ ਮੌਤ ਉਮਰ 62 ਸਾਲ ਵਾਸੀ ਫਹਿਤੇਗੜ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨਾਂ ਤੋ ਪਟੇਲ ਹਸਪਤਾਲ ਉਸ ਦੀ ਬੀਤੇ ਦਿਨ ਕੋਰੋਨਾ ਪਾਜੇਟਿਵ ਹੋਣ ਨਾਲ ਮੌਤ ਹੋਈ ਹੈ ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਬਿਮਾਰੀ ਨਾਲ ਪੀੜਤ ਸੀ , ਤੇ ਮੋਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜਿਲੇ ਵਿੱਚ 25 ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਜਿਲੇ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਸੈਪਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 42243 ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਤੇ ਲੈਬ ਤੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਰਿਪੋਟਾਂ ਅਨੁਸਾਰ 38121 ਸੈਪਲ ਨੈਗਟਿਵ, ਜਦ ਕਿ 3292 ਸੈਪਲਾਂ ਦੀ ਰਿਪੋਟ ਦਾ ਇੰਤਜਾਰ ਹੈ, 61 ਸੈਪਲ ਇਨਵੈਲਡ ਹਨ। ਐਕਟਿਵ ਕੇਸਾ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 132 ਹੈ , ਤੇ 697 ਮਰੀਜ ਠੀਕ ਹੋ ਕਿ ਆਪਣੇ ਘਰ ਜਾ ਚੁਕੇ ਹਨ । ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਸਿਵਲ ਸਰਜਨ ਡਾ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦੋ ਕੇਸ ਜਲੰਧਰ ਤੋ ਅਤੇ 2 ਕੇਸ ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋ ਜਿਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਆਏ ਹਨ । ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਜਿਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਵਿਡ 19 ਵਾਇਰਸ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਵੱਧਣ ਨਾਲ ਜਿਲਾਂ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਘਬਰਾਉਣ ਦਾ ਲੋੜ ਨਹੀ ਬਲ ਕਿ ਸਿਹਤ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਬਿਮਾਰੀ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਦੀ ਜਰੂਰਤ ਹੈ । ਮਿਸ਼ਨ ਫਹਤੇ ਨੂੰ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਪਾਜੇਟਿਵ ਮਰੀਜ ਦੇ ਸਪੰਰਕ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਤੇ ਆਪਣਾ ਕੋਵਿਡ 19 ਵਇਰਸ ਦਾ ਟੈਸਟ ਨਜਦੀਕੀ ਸਿਹਤ ਸੰਸਥਾਂ ਤੋ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਟੈਸਟ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋ ਮੁੱਫਤ ਕੀਤਾ ਜਾਦਾ ਹੈ । ਘਰ ਤੋ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਸਮੇ ਮਾਸਿਕ ਲਾਗਉਣ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਦੂਰੀ ਦੇ ਨਿਯਮਾ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਮੇ ਸਮੇ ਹੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਾਫ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਮੀਟਿੰਗ

ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ (ਡੀ ਡੀ ਬੀ)- ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਮਿਖਿੱਆ ਮੀਟਿੰਗ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਡਾਕਟਰ ਬੀ ਆਰ ਅੰਬੇਡਕਰ ਮਾਰਗ ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਵਿਖੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ: ਮੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਬਸਪਾ ਦੇ ਚੁਨਿੰਦਾ ਆਗੂਆਂ ਤੇ ਕਾਰਜ ਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਹੋਈ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਸ: ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਸੁਲਹਾਣੀ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਬਸਪਾ ਪੰਜਾਬ, ਸ੍ਰੀ ਸੰਤ ਰਾਮ ਮੱਲੀਆਂ ਸਕੱਤਰ ਬਸਪਾ ਪੰਜਾਬ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਵਤਾਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮੁੱਖ ਜ਼ੋਨ ਇੰਚਾਰਜ ਲੋਕ ਸਭਾ ਫ਼ਰੀਦ-ਕੋਟ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਇਸ ਦੋਰਾਨ ਸ: ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਸੁਲਹਾਣੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕੇ ਸਾਨੂੰ 2022 ਵਾਲਾ ਮੈਦਾਨ ਫਤਿਹ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਹੇਬ ਕਾਂਸ਼ੀਰਾਮ ਜੀ ਵਾਲਾ ਫਾਰਮੂਲਾ ਬੂਥ ਕਰੋ ਮਜਬੂਤ ਹਮੇਸ਼ਾ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਪਾਰਟੀ ਵਰਕਰ ਨੂੰ ਇਸ ਵੱਲ ਖਾਸ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਹਨਾ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੋਸਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕੇ ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਗੁੰਡਾਗਰਦੀ ਦਾ ਬੋਲਬਾਲਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਵਾਸੀ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੈ-ਦੀਆਂ ਦੀ ਜਿੰਦਗੀ ਬਤੀਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਗੁਟਕਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਹੁੰ ਖਾ ਕੇ ਚਾਰ ਹਫਤਿਆਂ ਚ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਲਕ ਤੋੜਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰਕੇ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਈ ਕੈਪਟਨ ਸਰਕਾਰ ਕੱਚੀ

ਨਜਾਇਜ਼ ਤੇ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀ ਸ਼ਰਾਬ ਪਰੋਸ ਕੇ ਗਰੀਬਾਂ ਦੀਆਂ ਜਿੰਦਗੀਆਂ ਨਾਲ ਖਿਲਵਾੜ ਕਰ ਰਹੀ ਐ। ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਭਾਵੇਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਰਾਜ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਅਕਾਲੀ ਭਾਜਪਾ ਗਠਜੋੜ ਦਾ ਇਹਨਾ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਨਾਂ ਤਾਂ ਧੀਆਂ ਭੈਣਾ ਨੇ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਾਡੀ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜੀ ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਹਰ ਗਰੀਬ ਕਿਸਾਨ ਖੇਤ ਮਜਦੂਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮਿਡਲ ਕਲਾਸ ਅਤੇ ਆਮ ਦਿਹਾੜੀ ਮਜਦੂਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਮ ਗਰੀਬ ਪਾਈ ਪਾਈ ਲਈ ਮੁਹਤਾਜ ਨੇ ਤੇ ਇਹ ਸਰਕਾਰਾ ਕੋਰੋਨਾਂ ਦੀ ਆੜ ਵਿਚ ਪੱਲਾ ਝਾੜਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਨੇ। ਅਫਸੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਿਆਂ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਵਿਰੋਧੀ, ਗਰੀਬ ਮਾਰੂ ਤੇ ਗਰੀਬਾਂ ਦੇ ਭਵਿੱਖ

ਨਾਲ ਖਿਲਵਾੜ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਦੀ ਬਸਪਾ ਪੁਰਜ਼ੋਰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਿੰਦਿਆ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸ: ਸੁਲਹਾਣੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਉਜਾੜਾ ਰੋਕਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਬਸਪਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਚ ਤੀਜੇ ਬਦਲ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਰਤੀਆਂ ਕਿਸਾਨਾਂ , ਛੋਟੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਲੁੱਟੇ ਤੇ ਕੁੱਟੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲਾਮਬੰਦ ਹੋਕੇ ਰਾਜੇ ਰਜਵਾੜਿਆਂ ਨੂੰ ਲਾਂਭੇ ਕਰਕੇ ਭਾਈ ਲਾਲੋ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਹੰਭਲਾ ਮਾਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਬਿਹਾਰੀ ਲਾਲ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ, ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਲੱਖੇਵਾਲੀ ਜਿਲ੍ਹਾ ਇੰਚਾਰਜ, ਬੀਬੀ ਸ਼ੀਲਾ ਰਾਣੀ ਜਿਲ੍ਹਾ ਇੰਚਾਰਜ, ਗੁਰਦਾਸ ਸਿੰਘ ਮਰਾੜ ਜਿਲਾ ਇੰਚਾਰਜ, ਚਰਨਜੀਤ ਕੌਰ ਜਿਲਾ ਇੰਚਾਰਜ, ਮੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜਾਜੋਰਾ ਐਡਵੋਕੇਟ (ਜਿਲਾ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ), ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ (ਜਿਲ੍ਹਾ ਜ ਸ.) ਜੈਲਾ ਰਾਮ ਮਲੋਟ (ਜਿਲ੍ਹਾ ਸਕੱਤਰ), ਸ੍ਰੀ ਚੰਦ (ਜਿਲ੍ਹਾ ਸਕੱਤਰ), ਐਡਵੋਕੇਟ ਪੀਰ ਦਾਂਨ (ਜਿਲ੍ਹਾ ਸਕੱਤਰ), ਰਾਣੀ ਕੌਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਇਸਤਰੀ ਵਿੰਗ, ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੀ ਵੀ ਐਫ਼ ਗੁਰੂਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਰੀਵਾਲਾ ਜਿਲ੍ਹਾ ਕਨਵੀਨਰ ਬੀ ਵੀ ਐਫ਼,,ਜਗਦੇਵ ਸਿੰਘ ਅਲਾਰਮ ਹਲਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ, ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ ਹਲਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਲੋਟ, ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਹਲਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਲੰਬੀ, ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਹਲਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗਿੱਦੜਬਾਹਾ, ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਵੜਿੰਗ , ਸਰੁਪ ਚੰਦ, ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਜੰਟ ਸਿੰਘ, ਪਰਮਜੀਤ ਕੌਰ ਲੰਬੀ, ਸੁਖਜੀਤ ਕੌਰ ਲੰਬੀ (ਬੀ ਵੀ ਐਫ਼) ਸੀਮਾ ਰਾਣੀ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਆਗੂ ਹਾਜਰ ਸਨ।

ਬਾਮਸੇਫ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੂਲਨਿਵਾਸੀ ਸੰਘ ਦਾ 29ਵਾਂ ਸੂਬਾ ਪੱਧਰੀ ਸਮਾਗਮ 30 ਅਗਸਤ ਨੂੰ

ਬਾਮਸੇਫ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੂਲਨਿਵਾਸੀ ਸੰਘ ਵਜੋਂ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦਾ 29ਵਾਂ ਸੂਬਾ ਪੱਧਰੀ ਸਮਾਗਮ 30 ਅਗਸਤ 2020 ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਰ ਦਾ ਇਹ ਸਮਾਗਮ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਪੂਰੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਕਰੋਨਾ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਕਾਰਨ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਜਮਾਵੜਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਵਾਰ ਆਨਲਾਈਨ, ਵਰਚੁਅਲ ਸਮਾਗਮ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ।

ਇਸ ਵਾਰ ਦਾ ਸਮਾਗਮ ਮਾਣਯੋਗ ਆਰ. ਸੀ. ਸੰਗਰ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੰਗਰ ਸਾਹਿਬ ਬਾਮਸੇਫ ਦੇ ਫਾਊਂਡਰ ਮੈਂਬਰ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਤਾਉਮਰ ਮੂਲ ਨਿਵਾਸੀ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਫੂਲੇ, ਸ਼ਾਹੂ ਅਤੇ ਅੰਬੇਡਕਰ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨਾਲ ਜੋੜੀਂ ਰੱਖਿਆ। ਪੰਜਾਬ ਸੂਬਾ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਰਹੇਗਾ। ਅੱਜ ਸਮਾਜ ਦੇ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਦੀ ਸੱਥ 'ਚੋਂ ਇਕ ਸਾਥੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਸਦੀਵੀ ਵਿਛੋੜਾ ਦੇ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਮੂਲ ਨਿਵਾਸੀ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਸਰੋਤ ਹੈ।

ਬਾਮਸੇਫ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ, ਹੋਰ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦਾ ਸੰਗਠਨ ਹੈ। ਜੋ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਅੰਦਰ ਆਪਣੇ ਮਹਾਂਪੁਰਖਾਂ ਦੇ ਅੰਦੋਲਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਸਮਾਜਿਕ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ 85 ਫੀਸਦੀ ਲੋਕਾਂ ਅੰਦਰ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹੈ। ਬਾਮਸੇਫ ਦੀ ਜਨਜਾਗ੍ਰਿਤੀ ਦਾ ਹੀ ਸਿੱਟਾ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਹਿੰਦੂ, ਮੁਸਲਿਮ ਫਸਾਦ ਨੂੰ ਨੱਥ ਪੈ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਬਾਮਸੇਫ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਖਾਸੀਅਤ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਾ ਰੱਖ ਕੇ ਵਕਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖ ਕੇ ਹੀ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਸਮਾਜ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰੋਤਾ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਭਰਪੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਾਮਸੇਫ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨਾਲ ਪੂਰੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਫੂਲੇ, ਸ਼ਾਹੂ ਅੰਬੇਡਕਰ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਪ੍ਰਸਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੋ ਸਮਾਜ ਵਿਚ, ਆਜ਼ਾਦੀ, ਬਰਾਬਰਤਾ, ਭਾਈਚਾਰਾ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਦੀ ਧਾਰਨੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਸਿੱਖ, ਮੁਸਲਿਮ, ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਇਕ ਮੰਚ ਤੋਂ ਗੱਲ ਸਾਂਝੀ ਕਰਨਗੇ।

– ਕੁਸ਼ਲ ਕੁਮਾਰ 97807-78062

ਸਰਬ ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕ, ਮਾਨਵਤਾ ਦੇ ਆਲਮਬਰਦਾਰ, ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਦੇ ਮੁੱਦਈ, ਮਨੁੱਖੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਲਖਾਇਕ, ਗਰੀਬਾਂ ਮਜ਼ਲੂਮਾਂ ਦੇ ਦਰਦ 'ਚ ਸਰਸ਼ਾਰ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸੋਚ ਅਤੇ ਮਾਨਵ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਪਰਨਾਏ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਨਿਚੋੜ "ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ" ਜੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਦੀਆਂ ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈਆਂ

ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਸੁਲਹਾਣੀ
ਸੂਬਾ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ
ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ
ਪੰਜਾਬ

ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਸੁਲਹਾਣੀ
91-98721-55120

15 ਅਗਸਤ ਦੇ ਸਬੰਧ 'ਚ ਕੋਵਿਡ 19 ਯੋਧਿਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਨਮਾਨ

ਅਲਾਵਲਪੁਰ (ਮਦਨ ਬੰਗੜ)- ਇੰਡੀਆ ਫਸਟ ਵੈਲਫੇਅਰ ਫਾਉਂਡੇਸ਼ਨ (ਐਨ.ਜੀ.ਓ) ਦੇ ਸਮੂਹ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਲੋਂ ਵੇਦਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਸਮੂਹ ਦੇ ਸਿਹਯੋਗ ਨਾਲ 15 ਅਗਸਤ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦਿਵਸ ਦੇ ਸਬੰਧ 'ਚ ਰਾਮ ਨਗਰ, ਆਦਮਪੁਰ ਵਿਖੇ ਕੋਵਿਡ 19 ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੀਆਂ ਅਹਿਮ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਿਭਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕੋਰੋਨਾ ਯੋਧਿਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਨਮਾਨ ਲਾਕਡਾਉਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਜਿਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਸਰਬੱਤ ਦੇ ਭਲੇ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਯਾਦ 'ਚ ਦੋ ਮਿੰਟ ਦਾ ਮੋਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਗੀਤ ਦਾ ਗਾਇਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਪਰੰਤ ਕਰੋਨਾ ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਅਹਿਮ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਿਭਾਉਣ ਵਾਲੇ ਐਨ.ਆਰ. ਆਈ. ਜਗੀਰ ਸਿੰਘ (ਨੰਬਰਦਾਰ), ਰਣਦੀਪ ਸਿੰਘ ਰਾਣਾ (ਬਲਾਕ ਪ੍ਰਧਾਨ ਆਦਮਪੁਰ-ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ), ਵਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ (ਸੰਮਤੀ ਮੈਂਬਰ), ਸਰਪੰਚ ਜਸਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਰਾਮ ਨਗਰ, ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮੁਖ ਸੰਪਾਦਕ ਸੂਰਮਾ ਪੰਜਾਬ, ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਕਰਮ, ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੋਮੋਂ, ਗਨੇਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ, ਅਭਿਮੰਨਿਉ ਕੁਮਾਰ ਆਦਿ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਨਮਾਨ ਰਾਮ ਲਾਲ ਐਨ.ਜੀ.ਓ. ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਜਸਵਿੰਦਰ ਦੂਹੜਾ (ਐਮ. ਡੀ. ਵੇਦਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਸਮੂਹ) ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਐਨ.ਜੀ.ਓ. ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਦਾ ਵੀ ਸ਼ੁੱਭਅੰਰਭ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਦੂਹੜਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੋਰਾਨਾ ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਿਭਾਈਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ 25 ਹੋਰ ਯੋਧਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਪੱਤਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਜਾਂ ਦਫਤਰ ਜਾ ਕੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ ਟੀਨੂੰ ਵਿਧਇਕ ਆਦਮਪੁਰ, ਐਸ. ਐਚ. ਓ. ਆਦਮਪੁਰ, ਡਾ. ਰਜਿਆ, ਡਾ. ਢੀਗਰਾ, ਡਾ. ਕਪਿਲ, ਈ.ਓ. ਆਦਮਪੁਰ ਅਤੇ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਮੱਟੂ (ਸਹਾਇਕ ਇੰਜਨੀਆਰ ਰਾਜਪੁਰਾ), ਐਨ. ਆਰ. ਆਈ. ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦੂਹੜੇ, ਰਾਜਾ ਸਿੰਘ ਦੂਹੜੇ, ਡਾ. ਐਸ. ਕੇ. ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਜਿਆਦਾ ਇਕੱਠ ਨਾ ਕਰ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਕਾਰਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰੈਸ ਸਕੱਤਰ ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਸਮਾਗਮ 'ਚ ਮੁਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਪੰਚ ਰਾਮ ਨਗਰ, ਰਵੀ ਕੁਮਾਰ, ਪਵਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਸਚਿੱਨ, ਵਿਕਾਸ ਕੁਮਾਰ ਆਦਿ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

NIRMAL SINGH BADHAN

NSB Insurance

HEALTH INSURANCE | RETIREMENT
LIFE INSURANCE | COLLEGE PLANNING
LONG TERM CARE INS | AUTO * HOME
FUNERAL EXPENSE | BUSINESS

for Insurance Call:
NIRMAL SINGH BADHAN
707-228-2020
Lic #0144676

Call: 707-228-2020, Fax: 707-260-2813

www.nsbinsures.com

1519 Gary CT., Rohnert Park, CA 94928

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਸੰਸਥਾ ਅਹਿਮਦਪੁਰ ਵਲੋਂ ਕੋਵਿਡ-19 ਦੇ ਚਲਦਿਆਂ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਡਾ.ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਆਨਲਾਈਨ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦਿਵਸ ਸਮਾਰੋਹ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਤੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਡਾ.ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਦੌਰ ਨੂੰ ਸਿਖਿਆਰਥੀ ਘਰੇ ਬੈਠ ਕੇ ਅਜਾਈਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ,ਬਲਕਿ ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਮਿਲੇ ਮੌਕਿਆਂ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਸਮਾਰੋਹ ਤੇ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਦੀ ਵਾਰ ਸਾਂਝੀ ਥਾਂ ਇਕੱਠੇ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਤਾਂ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਆਨਲਾਈ ਘਰ ਨੂੰ ਹੀ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਵਰਤਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਘਰ ਤੋਂ ਵੀ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਕਲਾ ਨੂੰ ਦੂਰ ਦੂਰ ਫੈਲਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਤਹਿਤ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਘਰੇ ਹੀ ਆਪਣੀ ਕਲਾ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਮੁਸਕਾਨ ਤੇ ਹਰਮਨ ਨੇ ਕਵਿਤਾ ਉਚਾਰਨ, ਆਰਤੀ ਤੇ ਹਿਤਾਕਸੀ ਨੇ ਗੀਤ, ਕੈਫੀ ਤੇ ਕੋਮਲਪ੍ਰੀਤ ਦੁਆਰਾ ਨਾਟਕ , ਸੋਨੀਆ ਦੁਆਰਾ ਡਾਂਸ,ਨਵਜੋਤ ਕੌਰ ਦੁਆਰਾ ਭੰਗੜਾ, ਰਵਨੀਤ ਦੁਆਰਾ ਸੋਲੋ ਡਾਂਸ ਵਿਚ ਵੱਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਸੰਚਾਲਕ ਮੈਡਮ ਸਰੋਜ, ਅਧਿਆਪਕ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਅਧਿਆਪਕ ਬਲਤੇਜ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਰਹੇ ।ਡਾਇਟ ਪੱਧਰ ਤੇ ਕਰਵਾਏ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਸਮੂਹ ਅਧਿਆਪਕ ਸਾਹਿਬਾਨ ਤੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਲਾਹਿਆ ਗਿਆ ਤੇ ਸਿਖਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਵੱਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ।

31 ਸਾਲਾ ਡਾ.ਮਨਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦਾ ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ 'ਚ ਹੋਇਆ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ-ਨਹੀਂ ਰੁਕੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਭਰਾ ਦੇ ਹੰਝੂ

ਔਕਲੈਂਡ (ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਸਿਆਲਾ)– ਸੰਨ 2016 ਦੇ ਵਿਚ ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਦੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੀ ਉਡਾਰੀ ਨਾਲ ਉਡੂੰ-ਉਡੂੰ ਕਰਦੀ ਇਕ 31 ਸਾਲਾ ਖੂਬਸੂਰਤ ਲੜਕੀ ਡਾ. ਮਨਵਿੰਦਰ ਕੌਰ (ਛੋਟਾ ਨਾਂਅ ਟੇਂਜੀ) (ਬੀ. ਡੀ. ਐਸ.) ਬਲੱਡ ਕੈਂਸਰ ਨਾਲ ਲੜਦਿਆਂ ਤਿੰਨ ਕੁ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚ ਹੀ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਔਕਲੈਂਡ ਸਿਟੀ ਹਸਪਤਾਲ 'ਚ ਆਖਰੀ ਸਾਹ ਲੈ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਵਿਚ ਲੀਨ ਹੋ ਗਈ।

ਡਾ. ਮਨਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਮੇਰੇ ਦੋਸਤ. ਸ. ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਸਾਬਕਾ ਐਡੀਟੋਰੀਅਲ ਸਟਾਫ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਅਜੀਤ) ਦੇ ਸਪੁੱਤਰ ਸ. ਗਗਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਆਹੀ (2015) ਹੋਈ ਸੀ।

ਕੋਟਕਪੂਰਾ ਰਹਿੰਦੇ ਉਸਦੇ ਮਾਪੇ ਸ. ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਪ੍ਰਭਮਿੰਦਰ ਕੌਰ ਕੋਵਿਡ-19 ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਕਾਰਨ ਇਥੇ ਆ ਨਾ ਸਕੇ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਲੜਕੀ ਦੀ ਅੰਤਿਮ ਇੱਛਾ ਆਪਣੇ ਮਾਪੇ ਵੇਖਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਨਾ ਹੋ ਸਕੀ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਇਸਦੇ ਮਾਪੇ ਅਤੇ ਸੱਸ ਸਹੁਰਾ ਸਾਰੇ ਇੱਥੇ ਸਨ। ਪਰ ਹੁਣ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਤਰਸਦੀ ਚਲੀ ਗਈ।

ਪੂਰੇ ਕੋਟਕਪੂਰੇ ਅਤੇ ਜਲੰਧਰ ਸਹੁਰੇ ਘਰ ਦੇ ਪੂਰੇ ਮੁਹੱਲੇ 'ਚ ਸੋਗ ਦੀ ਲਹਿਰ ਦੌੜੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਡਾਕਟਰੀ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਨੂੰ ਇਥੇ ਮਾਨਤਾ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਉਹ ਰਜਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਪਰ ਤਿੰਨ ਕੁ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਬਲੱਡ ਕੈਂਸਰ ਹੈ। ਹਸਪਤਾਲ ਤੋਂ ਠੀਕ ਹੋ ਕੇ ਘਰ ਚਲੀ ਗਈ ਪਰ ਰੱਖੜੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਦੁਬਾਰਾ ਬਿਮਾਰ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਜਾਣਾ ਪਿਆ। ਇਸਦਾ ਪਤੀ ਕੰਮ ਛੱਡ 24 ਘੰਟੇ ਹਸਪਤਾਲ ਹੀ ਰਿਹਾ ਪਰ ਕੁਦਰਤ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਸਦਾ ਦਾ ਵਿਛੋੜਾ ਪੈ ਗਿਆ।

ਆਖਿਰੀ ਸਮੇਂ ਸਰੀਰ ਅੰਦਰ ਇਨਫੈਕਸ਼ਨ ਫੈਲ ਗਈ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਅੰਗ ਫੇਲ ਹੋ ਗਏ। ਮਾਪਿਆਂ ਨਾਲ ਅਕਸਰ ਵੀਡੀਓ ਕਾਲ ਕਰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ, ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਲੈ ਲੈਂਦੀ ਪਰ ਕਰੋਨਾ ਨੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਹੱਥ ਰੱਖਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਾ ਦਿੱਤਾ।

ਡਾ. ਮਨਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੇ ਸੱਸ ਸਹੁਰਾ (ਸ. ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ-ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ) ਸਾਲ ਕੁ ਪਹਿਲਾਂ ਜਦੋਂ ਇਥੇ ਆਏ ਤਾਂ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੈਨੁਰੇਵਾ ਗਾਰਡਨ ਵਿਖੇ ਮਿਲਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਕੁੜੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਡਾਕਟਰੀ ਲਾਈਨ ਫੜ੍ਹਨ ਲਈ ਕਈ ਸਲਾਹਾਂ ਕੀਤੀਆਂ।

ਅੱਜ ਇਸ ਹੋਣਹਾਰ ਲੜਕੀ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਗਗਨਦੀਪ ਅਤੇ ਭਰਾ ਇੰਦਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੰਝੂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰੁਕ ਰਹੇ।

ਡਾ. ਮਨਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੀ ਆਤਮਿਕ ਸ਼ਾਂਤੀ ਲਈ ਕੱਲ੍ਹ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਉਟਾਹੂਹੂ ਵਿਖੇ ਅਖੰਠ ਪਾਠ ਆਰੰਭ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭੋਗ 17 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 10.30 ਵਜੇ ਪਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਡਾ. ਮਨਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੀ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਸਦੀਵੀ ਸੁੱਖ ਬਖਸ਼ੇ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਹੌਂਸਲਾ। ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਲਈ ਇਹ ਇਕ ਅਕਹਿ ਅਤੇ ਅਸਹਿ ਦੁੱਖ ਹੈ।

ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਵਿਚੋਂ 13 ਹੋਰ ਨਵੇਂ ਮਰੀਜ਼ ਕਰੋਨਾ ਪੀੜ੍ਹਤ ਪਾਏ ਗਏ

ਔਕਲੈਂਡ (ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਸਿਆਲਾ)– ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਦੇ ਵਿਚ ਬੀਤੇ ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਕਰੋਨਾ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਦਸਤਕ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਹ ਬੂਹੇ ਦਰ ਬੂਹੇ ਅੱਗੇ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਗਰ ਤੋਂ ਨਗਰ ਹੋ ਤੁਰਿਆ ਹੈ। ਅੱਜ ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਕਰੋਨਾ ਦੇ ਵਿਚੋਂ 13 ਹੋਰ ਨਵੇਂ ਕੇਸ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਗਏ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 12 ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋ ਚੁਕੀ ਹੈ ਅਤੇ 1 ਸੰਭਾਵਿਤ ਹੈ। ਇਕ ਕੇਸ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਵਿਚ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਇਕੋ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿਚ ਆਏ ਹੋਏ ਹਨ ਜੋ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਚਰਚਾ ਵਿਚ ਆਏ ਸਨ। ਔਕਲੈਂਡ ਤੋਂ 200 ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਇਕ ਸ਼ਹਿਰ ਟੋਕੋਰੋਆ ਵਿਖੇ ਵੀ ਦੋ ਕਰੋਨਾ ਦੇ ਕੇਸ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ ਜਿਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਕਰੋਨਾ ਔਕਲੈਂਡ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਕ ਕਾਲਜ, ਸਕੂਲ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਨ ਵੀ ਇਸ ਕਰੋਨਾ ਦੇ ਪੀੜ੍ਹਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਐਕਟਿਵ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 49 ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 30 ਐਕਟਿਵ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਟਰਾਂਸਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵੀਰਵਾਰ ਨੂੰ 15,000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਟੈਸਟ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਤਾਜ਼ਾ ਖਬਰ ਦੇ ਵਿਚ ਇਕ ਕਰੋਨਾ ਪਾਜੇਟਿਵ ਵਿਅਕਤੀ ਵਲਿੰਗਟਨ ਵਿਖੇ ਖਾਣਾ ਵੀ ਖਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨੂਡਲਜ਼ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਉਤੇ ਵੀ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਸੋ ਖਿਲਾਰਾ ਵਧਦਾ ਹੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

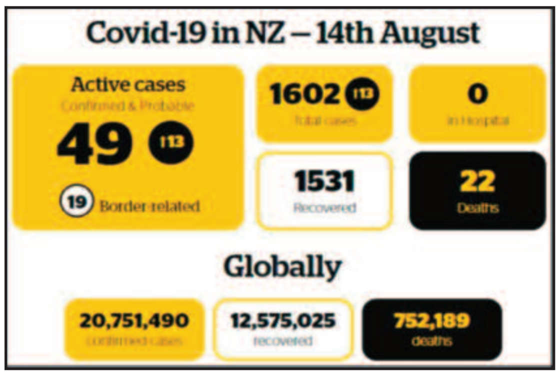

ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਕੋਵਿਡ -19 ਦੇ ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ 1602 ਕੰਨਫ਼ਰਮ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਬੈਬਲੀ ਕੇਸ ਹੀ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 1,251 ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੇ ਤੇ 351 ਸੰਭਾਵਿਤ ਕੇਸ ਹੀ ਹਨ। ਕੋਰੋਨਾਵਾਇਰਸ ਤੋਂ ਰਿਕਵਰ ਹੋਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੱਧ ਕੇ 1531 ਹੀ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਵਿਡ -19 ਦੇ ਨਵੇਂ ਐਕਟਿਵ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਗਿਣਤੀ ਹੁਣ 49 ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਮੌਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 22 ਹੀ ਹੈ।

ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ 'ਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਵਰਕਰ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਪਹਿਨ ਕੰਮ 'ਤੇ ਆਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ

ਔਕਲੈਂਡ (ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਸਿਆਲਾ)– ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਦੇ ਵਿਚ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਵਾਲਾ ਇਕ ਸੋਧ ਬਿਲ ਭਾਵੇਂ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੇ ਵਿਚ ਹੈ ਪਰ 'ਕ੍ਰਾਈਮ ਐਕਟ 1961 ਸੈਕਸ਼ਨ 202 (ਏ) (4)' ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਿਨਾਂ ਕਾਰਨ ਚਾਕੂ (ਕ੍ਰਿਪਾਨ) ਨੂੰ ਜਨਤਾ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਇਸਦਾ ਕੋਈ ਜਾਇਜ ਕਾਰਨ ਹੋਵੇ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਸਿੱਖ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਪਹਿਨਣਾ ਇਕ ਜਾਇਜ ਕਾਰਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਇਥੇ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਿੰਨੀ ਦੇਰ ਤੱਕ ਇਹ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਕਿਸੀ ਨੂੰ ਹਾਨੀ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਵਰਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ ਓਨੀ ਦੇਰ ਤੱਕ ਇਸਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਇਸ ਹੱਕ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਟਾਹੂਹੂ ਦੀ ਇਕ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਵਿਚ ਟਰੱਕ ਡ੍ਰਾਈਵਰ ਵਜੋਂ ਅਕਤੂਬਰ 2019 ਤੋਂ ਸ੍ਰੀ ਸਾਹਿਬ (ਛੋਟੀ ਕਿਰਪਾਨ) ਪਹਿਨ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਇਥੋਂ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਸ. ਅਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਲਗਪਗ 8-9 ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਜਾ ਕੇ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਪਹਿਨਣ ਦੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਆ ਗਈ ਹੈ। ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਨੌਜਵਾਨ ਨੂੰ ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਚਿੱਠੀ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਪਹਿਨ ਕੇ ਕੰਮ ਵਾਲੇ ਸਥਾਨ ਉਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਜ਼ਾਜਤ ਹੈ। 4 ਜੂਨ ਦੀ ਇਸ ਮੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੱਜ ਤੱਕ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਸਨੂੰ ਚਿੱਠੀ ਨਹੀਂ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਈ। ਲਾਕਡਾਊਨ ਵਰਗੀ ਔਖੀ ਘੜੀ ਦੇ ਵਿਚ ਸਭ ਨੂੰ ਕੰਮ ਦੀ ਜਰੂਰਤ ਹੈ ਪਰ ਇਕ ਚਿੱਠੀ ਕਰਕੇ ਇਸਨੂੰ ਕੰਮ 'ਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੰਪਨੀ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਪਹਿਨੇ ਕੰਮ 'ਤੇ ਆ ਜਾਓ ਪਰ ਇਹ ਨੌਜਵਾਨ ਸਿੱਖੀ ਉਤੇ ਦ੍ਰਿੜ ਹੈ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਲਾਹ ਕੇ ਕੰਮ ਉਤੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਕੰਮ 'ਤੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਇਕ ਪੰਜਾਬੀ ਪੁਲਿਸ ਸਾਰਜੰਟ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਉਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਟੀਮ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਲਦੀ ਹੀ ਇਸਦਾ ਹੱਲ ਕੱਢ ਦੇਣਗੇ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਅੱਗੇ ਸੀਨੀਅਰ ਅਫਸਰਾਂ ਕੋਲ ਵਲਿੰਗਟਨ ਭੇਜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਵਰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 5 ਸਤੰਬਰ 2014 ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਦੇ ਐਕਟਿੰਗ ਜਸਟਿਸ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਵੀ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਪਹਿਨਣ ਸਬੰਧੀ ਇਕ ਸਪਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਫਿਲ ਗੌਫ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕ੍ਰਾਈਮ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 202 ਅਧੀਨ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਜੇਕਰ ਕਿਸੀ ਨੂੰ ਹਾਨੀ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੰ ਇਹ ਜ਼ੁਰਮ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਿਰਪਾਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਿਸੇ ਨੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਜੁਰਮ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

SKY TRANSPORT SOLUTIONS

STRIVE FOR MORE

WE PROVIDE ALL TRUCKING RELATED PERMITS AND SERVICES

ਟਰੱਕਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਵੀਰਾਂ ਦੇ ਲਈ ਸਕਾਈ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਸਾਲਿਊਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੇਵਾਵਾਂ

SPECIAL BIT INSPECTION AND DOT AUDIT COMPLIANCE.

ICC, DOT, IFTA, IRP Plates, PERMITS, NYP, KYU, OR, Canada Permit, CORPORATION AND LLC FILLING SERVICES, 2290, PTI, Trailer plates.

NOTORY PUBLIC SERVICES.
ON THE SPOT VIN VERIFICATION SERVICES.
DOT OUT OF SERVICES??
AUTHORIZED IRS E- FILE PROVIDER.
WE HAVE COMPLETE SOLUTIONS FOR OUT OF SERVICE DOT.

SPECIAL DOT COMPLIANCE FOR SAFETY, AUDITS AND RECORD KEEPING.

PLEASE CONTACT US FOR MORE INFORMATION

PHONE: 209-855-6938, FAX: 209-762-6540

Email: skytransportsolution@gmail.com

Give us a chance to provide you best services

2680 N TRACY BLVD, SUITE 4, TRACY, CA 95376

ਨਵੇਂ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸੈਸ਼ਨ ਲਈ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਦਾਖ਼ਲਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਭਰਪੂਰ ਹੁੰਗਾਰਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਘੜੂੰਆਂ ਵੱਲੋਂ ਅੱਜ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਅਤੇ ਆਈ.ਟੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਵਰਚੁਅਲ ਓਰੀਐਂਟੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕਰਵਾਕੇ ਨਵੇਂ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸੈਸ਼ਨ-2020-21 ਦਾ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਆਗ਼ਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।ਇਸ ਵਰ੍ਹੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਦਾਖ਼ਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਭਰਪੂਰ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ।ਜਿਸ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ 37 ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ 28 ਸੂਬਿਆਂ ਅਤੇ 8 ਕੇਂਦਰਸਾਸ਼ਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ 'ਵਰਸਿਟੀ ਵਿਖੇ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਖੇਤਰ 'ਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ 27 ਅੰਡਰ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਅਤੇ ਪੋਸਟ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਕੋਰਸਾਂ ਤਹਿਤ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਨਗੇ। ਇਸ ਓਰੀਐਂਟੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਜਿੱਥੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ 'ਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੋਰਸਾਂ, ਨਿਯਮਾਂ, ਨੀਤੀਆਂ, ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ, ਸਾਲਾਨਾ ਅਕਾਦਮਿਕ ਕੈਲੰਡਰ, ਆਨਲਾਈਨ ਕਲਾਸਾਂ, 'ਵਰਸਿਟੀ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਅਤੇ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਬਾਰੇ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣਾ ਹੈ ਉੱਥੇ ਹੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕੋਵਿਡ-19 ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੌਰਾਨ ਨਵੇਂ ਵਿਦਿਅਕ ਮਾਹੌਲ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਵਾਉਣਾ ਹੈ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਦੇ ਓਰੀਐਂਟੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੌਰਾਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ਼ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਦੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਾਇੰਸ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਅਤੇ ਆਈ.ਟੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਕਾਦਮਿਕ ਗਠਜੋੜਾਂ ਅਧੀਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ਼ ਕੈਨਬਰਾ, ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ਼ ਨਾਰਥ ਅਲਾਬਾਮਾ, ਯੂ.ਐਸ.ਏ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਾਇੰਸ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ 'ਚ ਦਾਖ਼ਲਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਓਰੀਐਂਟੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ 'ਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ।ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਏਪੈਕਸ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ਼ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਵੱਲੋਂ ਇੰਡਸਟਰੀ ਗਠਜੋੜਾਂ ਤਹਿਤ ਆਈ.ਬੀ.ਐਮ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਕਰਵਾਏ ਜਾਂਦੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਾਇੰਸ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ (ਆਨਰਸ) 'ਚ ਦਾਖ਼ਲਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ 'ਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ।ਇਸ ਦੌਰਾਨ 'ਵਰਸਿਟੀ 'ਚ ਦਾਖ਼ਲਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਆਨਲਾਈਨ ਪੱਧਰੀ ਸੰਵਾਦ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕੋਰਸਾਂ ਸਬੰਧੀ ਸਰੋਤਾਂ ਅਤੇ 'ਵਰਸਿਟੀ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਬਾਰੇ ਵਿਆਪਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈ ਗਈ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਨੇ ਨਵੇਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਜੀ ਆਇਆਂ ਆਖਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੰਜ਼ਿਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਉੱਚੇ ਮਨਸੂਬੇ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਟੀਚੇ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦ੍ਰਿੜ ਨਿਸ਼ਚੇ ਅਤੇ ਲਗਨ ਨਾਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 'ਵਰਸਿਟੀ ਵੱਲੋਂ ਕੋਵਿਡ-19 ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਕਾਰਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਵਿਘਨ ਸਿੱਖਿਆ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਮੁਕੰਮਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਨਲਾਈਨ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਬਲੈਕਬੋਰਡ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਜ਼ਰੀਏ ਢੁਕਵਾਂ ਮੰਚ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਆਨਲਾਈਨ ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ ਲੈਬਾਂ 'ਚ ਤਕਨੀਕੀ ਅਤੇ ਤਜ਼ਰਬੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸਿੱਖਿਆ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਿੱਖਿਆ ਸਬੰਧੀ ਸਾਰੇ ਸਰੋਤ, ਆਨ ਲਾਈਨ ਵਿਚਾਰ ਗੋਸ਼ਟੀਆਂ, ਵੈਬਿਨਾਰਾਂ, ਵਰਕਸ਼ਾਪਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਬਲੈਕਬੋਰਡ ਐਲ.ਐਮ.ਐਸ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਰਾਹੀਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਪਣੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ 15 ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ, ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਅਤੇ ਢੁੱਕਵੇਂ ਸਿਖਲਾਈ ਮਾਡਲਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਏਗੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਲਟਰਾ, ਸਹਿਯੋਗੀ, ਗ੍ਰੇਡ ਸੈਂਟਰ, ਨਿਯਮਿਤ ਕਲਾਸਰੂਮ ਸਿਖਲਾਈ, ਡਿਜੀਟਲ ਲਰਨਿੰਗ, ਈ-ਸਰੋਤ, ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਟਾਈਮ-ਟੇਬਲ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ, ਹਾਜ਼ਰੀ ਦੇਖ-ਰੇਖ, ਈ-ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ, ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ, ਗ੍ਰੇਡਿੰਗ, ਗਰੁੱਪ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ, ਸੋਸ਼ਲ ਲਰਨਿੰਗ, ਡੇਟਾ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਅਤੇ ਆਨ-ਲਾਈਨ ਅਸਾਈਨਮੈਂਟ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੋਣਾ ਆਦਿ ਇਸ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 21 ਅਗਸਤ ਤੱਕ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਓਰੀਐਂਟੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੋਰਸਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਉਲੀਕੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਨੌਜਵਾਨ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕ੍ਰਿਕਟਰ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ,

ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਰੂਪਨਗਰ ਸੋਨਾਲੀ ਗਿਰੀ (ਆਈ.ਏ.ਐਸ), ਅਰਜੁਨ ਐਵਾਰਡੀ ਭਾਰਤੀ ਬੌਕਸਰ ਅਖਿਲ ਕੁਮਾਰ, ਨਨਦੀਸ਼ ਸੰਧੂ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਅਦਾਕਾਰ ਅਤੇ ਮਾਡਲ, ਡੀ.ਆਈ.ਜੀ ਬਰੇਲੀ ਰੇਂਜ ਅਤੇ ਚਾਰ ਵਾਰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਐਵਾਰਡ ਜੇਤੂ ਰਾਜੇਸ਼ ਪਾਂਡੇ (ਆਈ.ਪੀ.ਐਸ), ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕ ਗੁਰਨਾਮ ਭੁੱਲਰ, ਹਾਕੀ ਖਿਡਾਰੀ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਸੂਬਾ ਕੈਬਿਨਟ ਮੰਤਰੀ ਸਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਗੋਲਡ ਮੈਡਲ ਜੇਤੂ ਪ੍ਰਭਜੋਤ ਸਿੰਘ, ਅਦਾਕਾਰ ਸ਼ਰਦ ਕਪੂਰ, ਭਾਰਤੀ ਕ੍ਰਿਕਟਰ ਐਸ. ਸ਼੍ਰੀਸ਼ਾਂਤ, ਭਾਰਤੀ ਗਾਇਕ ਜਾਜ਼ਿਮ ਸ਼ਰਮਾ, ਫ਼ਿਲਮ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਰਾਹੁਲ ਰਾਵੇਲ, ਕਾਮਨਵੈਲਥ ਗੇਮਜ਼ 'ਚ ਸੋਨ ਤਮਗਾ ਜੇਤੂ ਭਾਰਤੀ ਸ਼ੂਟਰ ਅਵਨੀਤ ਸਿੱਧੂ, ਲਗਾਤਾਰ 8 ਵਾਰ ਜਰਮਨੀ ਲੀਗ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਖੇਡਣ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਇਕਲੌਤੇ ਹਾਕੀ ਖਿਡਾਰੀ ਯੁਵਰਾਜ ਵਾਲਮੀਕਿ, ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਮਾਡਲ ਨੀਓਨਿਕਾ ਚੈਟਰਜੀ, ਨਿਊਜ਼ ਐਂਕਰ ਅਨੁਰਾਗ ਦਿਕਸ਼ਿਤ, ਮਿਸ ਇੰਡੀਆ ਸ਼੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸੁਧੇਰਾ, ਸੋਨ ਤਮਗ਼ਾ ਜੇਤੂ ਭਾਰਤੀ ਰੈਸਲਰ ਅਤੇ ਅਦਾਕਾਰ ਸੰਗਰਾਮ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਬੁਲਾਰੇ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਮਿਸ ਏਸ਼ੀਆ ਟੂਰਿਜ਼ਮ ਤਾਨੀਆ ਮਿੱਤਲ, ਪਲੇਅਬੈਕ ਗਾਇਕ ਤੁਲਸੀ ਕੁਮਾਰ, ਹਿੰਦੀ ਕਵੀ ਕੁਮਾਰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਆਦਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵੈਬਿਨਾਰਾਂ, ਵਿਚਾਰ ਗੋਸ਼ਟੀਆਂ ਦੌਰਾਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਰੂਬਰੂ ਹੋਣਗੇ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਦੇ ਸੈਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ ਬਾਰੇ ਬਿਹਤਰ ਗਿਆਨ ਦੇਣ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਮੋਟੀਵੇਸ਼ਨਲ ਲੈਕਚਰ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਵੀ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਲੇਖਕ, ਮਹਿਲਾ ਲੀਡਰ ਐਵਾਰਡੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪ੍ਰਿਆ ਕੁਮਾਰੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਰੂਬਰੂ ਹੋਏ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਲਈ ਲਾਈਵ ਬੈਂਡ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਵੀ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ 'ਪ੍ਰਚੰਡ ਦਿ ਬੈਂਡ' ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਬਾ-ਕਮਾਲ ਲਾਈਵ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਜੀ ਆਇਆ ਆਖਿਆ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਚਾਂਸਲਰ ਸ. ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਮੁੱਚੇ ਵਿਦਿਅਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰੀ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਰੱਖ ਕੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਹਨ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਵਰਸਿਟੀ ਵੱਲੋਂ ਅਪਣਾਏ ਆਧੁਨਿਕ ਅਕਾਦਮਿਕ ਮਾਡਲ, ਰੀਸਰਚ, ਵਿਦਿਅਕ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ, ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਤੇ ਇੰਡਸਟਰੀ ਗਠਜੋੜਾਂ, ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪਲੇਸਮੈਂਟ, ਖੇਡ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਿਕ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੇ ਸਦਕਾ 'ਵਰਸਿਟੀ ਨੂੰ ਐਨੇ ਘੱਟ ਅਰਸੇ 'ਚ ਨੈਕ ਏ ਪਲੱਸ ਗਰੇਡ ਸੰਸਥਾ ਹੋਣ ਦਾ ਮਾਣ ਹਾਸਲ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਚਲਦੇ 'ਵਰਸਿਟੀ ਹੋਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰੈਂਕਿੰਗਾਂ 'ਚ ਵੀ ਚੋਟੀ ਦੀਆਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ 'ਚ ਸ਼ੁਮਾਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ 'ਵਰਸਿਟੀ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਵਰ੍ਹੇ ਤੋਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਕਾਦਮਿਕ ਗਠਜੋੜਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਕੁੱਝ ਭਵਿੱਖਮੁਖੀ ਕੋਰਸਾਂ ਦਾ ਆਗਾਜ਼ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦਕਿ ਅਕਾਦਮਿਕ ਅਤੇ ਇੰਡਸਟਰੀ ਵਿਚਾਲੇ ਪਾੜੇ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਲਈ ਇੰਡਸਟਰੀ ਭਾਈਵਾਲੀ ਤਹਿਤ ਕੁੱਝ ਕਿੱਤਾਮੁਖੀ ਕੋਰਸਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਜਿਸ ਅਧੀਨ ਇੰਡਸਟਰੀ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਤਕਨੀਕੀ ਅਤੇ ਤਜ਼ਰਬੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸਿੱਖਿਆ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਮੁੱਚੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਜੀ ਆਇਆਂ ਆਖਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੁਨਹਿਰੇ ਅਤੇ ਉਜਵਲ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਕਾਮਨਾ ਕੀਤੀ।

ਸਿਹਤ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਮੇਟੀ ਨਾਲ ਸਿੱਧਾ ਰਾਬਤਾ ਕਰਕੇ ਸੁਲਝਾਇਆ ਮਸਲਾ

ਡਾ. ਰੀਤੂ ਜੈਨ ਦੀ ਬਦਲੀ ਕੀਤੀ ਰੱਦ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਮੰਨੀ ਮੰਗ

ਮੋਗਾ – 11 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਹਸਪਤਾਲ ਮੋਗਾ ਵਿਖੇ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਮੋਗਾ ਡਾ. ਹਰਜੋਤ ਕਮਲ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣਾ ਕਰੋਨਾ ਟੈਸਟ ਕਰਵਾਉਣ ਦੌਰਾਨ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਡਾ. ਰੀਤੂ ਜੈਨ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਲਖਕਲਾਮੀ ਅਤੇ ਰਾਤੋ ਰਾਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬਦਲੀ ਤੋਂ ਰੋਹ ਵਿੱਚ ਆਏ ਸਿਹਤ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਿਹਤ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਝੰਡੇ ਹੇਠ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੰਘਰਸ਼ ਅੱਜ ਸਿਹਤ ਮੰਤਰੀ ਪੰਜਾਬ ਸ. ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਦਖ਼ਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸਮਾਪਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਜਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸਿਹਤ ਮੰਤਰੀ ਪੰਜਾਬ ਸ਼ੁਕਰਵਾਰ ਤੋਂ ਹੀ ਸਿਵਲ ਸਰਜਨ ਮੋਗਾ ਨਾਲ ਲਗਾਤਾਰ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਸਨ ਤੇ ਪੂਰੀ ਅਸਲੀਅਤ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹਨਾਂ ਅੱਜ ਸਿਵਲ ਸਰਜਨ ਮੋਗਾ ਨੂੰ ਡਾ. ਰੀਤੂ ਜੈਨ ਦਾ ਬਦਲੀ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਕਮੇਟੀ ਬਨਾਉਣ ਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਐਲਾਨ ਸਿਵਲ ਸਰਜਨ ਮੋਗਾ ਨੇ ਅੱਜ ਧਰਨੇ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਕੀਤਾ। ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਜੇਤੂ ਰੈਲੀ ਕਰਕੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਤੇ ਸਭ ਨੂੰ ਆਪੋ ਆਪਣੀਆਂ ਡਿਊਟੀਆਂ ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿਵਲ ਹਸਪਤਾਲ ਮੋਗਾ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਅਤੇ ਪੈਰਾਮੈਡੀਕਲ ਸਟਾਫ ਨੇ ਇੱਕ ਘੰਟਾ ਓ.ਪੀ.ਡੀ. ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੇਵਾਵਾਂ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਧਰਨੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ। ਕਰੀਬ ਇੱਕ ਘੰਟੇ ਦੇ ਧਰਨੇ ਤੋਂ ਹੀ ਸਿਵਲ ਸਰਜਨ ਮੋਗਾ ਵੱਲੋਂ ਉਕਤ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਧਰਨੇ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਗਗਨ ਆਰਥੋ, ਡਾ. ਚਰਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਚਮਨ ਲਾਲ ਸੰਗੇਲੀਆ, ਮਹਿੰਦਰ ਪਾਲ ਲੂੰਬਾ, ਮਨਵਿੰਦਰ ਕਟਾਰੀਆ, ਜਗਪਾਲ ਕੌਰ, ਡਾ. ਨਦੀਪ ਬਰਾੜ, ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਹਲਾ, ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਕੰਗ ਅਤੇ ਗੁਰਜੰਟ ਸਿੰਘ ਮਾਹਲਾ ਨੇ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਦੀ ਹਾਜਰੀ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਹੁਕਮਾਂ ਤੇ ਪਹਿਰਾ ਦੇ ਰਹੀ ਲੇਡੀ ਡਾਕਟਰ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬਦਸਲੂਕੀ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਦਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੂਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਮੋਗਾ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਹੀ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜੋ ਫਰੰਟਲਾਈਨ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਦੋਹਾਂ ਮਹਿਕਮਿਆਂ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਅਪਮਾਨਿਤ ਕਰਨ ਤੇ ਤੁਲੇ ਹੋਏ ਹਨ ਤੇ ਨੀਵੇਂ ਪੱਧਰ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐਨ.ਆਰ.ਆਈ. ਵੀ ਸਾਡੇ ਆਪਣੇ ਭੈਣ ਭਰਾ ਹਨ ਤੇ ਅਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਹੂਲਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ ਪਰ ਸਿਹਤ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਮਸ਼ੀਨ ਸਿਰਫ ਐਮਰਜੰਸੀ ਵਾਲੇ ਮਰੀਜਾਂ ਦੇ ਟੈਸਟ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ ਤੇ ਡਾ. ਰੀਤੂ ਜੈਨ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਜਿਸ ਦਾ ਖਮਿਆਜ਼ਾ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਬਲਿਕ ਵਿੱਚ ਅਪਮਾਨਿਤ ਹੋ ਕੇ ਬਦਲੀ ਕਰਵਾ ਕੇ ਭੁਗਤਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਿਵਲ ਸਰਜਨ ਮੋਗਾ ਦੇ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਐਲਾਨ ਕਰਦਿਆਂ ਡਾ. ਗਗਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਾਡੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਵੱਡੀ ਜਿੱਤ ਹੈ ਕਿ ਸਿਹਤ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਨੇ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਸਿੱਧਾ ਰਾਬਤਾ ਕਾਇਮ ਕਰਕੇ ਸਾਡੀਆਂ ਤਿੰਨ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਮੰਗਾਂ ਜਿਵੇਂ ਡਾ. ਰੀਤੂ ਜੈਨ ਦੀ ਬਦਲੀ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਅਤੇ 11 ਅਗਸਤ ਦੇ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਲਈ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਕੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨਾ ਮੰਨ ਲਈਆਂ ਹਨ ਜਦਕਿ ਤੀਸਰੀ ਮੰਗ ਅਸੀਂ ਖੁਦ ਹੀ ਛੱਡ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਵੀ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਵਾ ਕੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਲੋਕ ਖੁਦ ਸਮਝ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਕੌਣ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਡਾ. ਇੰਦਰਵੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਨੇ ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਮੋਗਾ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜਿੱਤ ਦੀ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਾਡੇ ਏਕੇ ਦੀ ਜਿੱਤ ਹੈ ਤੇ ਗੰਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੀ ਹਾਰ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਝੰਡੇ ਹੇਠ ਆਪਣੇ ਏਕੇ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਮੇਟੀ ਅੱਗੇ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਰਹੇਗੀ ਤੇ ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਵਧੀਕੀ ਦਾ ਮੂੰਹ ਤੋੜਵਾਂ ਜਵਾਬ ਦੇਵੇਗੀ। ਡਾ. ਰੀਤੂ ਜੈਨ ਨੇ ਇਨਸਾਫ ਦੀ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਸਾਥ ਦੇਣ ਲਈ ਸਮੂਹ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਸਮੂਹ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਅਕਾਸ਼ ਗੁੰਜਵੇਂ ਨਾਹਰਿਆਂ ਨਾਲ ਰੈਲੀ ਅਤੇ ਧਰਨੇ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸੀ.ਐਚ.ਸੀ. ਬਾਘਾ ਪੁਰਾਣਾ ਦੇ ਐਸ.ਐਮ.ਓ. ਡਾ. ਗੁਰਮੀਤ ਲਾਲ, ਪੱਤੋ ਦੇ ਐਸ.ਐਮ.ਓ. ਡਾ. ਸੰਜੇ ਪਵਾਰ, ਕੋਟ ਈਸੇ ਖਾਂ ਦੇ ਐਸ.ਐਮ.ਓ. ਡਾ. ਰਾਕੇਸ਼ ਬਾਲੀ, ਡੀ. ਆਈ .ਓ. ਡਾ. ਹਰਿਦਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਡੀ. ਐਮ.ਸੀ. ਡਾ. ਸੁਖਪ੍ਰੀਤ ਬਰਾੜ, ਜਿਲਾ ਪਰਿਵਾਰ ਭਲਾਈ ਅਫਸਰ ਡਾ. ਰੁਪਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਡੈਂਟਲ ਐਸ.ਐਮ.ਓ. ਡਾ. ਕਮਲਦੀਪ ਮਾਹਲ, ਡਾ. ਸੰਜੀਵ ਜੈਨ, ਡਾ. ਰਾਜੇਸ਼ ਮਿੱਤਲ, ਡਾ. ਰੁਪਾਲੀ ਸੇਠੀ, ਡਾ. ਰਾਜ ਬਹਾਦਰ, ਡਾ. ਅਮਨ ਗਰਗ, ਡਾ. ਗੌਰਵਦੀਪ ਸੋਢੀ, ਡਾ. ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ, ਡਾ. ਜਸਜੀਤ ਕੌਰ, ਡਾ. ਸੁਖਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਗੁਰਵਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਮਨਿਦਰ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਅਜਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਸੁਮੀ ਗੁਪਤਾ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਕੁਮਾਰ, ਪਕਾਸ਼ ਚੰਦ, ਹਰੀ ਬਹਾਦਰ, ਰਾਜੇਸ਼ ਭਾਰਦਵਾਜ, ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੂਰ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਠੱਠੀ, ਕੁਲਦੀਪ ਕੌਰ ਆਦਿ ਰੈਗੂਲਰ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਟੀ .ਬੀ. ਯੂਨਿਟ ਅਤੇ ਐਨ.ਐਚ.ਐਮ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਧਰਨੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ।

ਚੀਨ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਾਥ ਦਾ ਟਰੰਪ ਨੂੰ ਮਿਲ ਸਕਦੈ ਫ਼ਾਇਦਾ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ– ਕਸ਼ਮੀਰ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਦਖ਼ਲ ਨਾ ਦੇ ਕੇ ਅਤੇ ਚੀਨ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਕੇ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਨੇ ਸਹੀ ਦਾਅ ਚੱਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ ਅਮਰੀਕੀਆਂ ਦੇ ਵੋਟ ਮਿਲ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਟਰੰਪ ਦੀ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਟੀਮ ਨੇ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਚੋਣ ਹੋਣੀ ਹੈ। ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਜਿੱਥੇ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਦੁਬਾਰਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਣਨ ਲਈ ਜ਼ੋਰਸ਼ੋਰ ਨਾਲ ਲੱਗੇ ਹਨ ਉੱਥੇ ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਟਿਕ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸਾਬਕਾ ਉਪ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੋ ਬਿਡੇਨ ਕਿਸਮਤ ਅਜ਼ਮਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਟਰੰਪ ਵਿਕਟਰੀ ਇੰਡੀਅਨ-ਅਮਰੀਕਨ ਫਾਇਨਾਂਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਹਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਲ ਮੇਸਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਸ਼ਮੀਰ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਟਰੰਪ ਨੇ ਬਿਲਕੁਲ ਸਹੀ ਰੁਖ਼ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਦਾ ਕੱਦ ਵਧਾਉਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਚੀਨ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਸਾਥ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਟਰੰਪ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਕਸ਼ਮੀਰ 'ਤੇ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਗੱਲ ਜ਼ਰੂਰ ਦੁਹਰਾਈ ਹੈ ਪ੍ਰੰਤੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਦੀ ਇਸ ਵਿਚ ਦਖ਼ਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਟਰੰਪ ਸਮੱਰਥਕਾਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਕੋਰੋਨਾ ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਭਾਰਤੀ-ਅਮਰੀਕੀਆਂ ਦੀ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦਰ ਵਿਚ ਰਿਕਾਰਡ ਗਿਰਾਵਟ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਯੂਐਸ ਬਿਊਰੋ ਆਫ ਲੇਬਰ ਸਟੈਟਿਸਟਿਕਲ ਅਨੁਸਾਰ 2015 ਵਿਚ 4.1 ਫ਼ੀਸਦੀ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦਰ 2019 ਵਿਚ 2.5 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ 'ਤੇ ਆ ਗਈ ਸੀ।

ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੀ ਅਮਰੀਕੀ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਤੋਂ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਹਰਮੀਤ ਕੌਰ ਢਿੱਲੋਂ ਨੇ ਟਰੰਪ ਦੀ ਤਾਰੀਫ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਟਰੰਪ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੱਚੇ ਦੋਸਤ ਹਨ।

11-12 ਜੂਨ 1926 ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਿਆਂ

ਆਦਿ ਧਰਮ ਲਹਿਰ ਦੇ ਸਿਰਜਕ ਬਾਬੂ ਮੰਗੂ ਰਾਮ ਮੁੱਗੋਵਾਲੀਆ

ਡਾ. ਜੀ. ਸੀ. ਕੌਲ
91-94632-23223

ਕਿਸ਼ਤ ਗਿਆਰਵੀਂ

1932 ਵਿਚ ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਅਤੇ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਹੇਠ ਹੋਏ ਪੂਨਾ ਪੈਕਟ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸੰਵਿਧਾਨ 'ਗੌਰਮਿੰਟ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਐਕਟ' ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇੱਧਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬਾਬੂ ਮੰਗੂ ਰਾਮ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਆਦਿ ਧਰਮ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਤੇਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਅਪ੍ਰੈਲ 1933 ਤੱਕ, ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਛੂਤ ਜਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਾਂਤ ਦੀ ਸੂਚੀ ਅਨੁਸਾਰ ਨਵੇਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਸ਼ਡਿਊਲਡ ਕਾਸਟਸ, ਅਰਥਾਤ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵੀ ਪੂਰੀ ਕਰ ਲਈ ਗਈ।

ਆਦਿ ਧਰਮੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਲਿਸਟ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ

1931 ਦੀ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਵਿਚ ਆਦਿ ਧਰਮ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਕ ਨਵੇਂ ਧਰਮ ਵਜੋਂ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ 4,18,789 ਆਦਿ ਧਰਮੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਛੂਤਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਬਾਹਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਸਹਿਤ ਜ਼ਿਕਰ 'ਦੇਸ਼ ਦੁਆਬਾ' ਦੇ ਇਹਨਾਂ ਕਾਲਮਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੀ ਕਮਿਊਨਲ ਐਵਾਰਡ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਛੂਤਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਸੀਟ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। 1933 ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਛੇਵੀਂ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਆਦਿ ਧਰਮੀਆਂ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਲਿਸਟ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਜੇਕਰ 'ਆਦਿ ਧਰਮੀ' ਨੂੰ ਇਕ ਨਵੀਂ ਜਾਤ ਵਜੋਂ ਸ਼ਡਿਊਲਡ ਕਾਸਟਸ ਲਿਸਟ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਭਾਰੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਆਦਿ ਧਰਮੀ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਛੂਤਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਖਵੇਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਛੂਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਆਰੀਆ ਲਿਖਵਾਉਣ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਅਛੂਤ ਆਬਾਦੀ ਘੱਟ ਗਈ। ਸ਼ੰਕਰਾਨੰਦ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਦਾ ਕਥਨ ਹੈ:-

ਆਰੀਆ ਸਮਾਜ ਦਾ ਜਨਮ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀ। 1931 ਦੀ ਜਨਗਣਨਾ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ (ਅਛੂਤਾਂ) ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਆਰੀਆ ਲਿਖਵਾਇਆ। ਇਹ ਸਰਾਸਰ ਧੋਖੇਬਾਜ਼ੀ ਸੀ। ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਅਛੂਤਾਂ ਅਤੇ ਪਿਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਨੂੰ, ਜੋ ਉਹ ਸੀ, ਉਹੀ ਲਿਖਵਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

(ਯੁੱਗਪੁਰਸ਼ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਡਾ. ਭੀਮ ਰਾਓ ਅੰਬੇਡਕਰ, ਪੰਨਾ 166)

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਛੂਤਾਂ ਨੇ ਆਰੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਵਿਚ 'ਆਰੀਆਂ' ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕਰਵਾਇਆ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਟਵਾਲਾ, ਬੜਵਾਲਾ, ਕਬੀਰ ਪੰਥ ਅਤੇ ਡੋਮ ਜਾਤੀਆਂ ਦਾ ਮਸਲਾ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਿੰਦੂ ਮਹਾਂ ਸਭਾ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ, 31 ਜੁਲਾਈ 1933 ਨੂੰ ਲੰਡਨ ਵਿਖੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੁਧਾਰ ਸੰਮਤੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਜੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿਚ ਵੀ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬਾਬੂ ਮੰਗੂ ਰਾਮ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮੈਮੋਰੰਡਮ ਵਿਚ, ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਆਰੀਆ ਅਛੂਤਾਂ' ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਲਿਸਟ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਨੁਰੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਦੇ ਕੁਝ ਅੰਸ਼ ਇਥੇ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਹਨ :-

ਰਿਫਾਰਮਜ਼ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ 1933 ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਮੈਮੋਰੰਡਮ

ਬਾਬੂ ਮੰਗੂ ਰਾਮ ਮੁੱਗੋਵਾਲੀਆ ਨੇ 24 ਮਈ 1933 ਨੂੰ ਖਾਨ ਬਹਾਦੁਰ ਨਵਾਬ ਮੁਜ਼ੱਫਰ ਖਾਨ, ਸੀ. ਆਈ. ਡੀ., ਰਿਫਾਰਮਜ਼ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਜੁਆਇੰਟ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰਡ, ਸੈਕਰੇਟਰੀ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰਡ, ਮਹਿਕਮਾ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਈਆਂ ਮੰਗਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ।

1. ਪਹਿਲੀ ਮੰਗ : ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਲਿਸਟ ਛੇ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਦੱਸਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ੁੱਧੀਕਰਨ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

2. ਦੂਜੀ ਮੰਗ : ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਆਦਿ ਧਰਮੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਨੂੰ 'ਵੱਖਰੇ ਚੋਣ ਖੇਤਰ ਪ੍ਰਬੰਧ' ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹੰਕਾਰੀ ਹਿੰਦੂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ: "ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕੋਈ ਅਛੂਤ ਨਹੀਂ ਹਨ।" ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਅਛੂਤਾਂ ਨੂੰ ਹੱਕ ਮਿਲੇ ਹਨ ਤਾਂ ਹਿੰਦੂ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸ਼ੁੱਧੀਕਰਨ ਹੋਏ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਲਿਸਟ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ।

3. ਤੀਜੀ ਮੰਗ : ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦਾ ਹੱਕ ਸਿਰਫ਼ ਆਦਿ ਧਰਮੀਆਂ ਨੂੰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਹੀ ਅਛੂਤ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਆਦਿ ਧਰਮੀ ਹੀ ਇਸ ਹੱਕ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਇਹ ਹੱਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸ਼ੁੱਧੀਕਰਨ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੇ ਨਾ ਤਾਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ, ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਇਹ ਹੱਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਖਾਹਿਸ਼ਮੰਦ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਸ਼ੁੱਧੀਕਰਨ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

4. ਚੌਥੀ ਮੰਗ : ਸ਼ੁੱਧੀਕਰਨ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਗਰੀਬ ਆਦਿ ਧਰਮੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮਿਲੇ ਹੱਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਣਗੇ। ਹਿੰਦੂ ਸਾਡੀਆਂ ਰਿਜ਼ਰਵ ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲੈਣਗੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ੁੱਧੀਕਰਨ ਹਿੰਦੂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦਬਾਅ ਥੱਲੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਰੀਬ ਆਦਿ ਧਰਮੀ ਆਪਣੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਭੇਜਣ ਵਿਚ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਆਦਿ ਧਰਮੀ ਤਬਾਹ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਨਾਲ ਇਸਾਈਆਂ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਿਚਲੇ ਅਛੂਤ ਵੀ ਸਾਡੇ ਹੱਕ ਮੰਗਣਗੇ। ਇਸ ਲਈ ਸ਼ੁੱਧੀਕਰਨ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਲਿਸਟ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

5. ਪੰਜਵੀਂ ਮੰਗ : ਸਾਡੇ ਲੋਕ ਗਰੀਬ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖਿਆਂ ਨੂੰ ਚੋਣ ਮਹਿਕਮੇ ਵਿਚ ਭਰਤੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਇਸ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਤੇ ਬਾਬੂ ਮੰਗੂ ਰਾਮ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਚੌਧਰੀ ਹਜ਼ਾਰਾ ਰਾਮ ਪਿੱਪਲਾਂਵਾਲਾ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ, ਪੰਡਤ ਬਖਸ਼ੀ ਰਾਮ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਬਾਬੂ ਡੋਗਰ ਮੱਲ ਉਪ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਪੰਜਾਬ ਬਾਲਮੀਕ ਅਛੂਤ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ, ਜਲੰਧਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਨਾਂ ਹਨ। (ਸ੍ਰੀ ਸੀ. ਐਲ. ਚੁੰਬਰ, ਹਫਤਾਵਾਰੀ ਦੇਸ਼ ਦੁਆਬਾ, 10 ਫਰਵਰੀ 2016)

ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਸ਼ੁੱਧੀਕਰਨ ਹੋਈਆਂ ਅਛੂਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਰਥਾਤ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ 'ਆਰੀਆ' ਲਿਖਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਛੂਤਾਂ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਪ੍ਰਾਂਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਅਛੂਤ ਜਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਡਿਊਲਡ ਕਾਸਟਸ ਲਿਸਟ ਵਿਚ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਵਾਸਤਵ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂ ਸਮਾਜ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਹੀ ਜਾਤਪਾਤ ਹੈ, ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਤੇ ਸਮਾਜ ਸੁਧਾਰਕ ਹਿੰਦੂ ਵੀ ਜਾਤਪਾਤ ਦੇ ਖ਼ਾਤਮੇ ਤੋਂ ਕੰਨੀ ਕਤਰਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਨਿਮਨ ਵਰਗ ਦੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਸੱਤਾ, ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵੰਚਿਤ ਰੱਖਣ ਲਈ ਹੀ ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਧਾਰਮਿਕ ਕਹੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨੀਤੀ-ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਦਾ ਕਥਨ ਹੈ:-

(ੳ) ਹਿੰਦੂ ਸਮਾਜ ਵਰਗੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਹੈ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਜਾਤਾਂ ਦਾ ਸਮੂਹ ਹੈ। (ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ, ਲਿਖਤਾਂ ਤੇ ਭਾਸ਼ਣ, ਵਾਲਿਊਮ 1, ਪੰਨਾ 219)

(ਅ) ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਾਤ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਲੱਛਣ ਹੈ ਜੋ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅੰਗ ਹੈ। ਹਰ ਹਿੰਦੂ ਚਾਹੇ ਉਹ ਸਿਰਫ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਿੰਦੂ ਹੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਜਾਤਪਾਤ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਜਾਤ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਅਲੱਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ।

(ਉਹੀ, ਵਾਲਿਊਮ, 3, ਪੰਨਾ 336)

(ੲ) ਇਕ ਹਿੰਦੂ ਜਿਸ ਜਾਤ ਵਿਚ ਜਨਮ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਉਸੇ ਜਾਤ ਵਿਚ ਹੀ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕੋਈ ਹਿੰਦੂ ਨਹੀਂ, ਜੋ ਬਿਨਾਂ ਜਾਤ ਦੇ ਹੋਵੇ। ਜਨਮ ਤੋਂ ਮਰਨ ਤੱਕ ਉਹ ਜਾਤ ਨਾਲ ਬੱਝਾਂ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। (ਉਹੀ, ਪੰਨਾ 145)

ਵਾਸਤਵ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚੱਲਿਤ ਜਾਤਪਾਤੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਪ੍ਰਾਂਤਾਂ ਦੀਆਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਵਿਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਛੂਤ ਜਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਹਰ ਪ੍ਰਾਂਤ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨੈਤਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਸ਼ੁੱਧੀਕਰਨ ਅਧੀਨ ਆਰੀਆ ਲਿਖਵਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਨਾਵਾਂ ਹੇਠ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅੱਠ ਚੋਣ ਹਲਕੇ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤੇ ਗਏ

ਲੰਡਨ ਵਿਚ ਹੋਈਆਂ ਤਿੰਨ ਗੋਲਮੇਜ਼ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੀ ਸੰਸਦ ਵੱਲੋਂ ਗੌਰਮਿੰਟ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਐਕਟ, 1935 ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਉਪਰੰਤ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਨਵਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਲਾਗੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਨਵੇਂ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਾਂਤਾਂ ਵਿਚ ਚੁਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ 1936 ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ। ਬਰਤਾਨੀਆ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਹੇਮੰਡ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਪੂਨਾ ਪੈਕਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਧੀਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅੱਠ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਈ ਹਲਕੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਰਾਖਵੇਂ ਕੀਤੇ ਗਏ:-

1. ਲੁਧਿਆਣਾ ਤੇ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ (ਪੇਂਡੂ ਹਲਕਾ), 2. ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੇ ਸਿਆਲਕੋਟ (ਪੇਂਡੂ ਹਲਕਾ), 3. ਜਲੰਧਰ (ਪੇਂਡੂ ਹਲਕਾ), 4. ਸਾਊਥ-ਈਸਟ ਗੁੜਗਾਉਂ (ਪੇਂਡੂ ਹਲਕਾ), 5. ਹੁਸ਼ਿਆਰ-ਪੁਰ ਪੱਛਮੀ (ਪੇਂਡੂ ਹਲਕਾ), 6. ਲਾਇਲਪੁਰ ਤੇ ਝੰਗ (ਪੇਂਡੂ ਹਲਕਾ), 7. ਅੰਬਾਲਾ ਤੇ ਸ਼ਿਮਲਾ (ਪੇਂਡੂ ਹਲਕਾ), 8. ਕਰਨਾਲ ਉੱਤਰੀ (ਪੇਂਡੂ ਹਲਕਾ)।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਚੋਣ ਹਲਕਿਆਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਗਿਣਤੀ 175 ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਅੱਠ ਡਬਲ ਹਲਕੇ ਬਣਾਏ ਗਏ, ਇਹਨਾਂ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਹਿਰੀ ਹਲਕੇ ਜਨਰਲ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਲਈ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਵਧੇਰੇ ਵਸੋਂ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਪੇਂਡੂ ਹਲਕੇ ਦਲਿਤਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵੇਂ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਰ ਸਿਕੰਦਰ ਹਿਯਾਤ ਖਾਨ ਨਾਲ ਬਾਬੂ ਮੰਗੂ ਰਾਮ ਅਤੇ ਆਦਿ ਧਰਮ ਦੇ ਬਹੁਤ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਬੰਧ ਸਨ। ਗੌਰਮਿੰਟ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਐਕਟ ਪਾਸ ਹੋਣ ਉਪਰੰਤ, ਯੂਨੀਅਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਦਫ਼ਤਰ ਲਾਹੌਰ ਵਿਖੇ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਇਸ ਉਦਘਾਟਨੀ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਬਾਬੂ ਮੰਗੂ ਰਾਮ ਨੂੰ ਵੀ ਸੱਦਾ ਪੱਤਰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਖੁਦ ਵੀ ਉਹ ਸੱਦਾ ਪੱਤਰ ਦੇਖਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਾਬੂ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅੰਤਿਮ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਵੀ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਪ੍ਰੋ. ਮਾਰਕ ਜੁਰਜਨਸਮੇਅਰ ਨੇ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਹ ਲਿਖਦੇ ਹਨ:- ਯੂਨੀਅਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ 19 ਅਪ੍ਰੈਲ 1936 ਨੂੰ ਲਾਹੌਰ ਵਿਖੇ ਮੁੱਖ ਦਫ਼ਤਰ ਖੋਹਲੇ ਜਾਣ ਮੌਕੇ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੱਦਾ ਪੱਤਰ ਮੰਗੂ ਰਾਮ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਯਾਦਗਾਰੀ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

(ਰਿਲੀਜ਼ੀਅਸ ਰੈਬਲਜ਼ ਇਨ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਪੰਨਾ 150)

ਚੌਧਰੀ ਹਜ਼ਾਰਾ ਰਾਮ ਪਿੱਪਲਾਂਵਾਲਾ, ਸ੍ਰੀ ਐਮ. ਆਰ. ਸੁੰਡ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋ. ਕੌਲ, 23 ਦਸੰਬਰ 1979 ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਜੰਡੂ ਸਿੰਘਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ ਵਿਖੇ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਨੌਜਵਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ।

ਚੌਧਰੀ ਹਜ਼ਾਰਾ ਰਾਮ, ਸ੍ਰੀ ਜੋਗਿੰਦਰ ਨਾਥ ਤਤਕਾਲੀਨ ਐਮ ਐਲ. ਏ., ਸ੍ਰੀ ਆਰ. ਸੀ. ਪਾਲ ਰਿਟਾ. ਜੱਜ, ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਮੈਡਮ ਧਰਮ ਕੌਰ, ਸ੍ਰੀ ਤਰਸੇਮ ਲਾਲ ਡਰੋਲੀ, ਸ੍ਰੀ ਜੋਗਿੰਦਰ ਬੈਂਸ (ਬੈਂਕ ਮੈਨੇਜਰ), ਸ੍ਰੀ ਕਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਮਹੇ (ਰਿਟਾ. ਡਿਪਟੀ ਡੀ. ਈ. ਓ.), ਡਾ. ਰਾਮ ਲਾਲ ਜੱਸੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋ. ਕੌਲ, 25 ਅਪ੍ਰੈਲ 1982 ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਜੰਡੂ ਸਿੰਘਾ ਵਿਖੇ, ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨਾਲ।

ਲਾਹੌਰ ਵਿਖੇ ਹੀ ਸਰ ਸਿਕੰਦਰ ਹਿਯਾਤ ਖਾਨ (ਜੋ 1937 ਦੀ ਚੋਣ ਉਪਰੰਤ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣੇ) ਨਾਲ ਬਾਬੂ ਮੰਗੂ ਰਾਮ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਰਲਕੇ ਚੋਣ ਲੜਨ ਦੀ ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ ਵੀ ਹੋਈ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਕੁਝ ਆਦਿ ਧਰਮੀ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਇਸ ਆਪਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਵੀ ਕੀਤਾ। ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਗੂਆਂ ਦਾ ਮੱਤ ਸੀ ਕਿ ਯੂਨੀਅਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਹੈ, ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ ਅਤੇ ਛੋਟੂ ਰਾਮ ਵਰਗੇ ਵੱਡੇ ਜਿਮੀਂਦਾਰ ਇਸਦੇ ਆਗੂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨਾਲ ਰੱਜਤਨਾਮਿਆਂ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਭੁੱਖੇ, ਨੰਗੇ ਗਰੀਬ ਅਛੂਤਾਂ ਦੀ ਦਾਲ ਨਹੀਂ ਗਲ਼ ਸਕਦੀ। ਪਰ ਬਾਬੂ ਜੀ, ਚੌਧਰੀ ਹਜ਼ਾਰਾ ਰਾਮ ਅਤੇ ਕੁਝ ਦੂਸਰੇ ਆਗੂਆਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਯੂਨੀਅਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਆਦਿ ਧਰਮ ਮੰਡਲ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਸਰ ਸਿਕੰਦਰ ਹਿਯਾਤ ਖਾਨ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਹੇਠ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੇ ਆਦਿ ਧਰਮ ਲਹਿਰ ਦੀ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਕਾਂਗਰਸ ਤੇ ਹਿੰਦੂ ਮਹਾਂ ਸਭਾ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸਾਨੂੰ ਆਪਸੀ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਮਬੰਦ ਹੋ ਕੇ ਚੋਣ ਲੜਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਫਰਵਰੀ ਤੇ ਮਾਰਚ, 1937 ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਾਂਤਾਂ ਵਿਚ ਚੋਣਾਂ ਹੋਈਆਂ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬਾਬੂ ਮੰਗੂ ਰਾਮ ਮੁੱਗੋਵਾਲੀਆ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਆਦਿ ਧਰਮ ਮੰਡਲ ਨੇ ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਜੋਂ ਸਾਰੀਆਂ ਰਾਖਵੀਆਂ ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਚੋਣ ਲੜੀ। ਆਦਿ ਧਰਮ ਅਤੇ ਯੂਨੀਅਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਇਕ ਦੂਸਰੇ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਭਰਪੂਰ ਮਦਦ ਕੀਤੀ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਸਦੀਆਂ ਉਪਰੰਤ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਅੱਠ ਰਿਜ਼ਰਵ ਸੀਟਾਂ ਵਿਚੋਂ ਆਦਿ ਧਰਮ ਮੰਡਲ ਨੇ ਸੱਤ ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਜਿੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ।

ਯੂਨੀਅਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਆਦਿ ਧਰਮ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਏ ਚੋਣ ਸਮਝੌਤੇ ਅਤੇ ਆਪਸੀ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਜਿੱਥੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਅੱਠ ਸੀਟਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸੱਤ ਉਪਰ ਜਿੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੀ ਆਦਿ ਧਰਮ ਮੰਡਲ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਇਕ ਬੇਮਿਸਾਲ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸੀ, ਉਥੇ ਸਰ ਸਿਕੰਦਰ ਹਿਯਾਤ ਖਾਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਯੂਨੀਅਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਕਾਇਮ ਹੋ ਗਈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਰਿਜ਼ਰਵ ਸੀਟਾਂ ਤੋਂ ਜਿੱਤੇ ਆਦਿ ਧਰਮ ਦੇ ਸੱਤ ਐਮ. ਐਲ. ਏਜ਼ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਇਕ ਜੇਤੂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਨਾਂ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ, ਲਾਹੌਰ ਵਿਖੇ ਸਹੁੰ-ਚੁੱਕ ਸਮਾਗਮ ਦ ਕ੍ਰਮ (ਸੀਰੀਅਲ ਨੰਬਰ) ਅਨੁਸਾਰ ਹੇਠਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ:-

1. ਸਰਦਾਰ ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ (ਲੁਧਿਆਣਾ ਅਤੇ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ, ਪੇਂਡੂ ਹਲਕਾ), ਕ੍ਰਮ ਨੰ. 18
2. ਸ੍ਰੀ ਭਗਤ ਹੰਸ ਰਾਜ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਤੇ ਸਿਆਲਕੋਟ, ਪੇਂਡੂ ਹਲਕਾ) ਕ੍ਰਮ ਨੰ 86
3. ਸੇਠ ਕਿਸ਼ਨ ਦਾਸ (ਜਲੰਧਰ, ਪੇਂਡੂ ਹਲਕਾ), ਕ੍ਰਮ ਨੰ. 106
4. ਚੌਧਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ (ਗੁੜਗਾਉਂ, ਦੱਖਣ ਪੂਰਬੀ, ਪੇਂਡੂ ਹਲਕਾ), ਕ੍ਰਮ ਨੰ. 126
5. ਸਰਦਾਰ ਮੂਲਾ ਸਿੰਘ (ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਪੱਛਮੀ, ਪੇਂਡੂ ਹਲਕਾ) ਕ੍ਰਮ ਨੰ. 130
6. ਲਾਲਾ ਹਰਨਾਮ ਦਾਸ (ਲਾਇਲਪੁਰ ਅਤੇ ਝੰਗ, ਪੇਂਡੂ ਹਲਕਾ), ਕ੍ਰਮ ਨੰ. 141
7. ਚੌਧਰੀ ਜੁਗਲ ਕਿਸ਼ੋਰ (ਅੰਬਾਲਾ ਅਤੇ ਸ਼ਿਮਲਾ, ਪੇਂਡੂ ਹਲਕਾ), ਕ੍ਰਮ ਨੰ. 143
8. ਚੌਧਰੀ ਫਕੀਰ ਚੰਦ (ਕਰਨਾਲ ਉੱਤਰੀ, ਪੇਂਡੂ ਹਲਕਾ), ਕ੍ਰਮ ਨੰ. 145

ਇਨ੍ਹਾਂ ਅੱਠ ਐਮ. ਐਲ. ਏਜ਼ ਵਿਚੋਂ ਦੋ ਐਮ. ਐਲ. ਏ. ਭਗਤ ਹੰਸ ਰਾਜ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੇ ਸਿਆਲਕੋਟ) ਅਤੇ ਚੌਧਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ (ਗੁੜਗਾਉਂ) ਬਿਨਾਂ ਮੁਕਾਬਲੇ ਚੁਣੇ ਗਏ। ਸੇਠ ਕਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਨੇ ਆਦਿ ਧਰਮ ਛੱਡ ਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚ ਗਏ, ਆਪਣੇ ਵਿਰੋਧੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਮਾਸਟਰ ਗੁਰਬੰਤਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੋਟਾਂ ਦੇ ਭਾਰੀ ਅੰਤਰ ਨਾਲ ਹਰਾਇਆ, ਜਦਕਿ ਆਦਿ ਧਰਮ ਮੰਡਲ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਚੌਧਰੀ ਹਜ਼ਾਰਾ ਰਾਮ ਪਿੱਪਲਾਂਵਾਲਾ, ਆਪਣੀ ਵਕਾਰੀ ਸੀਟ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਤੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸਰਦਾਰ ਮੂਲਾ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਕੁਝ ਇਕ ਵੋਟਾਂ ਦੇ ਅੰਤਰ ਨਾਲ ਹਾਰ ਗਏ।

ਚੌਧਰੀ ਹਜ਼ਾਰਾ ਰਾਮ ਚੰਗੇ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ, ਸੂਝਵਾਨ, ਇਮਾਨਦਾਰ, ਪ੍ਰਤੀਬੱਧ, ਦੂਰਅੰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਆਖਰੀ ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਸਰਗਰਮ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਨਿਹਾਇਤ ਹੀ ਮਿਹਨਤੀ ਇਨਸਾਨ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਚਾਇਤ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਰਵਿਸ ਵੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਬੀ. ਡੀ. ਓ. ਵਜੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਕੇ ਆਦਿ ਧਰਮ ਸ਼ਡਿਊਲਡ ਕਾਸਟਸ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪੁਨਰ ਸੁਰਜੀਤ ਕਰਨ ਹਿੱਤ, ਬਾਬੂ ਮੰਗੂ ਰਾਮ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ, 1970 ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਅੰਤਿਮ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਸਰਗਰਮ ਰਹੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਪੱਕਾ ਘਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਧਾਰਨ ਤੇ ਸਾਦਾ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕੀਤਾ। ਮੈਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਵਿਚਰਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਮਾਨਣ ਦਾ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਸੁਭਾਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ, ਸਾਡੀ ਸੰਸਥਾ 'ਇੰਡੀਅਨ ਸ਼ਡਿਊਲਡ ਕਾਸਟਸ ਵੈਲਫੇਅਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਯੂ. ਕੇ. (ਹੈਡ ਆਫਿਸ ਡਰਬੀ) ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਬ੍ਰਾਂਚ ਨੇ 23 ਦਸੰਬਰ 1979 ਅਤੇ 25 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1982 ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਪਿੰਡ ਜੰਡੂ ਸਿੰਘਾ ਵਿਖੇ ਦੋ ਵਿਸ਼ਾਲ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਮੇਲਨ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੇ।

ਚੌਧਰੀ ਹਜ਼ਾਰਾ ਰਾਮ ਪਿੱਪਲਾਂਵਾਲਾ, ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਆਦਿ ਧਰਮ ਮੰਡਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਦੀਵੀ ਵਿਛੋੜੇ (6 ਮਈ, 1983) ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਪੰਜ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਾਡੀ ਇਸੇ ਸੰਸਥਾ ਨੇ 16 ਜਨਵਰੀ 1983 ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਪਿੰਡ ਕੂ ਪੁਰ, ਅੱਡਾ ਕਠਾਰ ਵਿਖੇ ਤੀਸਰੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਵਿਦਿਅਕ ਕਾਨਫਰੰਸ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਤਤਕਾਲੀਨ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਐਮ. ਏ. ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ 38 ਗਰੀਬ ਤੇ ਲਾਇਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਇਕ ਸਹਾਇਤਾ ਵਜੋਂ ਚੈੱਕ ਭੇਂਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਚੌਧਰੀ ਹਜ਼ਾਰਾ ਰਾਮ 'ਸ੍ਰੀ ਆਦਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗ੍ਰੰਥ ਟਰੱਸਟ (ਰਜਿ.) ਆਨੰਦਗੜ੍ਹ, ਮਹਿਲਾਂ ਵਾਲੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਰਹਿਨੁਮਾਈ ਹੇਠ 'ਸ੍ਰੀ ਆਦਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰਤਨਾਗਰ ਗ੍ਰੰਥ' ਛਪਾਈ ਅਧੀਨ ਸੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਤੇ ਸਾਡੀ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਬ੍ਰਾਂਚ ਵੱਲੋਂ ਚੌਧਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ 'ਗ੍ਰੰਥ' ਦੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨਾ ਹਿੱਤ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਦੀ ਰਕਮ ਭੇਂਟ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨਤਾ (30 ਅਗਸਤ 1604)

ਪ੍ਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਵਾਨਾ
510-781-0487

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਸਦੀਦੀ ਗੁਰੂ ਹਨ। ਇਹ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਗ੍ਰੰਥ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਗੁਰੂ ਦੀ ਉਪਾਧੀ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਜਨ ਕਲਿਆਣ ਵਾਸਤੇ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੇਵਲ ਅਧਿਆਤਮਕ ਉਚਾਈਆਂ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸਮੁੱਚੇ ਜੀਵਨ ਮਾਰਗ ਅਤੇ ਸਾਵੀ ਪੱਧਰੀ ਜੀਵਨ ਜਾਚ ਤੇ ਵਰਤਮਾਨ ਜੀਵਨ ਉਚਾਈ ਦਾ ਅਨਮੋਲ ਖਜ਼ਾਨਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਹੈ।

ਅਗਿਆਨਤਾ ਅਤੇ ਵਹਿਮਾਂਭਰਮਾਂ ਵਿਚ ਭਟਕਦੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਰਾਹ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਅਵਤਾਰੀ ਪੁਰਸ਼ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਰੱਬੀ ਬਾਣੀ ਰਾਹੀਂ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਸਤਿ-ਮਾਰਗ 'ਤੇ ਚੱਲਣ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਸਤਿ ਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆ ਸਮੁੱਚੀ ਮਾਨਵ ਜਾਤੀ ਵਾਸਤੇ ਹੈ। ਖੱਤਰੀ, ਬ੍ਰਾਹਮਣ, ਸੂਦ ਵੈਸ਼ ਉਪਦੇਸੁ ਚਹੁ ਵਰਨਾ ਕਉ ਸਾਂਝਾ।। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚਅ ਭਾਵਨਾ, ਚਿੰਤਨ ਅਤੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਆਪੀ ਹੈ। ਗੁਰੂਆਂ ਨੇ ਦੇ-ਹਧਾਰੀ ਗੁਰੂਆਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਤੋਂ ਹਟਾ ਕੇ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਦੇ ਲੜ ਲਾਇਆ ਹੈ, ਜੋ ਸਦੀਵੀ ਸ਼ਬਦ ਰੂਪੀ ਗੁਰੂ ਹੈ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਗੁਰੂ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਨਿਰੰਕਾਰ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਦੀ ਜਾਚ ਦੱਸਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਗੁਰੂਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੰਤਾਂ ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਇਕ ਵਡਮੁੱਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਤੇ ਸੁੱਖ ਆਸਣ ਬੜੀ ਸ਼ਰਧਾ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੀ ਸ਼ਰਧਾ ਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਧੁਰਾ ਹੈ, ਇਸਦੀ ਆਰੰਭਤਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਪਹਿਲੇ ਪੰਜ ਗੁਰੂਆਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਅਤੇ ਸੰਤਾਂ, ਭਗਤਾਂ, ਭੱਟਾਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਬਾਣੀਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬੜੀ ਪਵਿੱਤਰ ਰਚਨਾ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਹੈਕਿ 6 ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ, 15 ਭਗਤ, 11 ਭਟ ਤੇ 4 ਗੁਰ ਸੇਵਕ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦਰਜ ਹੈ। ਇਹ ਰਚਨਾ ਬੰਦਗੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂ ਮਿਲਾਪ ਦਾ ਰਾਹ ਦੱਸਦੀ ਹੈ। ਰੱਬੀ ਬਾਣੀ ਜੋ ਪ੍ਰਚੱਲਿਤ ਆਰੀਆ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਮਿਸ਼ਰਣ ਹੈ। ਬਾਣੀਕਾਰਾਂ ਦੇ ਰੱਬੀ ਬੋਲ ਵੱਖ ਵੱਖ ਬੋਲੀਆਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ ਧਰਮ ਗ੍ਰੰਥ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਅਤੇ ਫਾਰਸੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਜੋ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦੀ ਸਮਝ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਨ। ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਪੰਡਤ ਅਤੇ ਮੌਲਵੀ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਜੋ ਆਪਣੇ ਖਾਸ ਹਿੱਤ ਪਾਲਦੇ ਸਨ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਿਚ ਨਿੱਤ ਵਿਹਾਰ ਵਿਚ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਲੋਕ ਭਾਸ਼ਾ, ਸੰਤ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਾਵਿ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਬੇਸ਼ਕੀਮਤੀ ਵੰਨਗੀ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਉਸਤੱਤ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਰਾਗਾਂ ਵਿਚ ਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਾਵਿਕ ਸੰਗੀਤ ਦਾ ਰਹੱਸਮਈ ਪ੍ਰਵਾਹ ਚਲਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਆਤਮਕ ਸ਼ਾਂਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਪੋਥੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਇਸਨੂੰ ਸੰਭਾਲਿਆ, ਸਤਿਕਾਰਿਅ ਤੇ ਅਗਾਂਹ ਤੋਰਿਆ। ਪੋਥੀ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਕਾ ਥਾਨ।। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਬਿ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੂੰ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣਾ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣਾ ਹੈ। ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨੂੰ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ, ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਇਕੱਤਰ ਹੁੰਦੀ ਗਈ, ਜਿਸਦਾ ਸੰਕਲਨ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਤੋਂ ਲਿਖਵਾਇਆ।

ਬਾਣੀ ਦੀ ਘੋਖ ਅਤੇ ਵਾਚਨਾ ਰਾਮ ਸਰੋਵਰ ਦੇ ਰਮਣੀਕ ਕੰਢੇ 'ਤੇ ਨਿਭਾਈ ਗਈ। ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵਜੀ ਨੇ ਇਕੱਤਰ ਹੋਈ ਸਮੁੱਚੀ ਬਾਣੀ ਨੂੰ 31 ਰਾਗਾਂ ਵਿਚ ਤਰਤੀਬ ਦੇ ਕੇ 30 ਅਗਸਤ 1904 ਨੂੰ ਆਦਿ ਗ੍ਰੰਥ ਸੰਪੰਨ ਹੋਏ। ਸਤੰਬਰ 1, 1604 ਨੂੰ ਆਦਿ ਗ੍ਰੰਥ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਬੜੀ ਸ਼ਾਨ ਨਾਲ ਸੱਚਖੰਡ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਮਾਨ ਹੋਏ। ਭਾਈ ਬੁੱਢਾ ਜੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਗ੍ਰੰਥੀ ਹੋਣ ਦਾ ਸੁਭਾਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ। ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਗਤਾਂ ਵੀ ਆਦਿ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿਚ ਬੈਠੀਆਂ। ਪਹਿਲਾ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ- ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ਪੰਜਵਾਂ।। ਸੰਤਾ ਕੇ ਕਾਰਜਿ ਆਪਿ ਪਲੋਇਆ ਹਰਿ ਕੰਮੁ ਕਰਾਵਣਿ ਆਇਆ ਰਾਮ।। ਅੰਗ 703 ਆਦਿ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ਾਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਬਿ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਇਕ-'ਤਰ ਕਰਦਿਆਂ ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ ਵਿਖੇ ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਾਸੋਂ ਦਰਜ ਕਰਵਾ ਕੇ 1705 ਵਿਚ ਮੁਕੰਮਲ ਕੀਤਾ। ਨਾਲ ਹੀ ਪੁਨਰ ਸੰਪਾਦਨ ਕੀਤਾ।

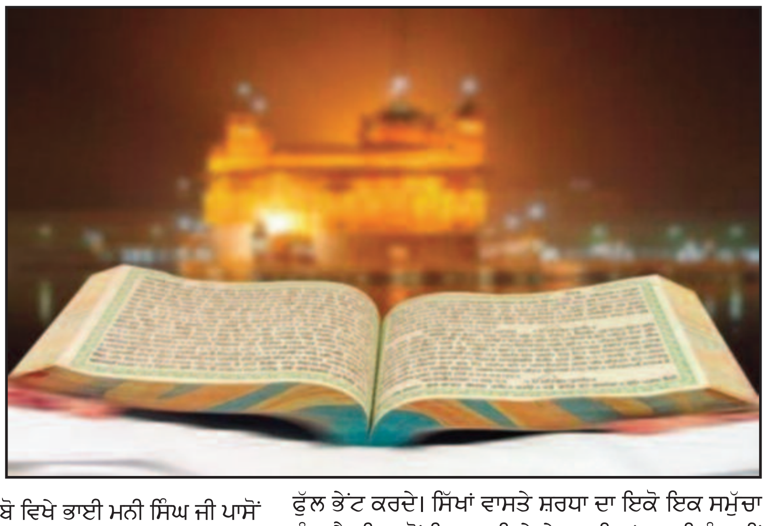

ਅਗਤੂਬਰ 20, 1708 ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੀ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਨੰਦੇੜ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਗੁਰਿਆਈ ਆਦਿ ਗ੍ਰੰਥ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਤੇ ਨਾਮ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਹੋ ਗਿਆ। ਗੁਰਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ 'ਤੇ ਚੱਲਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਹੀ ਹਰ ਸਿੱਖ ਦੇ ਗੁਰੂ ਹਨ। ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਉਤਾਰੇ ਸੰਗਤਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡੇ। ਹੁਣ 1430 ਅੰਗਾਂ ਵਾਲੀ ਬੀੜ ਦੀ ਛਪਾਈ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਕੋਲ ਰਾਖਵੀ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਅਥਾਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ ਆਸਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਚੜ੍ਹਦੀਕਲਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਉਤਸ਼ਾਹ ਵਧਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਿਚ ਸ਼ਰਧਾ ਕਰਕੇ ਹੀ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਤੰਤਰ ਖਾਲਸਾ ਸਾਮਰਾਜ ਦੀ ਨੀਂਹ ਰੱਖੀ। ਉਸਨੂੰ ਵਿਸ਼ਾਲਤਾ ਬਖਸ਼ ਕੇ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ 'ਤੇ ਹੀ ਕੇਂਦਰਿਤ ਰਿਹਾ। ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਥ ਦੇ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵੇਲੇ ਹਰਿਮੰਦਰ ਜਾ ਕੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਦੇ ਅਤੇ ਸ਼ਰਧਾ ਦੇ ਫੁੱਲ ਭੇਂਟ ਕਰਦੇ। ਸਿੱਖਾਂ ਵਾਸਤੇ ਸ਼ਰਧਾ ਦਾ ਇਕੋ ਇਕ ਸਮੁੱਚਾ ਗ੍ਰੰਥ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਦੇਹਧਾਰੀ ਜਾਂ ਮੂਰਤੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਧਾਰਮਿਕ ਗ੍ਰੰਥ ਨੂੰ ਹੀ ਗੁਰੂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਜੀਵਨ ਮਾਰਗ ਦਾ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਸਰੋਤ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਬਿਨਾਂ ਭੇਦਭਾਵ ਦੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਸੰਚਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਅੰਤਿਕਾ- ਹੇ ਨਾਨਕ! ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਸਦਾ ਉੱਚੇ ਆਤਮਕ ਮੰਡਲ ਵਿਚ ਵੱਸਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਅੰਦਰ ਆਤਮਕ ਭਾਵ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਆਤਮਕ ਗੁਣਾਂ ਨਾਲ ਉਹ ਡੂੰਘੀ ਸਾਂਝ ਪਾਈ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਆਤਮਕ ਗੁਣਾਂ ਵਿਚ ਉਸਦੀ ਸੁਰਤਿ ਜੁੜੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਉਸਦੇ ਮਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਨਾਮ ਪਿਆਰਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਸਿਮਰਦਾ ਹੈ, ਪ੍ਰੇਰਦਾ ਹੈ।

ਉਹ ਸਦਾ ਜਗਤ ਮੂਲ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਹੀ ਸਿਫਤ ਸਲਾਹ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਪੀਰ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਟਿਕਾ ਕੇ ਉਹ ਡੂੰਘੇ ਜਿਗਰੇ ਵਾਲਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਗੁਰ-ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਖੁੰਝ ਕੇ ਜਗਤ ਮਾਇਆ ਮੋਹ ਦੇ ਵਿਚ ਕਮਲਾ ਹੋਇਆ ਫਿਰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਪੂਰਨ ਤਿਆਗੀ ਮਨੁੱਖ ਅਡੋਲ ਆਤਮਕ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਟਿਕ ਕੇ ਚੰਗੇ ਭਾਗਾਂ ਵਾਲਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸਦਾ ਮਨ ਸਦਾ ਥਿਰ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਯਾਦ ਨੂੰ ਹੀ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਨਿ-ਸ਼ਾਨਾ ਮੰਨਦਾ ਹੈ। (ਅੰਗ 634-635)

ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਸੁਨਹਿਰੀ ਯੁੱਗ ਦਾ ਅੰਤ

ਡਾ. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ ਰੱਤੂ

ਪੰਡਿਤ ਜਸਰਾਜ ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਉਹ ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਦਾ ਵਿਹੜਾ ਸੁੰਨਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਕਲਾਸੀਕਲ ਸਿਤਾਰੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਾਨੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ 90 ਬਸੰਤਾਂ ਦੇਖ ਚੁੱਕੇ ਪੰਡਿਤ ਜਸਰਾਜ ਨੇ 14 ਸਾਲ ਦੀ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਉਮਰ 'ਚ ਹੀ ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਬਣਨ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਵੇਖਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਇਕ ਅਜਿਹੇ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਸਿਤਾਰੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਵਿਲੱਖਣ ਪਛਾਣ ਸੀ। ਪੰਡਿਤ ਜਸਰਾਜ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਦਾ ਇਕ ਰਵਾਇਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸੰਗੀਤ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਸ ਦੁਨੀਆ ਤੋਂ ਵਿਦਾ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਇਕ ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਦਾ ਅੰਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪੁਲਾੜ ਵਿਚ ਵੀ ਸਿਤਾਰਿਆਂ ਦੀ ਮਹਿਫਲ ਸਜੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਇਕ ਗ੍ਰਹਿ ਦਾ ਨਾਂ ਵੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੰਡਿਤ ਜਸਰਾਜ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਅਜਿਹੇ ਗਾਇਕ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੰਨ 2012 ਵਿਚ ਅੰਟਾਰਕਟਿਕਾ 'ਚ ਵੀ ਆਪਣੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫਿਲਮ 'ਲੜਕੀ ਸ-ਹਯਾਦਰੀ' ਵਿਚ ਇਕ ਭਜਨ ਵੀ ਗਾਇਆ ਸੀ। ਮਸ਼ਹੂਰ ਗਾਇਕਾ ਬੇਗ਼ਮ ਅਖ਼ਤਰ ਦੇ ਮੁਰੀਦ ਪੰਡਿਤ ਜਸਰਾਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗ਼ਜ਼ਲ 'ਦੀਵਾਨਾ ਬਨਾਨਾ ਹੈ, ਤੋ ਦੀਵਾਨਾ ਬਨਾ ਦੇ' ਦੇ ਮੁਰੀਦ ਸਨ।

ਪੰਡਿਤ ਜਸਰਾਜ ਨੇ ਵੀ ਸ਼ਾਂਤਾਰਾਮ ਵਰਗੇ ਭਾਰਤੀ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਮਹਾਰਥੀ ਦੀ ਬੇਟੀ ਨਾਲ 1962 ਵਿਚ ਸ਼ਾਦੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਨੋਖੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੁਗਲਬੰਦੀ ਜਾਂ ਜਸਰਗੀ ਦੀ ਰਚਨਾ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਸੰਗੀਤ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਵੀ ਗਾਇਕੀ ਦੀ ਸਿਖ਼ਰ ਦੀ ਗੱਲ ਚੱਲੇਗੀ ਤਾਂ ਪੰਡਿਤ ਜਸਰਾਜ ਦਾ ਨਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਰਹੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਵੇਲੀ ਸੰਗੀਤ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕ ਖੋਜ ਕਰ ਕੇ ਨਵੀਆਂ ਬੰਦਿਸ਼ਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕੀਤੀ। ਸੰਗੀਤ ਮਾਰਤੰਡ ਕਹਿਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪੰਡਿਤ ਜਸਰਾਜ ਦਾ 17 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਨਿਊ ਜਰਸੀ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਦਿਲ ਦਾ ਦੌਰਾ ਪੈਣ ਕਾਰਨ ਦੇਹਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਠਾਈ ਜਨਵਰੀ 1930 ਨੂੰ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਹਿਸਾਰ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਪੰਡਿਤ ਜਸਰਾਜ ਉਸ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦੇ ਸਨ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਘਰਾਣੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਨ। ਉਹ ਸ਼ੁੱਧ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲ ਲੈਂਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੀ ਗਾਇਕੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਇਆ ਸੀ। ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਪੈਂਦੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਫ਼ਤਿਹਬਾਦ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਪੀਲੀਮੰਦੋਰੀ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਉਸ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਨ। ਸੰਨ 1933 'ਚ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਚਲਾਣੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੱਠ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਬਾਲਕ ਜਸਰਾਜ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਮਿਲੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਬਲਾ ਸਿੱਖਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸੁਰੀਲੀ ਆਵਾਜ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕ ਨਵਾਂ ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਰੁਕੇ ਨਹੀਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਸਾਰੰਗ ਪੰਡਿਤ ਤੇ ਦੁਰਗਾ ਜਸਰਾਜ ਵਰਗੀ ਕਾਮਯਾਬ ਮਿਊਜ਼ਿਕ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ਰ ਹੈ। ਉਹ ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ 'ਚ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸੰਗੀਤ ਤੇ ਅਧਿਆਤਮ ਦੇ ਸਿਖ਼ਰ ਪੁਰਸ਼ ਸਨ। ਆਪਣੀ 90 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਉਮਰ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੱਤਰ ਸਾਲ ਸੰਗੀਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਆਕਾਸ਼ 'ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਛਾ ਗਏ ਜਿਸ ਦੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਮਿਸਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਜਿਸ ਦੁਨੀਆ 'ਚ ਪੰਡਿਤ ਜਸਰਾਜ ਸਾਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਵਿਰਲੇ ਹੀ ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਬੇਹੱਦ ਤਜਰਬੇ ਕੀਤੇ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਤਜਰਬਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਜਨ ਨੂੰ ਹੀ ਖਿਆਲ ਦੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਤੇ ਖਿਆਲ ਦੇ ਤੰਤਰਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਅੱਗੇ ਲੈ ਗਏ। ਇਹ ਇਕ ਅਦਭੁਤ ਸੁਮੇਲ ਸੀ। ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਇਸ ਸੇਵਾ ਦੇ ਬਦਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਗੀਤ ਮਾਰਤੰਡ ਵਰਗੇ ਵੱਕਾਰੀ ਇਨਾਮਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪਦਮ ਪੁਰਸਕਾਰ ਵੀ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਮੇਵਾਤੀ ਘਰਾਣੇ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਬੁਲੰਦੀਆਂ ਤਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪੰਡਿਤ ਜਸਰਾਜ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਕਲਾਸਿਕ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਆਤਮਾ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਸੰਗੀਤ ਵਿਚ ਇੰਨਾ ਡੁੱਬ ਕੇ ਗਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੇ ਹਿਰਦੇ 'ਚ ਰਚ-ਮਿਚ ਗਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੰਗੀਤ ਨੂੰ ਹੀ ਸਭ ਕੁਝ ਮੰ-ਨਿਆ ਅਤੇ ਅੰਤ ਤਕ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਸੁਰਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਰਹੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੰਗੀਤ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਬੰਦਗੀ ਦਾ ਜ਼ਰੀਆ ਜਾਣਿਆ। ਆਪਣੀਆਂ ਕਈ ਬੇਬਾਕ ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਕਈ ਰਹੱਸ ਖੋਲ੍ਹੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੋਈਆਂ ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ ਵਿਚ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕ੍ਰਿਕਟ ਵਰਗੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਖੇਡ ਦੇ ਵੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕ ਰਹੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੱਲੇ 'ਤੇ ਵੀ ਹੱਥ ਅਜ਼ਮਾਇਆ ਸੀ। ਜੈਪੁਰ 'ਚ ਪ੍ਰਤਾਪ ਆਡੀਟੋਰੀਅਮ 'ਚ ਇਕ ਵਾਰ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅੱਜ ਦੇ ਸੰਗੀਤ ਬਾਰੇ ਉਹ ਕੀ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸੁਣ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋਈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਬੁਰਾ ਭਲਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ। ਜਦ ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਦਾ ਸੰਗੀਤ ਤਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਸ਼ੋਰ ਵਰਗਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਸੰਗੀਤ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੌਰ ਆਉਂਦੇ-ਜਾਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

28 ਜਨਵਰੀ 2017 ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ ਹਾਊਸ ਨਵਰਾਸਾ ਡਿਊਨਡੇ ਨੇ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਜਵਾਹਰਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਸਟੇਡੀਅਮ ਵਿਚ ਪੰਡਿਤ ਜਸਰਾਜ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮ ਦੀ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਕਰਦਿਆਂ ਇਕ ਕਲਾਸੀਕਲ ਮਿਊਜ਼ਿਕ ਕੰਸਰਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ 87ਵੇਂ ਜਨਮ ਦਿਨ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ 80 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਲੇਖੇ ਲਾਉਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ। ਪੰਡਿਤ ਜੀ ਨੇ ਅਨੇਕਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਹਨ ਸਪਤਰਿਸ਼ੀ ਚੱਕਰਵਰਤੀ, ਸੰਜੀਵ ਅਭਿਅੰਕਰ, ਵਾਇਲਨ ਸਾਜ਼ ਕਾਲਾ ਰਾਮਨਾਥ, ਸ਼ਹਿਨਾਈ ਵਾਦਕ ਲੋਕੇਸ਼ ਆਨੰਦ, ਤ੍ਰਿਪਤੀ ਮੁਖਰਜੀ, ਸੁਮਨ ਘੋਸ਼, ਬੰਸਰੀ ਵਾਦਕ ਸਸ਼ਾਂਕ ਸੁਬਰਾਮਨੀਅਮ, ਅਨੁਰਾਧਾ ਪੌਡਵਾਲ, ਸਾਧਨਾ ਸਰਗਮ ਅਤੇ ਰਮੇਸ਼ ਨਾਰਾਇਣਨ ਮੁੱਖ ਹਨ। ਪੰਡਿਤ ਜੀ ਨੇ ਐਟਲਾਂਟਾ, ਤਾਂਪਾ, ਵੈਨਕੂਵਰ, ਟੋਰਾਂਟੋ, ਨਿਊਯਾਰਕ, ਨਿਊ ਜਰਸੀ, ਪਿਟਸਬਰਗ, ਮੁੰਬਈ ਅਤੇ ਕੇਰਲਾ ਵਿਚ ਇੰਡੀਅਨ ਕਲਾਸੀਕਲ ਮਿਊਜ਼ਿਕ ਸਿਖਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਸਕੂਲ ਖੋਲ੍ਹੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਨੱਬੇ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਵੀ ਉਹ ਸਾਈਪੀ ਜ਼ਰੀਆ ਆਪਣੇ ਕੁਝ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਗੀਤ ਸਿਖਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਭਾਵੇਂ ਪੰਡਿਤ ਜੀ ਦੁਨੀਆ ਤੋਂ ਵਿਦਾ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਪਰ Ḳਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੰਗੀਤ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਅੰਦਰ ਸਦਾ ਮੌਜੂਦ ਰਹੇਗਾ। ਜੇ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਗੀਤ ਦਾ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਰਵਾਇਤੀ ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਲਈ ਇਕ ਯੁੱਗ ਦਾ ਅੰਤ ਹੋ

ਕੇਂਦਰੀ ਆਵਾਸ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਿਕਾਸ ਮੰਤਰੀ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪੁਰੀ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸ਼ਹਿਰੀਕਰਨ ਦੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੀ ਪੈਗ਼ਾਮ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਨ 2030 ਤਕ ਦੇਸ਼ ਦੀ 40 ਫ਼ੀਸਦੀ ਆਬਾਦੀ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਹੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਵੱਧ ਆਬਾਦੀ ਰਹਿਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਢਾਂਚਾ ਸੰਵਾਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਜੰਗੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਵਧੀ ਹੋਈ ਆਬਾਦੀ ਦਾ ਬੋਝ ਸਹਿਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਰਹਿਣ ਲਾਇਕ ਵੀ ਬਣੇ ਰਹਿਣ। ਹਰਦੀਪ ਪੁਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਆਬਾਦੀ ਵਿਚ ਵਾਧੇ ਕਾਰਨ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਹਰ ਸਾਲ ਲੱਖਾਂ ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਕੋਈ ਵੀ ਸਮਝ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁ-ਆਲੇ ਦੇ ਪੇਂਡੂ ਇਲਾਕਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿਰੀ ਇਲਾਕਾ ਐਲਾਨਣ ਨਾਲ ਹੀ ਹਾਸਲ ਹੋ ਸਕੇਗੀ। ਦਿਹਾਤੀ ਖੇਤਰ ਤਾਂ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਰਲਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਬੇਹੱਦ ਕੰਮ ਚਲਾਊ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਮਹਿਕਮਿਆਂ 'ਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖ ਕੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਖਾਨਾਪੂਰਤੀ ਤਾਂ ਕਰਦੇ ਹੀ ਹਨ, ਦੂਰ-ਦਰਸ਼ਿਤਾ ਦੀ ਕਮੀ ਦਾ ਵੀ ਸਬੂਤ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਨਵਾਂ ਬਣਿਆ ਢਾਂਚਾ ਕੁਝ ਹੀ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਸਿੱਧ ਹੋਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਸਮੱਸਿਆ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਲਈ ਨਵੇਂ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦਾ ਗ਼ੈਰ-ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਅਤੇ ਮਨਮਾਨੀ ਨਾਲ ਵਿਕਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਓਥੇ ਹੀ ਪੁਰਾਣੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦੇ ਬਦਹਾਲ ਹੁੰਦੇ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਦਰੁਸਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸ਼ਹਿਰ ਗੰਦਗੀ, ਪਾਣੀ ਦੀ ਨਿਕ-ਾਸੀ ਨਾ ਹੋਣ, ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ, ਅਰਾਜਕ ਟਰੈਫਿਕ, ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ੇ, ਸੰਘਣੀ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲੇ ਮੁਹੱਲਿਆਂ ਅਤੇ ਝੁੱਗੀਆਂ ਵਾਲੀਆਂ ਬਸਤੀਆਂ ਨਾਲ ਘਿਰਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੇ ਮੂਲ ਵਿਚ ਹੈ ਸ਼ਹਿਰੀਕਰਨ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿਚ ਫੈਲੀ ਵੱਢੀਖੋਰੀ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਦੀ ਘਾਟ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਹੀ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਕਦਮ-ਕਦਮ 'ਤੇ ਅਣਦੇਖੀ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਧਨ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਵੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਸ਼ੱਕ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਰਟ ਸਿਟੀ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੀ ਸੂਰਤ ਬਦਲੀ ਜਾ ਸਕੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ਹਿਰੀ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਲ ਬਾਡੀਜ਼ ਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਸਮਝਣ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਲ ਬਾਡੀਜ਼ ਦੀ ਕਾਰਜਪ੍ਰਣਾਲੀ ਬਦਲੇ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਾਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਹਰਗਿਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਚੰਗਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਸੂਬਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਤਿਆਰ ਕਰੇ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਹਿਰੀਕਰਨ ਦੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਨਾਲ ਜੂਝਣ ਵਿਚ ਸੰਜੀਦਗੀ ਦਾ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾ ਕਰਨ। ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਣ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਦਕਾ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਰਗੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਹੋ ਸਕਣ ਤਾਂ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ, ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਪੇਂਡੂ ਇਲਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਹਿਜਰਤ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨੂੰ ਠੱਲ੍ਹ ਪਾਈ ਜਾ ਸਕੇ। ਪਿੰਡਾਂ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਸੁਚੱਜੇ ਤੇ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਵਿਕਾਸ ਨਾਲ ਹੀ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਆਨੰਦ ਲੈਣ ਦੇ ਕਾਬਲ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

1947 ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵੰਡ: ਅਛੂਤ ਦਲਿਤਾਂ ਦੀ ਹੋਣੀ

(ਪਟਿਆਲੇ ਵਾਲ਼ੀ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਟੀ ਵਿਚ 23-25 ਫ਼ਰਵਰੀ 2018 ਨੂੰ ਹੋਈ ਪੰਜਾਬ ਹਿਸਟਰੀ ਕਾਨਫ਼ਰੰਸ ਵਿਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਪਰਚਾ. ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਇਹ ਉਲੱਥਾ ਹਰੀਸ਼ ਪੁਰੀ ਤੇ ਅਮਰਜੀਤ ਚੰਦਨ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ)

ਇਸ ਲੇਖ ਦਾ ਮਕਸਦ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ 1947 ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵੰਡ ਦਾ ਉਸ ਵੇਲੇ ਅਛੂਤ ਜਾਂ ਹਰੀਜਨ ਜਾਂ ਪੱਟੀਦਰਜ ਜਾਤੀਆਂ ਕਹੇ ਜਾਂਦੇ ਤਬਕੇ, ਜਿਹਨੂੰ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਆਮ ਕਰਕੇ ਦਲਿਤ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਲਈ ਕੀ ਮਤਲਬ ਬਣਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਵੰਡ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਵਲ ਦਲਿਤ ਜਮਾਤਾਂ (ਜੱਥੇਬੰਦੀਆਂ) ਦਾ ਕੀ ਰਵੱਈਆ ਸੀ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੀ ਕੱਟ-ਵੱਢ, ਉਜਾੜੇ, ਲੁੱਟ, ਤਸੀਹੇ, ਜਬਰ-ਜ਼ਨਾਹ ਤੇ ਸ਼ਰਣਾਰਥੀਆਂ ਦੀਆਂ, ਮੁੜ-ਵਸੇਬੇ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਲਿਖਿਆ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵੰਡ ਮਜ਼ਹਬੀ ਇਕਾਈਆਂ – ਹਿੰਦੂ, ਮੁਸਲਿਮ, ਸਿੱਖ – ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ਼ ਹੋਈ ਸੀ; ਇਸ ਲਈ ਅਛੂਤਾਂ, ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੀ ਹੋਣੀ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਅਣਗੌਲੀ ਰਹਿ ਗਈ। ਇਹ ਕਿਹੜੇ ਪਾਸੇ ਦੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਸ ਵਲ ਕੀ ਨਜ਼ਰੀਆ ਸੀ; ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿਤ ਤੇ ਸੰਸੇ ਕੀ ਸਨ, ਉਸ ਕਤਲ-ਓ-ਗ਼ਾਰਤ ਤੇ ਉਜਾੜੇ ਵਿਚ ਹਰੀਜਨਾਂ, ਦਲਿਤਾਂ ਨਾਲ਼ ਕੀ ਵਾਪਰਿਆ; ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੱਖ – ਉਸ ਵੰਡ ਦੀ ਤਾਰੀਖ਼ ਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਲਿਖੇ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਅਣਡਿੱਠ ਹੀ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਚੁੱਪ ਦੇ ਪਿੱਛੇ, ਜਾਂ ਉਰਵਸ਼ੀ ਬੁਟਾਲੀਆ ਦੇ ਕਹਿਣ ਵਾਂਗ 'ਚੁੱਪ ਦਾ ਦੂਜਾ ਪਾਸਾ' ਵੇਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਉਸ ਭਿਆਨਕ ਕੱਟਾ-ਵੱਢੀ ਵਿਚ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਕੀ ਸੀ; ਦੂਜੇ ਗ਼ੈਰ ਦਲਿਤ-ਹਿੰਦੂ, ਮੁਸਲਿਮ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਕੀ ਨਜ਼ਰੀਆ ਸੀ, ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਨਿਗਾਹ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੀ ਔਕਾਤ ਸੀ – ਇਸ ਬਾਰੇ ਉਰਵਸ਼ੀ ਬੁਟਾਲੀਆ ਦੀ ਕਿਸੇ ਹਰੀਜਨ ਔਰਤ ਮਾਯਾ ਰਾਣੀ ਨਾਲ਼ ਕੀਤੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨਾ ਮੁਨਾਸਿਬ ਰਹੇਗਾ।

ਮਾਯਾ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਜ਼ਿਲੇ ਦੇ ਦੀਨਾ ਨਗਰ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਹੋਈ ਫ਼ਿਰਕੂ ਮਾਰ-ਧਾੜ ਤੇ ਕਤਲ-ਓ-ਗ਼ਾਰਤ ਦੀ ਬਾਲੜੀ ਗਵਾਹ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਜਦੋਂ ਅਫ਼ਵਾਹ ਫੈਲੀ ਕਿ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਜ਼ਿਲਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਚਲੇ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹਨੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਮਾਰ-ਧਾੜ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹਿੰਦੂ-ਸਿੱਖ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ। ਪਰ ਦੋ-ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਐਲਾਨ ਹੋਇਆ ਕਿ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ-ਦੀਨਾ ਨਗਰ ਵਗ਼ੈਰਾ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਹੀ ਰਹਿਣਗੇ। ਤਦ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਉੱਤੇ ਕਹਿਰ ਬਰਸਿਆ, ਕਤਲ ਹੋਏ, ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗਾਂ ਲੱਗੀਆਂ। ਮਾਯਾ ਨੇ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਅੱਖੀਂ ਵੇਖਿਆ ਸੀ। ਮਾਯਾ ਦੀ ਹਮਉਮਰ ਕੋਈ ਗਿਆਰਾਂ ਕੁੜੀਆਂ ਭਾਣੇ ਇਸ ਅਫ਼ਰਾ-ਤਫ਼ਰੀ ਤੇ ਉਜਾੜੇ – ਜਲ ਰਹੇ ਖ਼ਾਲੀ ਘਰਾਂ ਦੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ, ਲੁੱਟ-ਮਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮੌਜ ਲੱਗ ਗਈ ਸੀ। ਉਹ ਕੋਠੇ ਟੱਪ ਕੇ ਘਰੀਂ ਜਾ ਵੜਦੀਆਂ ਤੇ ਜੋ ਕੁਝ ਹੱਥ ਲੱਗਦਾ ਚੁੱਕ-ਚੁੱਕ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਲਿਜਾਂਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ। ਉਹਨੇ ਬੁਟਾਲੀਆ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਘਰੇਲੂ ਸਾਜ਼-ਸਾਮਾਨ ਛੋਟੇ-ਵੱਡੇ ਭਾਂਡੇ, ਕੱਪੜਿਆਂ ਦੇ ਥਾਨ, ਰਜ਼ਾਈਆਂ, ਆਟਾ, ਦੇਸੀ ਘਿਉ, ਬਾਦਾਮ ਆਦਿ –ਸਭ ਕੁਝ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੁੱਟਿਆ। "ਅਸੀਂ ਗਿਆਰਾਂ ਕੁੜੀਆਂ ਸਾਂ, ਅਸੀਂ ਸਾਰੀਆਂ ਨੇ ਲੁੱਟੇ ਮਾਲ ਨਾਲ਼ ਅਪਣਾ-ਅਪਣਾ ਦਾਜ ਬਣਾ ਲਿਆ।" ਚਾਲ਼ੀ-ਕੁ ਵਰ੍ਹੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਘਟਨਾ ਦਾ ਬਿਆਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸਫ਼ਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲ਼ੀ ਇਹ ਹਰੀਜਨ ਔਰਤ ਹੱਸ-ਹੱਸ ਗੱਲਾਂ ਦਸ ਰਹੀ ਸੀ।

"ਤੁਹਾਨੂੰ ਡਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੱਗਿਆ?" ਬੁਟਾਲੀਆ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ। "ਨਾ, ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਡਰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਾ," ਮਾਯਾ ਨੇ ਸਹਿਜ-ਸੁਭਾਅ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ। "ਹਰ ਕੋਈ ਸਾਨੂੰ ਡਰਾਉਂਦਾ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੋਈ ਜਾਣੋਂ ਮਾਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਪਰ ਸਾਡੇ ਮਨ ਵਿਚ ਸੀ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਕੀਹਨੇ ਮਾਰਨਾ? ਸੀਂ ਤਾਂ ਹਰੀਜਨ ਅਖਵਾਉਂਦੇ ਹਾਂ... ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਜਿਤਾ ਸਕਦਾ... ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਖ਼ਤਰਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਹਰੀਜਨ ਸਾਂ। ਭਾਵੇਂ ਕਿਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਬਣੇ ਜਾਂ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ, ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਫ਼ਰਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪੈਂਦਾ।"

ਬੁਟਾਲੀਆ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿਚ "ਮਾਯਾ ਤੇ ਉਹਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਹੀ ਜਾਪਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਹਰੀਜਨ ਸਨ, ਤੇ ਹਰੀਜਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ, ਈਸਾਈ ਜਾਂ ਇਹੋ-ਜਿਹਾ ਕੁਝ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਮਝਦੇ। ਬਲਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਪਣੀ ਵੱਖਰੀ ਪਛਾਣ ਸੀ; ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਸਮਾਜ ਦੀ ਮੁੱਖਧਾਰਾ ਵਿਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਜ਼ਰ ਨਾ ਆਉਣਾ ਇਸੇ ਗੱਲ 'ਤੇ ਟਿਕਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਹਿੰਦੂ ਸਮਾਜ ਦੀ ਜ਼ਾਤ-ਪਾਤ ਵਾਲ਼ੀ ਵਲਗਣ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਨ। ਵੰਡ ਵੇਲੇ ਦੇ ਤਸ਼ੱਦਦ ਵਿਚ ਹਰੀਜਨ ਲੋਕ ਅਲੋਪ ਸਨ।" ਬੁਟਾਲੀਆ ਮੁਤਾਬਿਕ ਇਹ ਹਾਲਤ ਤਾਂ "ਤਾਰੀਖ਼ ਦਾ ਓਹਲਾ" ਬਣ ਗਈ ਸੀ, "ਕਿਉਂ ਜੋ ਤਾਰੀਖ਼ ਦੇ ਲਿਖਣ ਵਿਚ ਵੀ ਇਹ ਲੋਕ ਤਕਰੀਬਨ ਓਹਲੇ (ਅਛੂਤ) ਹੀ ਲੁਕੇ ਰਹੇ।"

2013 ਵਿਚ ਛਪੀ ਇਸ਼ਤਿਆਕ ਅਹਿਮਦ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵੰਡ ਬਾਰੇ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਵੀ ਇਹ ਵਾਜ਼ਿਆ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸ ਵੱਡੇ ਪੈਮਾਨੇ ਦੇ ਘੱਲੂਘਾਰੇ, ਕ਼ਤਲ-ਏ-ਆਮ ਤੇ ਗ਼ੈਰ-ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢੇ ਜਾਣ ਵੇਲੇ "ਸਿਰਫ਼ ਅਛੂਤ ਹਿੰਦੂ ਹੀ ਬਚ ਸਕੇ ਸਨ।" ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਈ ਮਿਸਾਲਾਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਵੰਡ ਵੇਲੇ ਦੇ ਕ਼ਤਲ-ਏ-ਆਮ ਵਿਚ ਅਛੂਤ ਜਾਂ ਦਲਿਤ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਸ਼ੱਦਦ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਏ; ਜਿਵੇਂ ਹਿੰਦੂ, ਮੁਸਲਮਾਨ, ਸਿੱਖ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਏ ਸਨ। ਜਲੰਧਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਪਤਵੰਤੇ ਅੰਬੇਡਕਰੀ ਦਲਿਤ ਵਿਦਵਾਨ ਲਾਹੌਰੀ ਰਾਮ ਬਾਲੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਲਿਦ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਚਮਾਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਅਪਣੇ ਹੱਥ ਰੰਗ ਕੇ, ਰੰਗ ਵਾਲੀਆਂ ਬਾਲਟੀਆਂ ਚੁੱਕੀ ਰੱਖੀਆਂ, ਤਾਂ ਕਿ ਸਭਨਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਰਹੇ ਕਿ ਇਹ ਤਾਂ ਚਮੜਾ ਰੰਗਣ ਵਾਲੇ ਚਮਾਰ ਹਨ ਤੇ ਉਹ ਕ਼ਤਲ ਕਰਦੇ ਫਿਰਦੇ ਜੱਥਿਆਂ ਹੱਥੋਂ ਬਚੇ ਰਹਿਣ।

ਉਸ ਤਸ਼ੱਦਦ ਵਿਚ ਦਲਿਤ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤਕ ਬਚੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਦਰੁਸਤ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਪੱਖ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅੱਗੇ ਚਲ ਕੇ ਵੇਖਾਂਗੇ, ਦਲਿਤ ਜਾਂ ਅਛੂਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਿਹੜੀ ਤਸ਼ੱਦਦ ਤੋਂ ਬਚੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲ਼ੀ ਖ਼ੁਸ਼ਫ਼ਹਿਮੀ ਸੀ; ਉਹ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚੋਂ ਜਬਰਨ ਬਾਹਰ ਧੱਕੇ ਜਾਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਵੱਡੇ ਪੈਮਾਨੇ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਬਰਨ ਮੁਸਲਮਾਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਈ ਗਈ ਸੀ; ਤਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ਹਾਲਤ, ਜ਼ਿੱਲਤ ਤੇ ਜਿਸਮਾਨੀ ਕਸ਼ਟ ਸਹਿਣਿਆਂ ਹੋਇਆਂ – ਗੰਦਗੀ ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ ਤੇ ਐਸੇ ਹੋਰ ਕੰਮ ਕਰਵਾਏ ਜਾ ਸਕਣ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਨਿਕਾਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਰਣਾਰਥੀ ਕੈਂਪਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਜ਼ਾਤ-ਪਾਤ ਦੇ ਵਿਤਕਰੇ ਤੇ ਨਦਾਮਤ ਤੇ ਮੁੜ-ਵਸੇਬੇ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਛੂਤ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦੀ ਨੀਤੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਚਾਉ ਵਾਲੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ ਦਾ ਭੈੜਾ ਮਜ਼ਾਕ ਸਾਬਿਤ ਹੋਈਆਂ। ਪਰ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਉਸ ਵੰਡ ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੇ ਵੰਡ ਦੇ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਅਣਡਿੱਠ ਹੀ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਲੇਖ ਦਾ ਮਕਸਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੱਖ ਦੇ ਅਲੋਪ ਰਹਿ ਗਏ ਜ਼ਿਕਰ ਦੀ ਘੋਖ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਵੰਡ ਦਾ ਸਵਾਲ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦਲਿਤਾਂ ਦੀਆਂ ਉਮੰਗਾਂ

ਇਸ ਤਨਜ਼ੀਮ ਦਾ ਲੀਡਰ ਮੰਗੂ ਰਾਮ ਸੀ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚ ਫ਼ਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਤੇ ਬਰਤਾਨਵੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਜੋਸ਼ ਵਧ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਉਭਾਰ ਦੇ ਉਲਟ ਆਦਿ-ਧਰਮ ਮੰਡਲ ਨੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ਼ ਪੂਰੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ "ਅਸੀਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਸੀ, ਹਾਂ, ਤੇ ਅੱਗੇ ਨੂੰ ਵੀ ਰਹਾਂਗੇ।"

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਆਦਿ-ਧਰਮ ਮੰਡਲ ਦੀ ਰੀਪੋਰਟ 1926-1931 ਵਿਚ ਇਹ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ "ਜਦੋਂ ਤਕ ਅਛੂਤ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਤੇ ਆਜ਼ਾਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਿਰ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਬਰਤਾਨਵੀ ਰਾਜ ਲਈ ਇਹ ਬੇਇਜ਼ਤੀ ਵਾਲ਼ੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇਗੀ।"

1929 ਵਿਚ ਆਦਿ-ਧਰਮ ਮੰਡਲ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਆਦਿ-ਧਰਮ ਨੂੰ ਅਲੱਗ ਧਰਮ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲ਼ੀ 1931 ਦੀ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਵਿਚ ਅਛੂਤਾਂ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਕਿ ਅਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਆਦਿ-ਧਰਮ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰ ਦਸ ਸਕਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਮੰਨ ਲਿਆ ਗਿਆ ਤੇ ਇਸ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਵਿਚ 4 ਲੱਖ 18 ਹਜ਼ਾਰ 789 ਅਛੂਤ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਅਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਆਦਿਧਰਮੀ ਲਿਖਵਾਇਆ; ਹਿੰਦੂ ਜਾਂ ਸਿੱਖ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਸਮਾਂ ਆਦਿ-ਧਰਮ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਪਛਾਣ ਤੇ ਹਠਧਰਮੀ ਦੀ ਚੜ੍ਹਤ ਦਾ ਸਿਖਰ ਸੀ। 1937 ਦੀਆਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਆਦਿਧਰਮ ਮੰਡਲ ਦੀ ਹਿਮਾਇਤ ਵਾਲੀਆਂ 8 ਰਿਜ਼ਰਵਡ ਸੀਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 7 ਉਮੀਦਵਾਰ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਮੁਸਲਿਮ ਲੀਗ ਦੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਾਲ਼ੀ ਮੰਗ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸੀ ਤੇ ਮੰਗੂ ਰਾਮ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨਾਲ਼ ਖਲੋਤਾ ਸੀ।

ਨਥਾਵੇਂ ਦਲਿਤ: ਲਹੌਰ ਕੋਲ ਵੰਡ ਵੇਲੇ ਦੀ ਫ਼ੌਸਟਿਨ ਐਲਮਰ ਚੌਧਰੀ ਦੀ ਖਿੱਚੀ ਤਸਵੀਰ।
ਲਹੌਰ ਦੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕੌਲਿਜ ਆਵ ਆਰਟਸ ਦੇ ਮਿਸਲਖ਼ਾਨੇ ਵਿੱਚੋਂ. ਫ਼ੋਟੋਗਰਾਫ਼ਰ 'ਚਾਚਾ ਚੌਧਰੀ' ਆਪ ਦਲਿਤ ਸੀ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਅਛੂਤਾਂ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਖ਼ਾਸ ਧਰਮ ਨਾਲ ਲਗਾਉ ਦਾ ਕਾਫ਼ੀ ਦੇਰ ਤੋਂ ਸਾਫ਼ ਪਤਾ ਨਹੀਂ। ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚਾਰ ਵਰਣਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਉਟਕਾਸਟ, ਗੰਦੇ ਤੇ ਹੀਣੇ ਗਿਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਦਲਿਤਾਂ ਨੂੰ ਭਿੱਟੇ, ਉੱਚ ਜ਼ਾਤਾਂ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੇ, ਤੇ ਦੂਰ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦ ਤੇ ਛੂਤ-ਛਾਤ ਦਾ ਅਸਰ ਦੂਜੇ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਾਫ਼ੀ ਘੱਟ ਸੀ। ਆਮ ਵਰਤਾਰਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੀ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਚੌਧਰ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਅਛੂਤ ਕਾਮੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਾਲੇ ਕਲਚਰ ਵਿਚ ਢਲ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਤੇ ਹਿੰਦੂ ਜਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਅਕਸਰੀਅਤ ਤੇ ਚੌਧਰ ਵਾਲੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਰਗੇ ਰਸਮੋ-ਰਿਵਾਜ ਅਪਣਾਅ ਲੈਂਦੇ ਸਨ। ਆਰੀਆ ਸਮਾਜ ਦੇ ਸੁਧਾਰਵਾਦੀ ਵਲਵਲੇ ਹੇਠ ਛੂਤ-ਛਾਤ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ, ਦਲਿਤਾਂ ਲਈ ਤਾਲੀਮ ਤੇ ਸ਼ੁੱਧੀ ਕਰਨ ਦੇ ਜਤਨਾਂ ਨਾਲ਼ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਫ਼ੀ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਹਿੰਦੂ ਸ਼ਨਾਖ਼ਤ ਵਲ ਰੁਜਹਾਨ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਮਾਨਟੈਗੂ-ਚੈਮਸਫ਼ੋਰਡ ਸੁਧਾਰਾਂ ਕਰ ਕੇ ਸਿਆਸੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦੀ ਅਹਮੀਅਤ ਨਜ਼ਰ ਆਈ, ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦਲਿਤਾਂ ਦੇ ਤਰੱਕੀਯਾਫ਼ਤਾ ਚਮਾਰਾਂ ਵਿਚ ਅਪਣੀ ਵੱਖਰੀ ਪਛਾਣ ਤੇ ਸਿਆਸੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦੀ ਲਹਿਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ। 1926 ਵਿਚ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਜ਼ਿਲੇ ਦੇ ਮੁਗੋਵਾਲ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਕਾਨਫ਼ਰੰਸ ਹੋਈ। ਇੱਥੇ ਇਨਕਲਾਬੀ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਦਲਿਤਾਂ ਦਾ ਵੱਖਰਾ ਧਰਮ 'ਆਦਿ-ਧਰਮ' ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਅਛੂਤ ਵੱਖਰੀ 'ਕੌਮ' ਹਨ – ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਹਿੰਦੂ, ਮੁਸਲਮਾਨ, ਸਿੱਖ ਖ਼ਾਸ ਕੌਮਾਂ ਹਨ। ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਮਤੇ ਵਿਚ ਸਾਫ਼ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ:

"ਅਸੀਂ ਹਿੰਦੂ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੁਰਜ਼ੋਰ ਦਰਖ਼ਾਸਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਨਾ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ। ਸਾਡਾ ਧਰਮ ਹਿੰਦੂ ਨਹੀਂ, ਆਦਿ-ਧਰਮ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਤੇ ਹਿੰਦੂ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਦਿਵਾਸੀ ਹਾਂ ਤੇ ਸਾਡਾ ਧਰਮ ਆਦਿ-ਧਰਮ ਹੈ।"

ਉਰਵਸ਼ੀ ਬੁਟਾਲੀਆ

ਵੰਡ ਬਾਰੇ ਅੰਬੇਡਕਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਤੇ ਅਛੂਤਾਂ ਦੀ ਦੁਚਿੱਤੀ

ਦਲਿਤਾਂ ਦਾ ਸਿਰਕੱਢ ਨੇਤਾ ਬੀ.ਆਰ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਮੁੱਢਲੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਬਹੁਤ ਸੰਜੀਦਗੀ ਨਾਲ਼ ਵਿਚਾਰਿਆ ਸੀ। ਮੁਸਲਿਮ ਲੀਗ ਨੇ 23 ਮਾਰਚ 1940 ਨੂੰ ਲਹੌਰ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਮੰਗ ਦਾ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਤੇ ਅੰਬੇਡਕਰ ਦੀ ਇੰਡੀਅਨ ਲੇਬਰ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਐਗਜ਼ੈਕਟਿਵ ਨੇ ਇਕਦਮ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਦਲਿਤਾਂ ਦੀ ਧਿਰ ਦਾ ਰਵੱਈਆ ਕੀ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਸਮਝ ਕੇ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਚੁੱਕੀ ਤੇ ਦਸੰਬਰ 1940 ਦੇ ਅਖ਼ੀਰ ਵਿਚ "ਥੌਟਸ ਔਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨ" (ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ) ਨਾਂ ਦੀ 380 ਸਫ਼ੇ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਤਿਆਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਮੁਸਲਿਮ ਲੀਗ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਤੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਏਤਰਾਜ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਗਹਿਰਾਈ ਨਾਲ਼ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਤੇ ਸਮੱਸਿਆ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁਮਕਿਨ ਹੱਲਾਂ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖ ਢੰਗ ਨਾਲ਼ ਘੋਖ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਲਾਜ਼ਿਮੀ ਹੈ। "ਭਾਰਤ ਇਕ ਨੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਦੋ ਕੌਮਾਂ ਹਨ, ਤੇ ਦੋਵਾਂ ਵਿਚ ਆਪਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਇਮਕਾਨ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਣ ਵੰਡ ਰਾਹੀਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਇਕ ਵੱਖਰਾ ਮੁਲਕ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਦੋਵਾਂ ਕੌਮਾਂ ਦੇ ਹਿਤ ਵਿਚ ਹੋਵੇਗਾ।" ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਫ਼ਖ਼ਰ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਅਸਲ ਵਿਚ "ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਫ਼ਿਲਾਸਫ਼ਰ" ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ "ਇਹ ਮੇਰੀ ਕਿਤਾਬ ਹੀ ਸੀ ਜਿਹਨੇ ਜਿਨਾਹ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਮੰਗ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਤੇ ਨੁਕਤੇ ਸੁਝਾਏ ਸਨ।"

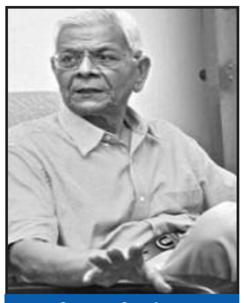

ਹਰੀਸ਼ ਪੁਰੀ (ਲੇਖਕ)

ਅਮਰਜੀਤ ਚੰਦਨ (ਅਨੁਵਾਦਕ)

ਪਰ ਹੈਰਾਨੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਵਿਚ ਦਲਿਤਾਂ ਅਛੂਤਾਂ ਦਾ ਪੱਖ ਤੇ ਹੋਣੀ ਕੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਹ ਕਿੱਧਰ ਦੇ ਸਨ? ਜਦੋਂ ਹਿੰਦੂ-ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਧਰਮ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਲੇ ਅਛੂਤ ਲੋਕ ਕਿਹੜੇ ਪਾਸੇ ਦੇ ਹੋਣਗੇ। ਜਦੋਂ ਹਾਲਾਤ ਕਾਫ਼ੀ ਵਿਗੜ ਗਏ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਫ਼ਿਰਕਿਆਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ਼ ਵੰਡ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਵੇਲਾ ਆ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਦਲਿਤ ਲੀਡਰ ਤੇ ਦਲਿਤ ਜੱਥੇਬੰਦੀਆਂ ਲਈ ਸੋਚਣਾ ਬਣ ਗਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀ ਹੋਵੇ। ਅੰਬੇਡਕਰ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਜੱਦੋਜਹਿਦ ਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਅਛੂਤਾਂ ਨੂੰ, ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਤੇ ਈਸਾਈਆਂ ਵਾਂਗ, ਇਕ ਮਿਨੌਰਿਟੀ – ਅਕਲੀਅਤ – ਧਿਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ, ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਸਿਆਸੀ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਸਲਿਮ ਮਿਨੌਰਿਟੀ ਨਾਲ਼ ਗੱਠਜੋੜ ਕਰਨਾ ਮੁਨਾਸਿਬ ਲੱਗਦਾ ਸੀ। 1931 ਦੀ ਗੋਲ ਮੇਜ਼ ਕਾਨਫ਼ਰੰਸ ਵੇਲੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੂਜੀਆਂ ਮਿਨੌਰਿਟੀ ਕਮਿਊਨੀਟੀਜ਼ ਨਾਲ਼ ਮਿਲ ਕੇ "ਮਿਨੌਰਿਟੀ ਪੈਕਟ" ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਸੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ 1932 ਦਾ 'ਕਮਿਊਨਲ ਐਵਾਰਡ' ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਹਦਾ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਸੀ ਤੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਪੂਨਾ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ।

ਅੰਬੇਡਕਰ ਦੀ ਪੱਕੀ ਧਾਰਣਾ ਬਣ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਅਛੂਤਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ਼ ਜਾਂ ਇੱਜ਼ਤ ਮਿਲਣ ਦਾ ਕੋਈ ਇਮਕਾਨ ਨਹੀਂ। ਇਸੇ ਲਈ 1935 ਵਿਚ ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹਦਾ ਜਨਮ ਤਾਂ ਹਿੰਦੂ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਹੋਇਆ, ਪਰ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਤੌਖ਼ਲਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਸਵਰਾਜ ਜਾਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਿੰਦੂ ਬਹੁਮਤ ਦੀ ਧੌਂਸ ਤੇ ਦਬਾਉ ਵਾਲੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਅਛੂਤਾਂ ਦੇ ਭਾਗ ਬਹੁਤ ਮਾੜੇ ਹੋਣਗੇ। (ਦਲਿਤ ਅੱਜ ਸੋਚਦੇ ਹੋਣਗੇ ਕਿ ਅੰਬੇਡਕਰ ਦਾ ਡਰ ਤੇ ਫ਼ਿਕਰ ਕਿੰਨਾ ਸੱਚਾ ਸੀ।) ਇਸ ਡਰ ਕਾਰਣ ਅੰਬੇਡਕਰ ਦਾ ਝੁਕਾਅ ਕੁਝ-ਕੁਝ ਜਿਨਾਹ ਦੀ ਮੁਸਲੀਮ ਲੀਗ ਵੱਲ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਬੰਗਾਲ ਦੇ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਤਾਂ ਅੰਬੇਡਕਰ ਦੀ ਕੁਲ ਹਿੰਦ ਸ਼ਿਡਿਊਲਡ ਕਾਸਟ ਫ਼ੈਡਰੇਸ਼ਨ ਓਥੋਂ ਨੇ ਮੁਸਲਿਮ ਲੀਗ ਨਾਲ਼ ਸਿੱਧਾ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਕੈਬਿਨੇਟ ਮਿਸ਼ਨ ਪਲੈਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਹੋਇਆ, ਤਾਂ ਇਸ ਪਲੈਨ ਦਾ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਿਆਂ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ "ਪੱਟੀਦਰਜ 'ਚਹਦਹੁਲਦ ਜਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਆਈਨ ਮੰਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਤਕ ਇਹ ਮੰਨ ਨਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਪੱਟੀਦਰਜ ਜਾਤੀਆਂ, ਹਿੰਦੂ ਸਮਾਜ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਖ਼ਾਸ ਪਛਾਣ ਵਾਲ਼ੀ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੌਮੀ ਜੀਵਨ ਦੀ ਅਹਿਮ ਧਿਰ ਹੈ।"

ਪਰ 1946 ਦੀਆ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਏ. ਆਈ. ਐੱਸ. ਐੱਫ਼ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਤਾਕਤ ਘੱਟ ਗਈ ਸੀ। ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਤਕਸੀਮ ਦਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ਤੈਅ ਹੋ ਗਿਆ, ਤਦ ਅੰਬੇਡਕਰ ਤੇ ਉਹਦੀ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਵੱਡਾ ਮਸਲਾ ਬਣ ਗਿਆ। ਉਹਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਮੁੱਦਾ ਪੱਟੀਦਰਜ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਤਾਕਤ ਦਾ ਸੀ – ਜੇ ਤਾਕਤ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਹੋਵੇ, ਤਦ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮਾਜੀ-ਸਕਾਫ਼ਤੀ ਰੁਤਬੇ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਲੀਡਰਾਂ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਰਤਾ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਿਨਾਹ ਨੇ ਐਸੀ ਉਮੀਦ ਦੀ ਕਿਰਣ ਦਿਖਾਈ ਸੀ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਅਛੂਤ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ਼ ਬੇਹਤਰ ਸਲੂਕ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੂੰ ਲੀਗ ਉੱਤੇ ਵੀ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਤਾਂ ਵੀ ਇੰਜ ਜਾਪਦਾ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਅਛੂਤਾਂ ਵੱਲ ਰਵੱਈਆ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨਾਲੋਂ ਚੰਗਾ ਰਹੇ। ਇਸ ਦੁਚਿੱਤੀ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਯੂ.ਪੀ. ਦੀ ਏ.ਆਈ.ਐਸ.ਐਫ਼ ਨੇ ਵੀ ਬੰਗਾਲ ਪਾਰਟੀ ਸ਼ਾਖ਼ਾ ਵਾਂਗ ਲੀਗ ਨਾਲ਼ ਗੱਠਜੋੜ ਕਰ ਲਿਆ। ਪਰ ਸੰਸੇ ਬਣੇ ਰਹੇ। ਉਹਨੇ 2 ਜੂਨ 1947 ਦੀ ਜੋਗੇਂਦਰਨਾਥ ਮੰਡਲ ਨੂੰ ਲਿਖੀ ਚਿੱਠੀ ਵਿਚ ਅਪਣੇ ਖ਼ਦਸ਼ੇ ਦੀ ਗੱਲ ਫੇਰ ਦੁਹਰਾਈ:

"ਪੱਟੀਦਰਜ ਜਾਤੀਆਂ ਦਰਅਸਲ ਇਸ ਤਕਸੀਮ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਕੋਈ ਠੋਸ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ। ਨਾ ਤੇ ਉਹ ਇਸ ਤਕਸੀਮ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਪਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹਨੂੰ ਰੋਕ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ...। ਪੱਟੀਦਰਜ ਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਇੱਕੋ-ਇਕ ਰਸਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ (ਸੇਫ਼ਗਾਰਡਜ਼) ਲਈ ਜੁਝਿਆ ਜਾਵੇ। ... ਮੇਰਾ ਖ਼ਿਆਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੁਸਲਮਾਨ

(ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਸਫ਼ੇ 'ਤੇ)

1947 ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵੰਡ: ਅਛੂਤ ਦਲਿਤਾਂ ਦੀ ਹੋਣੀ

(ਸਫਾ 15 ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਪੱਟੀਦਰਜ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨਾਲ਼ੋਂ ਵੱਡੇ ਦੋਸਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਪਰ ਤਾਂ ਵੀ ਉਹ ਪੱਟੀਦਰਜ ਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਚੋਣ ਹਲਕੇ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਰਾਜ਼ੀ ਹੋ ਜਾਣਗੇ, ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਹ ਆਪ ਵੀ ਅਪਣੀ ਮਿਨੌਰਿਟੀ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਚੋਣ ਹਲਕੇ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ।" ਪਰ ਪੱਟੀਦਰਜ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਦੂਜੀ ਤਨਜ਼ੀਮ ਜਗਜੀਵਨ ਰਾਮ ਵਾ਼ਲੀ ਡੀਪ੍ਰੈੱਸਡ ਕਲਾਸਿਜ਼ ਲੀਗ ਮੁਸਲਿਮ ਲੀਗ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨਾ਼ਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਸੀ।

ਪੰਜਾਬ ਵਾ਼ਲੀ ਪੱਟੀਦਰਜ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਫ਼ੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸ਼ਾਖ਼ਾ ਨੇ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਸਾਥ ਦਿੱਤਾ। ਪਰ ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਏਸੇ ਪੱਟੀਦਰਜ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਫ਼ੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਰਕਰਦਾ ਨੇਤਾ ਐੱਨ. ਰਾਜਭੋਜ ਨੇ ਅਛੂਤ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਅਛੂਤਿਸਤਾਨ ਦੀ ਮੰਗ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਉਹ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ: "ਪੱਟੀਦਰਜ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਹਿੰਦੂ (ਉੱਚ) ਜਾਤੀਆਂ ਨਾ਼ਲ ਕੋਈ ਸਾਂਝ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸਿੱਖ ਵੀ ਅਸਲ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਹੀ ਨਹੁੰ-ਮਾਸ ਹਨ। ਪੱਟੀਦਰਜ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆਂ, ਮਜ਼੍ਹਬੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਮਿ਼ਲਾ ਕੇ, ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵੰਡ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਇਹ ਤਿੰਨ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ – ਯਾਨੀ ਮੁਸਲਿਮ ਪੰਜਾਬ, ਸਿੱਖ-ਹਿੰਦੂ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਪੱਟੀਦਰਜ ਜਾਤੀਆਂ ਦਾ ਪੰਜਾਬ।" ਨਵੰਬਰ 1946 ਤੱਕ ਪੱਟੀਦਰਜ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕੁਲ-ਹਿੰਦ ਅਛੂਤਸਤਾਨ ਮੋਰਚਾ ਲਾ ਦਿੱਤਾ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬਰਤਾਨਵੀ ਗਵਰਨਰ ਨੂੰ ਲਿਖੀ ਲੰਬੀ ਚਿੱਠੀ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਤਹਰੀਕ ਦੇ ਬਾਨੀ ਬੀਆਹ ਲਾਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਪੱਟੀਦਰਜ ਜਾਤੀਆਂ ਨਾ ਤੇ ਹਿੰਦੂ ਹਨ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੁਸਲਮਾਨ ਤੇ ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੀੜਿਤ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਤਕਸੀਮ ਕੀਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਇਕ ਧਰਮ ਦੀ ਨਿਰੋਲ ਮੇਜੋਰਿਟੀ ਦੇ ਰਾਜ ਅਧੀਨ ਹੋਣ ਨਾ਼ਲੋਂ ਉਹ ਤਾਂ ਮੌਤ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣਗੇ। ਇਹ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਨੇ ਇਸ ਗ਼ੈਰ-ਮੁਨਾਸਿਬ ਦਾਅਵੇ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ।

ਪੱਟੀਦਰਜ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਤਕਦੀਰ ਬਾਰੇ ਦੂਜੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਰਵੱਈਆ

ਆਰੀਆ ਸਮਾਜ ਤੇ ਹਿੰਦੂ ਮਹਾਸਭਾ ਜਿਹੀਆਂ ਹਿੰਦੂ ਜੱਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਪੱਟੀਦਰਜ ਜਾਤੀਆਂ ਜਾਂ ਦਲਿਤ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੇ ਮੁਸਲਿਮ ਲੀਗ ਵਲ ਝੁਕਾਅ ਕਾਰਣ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਬਾਰੇ ਤਸ਼ਵੀਸ਼ ਪੈਦਾ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਛੂਤ ਜਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਪਣੇ ਵੱਲ ਮੋੜਨ ਲਈ ਹਿੰਦੂ ਮੰਦਿਰਾਂ ਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਖੂਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਖੋਲ੍ਹਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਖ਼ਾਸ ਮੌਕਿਆਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਵੀ ਦੇਣ ਲਗ ਪਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣੀ ਕੁੱਲ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਂਗਰਸ ਤੇ ਲੀਗ, ਦੋਹਵਾਂ ਨੇ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਢੰਗ-ਤਰੀਕੇ ਵਰਤਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ। ਧਰਮ ਬਦਲਣ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਦਲਿਤ ਲੀਡਰਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮੁਸਲਿਮ, ਸਿੱਖ, ਈਸਾਈ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰਕਾਂ ਨੇ ਪੱਟੀਦਰਜ ਜਾਤੀਆਂ ਵਿਚ ਧਰਮ-ਬਦਲੀ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਤੇਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਕਿ ਨਿਰੋਲ ਸਿਆਸੀ ਮਕਸਦ ਲਈ ਅਪਣੀ-ਅਪਣੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧਾਅ ਸਕਣ। ਇਹ ਜਾਨਣਾ ਦਿਲਚਸਪ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਧਿਰ ਨੇ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ ਦਲਿਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਕੇ, ਪਰ ਅਪਣੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਹਾਸੋਹੀਣੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਇਸ ਹਵਾਲੇ ਨਾ਼ਲ ਪੱਾਲ ਬਰਾਸ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਬਾਊਂਡਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਦਲੀਲ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੁਆਣਾ ਮੁਨਾਸਿਬ ਸਮਝਿਆ। ਸਿੱਖ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦਾ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਪੰਜਾਬ ਜ਼ਿਲਿਆਂ ਦੀ ਹੱਦਬੰਦੀ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖ ਹੋਮਲੈਂਡ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖ "ਧਰਤੀ ਦੇ ਅਸਲ ਸਪੂਤ" ਅਰਥਾਤ ਮਾਲਿਕ ਕਿਸਾਨ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤੇ ਤਾਂ ਫ਼ਕੀਰ, ਮੰਗਤੇ, ਤੇਲੀ, ਗਾ ਕੇ ਮੰਗਣ ਵਾ਼ਲੇ, ਨਾਈ, ਲੁਹਾਰ, ਧੋਬੀ, ਮਾਲੀ, ਕਸਾਈ ਤੇ ਮਰਾਸੀ ਹਨ। ਇਹ ਐਸੇ ਲੋਕ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿਚ ਬੇਜ਼ਮੀਨੇ ਤੇ ਕੰਮੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।" ਬਰਾਸ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਵੱਲ ਖ਼ਾਸ ਧਿਆਨ ਦੁਆਇਆ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਸਿੱਖ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਮਜ਼ਹਬੀਆਂ ਨੂੰ (ਤੇ ਨੀਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਹੋਰ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ) ਅਪਣੀ ਵੱਸੋਂ ਦੇ ਕੁੱਲ ਜੋੜ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਉਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁਸਲਿਮ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੀ ਵੱਸੋਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਏ।" ਦੂਸਰੇ ਲਫ਼ਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਉਪਰ ਦੱਸੀਆਂ ਕਮਿਊਨੀਟੀਆਂ ਦੇ ਲੋਕ "ਬੰਦੇ" ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗ਼ੈਰ-ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿਲਿਆਂ ਵਿਚ ਮੁਸਲਮਾਨ ਜਿਹੜੇ 1941 ਦੀ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਮੈਜੋਰਿਟੀ ਵਿਚ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਨੌਰਿਟੀ ਵਿਚ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਸੀ ਕਿ ਜਿਨਾਹ ਨੇ ਇਹ ਤਜਵੀਜ਼ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਕਿਉਂ ਜੋ ਅਛੂਤ ਨਾ ਹਿੰਦੂ ਹਨ ਤੇ ਨਾ ਮੁਸਲਮਾਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਅੱਧੋ-ਅੱਧ ਵੰਡ ਲਿਆ ਜਾਵੇ, ਜਿਵੇਂ ਇਹ ਕੋਈ ਪਸ਼ੂ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਹੋਵਣ। ਇਸ ਨਾ਼ਲ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੱਧ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਸਫ਼ਾਈ ਕਰਨ ਵਾ਼ਲੇ, ਮਰੇ ਡੰਗਰਾਂ ਨੂੰ ਸਾਂਭਣ, ਚਮੜੇ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਫ਼ੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਮਿ਼ਲ ਸਕਦੇ ਸਨ।

ਮੰਗੂ ਰਾਮ ਦੀ ਮਨੀਲੇ ਵਿਚ ਖਿੱਚੀ ਸੰਨ 1920 ਦੀ ਤਸਵੀਰ, ਜਦ ਇਹ ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਕਾਰਕੁੰਨ ਸੀ

ਮੰਗੂ ਰਾਮ (1886-1980)

ਵੰਡ ਦੇ ਉਜਾੜੇ ਵੇਲੇ ਅਛੂਤਾਂ ਦੀ ਹੋਣੀ

ਵੰਡ ਵਾ਼ਲੇ ਤਸ਼ੱਦਦ, ਉਜਾੜੇ ਤੇ ਹਿਜਰਤ ਦੇ ਵੇਲੇ ਦੇ ਜ਼ੁਲਮ ਤੇ ਦੁਸ਼ਵਾਰੀਆਂ ਜੋ ਹਿੰਦੂ, ਸਿੱਖ, ਮੁਸਲਿਮ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਹੰਢਾਈਆਂ ਸਨ; ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਹੁਣ ਤਕ ਕਾਫ਼ੀ ਅਦਬੀ ਤੇ ਤਾਰੀਖ਼ੀ ਬਿਆਨ ਮਿ਼ਲਦਾ ਹੈ। ਹੱਸਾਸ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰਾਂ ਉਰਵਸ਼ੀ ਬੁਟਾਲੀਆ, ਰਿਤੂ ਮੈਨਨ, ਕਮਲਾ ਭਸੀਨ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਣਾ ਸੋਬਤੀ, ਅਹਿਮਦ ਸਲੀਮ ਜਿਹੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨੇ ਜਿਊਂਦੇ ਬਚ ਰਹੇ ਮਜ਼ਲੂਮਾਂ ਦੇ ਅਪਣੇ ਆਪ 'ਤੇ ਬੀਤੀਆਂ ਤੇ ਅੱਖੀਂ-ਡਿੱਠੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਕਲਮਬੰਦ ਕੀਤੇ। ਪਰ ਇਹ ਤਕਰੀਬਨ ਸਾਰੇ ਬਿਰਤਾਂਤ ਗ਼ੈਰ-ਅਛੂਤ (ਉੱਚੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਦੇ) ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਅਛੂਤ ਤੇ ਹੇਠਲੇ ਤਬਕੇ ਦੇ ਸੰਤਾਪ ਦੀ ਗੱਲ ਦੱਸਣ ਵਾ਼ਲਿਆਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਲੱਭਦੇ। ਦਲਿਤ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਸਰੂਪ ਸਿਆਲਵੀ ਨੇ ਅਪਣੀ ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ 'ਜ਼ਲਾਲਤ' ਵਿਚ ਪਰਵਾਸ ਦੌਰਾਨ ਅਪਣੀ ਭੂਆ ਦੇ ਉਧਾਲੇ ਜਾਣ ਤੇ ਜਬਰ-ਜ਼ਨਾਹ ਤੇ ਇਕ ਬੱਚੇ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਤੇ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਸ਼ਰਣਾਰਥੀਆਂ ਵਜੋਂ ਭੁਗਤੀ ਨਦਾਮਤ ਤੇ ਜ਼ਲਾਲਤ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਤਜਰਬਾ ਇੰਨਾ ਦੁਖਦਾਈ ਸੀ ਕਿ ਉਹਦੇ ਦਾਦਾ ਜੀ ਅਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਕੋਸਦੇ ਹੋਏ ਕੁੱਟਣ ਨੂੰ ਪੈਂਦੇ ਸਨ ਕਿ ਮੁਸਲਮਾਨ ਅਕਸਰੀਅਤ ਤੇ ਚੌਧਰ ਵਾਲੇ ਲਾਇਲਪੁਰ ਬਾਰ ਦੇ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਵਾ਼ਲੇ ਪਾਸੇ ਪਰਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਿਉਂ ਕੀਤਾ। ਓਥੋਂ ਦੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ ਮਾਲਿਕ ਦੇ ਕੰਮੀਂ ਬਣ ਕੇ ਆਰਾਮ ਨਾ਼ਲ ਰਹੀ ਜਾਂਦੇ: "ਏਥੇ ਆ ਕੇ ਤਾਂ ਸਾਡੀ ਪਛਾਣ ਸਿਰਫ਼ ਚਮਾਰ ਵਾਲੀ ਹੀ ਰਹਿ ਗਈ।" ਪਰ ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਦਾਦੇ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਉਸ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡੀ ਪਛਾਣ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਹਨੇ ਬਿਨਾਂ ਝਿਜਕ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦਲਿਤਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਤਾਂ ਤਕਰੀਬਨ ਪਸ਼ੂਆਂ ਵਾ਼ਲੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਤੇ ਪਛਾਣ ਤਾਂ ਮਾਲਿਕ ਦੇ ਨਾ਼ਲ ਜੁੜੇ ਗ਼ੁਲਾਮ ਵਾਲੀ ਹੀ ਸੀ।

ਰਵਿੰਦਰ ਕੌਰ

ਅਕਾਂਕਸ਼ਾ ਕੁਮਾਰ

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਅਛੂਤ ਲੋਕਾਂ, ਖ਼ਾਸ ਕਰ ਕੇ ਅਖੌਤੀ 'ਜਰਾਇਮੀ ਕਬੀਲਿਆਂ' ਦੇ ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ ਕਾਫ਼ੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਕਤਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਪਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤਸ਼ੱਦਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧਰਮ ਬਦਲਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 1948 ਦੇ ਇਸੈਨਸ਼ਲ ਸਰਵੀਸੀਜ਼ ਆਰਡੀਨੈਂਨਸ ਰਾਹੀਂ ਦਲਿਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵੱਲ ਜਾਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਇਹ ਸਫ਼ਾਈ ਕਰਨ ਵਾ਼ਲੇ, ਚਮੜੇ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾ਼ਲੇ ਭਾਰਤ ਚਲੇ ਗਏ, ਤਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਿਨਾਂ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਤੇ ਹਰ ਪਾਸੇ ਗੰਦਗੀ ਫੈਲ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਜ਼ੀਰ ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੂੰ ਮਿ਼ਲੀ ਇਤਲਾਹ ਨੇ ਬਹੁਤ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਦਲਿਤਾਂ ਨੂੰ ਜਬਰਨ ਭਾਰਤ ਵਲ ਆਉਣੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤਿਆਂ ਨੂੰ ਜਬਰਨ ਮੁਸਲਮਾਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਬਿਪਤਾ ਵਿਚ ਫਸੇ ਦਲਿਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਧੀਰਜ ਦੇਣਾ ਮੇਰੇ ਵੱਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ।" ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਪੱਟੀਦਰਜ ਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਇਹ ਧਰਮ ਬਦਲ ਕੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਬਣਨਾ ਘਾਤਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਵੀ ਗਿਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੱਟੀਦਰਜ ਜਾਤੀਆਂ ਵਿਚ ਇਹ ਆਦਤ ਬਣ ਗਈ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਦਲਿਤਾਂ ਦੇ ਮਿੱਤਰ ਲਗਦੇ ਸਨ। "ਇਹ ਭੁਲੇਖਾ ਹੈ।"

ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਜਿਨਾਹ ਉਪਰ ਬੇਵਫ਼ਾਈ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਾਇਆ ਕਿ ਉਹਨੇ ਦਲਿਤਾਂ ਨੂੰ ਘਟਗਿਣਤੀ ਵਜੋਂ ਵੱਖਰੀ ਪਛਾਣ ਦੇਣ ਦੇ ਅਪਣੇ ਵਾਅਦੇ ਤੋਂ ਮੂੰਹ ਮੋੜ ਲਿਆ ਹੈ। ਅੰਬੇਡਕਰ ਤੇ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਨੇ ਖ਼ੁਦ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਕੇ ਦਲਿਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਓਥੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਭਾਰਤ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣ ਲਈ ਖ਼ਾਸ ਅਫ਼ਸਰ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤੇ ਤੇ ਮਹਿਫ਼ੂਜ਼ ਸਫ਼ਰ ਦੇ ਵੱਡੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ। ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰ ਰਹੇ ਕਿਸੇ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਮੁਤਾਬਕ ਪੱਛਮੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂ ਤੇ ਸਿੱਖ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਅਛੂਤ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਸੀ। ਗ਼ੈਰ-ਮੁਸਲਿਮ ਵੱਸੋਂ ਦੇ ਪਰਵਾਸ ਕਰਨ ਵਾ਼ਲਿਆਂ ਵਿਚ ਇਹ ਉਹ ਲੋਕੀਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੱਖ ਵੰਡ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚੋਂ ਗ਼ਾਇਬ ਹੈ। ਦਲਿਤਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪ੍ਰੈਲ-ਮਈ 1948 ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਕੱਢਵਾਇਆ ਜਾ ਸਕਿਆ, ਭਾਵੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਤਕ ਧਰਮ ਬਦਲ ਕੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਸਨ।

ਅਛੂਤ ਸ਼ਰਣਾਰਥੀਆਂ ਦਾ ਮੁੜ-ਵਸੇਬਾ

ਭਾਰਤ ਦੇ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸ਼ਰਣਾਰਥੀਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ-ਸੰਭਾ਼ਲ ਤੇ ਰਾਹਤ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਫ਼ਸਰ ਤੇ ਸਮਾਜਸੇਵੀ ਵਲੰਟਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਚੇਤੇ ਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦਲਿਤ ਸ਼ਰਣਾਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਸ਼ਰਣਾਰਥੀਆਂ ਲਈ ਬਣਾਏ ਹੋਏ ਕੈਂਪਾਂ ਵਿਚ ਭਰਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਦਾ ਹਰ ਥਾਂ ਸਖ਼ਤ ਵਿਰੋਧ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਭਿਆਨਕ ਆਫ਼ਤ ਦੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਉਧਰੋਂ ਬਿਲਕੁੱਲ ਉੱਜੜ ਕੇ ਆਏ ਨਿਹਾਇਤ ਪੀੜਿਤ ਤੇ ਬੇਸਹਾਰਾ ਹਿੰਦੂ-ਸਿੱਖ ਸ਼ਰਣਾਰਥੀਆਂ ਲਈ ਇਹ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰਨਾ ਮੁਮਕਿਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਅਛੂਤ ਸ਼ਰਣਾਰਥੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾ਼ਲ ਰਹਿਣ। ਇਸ ਲਈ ਹਿੰਦੂ-ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਕੈਂਪਾਂ ਤੋਂ ਅਲੱਗ ਤੇ ਦੂਰ-ਦੂਰ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਦਲਿਤ ਸ਼ਰਣਾਰਥੀ ਕੈਂਪ ਬਣਾਉਣੇ ਪਏ। ਜਲੰਧਰ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਭਾਰਗੋ ਕੈਂਪ, ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ ਵਿਚ ਗਾਂਧੀ ਕੈਂਪ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਲਿਤ ਸ਼ਰਣਾਰਥੀ ਕੈਂਪ ਸਨ। ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਹਿਰੂ ਕੋਲ ਖ਼ਾਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ "ਪੱਟੀਦਰਜ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਰੀਫ਼ੀਊਜੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਣਾਰਥੀ ਕੈਂਪਾਂ ਵਿਚ ਆਸਰਾ ਨਹੀਂ ਮਿ਼ਲ ਰਿਹਾ।"

ਸ਼ਰਣਾਰਥੀਆਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲੀਡਰ ਰਾਜੇਸ਼ਵਰੀ ਨਹਿਰੂ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਹਿਰੂ ਨੂੰ ਖਿੱਝ ਕੇ ਲਿਖਿਆ:
"ਢਾਈ ਲੱਖ ਹਰੀਜਨ ਸ਼ਰਣਾਰਥੀ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕੈਂਪਾਂ ਵਿਚ ਸੜ ਰਹੇ ਹਨ।" ਮੁੜ-ਵਸੇਬੇ ਦੇ ਜੋ ਅਸੂਲ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾ਼ਲ ਦਲਿਤ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਚਾਰਾਜੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਕਾਸ਼ਤਕਾਰ ਤਾਂ ਸਨ, ਪਰ ਬੇ-ਜ਼ਮੀਨੇ ਸਨ। ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਸਿਰਫ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਜਿਹੜੇ ਉਸ ਪਾਸੇ ਮਾਲਿਕ ਕਿਸਾਨ ਸਨ। ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਬਹੁਤੀ ਥਾਂਵੇਂ ਸਿਰ ਢੱਕਣ ਦੀ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੱਭ ਰਹੀ। ਦਲਿਤ ਰਿਫ਼ਯੂਜੀ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਉਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਕੋ਼ਲੋਂ ਵੀ ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਕੋ਼ਲੋਂ ਵੀ ਦੁਰ-ਦੁਰ ਕਰਕੇ ਧੱਕੇ ਪੈਂਦੇ ਸਨ। ਅਛੂਤਾਂ ਦੇ ਜ਼ਾਤੀ ਨਾਂ ਲੈ ਕੇ ਜ਼ਲੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਸਿਆਲਵੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਤਾਂ ਰੜੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਰਾਤ ਕੱਟਣ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਤੇ ਅਛੂਤਾਂ ਨੂੰ ਆਮ ਕਰਕੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਖੂਹ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਲੈਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਸੀ। ਮੁੜ-ਵਸੇਬੇ ਵਿਚ ਦਲਿਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨਾ਼ਲ ਹੋਏ ਵਿਤਕਰੇ ਵਾ਼ਲੇ ਅਣਛੋਹੇ ਮੌਜ਼ੂ 'ਤੇ ਖੋਜ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਵਿਦਵਾਨ ਬੀਬੀਆਂ ਰਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਤੇ ਅਕਾਂਕਸ਼ਾ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਕਾਫ਼ੀ ਕੁਝ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਰਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ 1947 ਤੋਂ 1965 ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਮੁੜ-ਵਸੇਬੇ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ, ਅਸੂਲਾਂ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਮਲੀ ਸਲੂਕ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਕੇ ਸਾਫ਼ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ "ਅਛੂਤ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਉੱਚੀਆਂ ਜ਼ਾਤਾਂ ਦੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰੱਖਣ ਦੇ ਉਪਰਾਲੇ ਕੀਤੇ ਗਏ।" ਬਹੁਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਹਿੰਦੂ-ਸਿੱਖ ਰੀਫ਼ੀਊਜੀ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਕਰੋਲ ਬਾਗ਼ ਵਿਚ ਜਾ ਟਿਕੇ ਸਨ। ਪਰ ਦਲਿਤ ਹਿੰਦੂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਨੇੜਲੇ ਰੈਹਗੜਪੁਰੇ ਵਿਚ ਕੱਚੀਆਂ ਝੁੱਗੀਆਂ ਵਿਚ ਵਸਾਇਆ ਗਿਆ ਤੇ ਛੱਤਾਂ ਨੂੰ ਕੱਜਣ ਲਈ ਤਾਰਪੋਲੀਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਸਰਕਾਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫ਼ਰਵਰੀ 1948 ਵਿਚ ਰੀ-ਹੈਬਿਲੀਟੇਸ਼ਨ ਵਜ਼ਾਰਤ ਵਿਚ ਖ਼ਾਸ "ਹਰੀਜਨ ਸੈਕਸ਼ਨ" ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਹਦਾ ਕੰਮ "ਉੱਜੜੇ ਹਰੀਜਨਾਂ ਨੂੰ ਵਸਾਉਣਾ" ਸੀ। ਵਲੰਟਰੀ ਸੇਵਾ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਖ਼ਾਸ ਕਰਕੇ "ਹਰੀਜਨ ਸੇਵਕ ਸੰਘ" ਨੇ ਦਲਿਤਾਂ ਦੀ ਰਾਹਤ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਸਰਕਾਰ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਦਲਿਤਾਂ ਨੂੰ ਦਲਿਤ ਹੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਸਹਿਜ-ਸੁਭਾ ਸਹਿਮਤੀ ਬਣੀ ਜਾਪਦੀ ਸੀ। ਦੋ-ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਅਕਾਂਕਸ਼ਾ ਕੁਮਾਰ ਨੇ "ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵੰਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰੀਫ਼ੀਊਜੀਆਂ ਦੇ ਮੁੜ ਵਸਾਉਣ ਵਿਚ ਜ਼ਾਤ ਦਾ ਸਵਾਲ" ਮੌਜ਼ੂ 'ਤੇ ਜੋ ਪੀਐੱਚ.ਡੀ. ਥੀਸਿਸ ਲਿਖਿਆ, ਉਸ ਵਿਚ ਇਹ ਸਾਫ਼ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਨੀਤੀਆਂ ਤੇ ਸਮੁੱਚੀ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਮਕਸਦ ਤੇ ਰੁਜਹਾਨ ਜ਼ਾਤ-ਪਾਤ ਵਾ਼ਲੀ ਉਚ-ਨੀਚ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਵਲ ਸੀ। ਇਕ ਦੂਜੇ ਪੱਖ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੁਆਂਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵੀ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਦਿਲ ਨੇ ਅੱਖੀਂ-ਡਿੱਠੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਮੁਤਾਬਿਕ ਵੰਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਜ਼ਮੀਨ ਜੋ ਕਿ ਦਲਿਤਾਂ ਲਈ ਇੱਕੋ-ਇਕ ਐਸੀ ਸਪੇਸ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਵਿਚਰ ਸਕਦੇ ਸਨ – ਉਹ ਵੀ ਨਵੇਂ ਆਏ ਅਸਰ-ਰਸੂਖ਼ ਵਾ਼ਲਿਆਂ ਨੇ ਖੋਹ ਲਈ। "ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ, ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਇਕ ਟੋਟਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਚਿਆ।"

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਰਹਿ ਗਏ ਦਲਿਤਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ

ਮੁਸਲਿਮ ਲੀਗ ਦੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਮੰਗ ਦਾ ਜੋ ਵਿਰੋਧ ਹੋਇਆ, ਉਸ ਵਿਚ ਇਕ ਇਲਜ਼ਾਮ ਇਹ ਵੀ ਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਜ਼ਾਤ-ਪਾਤ ਨਜ਼ਾਮ ਵਿਚ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨਾ਼ਲ ਅਛੂਤਾਂ ਵਰਗਾ ਸਲੂਕ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਹਿੰਦੂ ਸ਼ੁੱਧ ਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਅਸ਼ੁੱਧ। ਸ਼ੁੱਧੀਕਰਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੀ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਨਾਪਾਕ ਗੰਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁੱਚੇ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਵਖਰੇਵੇਂ ਤੇ ਵੰਡ ਦੇ ਬੀਜ ਇਸ ਛੂਤ-ਛਾਤ ਵਿਚ ਪਏ ਸਨ। ਜਿਨਾਹ ਨੇ ਵੀ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਵੰਡ ਦਾ ਇਹ ਵੀ ਇਕ ਕਾਰਣ ਸੀ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਮੁਸਲਿਮ ਧਰਮ ਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿਚ ਬਰਾਬਰੀ ਹੈ, ਕੋਈ ਜ਼ਾਤ-ਪਾਤ ਊਚ-ਨੀਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ ਕੀ ਅਸਲ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂਆਂ ਹੱਥੋਂ ਹੁੰਦਾ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਖ਼ਾਸ ਮੁਲਕ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਜ਼ਾਤ-ਪਾਤ ਦਾ ਵਿਤਕਰਾ ਖ਼ਤਮ ਜਾਂ ਘੱਟ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ? "ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਦਲਿਤਾਂ ਨਾ਼ਲ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਆਮ ਲੋਕ ਜਿਹੜਾ ਸਲੂਕ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕੋਈ ਫ਼ਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।" ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਦਲਿਤਾਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਵੱਖਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ। ਵੰਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਲਿਤਾਂ ਦੇ ਜਬਰੀ ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦੀ ਲਹਿਰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਪਰ ਪਰਵਾਸ ਬਾਰੇ ਲਾਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੋਕ ਕਾਰਣ ਦਲਿਤਾਂ ਉਪਰ ਜ਼ੁਲਮ ਹੋਏ ਸਨ। ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮੁਸਲਿਮ ਸਮਾਜ ਦੇ ਅਪਣੇ ਅੰਦਰਲੀ ਜ਼ਾਤ-ਪਾਤ ਊਚ-ਨੀਚ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਲਿਖਿਆ ਮਿ਼ਲਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪੱਖ 'ਤੇ ਚੁੱਪ ਵਰਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਦਲਿਤਾਂ ਦੀ ਦਸ਼ਾ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੇ ਸਾਹਿਤ ਤੋਂ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਰਦਨਾਕ ਹਾਲਤ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। 1956 ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ 'ਪੱਟੀਦਰਜ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ' ਵਿਚ 36 ਵੱਖਰੀਆਂ ਅਛੂਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਯੋਗਿੰਦਰ ਸਿਕੰਦ ਮੁਤਾਬਕ ਦਲਿਤ ਇਸ ਗੱਲ ਬਾਰੇ 'ਕਨਫ਼ਿਊਜ਼ਡ' ਤੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਹਾਲਾਂ ਵੀ ਹਿੰਦੂ ਅਛੂਤ ਹੋਣ ਦੀ ਤੁਹਮਤ ਲਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਿਚ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਾਤ ਦੀ ਦਰਜਾਬੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਲਿਤਾਂ ਨਾ਼ਲ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਤੇ ਸਲੂਕ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਦਾ ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਿਚ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਸੇਹਵਾਨ ਵਿਚ ਹਜ਼ਰਤ ਲਾਲ ਸ਼ਾਹਬਾਜ਼ ਦੀ ਦਰਗਾਹ 'ਤੇ ਜੁੜੇ ਕਿਸੇ ਅਛੂਤ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਭੰਗੀ ਤੇ ਲਾਲ ਬੇਗੀ ਸਫ਼ਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਕੋਈ ਫ਼ਰਕ ਨਹੀਂ। ਸੱਪ ਫੜਨ ਵਾ਼ਲੇ ਜੋਗੀਆਂ ਤੇ ਫੇਰੀ ਲਾ ਕੇ ਨਿਕਸੁਕ ਵੇਚਣ ਵਾ਼ਲੇ ਗੁਰਗਲਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਊਚ-ਨੀਚ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਲਾਲ ਸਤਿਆਨੀ ਦੀ ਉਰਦੂ ਵਿਚ ਛਪੀ ਪੁਸਤਕ 'ਹਮੇ ਭੀ ਜੀਨੇ ਦੋ: ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਮੇਂ ਅਛੂਤ ਲੋਗੋਂ ਕੀ ਸੂਰਤ-ਏ-ਹਾਲ' ਵਿਚ ਇਹ ਵੱਡਾ ਗਿਲਾ ਤੇ ਅਫ਼ਸੋਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦਲਿਤ, ਇਸਲਾਮ ਕਬੂਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀਨਦਾਰ, ਚੰਘੜ ਜਾਂ ਮੁਸੱਲੀ ਅਖਵਾਏ ਜਾਂਦੇ ਲੋਕ, ਨਫ਼ਰਤ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਤੇ ਬਦਬਖ਼ਤ ਦਲਿੱਦਰੀ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਜਿਹੜਾ ਭਰਮ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ਾਤ-ਪਾਤ ਦਾ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਬਣਨ ਨਾ਼ਲ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਤੋਂ ਨਿਜਾਤ ਮਿ਼ਲ ਜਾਏਗੀ, ਕੋਰਾ ਧੋਖਾ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ। "ਇਹ ਨਾਬਰਾਬਰੀ ਇਨੀ ਗਹਿਰੀ ਹੱਡਾਂ ਵਿਚ ਰੱਚੀ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਲ ਕਿਸੇ ਦਾ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ।"

ਵੰਡ ਦੌਰਾਨ ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਛੂਤ ਜਾਂ ਦਲਿਤ ਅਖਵਾਏ ਜਾਂਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹੋਣੀ ਬਾਰੇ ਹੱਸਾਸ ਖੋਜ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਤਾਰੀਖ਼ ਤੇ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਸਿਰਫ਼ ਉੱਚੀਆਂ ਜਾਂ ਤਰੱਕੀਯਾਫ਼ਤਾ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਪੱਖ ਹੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ। ਦਲਿਤਾਂ ਦੀ ਅਪਣੀ ਆਪ-ਬੀਤੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਸੁਣੀਆਂ ਹੱਡਬੀਤੀਆਂ ਤਾਂ ਹਾਲਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਹਨ।

 # ਲਿਖਾਰੀ ਬਾਰੇ: ਮੰਨੇ-ਪ੍ਰਮੰਨੇ ਤਾਰੀਖ਼ਦਾਨ ਕਈ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਲਿਖਾਰੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦਲਿਤਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਦੇ ਮਾਹਿਰ ਹਰੀਸ਼ ਪੁਰੀ ਨੇ ਗ਼ਦਰ ਲਹਿਰ ਬਾਰੇ ਪੀਐੱਚ ਡੀ ਕੀਤੀ ਸੀ.

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਕੱਚ-ਸੱਚ

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਲੀਹ ਤੋਂ ਉੱਤਰੀ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕਰੋਨਾਵਾਇਰਸ ਦੀ ਮਹਾਮਾਰੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਸ ਸੰਕਟ ਨੂੰ ਹੋਰ ਗੰਭੀਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੂਬੇ ਦੀ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਮੁੜਕੇ ਲੀਹ ਉੱਪਰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਮੌਨਟੇਕ ਸਿੰਘ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਇਕ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਜਿਸ ਦੀ ਰਹਿਨੁਮਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਹਾਮੀ ਭਰੀ ਦੱਸੀ ਗਈ ਸੀ। ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ (12 ਅਗਸਤ, 2020) ਦੀ ਇਕ ਖ਼ਬਰ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਆਪਣੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਲਈ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ।

ਇਸ ਲੇਖ ਵਿਚ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਦਾ ਕੱਚ-ਸੱਚ ਜਾਣਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਦੇਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿ ਕੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨਾਲ਼ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਮੁੜਕੇ ਲੀਹ ਉੱਪਰ ਆ ਸਕੇਗੀ ਜਾਂ ਇਸ ਨਾਲ਼ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਵਿਚ ਘਿਰਿਆ ਹੋਇਆ ਇਹ ਸੂਬਾ ਹੋਰ ਗੰਭੀਰ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਵਿਚ ਘਿਰ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਸੰਭਾਵੀ ਹੱਲ ਕੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ?

ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਮੁੱਖ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਦਾ ਇਕ ਪੱਖ ਪ੍ਰਸੰਸਾਯੋਗ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆਉਣ ਵਾਲ਼ੇ ਪਰਵਾਸੀ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਘਰ ਬਣਾਕੇ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਮਾੜਾ ਪੱਖ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਥਾਨਕ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਰਵੇਖਣ ਇਸ ਦੁੱਖਦਾਈ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਏ ਹਨ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ, ਖ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਦਲਿਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ, ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਵੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ਼ ਇਕ ਵੀ ਇੰਚ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਂ ਆਪਣਾ ਸਿਰ ਢਕਣ ਲਈ ਇਕ ਖਣ ਦਾ ਇਕ ਵੀ ਕਮਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਮਜ਼ਦੂਰ ਪਰਿਵਾਰ ਕੱਚੇ, ਅੱਧ ਕੱਚੇ-ਪੱਕੇ, ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਤੋਂ ਸੱਖਣੇ ਦੋ ਕਮਰਿਆਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਵਾਲ਼ੇ ਮਕਾਨਾਂ, ਜਿਹੜੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਗੰਦੇ ਪਾਸੇ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਔਖੀ ਦਿਨਕਟੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਮੰਗਦਾ ਅਹਿਮ ਪੱਖ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਲੋੜਾਂ ਵਿਚ ਸਿਰਫ਼ ਮਕਾਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਸਗੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਰੋਟੀ, ਕੱਪੜਾ, ਮਕਾਨ, ਸਿੱਖਿਆ, ਸਿਹਤ-ਸੰਭਾਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਾਨ ਰੱਖਦੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਬਿਜਲੀ ਦੀਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਰੋਪੜ ਅਤੇ ਲਹਿਰਾ ਮੁਹੱਬਤ ਥਰਮਲ ਪਲਾਂਟਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਪਰ ਉਦਯੋਗਿਕ ਪਾਰਕ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਪਲਾਂਟ ਆਪਣੀ ਉਮਰ ਲੰਘਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਿਜਲੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨੀ ਮਹਿੰਗੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬਿਜਲੀ ਪੈਦਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਵੰਡ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਮੁਲਕ ਅਤੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਹੁਕਮਰਾਨਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਧੋਖਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦਰਿਆਵਾਂ ਉੱਤੇ ਡੈਮ ਬਣਾਕੇ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬਿਜਲੀ ਸਿਰਫ਼ ਸਸਤੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਭਾਖੜਾ ਡੈਮ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਇਕ ਹਿੱਸਾ ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਸਤੀ ਦਰ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਬਿਜਲੀ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜਨਤਕ ਥਰਮਲ ਪਲਾਂਟ ਲਗਾਉਣ ਸਮੇਂ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਇਕੱਠਾਂ ਨੂੰ ਲੱਡੂ ਵੰਡ ਕੇ ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਨਾਲ਼ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਬਿਜਲੀ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਪੂਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਣਗੀਆਂ। 1991 ਤੋਂ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਅਪਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ 'ਨਵੀਆਂ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀਆਂ' ਤੋਂ, ਬਾਅਦ ਹੁਕਮਰਾਨਾਂ ਦਾ ਝੁਕਾਅ ਨਿੱਜੀ ਥਰਮਲ ਪਲਾਟਾਂ ਵੱਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਅਕਸਰ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਥਰਮਲ ਪਲਾਂਟਾਂ ਨਾਲ਼ ਸਿਰਫ਼ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਬਿਜਲੀ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਹੀ ਪੂਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਸਗੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਾਧੂ ਬਿਜਲੀ ਪੈਦਾ ਕਰਕੇ ਦੂਜਿਆਂ ਸੂਬਿਆਂ ਨੂੰ ਵੇਚਕੇ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਵਿਚ ਵੀ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਨਿੱਜੀ ਥਰਮਲ ਪਲਾਟਾਂ ਨੂੰ ਲਾਉਣ ਨਾਲ਼ ਜਿਥੇ ਕਾਫ਼ੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਉਜਾੜਾ ਹੋਇਆ, ਉੱਥੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਸ਼ਿੰਦਿਆ ਨੂੰ ਮੁਲਕ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੂਬਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਬਿਜਲੀ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਉੱਚੀਆਂ ਦਰਾਂ ਦੀ ਮਾਰ ਝੱਲਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਬਠਿੰਡਾ ਥਰਮਲ ਪਲਾਂਟ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਇਕ ਪੱਖ ਇਹ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਝੋਨੇ ਦੀ ਪਰਾਲੀ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾਉਣ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਤੋਂ ਖਹਿੜਾ ਛੁਡਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਥਰਮਲ ਪਲਾਂਟ ਨੂੰ ਝੋਨੇ ਦੀ ਪਰਾਲੀ ਵਰਤਕੇ ਵੀ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਬਿਜਲੀ ਨਿੱਜੀ ਥਰਮਲ ਪਲਾਟਾਂ ਤੋਂ ਖ਼ਰੀਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਬਿਜਲੀ ਨਾਲੋਂ ਸਸਤੀ ਵੀ ਪਵੇਗੀ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਨਾਲ਼ੇ ਪੁੰਨ, ਨਾਲ਼ੇ ਫਲੀਆਂ ਵਰਗਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਜਨਤਕ ਥਰਮਲ ਪਲਾਂਟਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਪਰ ਜਿਹੜੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਪਾਰਕ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਉਹ ਨਾ ਤਾਂ ਮੁਲਕ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸੂਬੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹੋਵੇਗੀ। ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਇਕੱਲਾ ਪੰਜਾਬ, ਜਿਹੜਾ ਖੇਤਰਫਲ ਦੇ ਪੱਖੋਂ ਬਹੁਤ ਛੋਟਾ (1.54 ਫ਼ੀਸਦ) ਸੂਬਾ ਹੈ ਕੇਂਦਰੀ ਅਨਾਜ ਭੰਡਾਰ ਵਿਚ ਕਣਕ ਅਤੇ ਝੋਨੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਘਾਟਾ ਝੱਲਕੇ 50 ਫ਼ੀਸਦ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦੂਜੇ ਸੂਬਿਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਤਰਜੀਹੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇਣ ਕਾਰਨ ਭਾਵੇਂ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਇਹ ਯੋਗਦਾਨ ਘਟਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਹਾਲੇ ਵੀ 32 ਫ਼ੀਸਦ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤਾਂ ਮੌਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਹੋਰ ਵਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਉਦਯੋਗੀਕਰਨ ਲਈ ਪੇਂਡੂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀਆਂ ਸਹਿਕਾਰੀ ਉਦਯੋਗਿਕ ਇਕਾਈਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਨਾਲ਼ ਜਿੱਥੇ ਪੇਂਡੂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਮਿਲੇਗਾ, ਉੱਥੇ ਮੁੱਲ-ਵਾਧੇ ਦਾ ਫ਼ਾਇਦਾ ਵੀ ਮਿਲੇਗਾ। ਅਜਿਹੇ ਲੋਕ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤ-ਪੱਖੀ ਉਦਯੋਗੀਕਰਨ ਬਾਰੇ ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਉਕਾ ਹੀ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਮੁਫ਼ਤ ਬਿਜਲੀ ਨੂੰ ਮੁਸੀਬਤ ਦੱਸਿਆ ਅਤੇ ਫ਼ਸਲਾਂ ਦੀ ਸਿੰਚਾਈ ਲਈ ਟਿਊਵੈੱਲਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਸੂਰਜੀ ਊਰਜਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਕਿਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਨਾ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਕੁ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਸ਼ਬਦ 'ਮੁਫ਼ਤ' ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਨੂੰ ਘਾਟੇ ਵਾਲ਼ਾ ਧੰਦਾ ਬਣਾਉਣ ਕਾਰਨ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿੰਚਾਈ ਅਤੇ ਗ਼ਰੀਬ ਕਿਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਘਰ ਵਿਚ ਰੋਸ਼ਨੀ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਮੁਫ਼ਤ ਬਿਜਲੀ ਉੱਪਰ ਅਕਸਰ ਹੀ ਕਿੰਤੂ-ਪਰੰਤੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੀ ਕਦੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਾਲ਼ਿਆਂ ਨੇ ਮੁਲਕ ਦੀ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹੱਡ-ਭੰਨਵੀਂ ਮਿਹਨਤ ਕਰਕੇ ਪਾਏ ਯੋਗਦਾਨ ਬਾਰੇ ਵੀ ਸੋਚਿਆ ਹੈ? ਇਸ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 15 ਲੱਖ ਦੇ ਕਰੀਬ ਟਿਊਵੈੱਲ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੂਰਜੀ ਊਰਜਾ ਨਾਲ਼ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਪਲਾਂਟ ਲਗਾਉਣ ਵਾਸਤੇ 1.25 ਲੱਖ ਏਕੜ ਦੇ ਕਰੀਬ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਲੋੜ ਦੱਸੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਕਿੱਥੋਂ ਆਵੇਗੀ? ਜੇਕਰ ਫ਼ਸਲਾਂ ਥੱਲੇ ਰਕਬਾ ਘਟਾਕੇ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਅਨਾਜ ਭੰਡਾਰ ਦਾ ਕੀ ਬਣੇਗਾ? ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਵੰਡ ਦਾ ਕੰਮ ਨਿੱਜੀ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਦੇਣ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿੱਜੀਕਰਨ ਨੇ ਜਿਹੜੇ ਗੁੱਲ ਖਿੜਾਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਉੱਕਾ ਹੀ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਨਿੱਜੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਰੇ ਦੁੱਖਾਂ ਦੀ ਦਾਰੂ ਦੱਸਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵਧਾਈਆਂ ਗਈਆਂ/ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਆਰਥਿਕ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਅੱਖੋਂ ਉਹਲੇ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ।

ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀ ਲਈ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਆਰਡੀਨੈਂਸਾਂ ਦੀ ਤਰਜ਼ ਉੱਪਰ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਮੰਡੀ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਕਰਨ ਮੌਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਰਡੀਨੈਂਸਾਂ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾਂ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਜੱਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਵਿਰੋਧ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਅਣਗੋਲਿਆਂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਮੰਡੀ ਦਾ ਦੂਜਾ ਨਾਮ ਬੇਲਾਗ ਮੰਡੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੇ ਬੇਲਗਾਮ ਮੰਡੀ ਦੀਆਂ ਲੁੱਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀਆਂ ਅਸਿਹ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ 1930ਵਿਆਂ ਦੀ ਮਹਾਂਮੰਦੀ, 2008-09 ਦੀ ਮੰਦੀ, 1 ਫ਼ੀਸਦ ਅਤੇ 99 ਫ਼ੀਸਦ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ਼ ਵਧ ਰਹੀਆਂ ਆਰਥਿਕ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ, ਹੁਣ ਤੋਂ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਆਰਥਿਕ ਮੰਦੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਮੰਡੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਉਜਾੜੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਉਜਾੜੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿੱਥੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਮਿਲੇਗਾ? ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਖੇਤਰ ਦੀ ਇਹ ਅਹਿਮ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਅਣਗੋਲਿਆਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਨੀਤੀ ਆਯੋਗ ਦੀ ਨੀਤੀ ਦੀ ਤਰਜ਼ ਉੱਤੇ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿਚ ਸੋਧ ਕਰਕੇ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲੀਜ਼ ਉੱਪਰ ਦੇਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਸੁਖਾਲੀ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਇਸ ਪੱਖ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੋਂ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਲੈਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਕੀ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਹਨ?

ਡਾ. ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ
ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰੋਫ਼ੈਸਰ, ਅਰਥ-ਵਿਗਿਆਨ ਵਿਭਾਗ,
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ
91-99156-82196

ਬੀਜ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਕੰਟਰੈਕਟਰ (ਇਮਰਾਰਨਾਮਾ) ਫਾਰਮਿੰਗ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਕਰਨ ਮੌਕੇ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆਂ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਪੂਰੇ ਮੁਲਕ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਵਰਤਾਰੇ ਵਿਚ ਵੱਡੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਏ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਝਗੜਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣ ਦੇ ਸਮੇਂ 'ਸ਼ੇਰ ਅਤੇ ਬੱਕਰੀ ਦਰਮਿਆਨ ਮੁਕਾਬਲੇ' ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ।

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲਾਂ ਦੀਆਂ ਸੰਪਤੀਆਂ, ਜੋ ਲੀਜ਼ ਉੱਤੇ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ਼ ਹਨ, ਨੂੰ ਮਾਰਕੀਟ ਰੇਟ ਉੱਪਰ ਵੇਚਣ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਤੱਥ ਵੱਲ ਬਿਲਕੁਲ ਹੀ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹ ਸੰਪਤੀਆਂ ਕਿਰਤੀ ਲੋਕਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਕਰਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਆਮਦਨ ਨਾਲ਼ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਲੋਕ ਕਲਿਆਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਅਤੇ ਪੀ.ਆਰ.ਟੀ.ਸੀ. ਦੇ ਰਲੇਵੇਂ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਰਹਿੰਦੀ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਖ਼ੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਥੱਲੇ ਲੈ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀਕਰਨ ਦੀਆਂ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਵਰਗੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਲਿਆਕੇ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਦਾ ਭੱਠਾ ਬਿਠਾਏਗੀ। ਪੰਜਾਬ ਪੁਲੀਸ ਦੀ ਭਰਤੀ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਬੰਦ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਅਤੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਦੇਣ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਸੂਬਿਆਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਆਦਿ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਵਿਰੋਧੀ ਹਨ।

ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਨੂੰ ਮੁੜਕੇ ਲੀਹ ਉੱਪਰ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਹੋਰ ਗੰਭਰ ਸੰਕਟ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦਸੰਬਰ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲ਼ੀ ਦੂਜੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕੀਤਿਆਂ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਮਨਸੂਖ਼ ਕਰਕੇ ਹੋਰ ਉਪਾਅ ਸੋਚਣ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਲੋੜ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਆਰਥਿਕ ਪਾੜਾ ਘਟੇ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਅਤੇ ਆਮਦਨ ਦੇ ਮੌਕੇ ਵਧਣ ਜਿਸ ਲਈ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਉਥੇ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਉੱਪਰ ਨਿਰਗਾਨੀ ਕਰਨੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇ।

ਭੋਲੇ ਨਾਥ- ਸੁਪਨਾ

ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਪਨੇ ਮੇਰੇ ਵਿਚ,
ਅਨਹਦ ਵਾਜੇ ਵੱਜੇ।

ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਚੋਟੀਆਂ ਸਨ,
ਪਹਾੜ ਸਨ ਬਰਫ਼ ਕੱਜੇ।

ਕਦੇ ਡਮਰੂ ਕਦੇ ਹੋਰ ਸਾਜ
ਬਿਨਾਂ ਵਜਾਏ ਵੱਜੇ।

ਐਨੇ ਨੂੰ ਜੰਮੀ ਝੀਲ ਵਿਚ
ਭੋਲੇ ਨਾਥ ਆ ਸਜੇ।

ਖੱਬਾ ਹੱਥ ਰੱਖਿਆ ਮੋਢੇ ਤੇ
ਉਸ ਝੀਲ ਤੇ ਅਸੀਂ ਭੱਜੇ।

ਪੁੱਤਰ ਹੈ ਸਾਡਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖਣਾ
ਭੋਲੇ ਨਾਥ ਜੀ ਗੱਜੇ।

ਦੋ ਗਣਾਂ ਦੀ ਤਕੜੀ ਸਿਹਤ
ਸਿਰ ਤੇ ਸਿੰਗ ਸੀ ਸਜੇ।

ਭੋਲੇ ਨਾਥ ਜੀ ਸਜੇ ਖੜੇ ਜੀ
ਮੈਂ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ ਖੱਬੇ।

ਛੂ ਮੰਤਰ ਫਿਰ ਗਾਇਬ ਹੋ ਗਏ
ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਗੇ।

'ਸਾਹੋਕੇ' ਐਸਾ ਸੁਪਨਾ ਜੜਿਆ
ਸ਼ਾਇਦ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਫੱਬੇ।

- ਸੁਖਚਰਨ ਸਿੰਘ 'ਸਾਹੋਕੇ'

ਵਿਦਾ

ਤੂੰ ਨਿਮਾਣੀ ਗੱਲ ਨਾ ਜਾਣੀ
ਕਿਸਨੇ ਵਿਦਾ ਕਰਨਾ ਤੈਨੂੰ?

ਅਨੋਖੀ ਬਿਮਾਰੀ ਜੱਗ ਤੇ ਫੈਲੀ
ਬੰਦਾ ਇਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਭੱਜੇ।

ਖੋਜਾਂ ਭਾਵੇਂ ਜਾਰੀ ਨੇ
ਰਾਹਤ ਮਿਲੀ ਨਾ ਅਜੇ।

ਹੱਥ ਧੋ ਲੈ ਅਤੇ ਧਵਾ ਲੈ
ਨੱਕ ਮੂੰਹ ਸਭ ਨੇ ਕੱਜੇ।

ਆਪਣੇ ਵੀ ਹੱਥ ਲਗਾਉਣਗੇ ਨਹੀਂ,
ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਨਮਾਉਣਗੇ ਨਹੀਂ।

ਕਬਰਾਂ ਵਿਚ ਤੈਨੂੰ ਕੌਣ ਪਹੁੰਚਾਊ
ਕੌਣ ਤੈਨੂੰ ਲਾਂਬੂ ਲਾਓ।

ਸਥਿਤੀ ਐਸੀ ਬਣਗੀ ਐਥੇ,
ਆਪਣੇ ਬੋਲਣਗੇ ਐਸੇ ਵੈਸੇ।

ਤੂੰ ਨਿਮਾਣੀ ਗੱਲ ਨਾ ਜਾਣੀ
ਕਿਸਨੇ ਵਿਦਾ ਕਰਨਾ ਤੈਨੂੰ?

- ਸੁਖਚਰਨ ਸਿੰਘ 'ਸਾਹੋਕੇ'

ਜਵਾਈ/ ਫੁੱਫੜ/ ਫੁੱਫਾ

ਕੱਲ੍ਹ ਪਰਸੋਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ ਦਾ ਐਡੀਟੋਰੀਅਲ ਪੜ੍ਹ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸੇ ਪੇਜ ਤੇ ਬੜਾ ਹੀ ਦਿਲਚਸਪ ਵਿਸ਼ਾ ਪੜ੍ਹਨ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਲੇਖਕ ਵੱਲੋਂ ਜਵਾਈ/ ਫੁੱਫੜ / ਫੁੱਫਾ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਬੜੀ ਹੀ ਵਿਅੰਗਮਈ ਅਤੇ ਹਾਸੋ-ਹੀਣੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਜਵਾਈ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ, ''ਜੰਮ ਜੰਮ ਆਈ'' ਭਾਵ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਵੀ ਸਹੁਰਿਆਂ ਦੇ ਘਰ ਪਧਾਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹਦਾ ਸਹੁਰੇ ਘਰ ਬੜਾ ਵੱਡਾ ਰੁਤਬਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਹੁੰਦੇ ਸੀ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਦੋ ਫੁੱਫੜ ਜੀ ਅਤੇ ਭੂਆ ਜੀ ਆਉਂਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸੀ। ਪਿਤਾ ਜੀ ਐਮ. ਐਲ. ਏ. ਸਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਖ਼ੂਬ ਖਾਤਰਦਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਮੇਰਾ ਦਾਦਾ ਜੀ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ''ਮੁੰਡਿਓ, ਥੋੜ੍ਹਾ ਫੁੱਫੜ ਆਇਆ, ਕੋਈ ਇੱਲਤ ਫਿੱਲਤ ਕਰ ਲਓ।'' ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣ ਦਾ ਭਾਵ ਉਹ ਝੱਟ ਸਮਝ ਜਾਂਦੇ ਸਨ, ਸਾਡੇ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦਾਰੂ ਅਤੇ ਕੁੱਕੜ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਅਤੇ ਬੜੇ ਵਧੀਆ ਪਕਵਾਨ ਖਾਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦੇ। ਫੁੱਫੜ ਵੀ ਸਾਡੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਲਈ ਵਧੀਆ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਚੁਟਕਲੇ, ਕਹਾਣੀਆਂ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਅਤੇ ਸਾਡਾ ਦਿਲ ਲੱਗਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਕਿੰਨੇ-ਕਿੰਨੇ ਦਿਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਜਾਣ ਨਾ ਦਿੰਦੇ। ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਉਹ ਬੁੱਢੇ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਆਉਣਾ ਘਟ ਗਿਆ। ਉਸਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਡੀਆਂ ਦੋ ਭੈਣਾਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਜੀਜੇ ਆਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ। ਮੇਰੇ ਭਤੀਜੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਫੁੱਫੜ ਕਹਿੰਦੇ। ਉਹ ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਦੋ ਆਦਮੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦੋਸਤ ਵੀ ਆਏ ਸਨ। ਛੋਟੇ ਭਤੀਜੇ ਆਪਸ ਵਿਚ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ''ਅੱਜ ਤਿੰਨ ਫੁੱਫੜ ਆਏ ਹਨ, ਵੱਡੇ ਭਤੀਜੇ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਸਾਲਿਆ ਲੰਗੜੇ ਵੀ ਕਿਤੇ ਫੁੱਫੜ ਹੁੰਦੇ ਹਨ? ਉਹਨਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਲੱਤ ਤੋਂ ਲੰਗੜਾ ਸੀ। ''ਦੂਜੇ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਇਹ ਤਾਂ ਬਾਬੇ ਨੇ ਬਾਬੇ, ਦੂਸਰਾ ਕਹਿੰਦਾ ਨਹੀਂ।'' ਆਪਣਾ ਤਾਂ ਇਕ ਹੀ ਫੁੱਫੜ ਹੈ। ਚੱਲੋ, ਕੋਈ ਹੋਏ ਆਪਣੇ ਲਈ ਤਾਂ ਬਰਫੀ ਤੇ ਅੰਬ ਲਿਆਏ ਹਨ।

ਘਰ ਵਿਚ ਉਹੀ ਇਨਸਾਨ ਪਹਿਲਾਂ ਜਵਾਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਫੁੱਫੜ ਜਾਂ ਫੁੱਫਾ ਅਗਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਲਈ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ 'ਫੁੱਫਾ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਬਾਰੇ ਵੀ ਲੇਖਕ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜੋ ਜ਼ਿਆਦਾ 'ਫੂ ਫਾਂ' ਕਰੇ ਉਸਨੂੰ 'ਫੁੱਫਾ' ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

- ਸੁਖਚਰਨ ਸਿੰਘ 'ਸਾਹੋਕੇ'
01-79863-59576

ਸ਼ਹਾਦਤਾਂ ਦੇ ਵਾਰਸ ਹੋਣ ਦੇ 'ਦਾਅਵੇਦਾਰ' ਕਿਥੇ ਨੇ?

ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ 'ਅਜੀਤ'
91 9 827-19890

ਕੋਈ ਤਿੰਨ-ਕੁ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ 97ਵਾਂ ਸਥਾਪਨਾ ਦਿਵਸ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬਾਦਲ) ਵਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮਾਗਮ ਦਾ ਅਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਦਿਆਂ ਦਲ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਸ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀਆਂ ਸਥਾਪਤ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮਨੁਖਤਾ ਦੇ ਭਲੇ ਅਤੇ ਕਾਂਗ੍ਰਸ (ਗੈਰ-ਕਾਂਗ੍ਰਸੀ ਸੱਤਾਧਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਹੀਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਭਾਈਵਾਲੀ ਕਰਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ) ਦੇ ਜਬਰ-ਜ਼ੁਲਮ ਅਤੇ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਵਿਰੁਧ ਅਵਾਜ਼ ਉਠਾਂਦਿਆਂ ਰਹਿਣ ਦਾ ਪ੍ਰਣ ਦੁਹਰਾਉਂਦਿਆਂ 'ਵਾਲੰਟੀਅਰ ਫੋਰਸ' ਬਨਾਉਣ ਲਈ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ-ਜੁਟ ਹੋਣ ਦਾ ਸਦਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸ. ਬਾਦਲ ਨੇ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਵੀ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਆਪਣੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹੀ ਜਬਰ-ਜ਼ੁਲਮ ਵ੍ਰਿਧ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ, ਉਨਾਂ ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਦਾ ਚਲਿਆ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪੁਰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵਲੋਂ 'ਮਨੁਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ' ਅਤੇ 'ਸੱਚ' ਦੀ ਰਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਲੜਾਈ ਲੜਦਿਆਂ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਨਾਲ ਪਹਿਰਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ। ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਵੀ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਅਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਉਸਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੀ ਛਤੱਰ-ਛਾਇਆ ਹੇਠ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ-ਵਾਸੀਆਂ ਪੁਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜ਼ੁਲਮ ਵਿਰੁਧ ਮੋਰਚੇ ਲਾ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬਾਦਲ) ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ. ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ, ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੀ ਬਪੌਤੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਜੱਥੇਬੰਦੀ ਹੈ। ਸੀਨੀਅਰ ਤੇ ਜੁਨੀਅਰ ਬਾਦਲ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਪੁਰ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਜੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੇ ਮੂਲ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਵਰਤਮਾਨ ਸਰੂਪ ਤੇ ਕਾਰਜ-ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਪੁਰ ਇੱਕ ਉਡਦੀ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੀ ਜਾਏ ਤਾਂ ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਜਾਵੇਗੀ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੇ ਮੂਲ ਉਦੇਸ਼: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰਖ ਕੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਉਸਦਾ ਵਰਣਨ, ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਇਸਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: 'ਅਕਾਲੀ ਦਲ, ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਧਾਰਮਕ-ਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਹੋਣ ਦਾ ਮਾਣ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ, ਆਪਣਾ ਮੁਖ ਮਨੋਰਥ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਇਸਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਗੇ ਦਿੱਤਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਮਲ ਵਿਚ ਲਿਆਇਗਾ: (ੳ) ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੀ ਵਾਹਿਦ ਹਸਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨਾ, ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਚਲਾਣਾ, ਦਸ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਉਤੇ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਨਿਸਚਾ ਕਰਵਾਉਣਾ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੁਰ ਅਮਲ ਕਰਵਾਣ ਦੇ ਯਤਨ ਕਰਨਾ। (ਅ) ਗੁਰਮਤਿ, ਸਿੱਖ ਫਲਸਫਾ, ਰਹਿਤ ਮਰਿਅਦਾ ਅਤੇ ਕੀਰਤਨ ਆਦਿ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਨੂੰ ਸਫਲਤਾ ਸਹਿਤ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਸਿੱਖ ਮਿਸ਼ਨਰੀ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਤੇ ਚੰਗੇ ਰਾਗੀ ਤੇ ਢਾਡੀ ਕਵੀਸ਼ਰ ਤਿਆਰ ਕਰਨੇ, ਤਾਂ ਜੋ ਦੇਸ ਤੇ ਪ੍ਰਦੇਸ, ਕਾਲਜਾਂ ਤੇ ਸਕੂਲਾਂ, ਪਿੰਡਾਂ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਮਤਲਬ ਇਹ ਕਿ ਹਰ ਥਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਰਖਣ ਵਾਲੇ ਸਜਣ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੀ ਜ਼ਿਮੇਂਦਾਰੀ ਸੁਚਜੱਤਾ ਨਾਲ ਸੰਭਾਲ ਸਕਣ। (ੲ) ਵਡੇ ਪੈਮਾਨੇ ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ, ਕਾਲਜਾਂ

ਅਤੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਖੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਪੂਰਾ ਤਾਣ ਲਾਉਣਾ ਅਤੇ ਇਸ ਮਨੋਰਥ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਰਖ, ਕਾਲਜਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਤੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰਾਂ ਦੇ ਬਾਕਾਇਦਾ ਸਟੱਡੀ-ਸਰਕਲ ਲਾਉਣ ਦਾ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ। (ਸ) ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਸੁਚਜਾ ਅਤੇ ਸੋਹਣਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਯਤਨ ਕਰਨਾ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀਆਂ ਵਿਚਲੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਨੂੰ ਯੋਗ ਹਿਦਾਇਤਾਂ ਭੇਜਦਿਆਂ ਰਹਿਣਾ। (ਹ) ਇਕ ਨਵਾਂ ਸਰਬ-ਹਿੰਦ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਬਾਨ੍ਹਣੂ ਬੰਨ੍ਹਣਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਇਕੋ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਆ, ਵਧੇਰੇ ਸੁਚੱਜਾ ਤੇ ਸ਼ੋਭਾ-ਜਨਕ ਹੋ ਸਕੇ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਸੰਪ੍ਰਦਾਵਾਂ, ਜਿਹਾ ਕਿ ਉਦਾਸੀ, ਨਿਰਮਲੇ ਆਦਿ ਮੁੜ ਸਮੁਚੇ ਸਿੱਖ ਸਮਾਜ ਤੇ ਪੰਥ ਦਾ ਅਨਿਖੜ ਅੰਗ ਬਣ ਜਾਣ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਮੁਖੀਆਂ ਵਲੋਂ ਦਲ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ (ਸੰਨ-1921) ਦੇ ਸਮੇਂ ਮਿਥੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਸਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਨੰਦਪੁਰ ਦੇ ਮਤੇ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਨੋਰਥਾਂ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨਿਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤਿਆਂ ਕਈ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਬੀਤ ਚੁਕਾ ਹੈ। ਜੇ ਇਤਨੇ ਲੰਮੇਂ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਦੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ-ਅਧੀਨ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੀ ਘੋਖ ਕੀਤੀ ਜਾਏ ਤਾਂ ਇਹ ਗਲ ਉਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਮਿਥੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਆਪਣੇ ਮਨੋਰਥ ਪੁਰ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਨਾਲ ਪਹਿਰਾ ਦੇਣ ਪ੍ਰਤੀ ਕਦੀ ਵੀ ਗੰਭੀਰ ਤੇ ਈਮਾਨਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀਆਂ। ਇਸਦੀ ਬਜਾਏ ਉਹ ਰਾਜਸੀ ਸੱਤਾ-ਪ੍ਰਾ-ਪਤੀ ਦੀ ਦੌੜ ਵਿੱਚ ਹੀ ਲਗੀਆਂ ਚਲੀਆਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਸੇ ਨੀਤੀ ਦਾ ਹੀ ਨਤੀਜਾ ਹੈ ਕਿ ਆਹਿਸਤਾ-ਆਹਿਸਤਾ ਸਿੱਖ-ਪਨੀਰੀ ਧਾਰਮਕ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਿਰਸੇ ਤੋਂ ਅਨਜਾਣ ਰਹਿੰਦੀ ਚਲੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਪਨੀਰੀ ਜਵਾਨੀ ਵਿਚ ਪੈਰ ਧਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਲਈ ਸਿੱਖੀ-ਸਰੂਪ ਜੀਵਨ ਦਾ ਇਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅੰਗ ਨਾ ਰਹਿ, ਇਕ ਰਸਮੀ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਾਰਣ ਸਿੱਖੀ-ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰਖਣਾ ਜਾਂ ਨਾ ਕਾਇਮ ਰਖਣਾ, ਉਸ ਲਈ ਕੋਈ ਮਹਤੱਤਾਪੂਰਣ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਆਪਣੇ ਸਿੱਖੀ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰਖਣਾ ਜਾਂ ਨਾ ਰਖਣਾ ਉਸ ਦੀ ਨਿਜੀ ਸੋਚ ਪੁਰ ਅਧਾਰਤ ਹੋ, ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅਜ ਦੇ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਇਕ ਵੱਡਾ ਹਿਸਾ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਅਨਜਾਣ ਹੈ। ਉਸਨੂੰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪਤਾ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖੀ-ਸਰੂਪ ਤੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਗਰੀਬ-ਮਜ਼ਲੂਮ ਅਤੇ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੀ ਰਖਿਆ ਲਈ ਦਿਤੀਆਂ ਹਨ। ਅਜ ਜਿਹੜੇ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਉਥੇ ਹੁੰਦੀ ਅਰਦਾਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ, ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਜ਼ਰੂਰ ਸੁਣਦੇ ਹਨ ਕਿ 'ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਿੰਘਾਂ-ਸਿੰਘਣੀਆਂ ਨੇ ਧਰਮ ਹੇਤ ਸੀਸ ਦਿਤੇ, ਬੰਦ-ਬੰਦ ਕਟਾਏ, ਖੋਪਰੀਆਂ ਲੁਹ-ਾਈਆਂ, ਚਰਖੜੀਆਂ ਤੇ ਚੜ੍ਹੇ, ਆਰਿਆਂ ਨਾਲ ਚਿਰਾਏ ਗਏ, ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦਿਤੀਆਂ, ਸਿੱਖੀ ਕੇਸਾਂ-ਸੁਆਸਾਂ ਸੰਗ ਨਿਭਾਈ, ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਮਾਈ ਦਾ ਧਿਆਨ ਧਰ ਖਾਲਸਾ ਜੀ, ਬੋਲੋ ਜੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ'। ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਸੁਣ ਉਹ 'ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ' ਵੀ ਜ਼ਰੂਰ ਬੋਲਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਾਸੋਂ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਜਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਏ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ 'ਨਾਂਹ' ਵਿਚ ਹੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜਿਸ ਰਾਜਸੀ ਸੁਆਰਥ ਦੀ ਖ਼ਾਤਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਧਾਰਮਕ ਜ਼ਿਮੇਂਦਾਰੀ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਵਲੋਂ ਮੂੰਹ ਮੋੜ ਲਿਆ ਹੈ, ਉਥੇ ਵੀ ਉਹ ਆਪਣੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰ ਰਾਜਸੀ ਹੋਂਦ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰਖ ਸਕੇ। ਇਤਿਹਾਸ ਗੁਆਹ ਹੈ ਕਿ 'ਰਾਜ ਬਿਨਾ ਨਹਿ ਧਰਮ ਚਲੈ ਹੈਂ" ਦਾ ਭੁਲਾਵਾ ਦੇ, ਜਦੋਂ ਕਦੀ ਵੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸੱਤਾ ਵਲ ਕਦਮ ਵਧਾਇਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖੀ ਦੀਆਂ ਮਾਨਤਾਵਾਂ ਦੀ ਰਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਸਿੱਖੀ ਸੋਚ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨਾਲ ਹੱਥ ਮਿਲਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਭਾਈਵਾਲ ਬਣਾ ਕੇ ਸਿੱਖੀ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਹੀ ਪਹੁੰਚਾਇਆ।

ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿਚ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦਾ ਜੋ ਮਨੋਰਥ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਲਈ ਜਿਸ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਮਿਥਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਆਗੂ ਰਾਜਸੀ ਲਾਲਸਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ, ਉਸਤੋਂ ਭਟਕ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਮੂਲ ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਭਟਕਾ ਕਿਤੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਦੂਰ ਲੈ ਆਏ ਹੋਏ ਹਨ, ਜਿਥੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਹੀ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਤਾਂ ਉਹ ਸਿੱਖੀ ਦੀਆਂ ਸਥਾਪਤ ਮਰਿਅਦਾਵਾਂ ਤੇ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਦੀ ਰਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਤਾਂ ਕਰਦੇ ਚਲੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਉਸ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਅਮਲੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਪ੍ਰਤੀ ਉਹ ਇਮਾਨਦਾਰ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਾਜਸੀ ਲਾਲਸਾ ਨੂੰ ਪੂਰਿਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਤੇ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਰੋਧੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪਾਸ

ਵਿਚਾਰ ਆਪੋ-ਆਪਣਾ

ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਸਾਹਿਬ "ਨਾਜ਼ੁਕ ਮੌਕੇ" ਸੁਹਿੱਰਦ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਉਣ

5 ਅਗਸਤ 2020 ਨੂੰ ਅਯੁੱਧਿਆ ਵਿਖੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਇਹ ਬਿਆਨ ਦੇ ਕੇ ਕਿ "ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨੇ ਖੁਦ 'ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਮਾਇਣ" ਲਿਖੀ ਸੀ' ਨੇ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਜਿਥੇ ਵੱਡੀ ਖਲਬਲੀ ਮਚਾ ਦਿਸੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਭਾਜਪਾ ਸਮਰਥਕਾਂ ਨੇ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਖ਼ਬਰਾਂ ਲੁਆ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਗਲਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਹੁਣ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਭਗਵਾਨ ਦਾ ਮੰਦਰ ਦੱਸ ਕੇ ਇਹ ਗੱਲ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਉਸ ਉੱਤੇ ਜਬਰੀ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਕੇ ਰਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਵੀ ਸਿੱਖਾਂ ਕੋਲੋਂ ਅਜ਼ਾਦ ਕਰਾਉਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਸਾਬਤ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਢਾਹ ਕੇ ਉੱਤੇ ਰਾਮ ਮੰਦਰ ਦਾ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਰੱਖ ਕੇ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਧਰਮ ਨਿਰਪੇਖ ਦੀ ਥਾਂ ਤੇ "ਹਿੰਦੂ ਰਾਸ਼ਟਰ" ਬਣਾਉਣਗੇ ।ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੋਦੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਹ ਆਖ ਕੇ ਹੋਰ ਵੀ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿਰਫ ਰਾਮ ਮੰਦਰ ਦਾ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰਖਿਆ ਬਲ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵੀ ਬਣਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ । ਇਸ ਸਮੇਂ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਦੇ ਇਕ ਵੀ ਆਗੂ ਨੇ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਮੂ-ਲੀਅਤ ਨਾ ਕਰਕੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਹੁਣ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਤੇ ਉਹ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ 4-5 ਸੌ ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੀ ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਨੂੰ ਤੋੜ ਕੇ ਰਾਮ ਮੰਦਰ ਬਣਾਉਣ ਨੂੰ ਵੀ ਔਰੰਗਜੇਬੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਇਕ ਵੱਖਰੀ ਕੌਮ ਹੈ , ਇਹ ਹਿੰਦੂ ਨਹੀਂ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਵੱਖਰੀ ਤੇ ਨਿਰਾਲੀ ਹੋਂਦ ਹੈ ।ਭਾਵੇਂ ਭਾਜਪਾਈਆਂ ਨੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਵਿਚੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨਕਾਰੇ ਹੋਏ ਭਾਈ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਉੱਤੇ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਾ ਕੇ ਦੱਸਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਸਿੱਖ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਾ ਕੇ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਵੰਡੀਆਂ ਪਾ ਲੈਣਗੇ ।ਪਰ ਰ ਸ ਸ ਸਮੇਤ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਚ ਸਫਲਤਾ ਤਾਂ ਕੀ ਮਿਲਣੀ ਸੀ ।ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਭਾਈ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦੱਬੇ ਪੁੱਤ ਪੋਤੜੇ ਖੁੱਲਵਾ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਮਿੱਟੀ ਰੋਲ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੱਖਾਂ ਤੋਂ ਹੌਲਾ ਜਰੂਰ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ । ਜਿਸ ਨਾਲ ਹੋਰ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕੰਨ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤਾਂ ਦੇ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਕੇ ਜਾਵੇਗਾ ।ਉਸ ਦਾ ਹਸ਼ਰ ਵੀ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਭਾਈ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਵਰਗਾ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਜੋ ਕੁਝ ਭਾਈ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬਿਨਾ ਤਰਕ ਦੇ ਲਵ, ਕੁਸ਼ ਦੀ ਔਲਾਦ ਦੱਸ ਕੇ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਹੈਰਾਨਗੀ ਜਰੂਰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਇਹ ਆਸ ਸੀ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਤੁਰੰਤ ਸਾਰੇ ਤਖਤਾਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਬੁਲਾ ਕੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਭਾਈ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਕਹੀਆਂ ਬੇਤੁਕੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਗੰਭੀਰ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਦੀ ਤਰਜਮਾਨੀ ਕਰਦਾ ਬਿਆਨ ਦੇ ਕੇ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸੇਧ ਦੇਂਦੇ ।ਪਰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜਿਹੜਾ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਗੁ ਮੰਗੂ ਮੱਠ, ਗੁ ਡਾਂਗਮਾਰ, ਗੁ ਗਿਆਨ ਗੋਦੜੀ ਆਦਿ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸ਼ਹਿ ਤੇ ਕੱਟੜ ਹਿੰਦੂ ਪੰਸੀਆਂ ਨੇ ਢਾਹੇ ਗਏ ਹਨ। ਉਹ ਮੁੜ ਕੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਨੂੰ ਉਸਾਰਨ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਤੇ ਭਾਈ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਬਾਰੇ ਇਕ ਲਫਜ਼ ਤਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬੋਲਿਆ ਜਿਸ ਨੇ ਸਿੱਖ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਵੱਡੇ ਰੋਸ ਦੀ ਲਹਿਰ ਛੇੜ ਦਿਸੀ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਇਸ ਜਥੇਦਾਰ ਕੋਲੋਂ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਇਹ ਆਸ ਰੱਖਣ ਲਗ ਪਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਇਸੇ ਤਖਤ ਤੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਰਹੇ ਜਥੇਦਾਰ ਅਕਾਲੀ ਫੂੱਲਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਦਮਾਂ ਤੇ ਚਲਦੇ ਹੋਏ ਉਹ ਕਿਸੇ ਤਰਾਂ ਦਾ ਭੈਅ ਆਪਣੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਨਾ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀ ਸਹੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨਗੇ। ਪਰ ਉਹ ਇਸ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਖੁੰਝ ਗਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਾਮੋਸ਼ ਰਹਿਣ ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਤਰਾਂ ਦੇ ਦਵੰਦਆਤਮਕ ਵਿਚਾਰ ਘੁੰਮਣ ਲਗ ਪਏ ਹਨ। ਕੁਝ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਕਿਉਂਕਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਐਕਟਿੰਗ ਜਥੇਦਾਰ ਹਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਤਾਂ ਉਸੇ ਆਗੂ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨਾਲ ਵੱਡਾ ਧਰੋਹ ਕਮਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਵੀ ਝੋਲੀ ਚੁੱਕ ਹੈ। ਜੇ ਜਥੇਦਾਰ ਸਾਹਿਬ ਮੋਦੀ ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੇ ਆਪਣਾ ਬਣਦਾ ਬਿਆਨ ਦੇ ਦੇਂਦੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਕਾ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਨਰਾਜ਼ ਹੋ ਜਾਣਾ ਸੀ ਤੇ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੱਕੀ ਜਥੇਦਾਰੀ ਜਾਂਦੀ ਲੱਗਣ ਦੇ ਨਾਲ ਇਹ ਵੀ ਹੋ ਜਾਣਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਐਕਟਿੰਗ ਜਥੇਦਾਰੀ ਤੋਂ ਵੀ ਹੱਥ ਧੋਣੇ ਪੈ ਜਾਂਦੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਦੀ ਵੀ ਵੱਡੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਦੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਵੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਹੰਗਾਮੀ ਮੀਟਿੰਗ ਬੁਲਾਉਂਦੇ ।ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਬਾਦਲ ਤੇ ਮੋਦੀ ਦੀ ਅਨਿਨ ਭਗਤੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਕ ਪੱਤਰਕਾਰ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿੱਚ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਸੁਆਲ ਦੇ ਜੁਆਬ ਵਿੱਚ ਇਥੋਂ ਤਕ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਸ਼ਰਮ ਦੀ ਹੱਦ ਮੁੱਕਾ ਦਿਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਭਾਸ਼ਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੁਣਿਆ! ਇਹ ਹਨ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੇ ਆਗੂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਕਿਸ ਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਆਸਾਂ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਇਸ ਸਮੇਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਈਮਾਨਦਾਰ, ਸਮਰਪਿਤ ਤੇ ਯੋਗ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਬੜੀ ਤਰਸਮਈ ਬਣ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ।ਉਸ ਨੂੰ ਮੰਝਧਾਰ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਆਗੂ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ। ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਠੀਕ ਹੀ ਲਗਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੀਆਂ ਵਿਰੋਧੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੇ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਭੇਸ ਵਿੱਚ ਗਾਤਰੇ ਪੁਆ ਕੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਵਿੱਚ ਵਾੜ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਜੋ ਗ੍ਰੰਥੀਆਂ, ਪ੍ਰਚਾਰਕਾਂ ਤੇ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਇੰਨੀ ਸੌਖੀ ਸੁਖਾਲੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਸੁਹਿਰਦ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਇਕੱਠਿਆਂ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦੇਣਗੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਬਚਣ ਦੀ ਜਰੂਰਤ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਇਸ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੌਰ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਹੜਾ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਬਹਾਦਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਸਿੱਖ ਮਿਸਲਾਂ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਲੜ ਰਹੀਆਂ ਤਾਂ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸੂਝ ਬੂਝ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਿਆਂ ਕਰਕੇ ਇਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰਾਂ ਅੱਜ ਵੀ ਬਿਲਕੁਲ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਨਿਧੜਕ, ਸੁਹਿਰਦ ਤੇ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਨੂੰ ਪੁਣਾਏ ਹੋਏ ਆਗੂ ਦੀ ਜਰੂਰਤ ਹੈ। ਜੋ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਨੂੰ ਜੋੜ ਸਕੇ।ਸਿੱਖ ਤਾਂ ਉਸ ਦੌਰ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਨਿਰਵਿਘਨ ਸਫਲਤਾ ਪੂਰਨ ਲੰਘ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿੱਚ ਘੋੜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਾ-ਠੀਆਂ ਤੇ ਰਹਿੰਦੇ, ਸੌਂਦੇ ਹੋਏ ਜਾਬਰ ਤੇ ਜਰਵਾਣਿਆਂ ਦਾ ਮੂੰਹ ਤਕ ਭੰਨਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਲੋੜ ਸਿਰਫ ਤੇ ਸਿਰਫ ਇਕ ਤਾਂ ਹੌਂਸਲੇ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖ ਆਗੂ ਦੀ ਹੈ ਤੇ ਦੂਸਰੀ ਲੋੜ ਹੈ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਏਕੇ ਦੀ। ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤੇ ਹਰ ਸਮੇਂ ਧਾਕ ਰਹੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਵੀ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ, ਜਿਥੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਮੱਲਾਂ ਨਾ ਮਾਰੀਆਂ ਹੋਣ ।ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਆਪਣੀ ਸਿਆਣਪ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਦੇਣਾਂ ਹਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਘਬਰਾਉਣ ਦੀ ਜਰੂਰਤ ਨਹੀਂ। ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਤਖਤਾਂ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਸੁਰਤਾ ਨਾਲ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਬਾਦਲਾਂ ਤੋਂ ਡਰਨ ਦੀ ਜਰੂਰਤ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਲੋਗੋਵਾਲੀਆਂ ਕੋਲੋਂ! ਇਹ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਆਗੂ ਨਹੀਂ ਇਹ ਤਾਂ ਜੇਲ ਦੀ ਹਵਾ ਖਾ ਰਹੇ ਬਦਕਾਰ ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਦੇ ਚੇਲੇ ਹਨ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਤੇ ਉਦੋਂ ਹੀ ਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਸ੍ਰੀ ਅਟਲ ਬਿਹਾਰੀ ਵਾਜਪਾਈ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸਰਕਾਰ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਈ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਪਿੱਠੂ ਬਾਦਲਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੀ ਤੀਜੀ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਜੋ 1999 ਈ ਵਿੱਚ ਆਈ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਹ ਵਾਹ ਖੱਟਣ ਲਈ 100 ਕਰੋੜ ਰੁਪਇਆ ਤੀਜੀ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਕ ਨਾਂ ਦਾ ਹੀ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਹੁਣ ਚਰਚਾ ਬਣ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਉਜਾਗਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ।ਕੇਂਦਰ ਨੇ 100 ਕਰੋੜ ਰੁਪਇਆ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਉਹ ਸਿਰਫ ਕਾਗਜ਼ੀ ਹੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਪੈਸੇ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਪੈਸੇ ਹੋਰ ਪਾ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਰ ਸ ਸ ਵਲੋਂ ਬਣਾਈ ਜਾਣੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵਾਪਿਸ ਦੇਣੇ ਸਨ। ਇਸੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਨੇ ਜੋ ਪਿਛਲੇ ਵੀਹ ਇੱਕੀ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਤੋੜ ਮਰੋੜ ਕੇ ਲਿਖ ਰਹੀ ਸੀ, ਮੋਦੀ ਦਾ ਇਹ ਭਾਸ਼ਨ ਉਸੇ ਦੀ ਹੀ ਉਪਜ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਾਮ ਮੰਦਰ ਦਾ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਰੱਖਣ ਸਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਬਾਰੇ ਬੇਥਵ੍ਹਾ ਤੇ ਮਨਘੜਤ ਬਿਆਨ ਦੇ ਕੇ ਉਗਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਇਹ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਲਵ ਤੇ ਕੁਸ਼ ਦੀ ਔਲਾਦ ਹਨ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਨਗੇ ਕਿ "ਸੀਤਾ" ਦਾ ਜਨਮ ਕਿਸ ਤਰਾਂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤੇ "ਲਵ ਕੁਸ਼ ਕਿਵੇਂ ਜੰਮੇ ਸਨ? ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੁਰਾਤਨ ਇਤਿਹਾਸ ਤਾਂ ਇਹ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਮਾਤਾ ਸੀਤਾ' ਦਾ ਜਨਮ 'ਘੜੇ' ਵਿਚੋਂ ਤੇ 'ਲਵ ਕੁਸ਼ 'ਦਾ ਜਨਮ 'ਘਾਹ ਫੂਸ' ਵਿਚੋਂ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਵਿਗਿਆਨ ਮੰਨਦਾ ਹੇ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਿੱਖ ਧਰਮ, ਜਿਸ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਹੀ ਵਿਗਿਆਨ ਤੇ ਖੜ੍ਹੀ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਚਿੰਤਕਾਂ ਦਾ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਮੋਦੀ ਜੀ ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਵਾਲੇ ਜਰਾ ਇਹ ਦੱਸਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ 33 ਕਰੋੜ ਦੇਵੀ ,ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੀ ਕਿਹੜੀ ਔਲਾਦ ਜਾਂ ਬੰਸ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਸ਼ੰਕਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਕਿ ਰ ਸ ਸ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਲੁਕਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਗੁਪਤ ਹਮਲੇ ਕਰਦੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੀ ਇਕ ਹੋਰ ਮਿਸਾਲ ਵੀ ਮਿਲੀ ਹੈ ਕਿ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੀ ਤੀਜੀ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਸਮੇਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ 300 ਕਿਤਾਬਾਂ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਛਾਪੀਆਂ ਸਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇਕ ਕਿਤਾਬ ਸ਼ਰਾਰਤਨ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹਿੰਦੀ ਵਿਚ 'ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ' ਛਪਵਾਈ ਗਈ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਬਾਰੇ ਬੜੀ ਭੱਦੀ ਤੇ ਸ਼ਰਮਨਾਕ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਵਰਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਿਸ ਦਾ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗਣ ਦਿੱਤਾ। ਜਦੋਂ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਬਾਰੇ ਅਜਿਹਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਯੋਗ ਛਪਿਆ ਹੋਣ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾ ਤਾਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾ ਦਿਸੀ। ਉਸ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਕਿਸ ਨੇ ਛਪਵਾਇਆ, ਉਸ ਦਾ ਖਰਚਾ ਕਿਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ, ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਉਸ ਕਿਤਾਬ ਦੀ ਫਾਈਲ ਤੇ ਕਿਸ ਨੇ ਛਪਵਾਉਣ ਲਈ ਦਸਤਖ਼ਤ ਕੀਤੇ, ਇਸ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕਿਸ ਨੇ, ਕਿਸ ਨੂੰ ਕੀਤੀ? ਇਸ ਸਭ ਕੁਝ ਦੀ ਸਾਰੀ ਫਾਈਲ ਹੀ ਗੁੰਮ ਕਰਾ ਦਿਸੀ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਪਤਾ ਹੀ ਨਾ ਲਗੇ ਕਿ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਨੂੰ ਛਪਵਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਉਸ ਦੀ ਪੇਮੈਂਟ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੌਣ ਹੈ? ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਰ ਸ ਸ ਸਮਰਥਕ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਕਰਾਈ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਨੇ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੇ ਨਾਂ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ। ਹੁਣ ਭਾਵੇਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਲੱਖ ਵਾਰੀ ਆਖੀ ਜਾਵੇ ਕਿ ਉਸ ਕਿਤਾਬ ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾ ਦਿਸੀ ਗਈ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦੀਆਂ ਕਿਤਨੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਰ ਸ ਸ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਖਰੀਦ ਕੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਰੱਖ ਲਈਆਂ ਹੋਣ, ਕਿ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਵਲੋਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਰਹੇ। ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਛਾਪਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ।ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਵੀ ਇਨਕਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਉੱਚ ਲੀਡਰ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਪੈਸੇ ਦਾ ਲੈ ਦੇ ਕਰਕੇ ਇਹ ਕਾਰਾ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ। ਜੇ ਕਰ ਸਾਡੇ ਸੁਆਰਥੀ ਤੇ ਲਾਲਚੀ ਲੀਡਰ ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਕੋਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਫਿਲਮ ਰੀਲੀਜ ਕਰਨ ਤੇ ਵੋਟਾਂ ਲੈਣ ਲਈ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸਿੱਖ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਕੋਲੋਂ ਸਭ ਤਰਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਥੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਣਾ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਤਾਂ ਸਿਰਫ 550 ਸਾਲ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤਾ ਸਮਾਂ ਜੰਗਲਾਂ, ਜੰਗਾਂ ਯੁੱਧਾਂ ਵਿਚ ਗੁਜਾਰਨਾ ਪਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਸੁਨਹਿਰੀ ਇਤਿਹਾਸ ਲਿਖਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਦੂਸਰੇ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤਾ ਕੁਝ ਰਲ ਗੱਡ ਕਰ ਕੇ, ਗਲਤ ਮਲਤ ਤੇ ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਲਾਬੀ ਵਲੋਂ ਛਾਪ ਕੇ ਆਪਣੇ ਸੁਆਰਥੀ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਵਰਤਣ ਲਈ ਰੱਖ ਲਿਆ ਹੋਵੇ , ਇਹ ਵੀ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸਮੇਤ ਪੂਰੀ ਰ ਸ ਸ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਤੇ ਹਮਲੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਜੁਕ ਸਮੇਂ ਸਾਡੀ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਨਿਧੜਕ ਆਗੂ ਸ੍ਰੀ ਓਬੇਸੀ ਕੋਲੋਂ ਸਿਖਿਆ ਲੈਣ ਦੀ ਜਰੂਰਤ ਹੈ। ਜੋ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਖ਼ੌਫ ਦੇ ਇਸ ਨਾਜੁਕ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਮੁਸਲਿਮ ਵਰਗ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਦਿਆਂ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਮੁਸਲਿਮ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਲੋਕ ਆਪਣੀਆਂ ਵਸੀਅਤਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖ ਕੇ ਜਾਈਏ ਕਿ 4-5 ਸੌ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਜਬਰੀ ਉਸੇ ਥਾਂ ਤੇ "ਰਾਮ ਮੰਦਰ" ਨੂੰ ਉਸਾਰਿਆ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਚਿਰ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਹੋਈ ਇਹ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ, ਉਹ ਆ-ਪਣੀਆਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਨਸਲਾਂ ਨੂੰ ਵਸੀਅਤਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖ ਕੇ ਜਾਗ੍ਰਿਤ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਗੇ।ਇਹ ਸਮਾਂ ਸਿੱਖ ਲੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬਹਾਦਰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਪਿਛਲੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੇ ਕੇ ਡੰਗ ਟਪਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਆਪ ਵੀ ਕੁਝ ਕਰ ਕੇ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਹੈ। ਇਥੇ ਇਹ ਗਲ ਵੀ ਚੇਤੇ ਕਰਾਉਣ ਵਾਲੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਸਮੇਂ ਜਦੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਾਂਗੂ ਆਪਣਾ ਵੱਖਰਾ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਇਹ ਜਿਕਰ ਵੀ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੱਟੜ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ "ਗੁਲਾਮੀ" ਹੀ ਵੇਖੀ ਹੈ "ਅਜ਼ਾਦੀ" ਨਹੀਂ। ਜੇ ਕਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮਾ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਤੇ ਹੋਰ ਆਗੂਆਂ ਕੋਲੋਂ ਆਪਣਾ ਵੱਖਰਾ ਖਿੱਤਾ ਲੈਣ ਦੀ ਵੱਡੀ ਗ਼ਲਤੀ ਨਾ ਹੋ ਗਈ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਇਹ ਨਾਜੁਕ ਹਾਲਤ ਇਸ ਸਮੇਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਣੀ ।ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਲੰਘਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਕੋਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਆਸਾਂ ਸਨ ਕਿ ਇਹ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਨੂੰ ਮੰਝਧਾਰ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢਣਗੇ । ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਪਿਛਲੇ ਦੱਸ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਚੁੱਪ ਰਹਿਣਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਕਈ ਤਰਾਂ ਦੇ ਸੁਆਲ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰਦਾ ਹੈ । ਕੁਝ ਸਿੱਖ ਚਿੰਤਕਾਂ ਨੇ ਜਦੋਂ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦਾ ਐਕਟਿੰਗ ਜਥੇਦਾਰ ਥਾਪਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਜਥੇਦਾਰ ਸਾਹਿਬ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਭਾਜਪਾ ਰਾਹੀਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਲੋਂ ਬਿਨਾ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਦੇ ਇਕੋ ਪ੍ਰੀਵਾਰ ਦੇ ਦੋ ਭਾਜਪਾ ਸਮਰਥਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਡੀ ਜੀ ਪੀ ਤੇ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ, ਬਾਦਲਾਂ ਤੇ ਕੈਪਟਨ ਵਿਚਕਾਰ ਆਪਸੀ ਘਿਉ ਖਿਚੜੀ ਹੋਣ ਦਾ ਤਾਂ ਹੁਣ ਜੱਗ ਜਾਹਰ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ।ਇਸ ਔਖੇ ਸਮੇਂ ਜਦੋਂ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਤੇ ਵੱਡੀ ਭੀੜ੍ਹ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਵਲੋਂ ਚੁੱਪੀ ਵੱਟੀ ਰੱਖਣੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਰਜ ਸ਼ੈਲੀ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਜਥੇਦਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨਾਲ ਸੱਚ ਮੁੱਚ ਦਾ ਹਿੱਤ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਨਿਖੇਧੀ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੀ ਤਰਜਮਾਨੀ ਕਰਦਾ ਬਿਆਨ ਦੇ ਕੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦੇ। ਇਹ ਸਮਾਂ ਗੱਦੀਆ ਨਾਲ ਚਿੰਬੜੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਨਹੀਂ। ਕੌਮ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਚੰਗੇ ਲੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਗੱਦੀਆਂ ਸੌਂਪ ਦੇਂਦੀ ਹੈ।ਪਰ ਕੋਈ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੇ ਖਰਾ ਉਤਰਣ ਦਾ ਯਤਨ ਤਾਂ ਕਰੇ ।ਜੇ ਕਰ ਜਥੇਦਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਸੱਚੀ ਹੀ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਪ੍ਰਤੀ ਹਿੱਤ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਦਲੇਰੀ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਲਾਲਚੀ ਲੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਂਭੇ ਕਰਕੇ ਨਿਰ ਸੁਆਰਥ ਸਿੱਖ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕਠੇ ਕਰਨ ਦੇ ਤੇਜੀ ਨਾਲ ਯਤਨ ਕਰਨੇ ਅਰੰਭ ਕਰ ਦੇਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖ ਵਿਦਵਾਨ ਮਿਲ ਜਾਣਗੇ। ਉਹ ਸਿੱਖ ਚਿੰਤਕਾਂ ਤੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫੋਰੀ ਤੌਰ ਤੇ ਉਸਿੱਖ ਥਿੰਕ ਟੈਂਕ" ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ। ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯੋਗ ਸੇਧ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਖਿੰਡਰੀ ਹੋਈ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਇਕ ਮਾਲਾ ਵਿੱਚ ਪਰੋਣ ਲਈ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਵੇ ।

ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਤੇ ਸੂਰਜ ਪਰਕਾਸ਼ ਆਦਿ ਵਰਗੇ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਜਾ ਪੁਰਾਤਨ ਪੁਸਤਕਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾ ਵਜਾ ਝਮੇਲੇ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਲਾਬੀ ਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਬਾਰੇ ਊਲ ਜਲੂਲ ਬੋਲਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਂਦੇ ਹਨ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਨਿਜਾਤ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਅਨੁਸਾਰ ਸੇਧ ਦੇ ਕੇ ਬੜੇ ਚਿਰਾਂ ਤੋਂ ਪਏ ਭਰਮ ਭੁਲੇਖਿਆਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਤੇ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਵਰਗੇ ਮੂਰਖ-ਮਸੀਏ ਨਿਰਮੂਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਦੁਬਿੱਧਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮੁੜ ਕੇ ਜੁਰਅਤ ਹੀ ਨਾ ਕਰ ਸਕਣ।

ਜੱਗਾ ਸਿੰਘ
91-94170-95965

ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਨੌਤ

ਲੋਕੀ ਧਰਮ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸੇ ਲਈ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਟੱਬਰ ਰਾਜ਼ੀ ਬਾਜ਼ੀ ਰਹੇ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਹਾਲਤ ਚੰਗੀ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਅੰਦਰ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ, ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਮੂਲ ਆਧਾਰਾਂ ਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਨਣ ਦੀ ਕੋਈ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਜਗਿਆਸਾ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਪੀਰ ਅਤੇ ਰੱਬ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਅਸਲ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਯੋਗ ਡਾਕਟਰ, ਬੈਂਕ ਜਾਂ ਥਾਣੇ ਵਰਗਾ ਹੀ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਉਸ ਤੋਂ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਲੋਚਦੇ ਹਨ।

– ਯੁੱਗ ਕਵੀ ਪਾਸ਼

ਕੇਸਰੀ ਕਬਿੱਤ ਛੰਦ

ਤਕੜਾ ਕਬੀਲਾ ਹੋਵੇ,ਗੱਭਰੂ ਛਬੀਲਾ ਹੋਵੇ,
ਬੋਲਦਾ ਰਸੀਲਾ ਹੋਵੇ, ਗੱਲ ਤਦ ਪੁੱਗਦੀ ।

ਘਰ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੋਵੇ, ਹਰੇਕ ਮਸ਼ੀਨ ਹੋਵੇ ,
ਮਾਰਿਆ ਨਦੀਨ ਹੋਵੇ, ਖੇਤੀ ਚੰਗੀ ਉੱਗਦੀ ।

ਸੁੰਦਰ ਰਕਾਨ ਹੋਵੇ, ਉੱਚੀ ਥਾਂ ਮਕਾਨ ਹੋਵੇ,
ਪੱਲੇ ਸਨਮਾਨ ਹੋਵੇ, ਮੌਜ ਸਤਿਜੁੱਗ ਦੀ।

ਯੁੱਧ ਘਮਸਾਨ ਹੋਵੇ, ਧੌਂਸੇ ਵਾਲੀ ਤਾਨ ਹੋਵੇ,
ਮੂਲ ਨਾ ਸਿਹਾਨ ਹੋਵੇ, 'ਰੂਪ' ਡੁੱਗ ਡੁੱਗ ਦੀ ।

ਰੂਪ ਲਾਲ ਰੂਪ 91-94652-29722

ਬਾਲ ਗੀਤ

ਆਪਿਸ ਦੇ ਵਿਚ ਸਾਂਝ ਵਧਾਈਏ
ਆਜੋ ਸਾਰੇ ਰਲ ਮਿਲ ਰਹੀਏ ,
ਬੁਰਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕਦੇ ਨਾ ਕਹੀਏ ,
ਇਕ ਦੂਜੇ ਦਾ ਦੁੱਖ ਵੰਡਾਈਏ ,
ਆਪਿਸ ਦੇ ਵਿਚ ਸਾਂਝ ਵਧਾਈਏ।
ਕਰਨੀ ਜਾਤ ਪਾਤ ਦੀ ਗੱਲ ਨੀ ,
ਨਫਰਤ ਕਿਸੇ ਮਸਲੇ ਦਾ ਹੱਲ ਨੀ ,
ਸਭ ਨੂੰ ਇਹੀ ਗੱਲ ਸਮਝਾਈਏ ,
ਆਪਿਸ ਦੇ ਵਿਚ ਸਾਂਝ ਵਧਾਈਏ।
ਕੋਈ ਮੁਸੀਬਤ ਕਦੇ ਵੀ ਆਵੇ ,
ਆਪੇ ਹੀ ਪਿੱਛੇ ਹਟ ਜਾਵੇ ,
ਜੇਕਰ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਖੜ ਜਾਈਏ ,
ਆਪਿਸ ਦੇ ਵਿਚ ਸਾਂਝ ਵਧਾਈਏ।
ਰੱਬ ਅੱਗੇ ਕਰੀਏ ਅਰਦਾਸ ,
ਬੂਟੇ ਕੋਈ ਨਾ ਹੋਏ ਉਦਾਸ ,
ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੀ ਸੁਖ ਮਨਾਈਏ ,
ਆਪਿਸ ਦੇ ਵਿਚ ਸਾਂਝ ਵਧਾਈਏ।

– ਬੂਟਾ ਅਰਮਾਨ
91-98723-21231

ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਡਾ.ਸਵੈਮਾਨ ਸਿੰਘ ਪੱਖੋਕੇ ਨੇ 5 ਲੱਖ ਡਾਲਰ ਦੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਦਾਨ

ਸਿਆਟਲ (ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ)– ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸਟੇਟ ਨਿਊਜਰਸੀ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੱਖੋਕੇ ਤੇ ਬੀਬੀ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੇ ਸਪੁੱਤਰ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਡਾ. ਸਵੈਮਾਨ ਸਿੰਘ ਪੱਖੋਕੇ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਗਰੀਬ ਤੇ ਲੋੜਵੰਦ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜ ਲੱਖ ਡਾਲਰ ਦੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਦਾਨ ਵਜੋਂ ਵੰਡੀਆਂ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਸੰਸਥਾ 5 ਰਿਵਰ ਹਰਟ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਡਾ. ਸਵੈਮਾਨ ਸਿੰਘ ਪੱਖੋਕੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਯ ਸਾਲ 13 ਮਾਰਚ ਤੋਂ 28 ਮਾਰਚ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਕੈਂਪ ਲਗਾ ਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ 16 ਮਾਹਿਰ ਡਾਕਟਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਚੈਕਅਪ ਕਰਕੇ 5 ਲੱਖ ਡਾਲਰ ਦੀਆਂ ਮੁਫਤ ਦਵਾਈਆਂ ਲੋੜਵੰਦ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਪਰ ਕਰੋਨਾ ਮਹਾਮਾਰੀ ਕਾਰਨ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਰੇ ਮੈਡੀਕਲ ਕੈਂਪ ਰੱਦ ਕਰਨੇ ਪਏ ਪਰ ਡਾ. ਸਵੈਮਾਨ ਸਿੰਘ ਹਵਾਈ ਸੇਵਾਵਾਂ ਬੰਦ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਪਰਤ ਸਕੇ ਸਗੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਲੋੜਵੰਦ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਦੇ ਰਹੇ।

ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੋਵਿਡ-19 ਕਾਰਨ ਸੰਕਟ ਵਿਚ ਆਏ ਛੋਟੇ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਨਹੀ - ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ

ਫਗਵਾੜਾ (ਬੀਕੇ ਰੱਤੂ)– ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਹਰ ਨੀਤੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਘਰਾਣਿਆ ਨੂੰ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਚੋਣਾਂ ਸਮੇਂ ਧਨਾਢ ਵਰਗ ਤੋਂ ਭਾਰੀ ਫੰਡ ਵਸੂਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹੋ ਵਜਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਵਿਡ-19 ਕੋਰੋਨਾ ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਸੰਕਟ ਵਿਚ ਆਈ ਸਮਾਲ ਸਕੇਲ ਇੰਡਸਟਰੀ ਦੀ ਕੋਈ ਚਿੰਤਾ ਨਹੀਂ ਗਈ ਬਲਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਘਰਾਣਿਆ ਦੇ ਹਿਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖ ਕੇ ਰਿਜਰਵ ਬੈਂਕ ਦੀ ਨਵੀਂ ਨੀਤੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਪੰਜਾਬ ਐਗਰੋ ਇੰਡਸਟ੍ਰੀਜ ਕਾਰ-ਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਬੀਤੀ 5 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਰਿਜਰਵ ਬੈਂਕ ਵਲੋਂ ਐਲਾਨੀ ਮੁਦਰਾ ਨੀਤੀ ਦੀ ਸਖਤ ਨੁਕਤਾ-ਚੀਨੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਹੀ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੋਰੋਨਾ ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਕਈ ਵਪਾਰਕ ਇਕਾਈਆਂ ਸੰਕਟ ਵਿਚ ਆ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਰਥਕਤਾ ਨੂੰ ਪਟਰੀ ਤੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਇਕਾਈਆਂ ਨੂੰ ਸੰਕਟ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢਣਾ ਜਰੂਰੀ ਹੈ ਪਰ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸ਼ਹਿ ਤੇ ਰਿਜਰਵ ਬੈਂਕ ਨਵੀਂ ਐਲਾਨੀ ਨੀਤੀ ਵਿਚ ਕੇ.ਵੀ. ਕਾਮਥ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਕੇ 1500 ਕਰੋੜ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਰਜੇ ਹੇਠਾਂ ਆਈਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਲਈ ਵਕਤੀ-ਪੁਨ-ਰਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੰਪ-ਨੀਆਂ ਵਲੋਂ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਲਿਆ ਕਰਜਾ ਨਾ ਮੋੜਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਇਨਸਾਲਵੈਂਸੀ ਅਤੇ ਬੈਂਕਰਪਸੀ ਕੋਡ 2016 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੈਂਕ ਕਰਜਾ ਉਗਰਾਹੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਕਰਜਾਈ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਬੈਂਕ ਜਾਂ ਕਰਜਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾ ਪਾਸ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਗਸਤ 2019 ਵਿਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਰਿਜਰਵ ਬੈਂਕ ਤੋਂ 1.76 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਇਸ ਅਧਾਰ ਤੇ ਲਏ ਗਏ ਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਦੀ ਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ 38 ਤੋਂ ਘਟਾ ਕੇ 25 ਫੀਸਦੀ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਿਚ ਗਿਰਾਵਟ ਆਈ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਭਰਪਾਈ ਜਰੂਰੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤਾਂ ਰਿਜਰਵ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਰਕਮ ਲੈ ਕੇ ਭਰਪਾਈ ਕਰ ਲਈ ਪਰ ਇਸ ਨਾਲ ਰਿਜਰਵ ਬੈਂਕ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੀ ਸਮਰਥਾ ਨੂੰ ਧੱਕਾ ਲੱਗਾ ਜੋ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ ਲਈ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇਗਾ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੱਧ ਵਰਗ ਦੇ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਭਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਟੈਕਸ ਉਗਰਾਹੀ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਰ 33 ਫੀਸਦੀ ਹੈ ਜਦਕਿ ਧਨਾਢ ਕਾਰਪੋਰੇਟਾਂ ਵਾਸਤੇ ਦਰ ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ 25 ਫੀਸਦੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਆਮਦਨ ਦੀ ਵੰਡ ਵਿਚ ਅਸਮਾਨਤਾ ਕਾਫੀ ਵੱਧ ਗਈ ਹੈ।

ਕੈਪਟਨ ਕਹਿੰਦਾ ਮੇਰੇ ਕੋਲ 6 ਲੱਖ ਨੌਕਰੀਆਂ, ਨੌਜਵਾਨ ਮਜ਼ਬੂਰਨ ਕੈਨੇਡਾ 'ਚ ਵੇਚਣ ਬੇਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਟੋਕਰੀਆਂ

ਗੱਲ 2016 ਦੀ ਹੈ ਮੈਂ ਘਰ ਘਰ ਨੌਕਰੀ ਦੇਵਾਂਗਾ ਮੈਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਸਾਰਾ ਕਰਜ਼ਾ ਮੁਆਫ਼ ਕਰ ਦੇਵਾਂਗਾ, ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮੈਂ ਸਮਾਰਟ ਫੋਨ ਦੇਵਾਂਗਾ ਹੋਰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ ਕੀ ਕੈਪਟਨ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਵੋਟਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਵਾਅਦੇ ਕੀਤੇ ਫਿਰ ਕਹਿੰਦਾ "ਠਣ ਠਣ ਗੋਪਾਲ "ਇੱਥੇ ਹੀ ਬੱਸ ਨਹੀਂ ਇਸ ਤੋਂ 5 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ 2011ਵਿੱਚ ਵੀ ਮੈਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਲੈਪਟਾਪ ਦੇਵਾਂਗਾ ਮੈਂ ਬੁਲਟ ਟਰੇਨ ਚਲਾਵਾਂਗਾ ਮੈਂ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਬੱਸਾਂ ਚਲਾਵਾਂਗਾ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਬਣਾਵਾਗਾਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਰ ਕੀ ਕੀ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਵਾਅਦੇ ਕੀਤੇ ਅਖ਼ੀਰ ਅਕਾਲੀਆਂ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਕਲੰਕ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੱਕ ਇਹ ਮਿੱਟਣਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪਿਛਲੇ ਪੰਦਰਾਂ ਸਾਲ ਤੋਂ ਕੀ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕਿਸਾਨ, ਕੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ,ਕੀ ਨੌਜਵਾਨ, ਕੀ ਖਿਡਾਰੀ ,ਕੀ ਵਪਾਰੀ, ਕੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮ, ਹਰ ਵਰਗ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੀਡਰਾਂ ਹੱਥੋਂ ਠੱਗਿਆ ਜਿਹਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਾਰਨ ਇੱਕੋ ਹੈ ਕੇ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਤੇ ਬਣੀਆਂ ਕਾਂਗਰਸ ਅਕਾਲੀ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ ਦੇ ਉੱਤੇ ਖਰਾ ਨਹੀਂ ਉੱਤਰੀਆਂ ।

ਹੁਣ ਕੈਪਟਨ ਸਾਹਿਬ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਹੁਣ ਰਹਿੰਦੇ ਡੇਢ ਸਾਲ ਵਿੱਚ 6 ਲੱਖ ਨੌਕਰੀਆਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦੇਵਾਂਗਾ ਪਹਿਲਾ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਘਰ ਘਰ ਨੌਕਰੀ ਦੇਵਾਂਗਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ 55 ਲੱਖ ਦੇ ਕਰੀਬ ਪਰਿਵਾਰ ਹਨ ਜੇ ਘਰ ਘਰ ਨੌਕਰੀ ਦੇਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਜਦ ਤੋਂ ਸਰਕਾਰ ਬਣੀ ਹੈ ਪੂਰੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਜੇਕਰ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਤਿੰਨ ਹਜ਼ਾਰ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਮਿਲਣ ਦਾ ਕੋਟਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣਾ ਸੀ ਪੰਜਾਬ ਸਿਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 24800,000 ਕਰੋੜ ਦੇ ਕਰੀਬ ਕਰਜ਼ਾ ਹੈ ਸਾਰੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਕਰਜਾ ਮਾਫ਼ ਹੋਣਾ ਨਾਮੁਮਕਿਨ ਹੈ ਜੇਕਰ ਕੈਪਟਨ ਸਾਹਿਬ ਹੁਣ ਤੋਂ ਵੀ 6 ਲੱਖ ਨੌਕਰੀਆਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ 16 ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਚਾਲ਼ੀ ਹਜ਼ਾਰ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੇਣੀਆਂ ਪੈਣਗੀਆਂ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਸੌਖਾ ਕਾਰਜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇੰਨਾ ਵੱਡਾ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਤਾਂ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਮੁਲਕ ਕੈਨੇਡਾ ਵਰਗੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵੀ ਹੱਥ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਜਾਣਗੇ ਪਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮਹਿਕਮੇ ਦੀਆਂ ਪੋਸਟਾਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਧੜਾਧੜ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਬੀਤੇ ਕੱਲ੍ਹ ਹੀ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਦੀਆਂ 40 ਹਜ਼ਾਰ ਪੋਸਟਾਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਵਕਤ ਸਿਰ ਤਨਖ਼ਾਹ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਨਵੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਕਿਹੜੇ ਮਹਿਕਮੇ ਵਿੱਚ ਕਾਇਮ ਕਰੇਗੀ ਤਨਖਾਹ ਕਿੱਥੋਂ ਦੇਵੇਗੀ ਇਹ ਤਾਂ ਕੈਪਟਨ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਹੀ ਪਤਾ ਹੈ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਾੜੇ ਆਰਥਿਕ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਲੋਕ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ,ਜਾਇਦਾਦਾਂ, ਗਹਿਣਾ ਗੱਟਾ ਆਦਿ ਵੇਚ ਕੇ ਨੌਜਵਾਨ ਮੁੰਡੇ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਅਮਰੀਕਾ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਆਦਿ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿੱਚ ਭੇਜ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬੱਚੇ ਵਿਚਾਰੇ ਆਪਣੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬੇਰੀਆਂ ਤੋੜ ਕੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਭਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਜੇਕਰ ਕੈਨੇਡਾ ਪੜ੍ਹਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਕਿਸੇ ਨੇ ਪਤਾ ਕਰਨੇ ਹੋਣ ਤਾਂ ਉੱਥੋਂ ਦੇ ਇੱਕ ਕਿਸੇ ਪੱਕੇ ਵਸਨੀਕ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰਕੇ ਪਤਾ ਕਰ ਲਓ ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬੋਂ ਆਏ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਬਗਾਨੇ ਨਹੀਂ ਸਾਡੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਖਿਲਵਾੜ ਕਰਦੇ ਹਨ ।

ਪਿਛਲੇ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਕੋਟੀ ਦੇ 10,12 ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਖੇਡੇ ਕੌਮੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਖੇਡੇ ਕਿਸੇ ਖਿਡਾਰੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਚਪੜਾਸੀ ਤੱਕ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ ਪੰਜਾਬ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਭਰਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਖੇਡ ਕੋਟੇ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਪਿਛਲੇ ਦਸ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਖਿਡਾਰੀ ਪੀਪੀਐਸ ਰਾਹੀਂ ਡੀਐੱਸਪੀ ਜਾਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਅਹੁਦਿਆਂ ਤੇ ਭਰਤੀ ਹੋਏ ਨਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪੋਸਟਾਂ ਕਿਸ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਗਈਆਂ ਉਸ ਬਾਰੇ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਮਾੜੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ

ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਖੇਡ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦਿਨੋ ਦਿਨ ਖਤਮ ਹੋਣ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਵੱਲ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਹੈ ਫਿਰ ਭਲਾ ਕਿਹੜਾ ਮਾਂ ਬਾਪ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਖੇਡਾਂ ਖੇਡਣ ਵੱਲ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਨਾ ਕੋਈ ਸਹੂਲਤ ਨਾ ਕੋਈ ਨੌਕਰੀ ਨਾ ਕੋਈ ਉਸਾਰੂ ਭਵਿੱਖ ਹੈ । ਡਿਗਰੀ ਹੋਲਡਰ ਬੱਚੇ 5 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਲਈ ਵੀ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਹਾੜ੍ਹੇ ਕੱਢ ਰਹੇ ਹਨ ਡਿਗਰੀਆਂ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀ ਕੇ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਸੈਂਕੜੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਨੌਕਰੀ ਅਤੇ ਪੰਜ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਮੁਆਜਵਾ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ ਫਿਰ ਤਾਂ ਇੱਥੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਦਾ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀ ਕੇ ਮਰਨਾ ਹੀ ਬਿਹਤਰ ਹੈ ਜੇਕਰ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਜੀਅ ਮਰੇਗਾ ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਮਰਨ ਪਿੱਛੋਂ ਉਸ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਨੌਕਰੀ ਮਿਲਣ ਨਾਲ ਰੋਜ਼ੀ ਰੋਟੀ ਤਾਂ ਚੱਲ ਹੀ ਪਵੇਗੀ । ਕਮਾਲ ਦੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਪੋਤੇ ਨੂੰ ਡੀਐਸਪੀ ਰੈਂਕ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕੈਪਟਨ ਸਾਹਿਬ, ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬੀਬੀ ਭੱਠਲ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਮੁਆਫ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਅਲੀ ਖਿਡਾਰੀ ਬਣਾ ਕੇ ਉੱਚ ਰੈਂਕ ਦੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੇਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਕਿਉਂ ਬੰਦ ਹਨ ਫਿਰ ਆਪੇ ਦੱਸ ਮੇਰੇ ਵਤਨ "ਪੰਜਾਬ ਸਿਆਂ ਤੇਰਾ ਕੀ ਬਣੂੰ "ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਭਾਗ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹੀ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਿਲਵਾੜ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਫਿਰ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਨੌਜਵਾਨ ਬੱਚਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜਾਵੇ ਕਿੱਥੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਲਿਖਿਆ ਨੌਜਵਾਨ ਬੱਚਾ ਇੱਥੇ ਕੋਈ ਰਹਿ ਕੇ ਰਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦਾ ਧੰਦਾ ਚੌਪਟ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਸਾਨ ਕਰਜ਼ਾਈ ਹੋ ਗਿਆ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋ ਗਿਆ ,ਵਪਾਰੀ ਬਾਹਰਲੇ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਭੱਜ ਗਿਆ ,ਖਿਡਾਰੀ ਗਰਾਉਂਡਾਂ ਵੱਲ ਜਾਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ,ਮਜ਼ਦੂਰ ਦੋ ਡੰਗ ਦੀ ਰੋਟੀ ਨੂੰ ਤਰਸ ਰਿਹਾ ਹੈ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦਾ ਆਲਮ ਹੈ ਜਾਂ ਫਿਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਹੇਠ ਬਣੇ ਡਰੱਗ ਮਾਫ਼ੀਆ ,ਰੇਤ ਮਾਫ਼ੀਆ', ਕੇਬਲ ਮਾਫ਼ੀਆ ,ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਮਾਫੀਆ ,ਸ਼ਰਾਬ ਮਾਫੀਆ, ਗੈਂਗਸਟਰ ਬਣੇ ਆਦਿ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਚਾਂਦੀ ਹੈ ਇਹ ਅੱਜ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਹਾਲਾਤ ਹਨ। ਕੈਪਟਨ ਸਾਹਿਬ ਜੇਕਰ ਹੁਣ ਵੀ ਤੁਸੀਂ 6 ਲੱਖ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੇਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਪੂਰਾ ਨਾ ਕੀਤਾ, ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਦਲ ਦਲ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਨਾ ਕੀਤਾ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਖੇਡ ਨੀਤੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਉਸਾਰੂ ਨਾ ਬਣਾਇਆ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਬਦ ਤੋਂ ਬਦਤਰ ਹੋ ਜਾਣਗੇ । ਲੋਕ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਜਭਾਗ ਦਾ ਤਖ਼ਤਾ ਤਾਂ ਪਲਟਣਗੇ ਹੀ ਸਗੋਂ ਕਲੰਕਤ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸਾਰੀ ਗਾਜ ਵੀ ਤੁਹਾਡੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਉੱਤੇ ਹੀ ਹੀ ਡਿੱਗੇਗੀ। ਪਰਮਾਤਮਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸੁਮੱਤ ਦੇਵੇ, ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਰੱਬ ਰਾਖਾ!

19 ਅਗਸਤ - ਵਿਸ਼ਵ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫੀ ਦਿਹਾੜਾ

ਗੋਬਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ
bardwal.gobinder@gmail.com

ਗੁਜ਼ਰੇ ਵਕਤ ਦੇ ਨਾਲ ਰੂ-ਬ-ਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਤਾਕਤ ਤਸਵੀਰਾਂ ਆਪਣੇ ਵਿੱਚ ਸਮੋਈ ਬੈਠੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਖਾਸ ਪਲਾਂ, ਯਾਦਾਂ ਨੂੰ ਸਮੇਟ ਕੇ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਤਸਵੀਰਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਹਿ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫ਼ਰ ਹੈ ਤਾਂ ਕੋਈ ਅੱਤਕੱਥਨੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਕੁਦਰਤ ਨੇ ਹਰ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਅੱਖ ਰੂਪੀ ਕੈਮਰਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇਖਦਾ ਹੈ ਤੇ ਆਪਣੇ ਦਿਮਾਗ ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੀਜਾਂ ਦੀ ਛਾਪ ਛੱਡਦਾ ਹੈ।

ਇੱਕ ਤਸਵੀਰ ਜਾਂ ਚਿੱਤਰ ਹਜ਼ਾਰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਬਰਾਬਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫਿਕ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਅਤੇ ਉੱਚ ਮਿਆਰੀ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫੀ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਮੰਤਵ ਨਾਲ ਹਰ ਸਾਲ 19 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫਿਕ ਦਿਵਸ ਬੜੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫਿਕ ਕਾਊਂਸਿਲ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਓ.ਪੀ. ਸ਼ਰਮਾਂ ਦੇ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵੱਖੋ ਵੱਖਰੇ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫਿਕ ਦਿੱਗਜਾਂ ਤੱਕ ਆਪਣੀ ਪਹੁੰਚ ਦਾ ਘੇਰਾ ਵਧਾਇਆ ਤਾਂ ਜੋ ਹਰ ਸਾਲ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫੀ ਦਾ ਜਸ਼ਨ ਮਨਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 1839 ਵਿੱਚ ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਵਿਗਿਆਨਿਕ ਲੂਈਸ ਜੇਕਸ ਅਤੇ ਮੇਂਡੇ ਡਾਗਊਰੇ ਨੇ ਫੋਟੋ ਤੱਤ ਨੂੰ ਖੋਜਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਵਿ-ਗਆਨਿਕ ਵਿਲੀਅਮ ਹੇਨਰੀ ਫਾਕਸਟੇਲ ਬੋਟ ਨੇ ਨੈਗੇਟਿਵ ਪੌਜੀਟਿਵ ਪ੍ਰੋਸੇਸ ਲੱਭ ਲਿਆ ਸੀ। ਟੇਲ ਬੋਟ ਨੇ 1834 ਵਿੱਚ ਲਾਈਟ ਸੈਂਸਟਿਵ ਪੇਪਰ ਦਾ ਆਵਿਸ਼ਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਖਿੱਚੇ ਚਿੱਤਰ ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸੁਵਿਧਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ।

ਫ੍ਰਾਂਸੀਸੀ ਵਿਗਿਆਨਿਕ ਆਰਗੇ ਨੇ ਜਨਵਰੀ 1839 ਨੂੰ ਫਰੈਂਚ ਅਕਾਦਮੀ ਔੱਫ ਸਾਇੰਸ ਦੇ ਲਈ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ।

ਫਰਾਂਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਪ੍ਰੋਸੇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਖਰੀਦ ਕੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਲਈ 19 ਅਗਸਤ 1839 ਨੂੰ ਮੁਫ਼ਤ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ 19 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫੀ ਦਿਵਸ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ ਉਸਦੇ ਮਿਆਰ ਨੂੰ ਉੱਚ ਦਰਜਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਿੱਤੇ ਵਜੋਂ ਵੀ ਅਪਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਚਿੱਤਰਕਾਰ ਪ੍ਰਭੂ ਜੋਸ਼ੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ "ਸਾਨੂੰ ਫਰੇਮ ਵਿੱਚ ਕੀ ਲੈਣਾ ਹੈ ਇਸ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਗਿਆਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਕੀ ਕੀ ਛੱਡਣਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫਰ ਪਦਮਸ਼੍ਰੀ (1972) ਰਘੂਰਾਏ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ """ਚਿੱਤਰ ਖਿੱਚਣ ਦੇ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਤਿਆਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਉਸਦੇ ਅਸਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਚਾਨਕ ਕੈਂਡਿਡ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੀ ਲੈਣਾ ਪਸੰਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਪਰੰਤੂ ਅਸਲ ਤਸਵੀਰ ਤਕਨੀਕੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਚਾਹੇ ਕਿੰਨੀ ਵੀ ਵਧੀਆ ਹੋਵੇ, ਇਹ ਓਨੀ ਦੇਰ ਸਰਵ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਉਸ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਤਸਵੀਰ ਓਹੀ ਹੈ ਜੋ ਮਾਨਵੀ ਸੰਵੇਦਨਾ ਨੂੰ ਹਲੂਣਾ ਦੇਵੇ।"

ਚੰਗੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਭਰਪੂਰ ਤਸਵੀਰਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਬਣੀ ਰਹੇਗੀ।

*****

ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ

''ਤੇਰੀ ਛਾਤੀ 'ਤੇ ਵੀ ਖੰਜਰ ਜਾਂ ਤਮਗਾ ਧਰ ਦਿਆਂਗੇ।
ਜਿਉਣ ਜੋਗਾ ਤਾਂ ਹੋ ਤੇਰੀ ਵੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿਆਂਗੇ''

-ਪਾਤਰ

ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ

ਇਸ ਵਿਚ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ 'ਦਿਲ' ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਭਰ ਗੁਰਬਤ ਤੇ ਦੁਸ਼ਵਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਜੂਝਦਾ ਰਿਹਾ। ਪੁਲਿਸ ਤਸ਼ੱਦਦ, ਫਾਕੇ, ਜਾਤਾਂ ਦੇ ਮਾਣ-ਗੁਮਾਨ ਉਹਦੇ ਮਨ ਦੀ ਅਡੋਲਤਾ ਨੂੰ ਛੂਹ ਨਹੀਂ ਸਕੇ। ਉਹ ਬੇਹੱਦ ਸਿਰੜੀ ਤੇ ਖੁਦਦਾਰ ਇਨਸਾਨ ਸੀ। ਉਹ ਦਿਹਾੜੀਦਾਰ ਬਣਿਆ, ਚੋਕੀਦਾਰ ਬਣਿਆ, ਰਸੋਈਆ ਬਣਿਆ, ਉਹਨੇ ਚਾਹ ਦਾ ਖੋਖਾ ਵੀ ਲਾਇਆ ਪਰ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਉਸਨੇ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਅੱਗੇ ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਅੱਡਿਆ। ਤਰਸੇਵੇਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਹਨੂੰ ਕੋਈ ਸਮਾਜਵਾਦ ਵੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਦਿਲ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਸ਼ਾਇਰ ਵਜੋਂ ਕਦੇ ਵੀ ਅਣਗੌਲਿਆ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਅਲੋਚਕਾਂ ਅਤੇ ਚਿੰਤਕਾਂ ਨੇ 'ਦਿਲ' ਦੀ ਕਾਵਿ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਹੈ, ਅਨੇਕਾਂ ਸਾਹਿਤਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ 'ਦਿਲ' ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਆ ਹੈ- ਜਿਸ ਵਿਚ ਦਿਲ ਨੇ ਕਦੇ ਰਤੀ ਭਰ ਜੁਗਾੜਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਰੂਸੀ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ, ਫਰੈਂਚ ਅਤੇ ਡੱਚ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਹੋਣ ਨਾਲ ਉਹ ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਵੱਡੇ ਕਵੀਆਂ ਦੀ ਕਤਾਰ ਵਿਚ ਜਾ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਮਾਣ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਵਿਰਲੇ ਲੇਖਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਹੀ ਆਇਆ ਹੈ।

ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਲੱਗਿਆਂ ਦੋ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨੁਕਤਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ ਕਿ ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਜੀਵਨ ਮਿਲਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਸਮਾਜਿਕ ਪਰੀਦ੍ਰਿਸ਼ ਕੀ ਹੈ? ਦੂਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਪਤ ਜੀਵਨ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਉਸ ਦਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਕੀ ਹੈ? ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨੁਕਤਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲੱਗਿਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਰਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਾਸਤਵਿਕ ਜੀਵਨ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰਸਾਨੀ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ।

ਆਪਣੀ ਕਵਿਤਾ ਬਾਰੇ ਦਿਲ ਦਾ ਸਵੈ-ਕਥਨ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਮੰਗਦੇ ਹੈ।

ਮੇਰੀ ਕਵਿਤਾ ਮੇਰੇ ਹੱਡਾਂ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਿਆ ਸੱਚ ਹੈ। ਲਹਿਰ ਵੱਲੋਂ ਬਹੁਤੇ ਕਵੀ ਫੈਸ਼ਨ ਵਜੋਂ ਲਿਖਦੇ ਰਹੇ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਅਨੁਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸੇ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਰੁਮਾਂਸ ਵਧੇਰੇ ਹੈ। ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਤਬਦੀਲੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਬੌਧਿਕ ਲੋੜ ਸੀ (ਰੁਮਾਂਟਿਕ ਅਨੁਭਵ ਸੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ)। ਪਰ ਮੈਂ ਜਿਸ ਵਰਗ ਵਿਚੋਂ ਹਾਂ ਤਬਦੀਲੀ ਉਸਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਲੋੜ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਕਵਿਤਾ ਲੜਨ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਹੈ।''

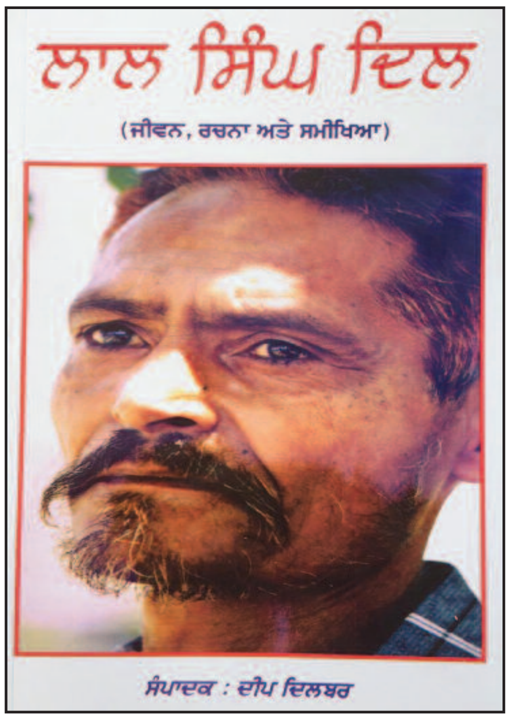

'ਦਿਲ' ਦੀ ਦਾਸਤਾਨ, ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ ਸਾਹਿਤ ਇਤਿਹਾਸ 'ਤੇ ਸਰਸਰੀ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰਿਆ ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਹਿੰਦੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਕ ਵਿਲੱਖਣ ਤੇ ਲਾਮਿਸਾਲ ਰਚਨਾ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਦਲਿਤ ਜੀਵਨ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਤੇ ਆਰਥਿਕ ਪੀੜਾ ਦੇ ਹੱਡੀਂ ਹੰਢਾਏ ਸੰਤਾਪ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਚਰਮਸੀਮਾ 'ਤੇ ਵਿਚਰਦੇ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਭੁੱਖਮਰੀ, ਜਾਤ ਪਾਤ, ਤ੍ਰਿਸਕਾਰ, ਅਨਪੜ੍ਹਤਾ, ਅਨਿਆਂ ਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਦਾ ਭਿਆਨਕ ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੋਖੀ ਵਰਤਾਰੇ ਨਾਲ ਜੂਝਣ ਦਾ ਸਫਰ ਹੀ ਇਸ ਦਾਸਤਾਨ ਦਾ ਸੱਚ ਹੈ ਨਿਰਸੰਦੇਹ ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਦਲਿਤ ਜੀਵਨ ਦੇ ਕਰੂਰ ਯਥਾਰਥ ਨਾਲ ਦਸਤਪੰਜਾ ਲੈ ਕੇ ਬਿਹਤਰ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਅਣਥੱਕ ਘਾਲਣਾ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਹਥਲੀ ਪੁਸਤਕ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵੀ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਦਿਲ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਕਵਿਤਾ (ਕੁਝ ਅਣਛਪੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਗਜ਼ਲਾਂ ਵੀ) ਦਿਲ ਦੇ ਜੀਵਨ 'ਤੇ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦ ਚਿੱਤਰ, ਦਿਲ ਦੇ ਜਿਉਂਦੇ ਜੀਅ ਹੋਈ ਜੀਵਨ ਤੇ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ, ਮੌਤ ਉਪਰੰਤ ਜਾਂ ਹੁਣ ਲਿਖਾਏ ਗਏ ਲੇਖਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਥਾਂ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨਾ ਹੈ।

'ਦਿਲ' ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਸੀਮਾਵਾਂ ਸਨ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਵੀ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਕੁਝ ਸਮਾਜਿਕ, ਕੁਝ ਆਰਥਿਕ ਤੇ ਕੁਝ ਆਪ ਸਹੇੜੀਆਂ ਜਿਹਨਾਂ ਦੇ ਰੂਬਰੂ ਸਾਰੇ ਦੋਸਤ-ਮਿੱਤਰ ਹੁੰਦੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। 'ਦਿਲ' ਦੇ ਦਿਲ ਵਿਚਲੇ ਅੰਤਰ ਵਿਰੋਧਾਂ, ਉਸਦੇ ਮਨ ਦੀ ਬਾਦਸ਼ਾਹੀ ਅਤੇ ਮਲੰਗੀ ਤੋਂ ਸਾਰੇ ਵਾਕਫ਼ ਸਨ, ਪਰ ਉਸਨੂੰ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਤੋਂ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮਿਲਿਆ।

ਸੋਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਕਦੇ-ਕਦੇ ਬੰਦਾ ਆਪਣੇ ਮਿੱਤਰਾਂ, ਸਨੇਹੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚੋਂ ਅਚਾਨਕ ਹੀ ਕਿਉਂ ਤਿਲਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ? ਸ਼ਾਇਦ ਕਈ ਵਾਰ 'ਦਿਲ' ਜਿਹੇ ਬੰਦੇ ਦੀ ਖੁਦਦਾਰੀ ਉਸਨੂੰ ਅਤਿਅੰਤ ਨੇੜਲੇ ਮਿੱਤਰਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੀ ਉਥਲ-ਪੁਥਲ ਤੇ ਸਰੀਰਕ ਪੀੜ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਸਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨ ਦਿੰਦੀ। ਦਿਲ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਇੰਝ ਹੀ ਵਾਪਰਿਆ ਤੇ ਜਦੋਂ ਦੋਸਤ-ਮਿੱਤਰ ਹਰਕਤ ਵਿਚ ਆਏ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ।

ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਨਾ-ਬਰਾਬਰੀ ਤੇ ਵਿਤਕਰੇ ਹਨ, ਊਚ-ਨੀਚ ਹੈ, ਦਿਲ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਬਣੀ ਰਹੇਗੀ, 'ਦਿਲ' ਸਾਡੇ ਦਿਲਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ਿੰਦਾ ਰਹੇਗਾ।

-ਦੀਪ ਦਿਲਬਰ

ਹਰ ਥਾਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਸਿੱਧ-ਪੁੱਠ ਨੂੰ ਇਕੋ ਸਾਹੇ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸਰਲ ਬੋਲੀ ਵਿਚ ਜਟਿਲ ਸੱਚ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇਸ ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਮੇਰਾ ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ। ਵਰਨ-ਧਰਮ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਵਿਤਾ ਬਹੁਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਪੇਚਾਂਗ ਸੁਰਾਂ ਨੂੰ, ਆਪਣੇ ਬੋਲ ਉਚਾਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿਓ।

- ਡਾ. ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਨਕਸਲੀ ਲਹਿਰ ਦੀ ਆਪਣੀ ਇਹ ਖਾਸੀਅਤ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਇਨਕਲਾਬੀ ਲਹਿਰ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਕਿ ਲੋਕ ਲਹਿਰ ਦੇ ਲੀਡਰਾਂ ਨਾਲੋਂ ਲਹਿਰ ਦੇ ਕਵੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਧ ਜਾਣਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਦੌਰ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਨਾਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਵਿਤਾ ਨੇ ਇੰਨਾ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਮੰਤਵ ਸਿੱਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੋਣਾ।

-ਅਮਰਜੀਤ ਚੰਦਨ

ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਦਿਲ ਜੁਝਾਰੂ ਵਿਦਰੋਹੀ ਕਾਵਿਧਾਰਾ ਜਾਂ ਦਲਿਤ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸਮੁੱਚੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਜਿੰਨਾ ਵੱਧ ਗੌਲਣਯੋਗ ਕਾਵਿ ਹਸਤਾਖਰ ਹੈ, ਉਸ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਡੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿਖਾਈ ਉਦਾਸੀਨਤਾ ਸਾਡੀ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਸੁਹਜ ਤੇ ਸਹਿਜ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਡੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੀ ਹੁਣ ਤੱਕ ਰਹੀ ਪਹੁੰਚ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਸਾਡੀ ਆਲੋਚਨਾ ਦੀ ਅੰਤਰਮੁਖਤਾ, ਅਣਗਹਿਲੀ, ਮੌਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਤੇ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਟੋਹ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

-ਡਾ. ਐਸ. ਤਰਸੇਮ

ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਦਿਲ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਜਿਸ ਭੁੱਖੀ ਨੰਗੀ, 'ਦੂਜੀ ਕੌਮ' ਦੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਚਿੱਤਰ ਹੈ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਿਤਾਰੇ ਦੇ ਵਾਸੀ ਨਹੀਂ, ਇਸੇ ਧਰਤੀ ਦੇ ਮੂਲ ਬਾਸ਼ਿੰਦੇ ਹਨ। ਜਿਹਨਾਂ ਦੇ ਮਨੁੱਖ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਕੇ ਹੀ ਅਸੀਂ ਕੰਬ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ।

- ਡਾ. ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸਿਰਸਾ

ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਦਿਲ ਬੜਬੋਲਾ ਕਵੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸੂਖਮ, ਤਿੱਖਾ ਅਤੇ ਧੀਮੇ ਬੋਲਾਂ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਧੀਮੇ ਬੋਲਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਕਾਵਿ ਵਿਲੱਖਣਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਫੁੰਕਾਰੇ ਦੀ ਥਾਂ ਡੰਗ ਵਰਗੀ ਕਵਿਤਾ ਰਚਦਾ ਹੈ।

- ਡਾ. ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਦਿਲ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਖਿੜਕੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਦਿਸਹੱਦਿਆਂ ਵੱਲ ਖੋਲ੍ਹਿਆ, ਜਿਹਨਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਐਵੇਂ ਝਲਕ ਮਾਤਰ ਹੀ ਸੀ। ਦਿਲ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਦੇ ਉਸ ਵਰਗ ਦੀਆਂ ਖ਼ੌਫ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਤ੍ਰਾਸਦਿਕ ਹਕੀਕਤਾਂ ਬੜੀ ਸ਼ਿੱਦਤ ਨਾਲ ਉਜਾਗਰ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਰਗ ਦਾ ਜੀਵਨ ਯਥਾਰਥ ਯੁੱਗੋ-ਯੁੱਗ ਤਸ਼ੱਦਦ ਦੀ ਚੱਕੀ ਵਿਚ ਪਿਸਦਿਆਂ ਮਿੱਥ ਵਰਗਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

- ਪ੍ਰੋ. ਰਮਨ

Golden State Truck Sales Inc.

ਟਰੱਕ-ਟਰੇਲਰ ਖਰੀਦਣ ਅਤੇ ਵੇਚਣ ਲਈ ਮਿਲੋ ਸਸਤੀਆਂ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ ਤੇ ਟਰੱਕ ਦਾ ਲੋਨ ਲੈਣ ਲਈ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੀ ਮਦਦ ਕਰਾਂਗੇ

Dharminder Singh

Call : Dharminder Singh

Cell : 530-870-6600 Fax : (530) 870-1429

532, Houston St.

West Sacramento, CA 95691

Email: myfuturetruck@gmail.com

ਬਰਸੀ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼

ਨਾਵਲ ਸਿਰਜਣਾ ਦਾ ਰੌਸ਼ਨ ਮੀਨਾਰ ਬੁਰਜ ਸਨ ਪ੍ਰੋ: ਨਰਿੰਜਨ ਤਸਨੀਮ

ਪਿਛਲੀ ਪੌਣੀ ਸਦੀ ਤੋਂ ਨਾਵਲ ਸਿਰਜਣਾ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਕਰਮਸ਼ੀਲ ਸਾਡੇ ਵੱਡੇ ਵਡੇਰੇ ਪ੍ਰੋਫ਼ੈਸਰ ਨਿਰੰਜਨ ਤਸਨੀਮ ਦੇ ਦਸ ਨਾਵਲਾਂ ਕਸਕ, ਪਰਛਾਵੇਂ, ਤਰੇੜਾਂ ਤੇ ਰੂਪ, ਰੇਤ ਛਲ, ਹਨੇਰਾ ਹੋਣ ਤੱਕ, ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਵਾਂ ਸਾਲ, ਜਦੋਂ ਸਵੇਰ ਹੋਈ, ਜੁਗਾਂ ਤੋਂ ਪਾਰ, ਗੁਆਚੇ ਅਰਥ ਅਤੇ ਤਲਾਸ਼ ਕੋਈ ਸਦੀਵੀ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਵਨ ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਲੋਕ ਅਰਪਣ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਸਾਂ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕੰਵਲ ਦੀ ਸਦਾਰਤ ਥੱਲੇ। ਹੁਣ ਦੋਵੇਂ ਉੱਤੋੜਿੱਤੀ ਸਾਨੂੰ ਫ਼ਤਹਿ ਬੁਲਾ ਗਏ। ਦੋਵੇਂ ਸਾਡੇ ਸਿਰ ਤੇ ਘਣਛਾਵੇਂ ਬਿਰਖ ਸਨ।

ਪ੍ਰੋਫ਼ੈਸਰ ਨਿਰੰਜਨ ਤਸਨੀਮ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਮਈ 1929 ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਤੇ 17 ਅਗਸਤ 2019 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮੀ ਚਾਰ ਵਜੇ ਆਖਰੀ ਸਲਾਮ ਕਹਿ ਗਏ।

30 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਸ: ਜਗਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੱਸੋਵਾਲ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਦਿਨ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਪਹਿਲੀ ਮਈ ਨੂੰ ਤਸਨੀਮ ਜੀ ਦੀ ਤੇ ਦੋ ਮਈ ਨੂੰ ਮੇਰਾ। ਦੋ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਅਸਾਂ ਜਨਮ ਦਿਨ ਇਕੱਠਿਆਂ ਵੀ ਮਨਾਇਆ। ਉਹ ਕੁਲੀਨ ਵਰਗ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਸਨ। ਹਰ ਗੱਲ ਬਹੁਤ ਸਲੀਕੇ ਨਾਲ ਲਿਖਦੇ ਪੜ੍ਹਦੇ ਤੇ ਬੋਲਦੇ।

ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਵਾਂ ਸਾਲ ਨਾਵਲ ਕਈ ਸਾਲ ਲਗਾਤਾਰ ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਦੇ ਦਸਵੀਂ ਜਮਾਤ ਲਈ ਸਿਲੇਬਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਰਿਹਾ। ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਚ ਬਹੁਤ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰੇ ਹੋਏ ਇਸ ਨਾਲ ਉਹ। ਪੰਜਾਬੀ ਕਵੀ ਈਸ਼ਵਰ ਚਿਤਰਕਾਰ ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰਹੀ ਉਮਰ ਭਰ। ਦੋਵੇਂ ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਸ਼ਿਮਲੇ ਇਕੱਠੇ ਰਹੇ ਸਨ ਨੌਕਰੀ ਕਾਰਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਵਲ ਜੁਗਾਂ ਤੋਂ ਪਾਰ ਈਸ਼ਵਰ ਚਿਤਰਕਾਰ ਜੀ ਬਾਰੇ ਹੀ ਹੈ। ਪੁਰਦਮਨ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਈਸ਼ਵਰ ਚਿਤਰਕਾਰ ਸਿਮਰਤੀ ਗਰੰਥ ਵੀ ਸੰਪਾਦਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੁਖੀਆਂ ਤਾਇਆ ਜੀ ਉਰਦੂ ਸ਼ਾਇਰ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਹੁਨਰ ਅਤੇ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੌਸਰ ਪਾਸੋਂ ਅਦਬੀ ਚਿਣਗ ਹਾਸਿਲ ਕਰਕੇ ਆਪ ਨੇ ਉਰਦੂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਸਾਹਿਤ ਸਿਰਜਣਾ ਆਰੰਭੀ।

1929 ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਇਸ ਲੰਮੇ ਕੱਦ ਕਾਠ ਵਾਲੇ ਗੱਭਰੂ ਨੇ 1945-46 ਵਿੱਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਹੀ ਉਰਦੂ ਵਿੱਚ ਲਿਖਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਹਿਤਕ ਜੀਵਨੀ ਦਾ ਆਰੰਭ 1959 ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਜਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਰਦੂ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾ ਨਾਵਲ 'ਸੋਗਵਾਰ' ਲਿਖਿਆ।

ਇਹ ਨਾਵਲ 1960 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਇਆ। 1962 ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦੂਸਰਾ ਉਰਦੂ ਨਾਵਲ 'ਮੋਨਾਲੀਜ਼ਾ' ਛਪ ਕੇ ਹਿੰਦ ਪਾਕਿ ਦੇ ਅਦਬੀ ਹਲਕਿਆਂ ਕੋਲ ਪੁੱਜਾ। ਪ੍ਰੋ: ਨਰਿੰਜਨ ਤਸਨੀਮ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਸਾਹਿਤ ਸਿਰਜਣਾ 'ਪਰਛਾਵੇਂ' ਨਾਵਲ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ 1966 ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਕਸਕ ਛਪ ਕੇ ਆਇਆ। ਸਾਲ 2000 ਤੀਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਸ ਨਾਵਲ ਪਾਠਕਾਂ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚੇ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਪਿਛੋਕੜ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲਿਖਤ ਪੇਂਡੂ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਜਿੰਨੀ ਸਲਾਹੀ ਗਈ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਲਗਪਗ ਸਾਰੀਆਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਵਲਾਂ ਨੂੰ ਸਿਲੇਬਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਇਆ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੀ ਰੂਹ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾਤਮਕ ਸਾਂਝ ਪੈ ਗਈ।

ਪ੍ਰੋ. ਨਰਿੰਜਨ ਤਸਨੀਮ ਪੰਜਾਬ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਾਹਿਤ ਰਤਨ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਲੇਖਕ ਸਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕੈਡਮੀ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 1993 ਸ. ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਐਵਾਰਡ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਸ. ਲਖਮੀਰ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 1995 ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਵਜੋਂ ਆਦਰ ਮਾਣ ਦਿੱਤਾ।

ਭਾਰਤੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕੈਡਮੀ ਵੱਲੋਂ ਤਸਨੀਮ ਜੀ ਨੂੰ 1999 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕੈਡਮੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਸਾਹਿਤ ਸੰਸਥਾਨ ਲੁਧਿਆਣਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਰਵੋਤਮ ਪੰਜਾਬੀ ਗਲਪਕਾਰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨਾਲ 1994 ਵਿੱਚ ਨਿਵਾਜਿਆ। ਇੰਡੀਅਨ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਐਡਵਾਂਸ ਸਟੱਡੀ ਦੇ ਆਪ 1998-99ਦੌਰਾਨ ਫੈਲ ਰਹੇ। ਗੌਰਮਿੰਟ ਕਾਲਿਜ ਟਾਂਡਾ, ਕਪੂਰਥਲਾ , ਫ਼ਰੀਦਕੋਟ , ਲੁਧਿਆਣਾ ਤੇ ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਿਜ ਗੁਰੂਸਰ ਸਧਾਰ (ਲੁਧਿਆਣਾ) ਵਿੱਚ ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੋ ਤਸਨੀਮ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਆਲੋਚਨਾ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਦਸ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਦਾ ਮੁਹਾਂਦਰਾ 'ਮੇਰੀ ਨਾਵਲ ਨਿ-ਗਾਰੀ', ਨਾਵਲ ਕਲਾ ਅਤੇ ਮੇਰਾ ਅਨੁਭਵ, ਆਈਨੇ ਦੇ ਰੂ-ਬਰੂ, ਆਧੁਨਿਕ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ' ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਮਕਾਲੀ ਸਾਹਿਤਕ ਸੰਦਰਭ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਲਈ ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਕ ਪੁਸਤਕਾਂ ਹਨ । ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਬਾਰੇ ਪੰਜ ਕਿਤਾਬਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਾਦਰ ਯਾਰ ਬਾਰੇ ਲਿਖੀ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕੈਡਮੀ ਨੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ ਤੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ 'ਚ ਬਹੁਤ ਚੰਗੇ ਅਨੁਵਾਦਕ ਸਨ। ਮੈਨੂੰ ਮਾਣ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੇਰੀਆਂ ਵੀ ਕੁਝ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਕੇ ਸੋਵੀਅਤ ਲੈਂਡ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਚ ਛਪਵਾਈਆਂ।

ਗੁਰਭਜਨ ਗਿੱਲ
91-98726-31199

ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਕਾਲਮ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੋ. ਨਰਿੰਜਨ ਤਸਨੀਮ ਨੇ ਅਨੇਕਾਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪੁਸਤਕਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਤੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਉਲਥਾਇਆ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਸਿਰਜਣਾਤਮਕ ਸਿਖ਼ਰ ਉਹ ਫਰੀਦਕੋਟ ਨੂੰ ਹੀ ਮੰਨਦੇ ਸਨ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਢੇ ਤਿੰਨ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਲੁਧਿਆਣਾ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਪੱਖੋਵਾਲ ਰੋਡ ਸਥਿਤ ਵਿਸ਼ਾਲ ਨਗਰ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਵੱਸਦੇ ਪ੍ਰੋ. ਨਰਿੰਜਨ ਤਸਨੀਮ ਉਮਰ ਦੇ 89ਵੇਂ ਡੰਡੇ ਤੀਕ ਸਿੱਧੇ ਸਤੋਰ ਖੜ੍ਹੇ ਰਹੇ ਪਰ 90ਵਾਂ ਚੜ੍ਹਨ ਸਾਰ ਡੋਲ ਗਏ। ਆਪਣੇ ਇਕਲੌਤੇ ਪੁੱਤਰ ਡਾ: ਗੁਰਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਧੀਆਂ ਪੁੱਤਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਿਸ਼ਾਲ ਪਾਠਕ ਵਰਗ ਤੇ ਮਿੱਤਰ ਮੰਡਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 17 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਬਰਸੀ ਤੇ ਚੇਤੇ ਕਰੇਗਾ। ਪ੍ਰੋ. ਨਰਿੰਜਨ ਤਸਨੀਮ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਜਾਣ ਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਲੇਖਕ ਡਾ: ਭਾਈ ਜੋਧ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੋਫ਼ੈਸਰ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ, ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ, ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਸੀਤਲ, ਸ. ਸ. ਨਰੂਲਾ, ਅਜਾਇਬ ਚਿਤਰਕਾਰ, ਸ: ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਪ੍ਰਿੰ: ਪ ਸ ਬਜਾਜ , ਡਾ: ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਦੀਬ ਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਚਿਹਰੇ ਯਾਦ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਲੁਧਿਆਣਾ ਕਿੰਨਾ ਭਰਿਆ ਭਰਿਆ ਤੇ ਅਮੀਰ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਇਸ ਸ਼ੇਅਰ ਨਾਲ ਗੱਲ ਮੁਕਾਵਾਂਗਾ।

ਫੁੱਲ ਹਿੱਕ ਵਿੱਚ ਜੰਮੀ ਪਲੀ ਖੁਸ਼ਬੂ ਜਾਂ ਉੱਡ ਗਈ,
ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ ਫੁੱਲ ਨੂੰ ਰੰਗਾਂ ਦੇ ਭਾਰ ਦਾ।

ਡਾਕਟਰ, ਕਵਿੱਤਰੀ ਤੇ ਕਹਾਣੀਕਾਰਾ : ਰਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਭਾਟੀਆ

ਪ੍ਰੀਤਮ ਲੁਧਿਆਣਵੀ
9876428641

ਰਾਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਭਾਟੀਆ ਨੂੰ ਕਹਾਣੀ, ਲੇਖ ਤੇ ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਣ ਦੀ ਚੇਟਕ ਬਚਪਨ ਵਿਚ ਹੀ ਲੱਗ ਗਈ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਕਾਲਜ-ਮੈਗਜੀਨ ਦਾ ਹਰ ਵਕਤ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਬਣੀ ਰਹਿੰਦੀ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ-ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਗਤੀ-ਵਿਧੀਆਂ ਸਦਕਾ ਅੱਜ ਦਿਨ ਉਹ ਜਾਨਦਾਰ ਤੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਕਲਮ ਵਾਲੀ ਮੂਹਰਲੀ ਕਤਾਰ ਵਿਚ ਆਉਂਦੀ ਸਿਰਕੱਢ ਕਵਿੱਤਰੀ ਤੇ ਕਹਾਣੀਕਾਰਾ ਹੋ ਨਿੱਬੜੀ ਹੈ। ਇਨਾਂ ਸਾਹਿਤਕ ਗ਼ਤੀ-ਵਿਧੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਸ ਨੂੰ ਡਾਕਟਰੀ-ਪੇਸ਼ੇ ਦੀ ਮੁਹਾਰਤ ਵੀ ਹਾਸਲ ਹੈ। ਪਰ ਸੁਰਤੀ-ਬਿਰਤੀ ਧਾਰਮਿਕ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਇਸ ਡਾਕਟਰੀ ਨੂੰ ਕਿੱਤੇ ਵੱਜੋਂ ਨਾ ਅਪਣਾਕੇ ਸੇਵਾ-ਭਾਵਨਾ ਵਜੋਂ ਅਪਣਾਂ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਹ। ਭਾਟੀਆ ਦੀ ਗੱਲ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵੀ ਰੱਬ ਦੇ ਘਰ ਤੋਂ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਗੱਲ ਦਾ ਅੰਤ ਵੀ ਰੱਬ ਦੇ ਘਰ 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੂੰ ਕਣ-ਕਣ ਵਿਚ ਓਸ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਵਾਸ ਹੀ ਨਜ਼ਰੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਹੋਕੇ ਉਹ ਆਖਦੀ ਹੈ-

''ਤੇਰੇ ਨਾਮ ਦੇ
ਹਰ ਅੱਖਰ ਵਿਚ
ਕਿੰਨਾ ਸਰੂਰ ਹੈ।
ਵਾਹ ! ਤੇਰੀ ਹੋਂਦ
ਮੈਨੂੰ ਹੁੰਦਾ ਗਰੂਰ ਹੈ।
ਜਿੰਦਾਂ ਹਨੇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਦ
ਹੁੰਦਾ ਰੋਸ਼ਨੀ ਦਾ
ਅਹਿਸਾਸ ਹੈ।''

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਮਾਤਾ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਹਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਜੀ ਦੀ ਪਾਕਿ ਕੁੱਖੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਰਾਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਭਾਟੀਆ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅੱਜ-ਕੱਲ ਉਹ ਆਪਣੇ ਲੜਕੇ ਕੋਲ ਮੁਬੰਈ ਡੇਰੇ ਲਾਈ ਬੈਠੀ ਹੈ। ਸੋਸ਼ਲ-ਮੀਡੀਏ ਉਤੇ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਤੱਕ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਮਰੀਜਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਡਾਕਟਰੀ ਨਾਲ ਠੀਕ ਕਰ ਕੇ ਉਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕੋਹ-ਕੋਹ ਲੰਬੀਆਂ ਦੁ-ਆਵਾਂ ਖੱਟ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਹ। ਇਕ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜੁਵਾਬ ਦਿੰਦਿਆਂ ਰਾਵਿੰਦਰ ਨੇ ਕਿਹਾ,''ਮੇਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਚੰਗੀਆਂ ਪੋਸਟਾਂ ਉਤੇ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਘਰ ਵਿਚ ਕੋਈ ਤੰਗੀ-ਤੁਰਸ਼ੀ ਨਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਫ੍ਰੀ-ਸੇਵਾ ਕਰਨਾ ਆਪਣਾ ਸੁਭਾਗ ਸਮਝਦੀ ਹਾਂ।'' ਕਲਮ ਦਾ ਹੋਰ ਰੰਗ ਦੇਖੋ-

''ਅਹੰਕਾਰ ਕੁਰਸੀ ਦਾ ਹੋਵੇ
ਜਾਂ ਹੋਵੇ ਮੇਜ਼ ਦਾ
ਰੁਤਬੇ ਦਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ
ਮਾਇਆ ਦੀ ਸੇਜ ਦਾ
ਪਲ ਭਰ ਵਿਚ ਮਿੱਟੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ
ਧੋਖੇ-ਫਰੇਬ ਸਾਰੇ ਕੁਕਰਮ
ਸਭ ਨੂੰ ਸਮੇਟ ਕੇ ਲੈ ਜਾਂਦਾ
ਪਲਾਂ ਵਿਚ ਪਰਲੋ ਹੈ ਹੋ ਜਾਂਦਾ।''

ਅੱਜ ਦਿਨ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਰੂਹਾਂ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਿ ਰਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਭਾਟੀਆ ਦੀ ਤਰਾਂ ਫ੍ਰੀ-ਡਾਕਟਰੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸਬਰ ਤੇ ਸਿਦਕ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹੋਣਜ। ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਸਮਾਜ-ਸੇਵਾ ਦੀ ਇਸ ਮੂਰਤੀ ਨੂੰ ਰੱਬ ਏਸੇ ਤਰਾਂ ਨਿਰੰਤਰ ਤੁਰਦੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਹੋਰ ਵੀ ਬਲ ਬਖ਼ਸ਼ੇ !

ਇੰਟਰਟੇਨਮੈਂਟ ਬਜ਼ਾਰ - ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਵਾਰ

ਸੰਦੀਪ ਮੱਲ੍ਹੀ - ਲੋਕੀਂ ਕਹਿਣ ਮੇਮ ਵਲੈਤਣ

ਕੇ.ਐਸ.ਮੱਖਣ ਦੇ ਹਿੱਟ ਗੀਤਾਂ ਦੀ ਮਾਡਲ ਸੰਦੀਪ ਮੱਲ੍ਹੀ ਉਹ ਦਿਨ ਯਾਦ ਕਰਦੀ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੀ ਨਿਛੋਹ ਗੋਈ ਸੂਰਤ ਦੇਖ ਲੋਕ ਉਸਨੂੰ 'ਮੇਮ ਵਲੈਤਣ' ਸਮਝਦੇ ਸਨ। ਫਿਰ ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ ਜਲੰਧਰ ਦੀ ਹਿੱਟ ਹੀਰੋਇਨ ਰਹੀ ਤੇ ਹੁਣ ਮੁੰਬਈ ਵਿਖੇ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਈਵੈਂਟ ਤੇ ਸੋਅਜ਼ ਸੰਦੀਪ ਮੱਲ੍ਹੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਸ਼ਵੇਤਾ-ਸੰਧੂ-ਜੋੜੀ ਜੀਤੂ/ਸ੍ਰੀ ਦੇਵੀ ਦੀ

'ਵੇ ਪਟਵਾਰੀਆ' ਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਵੀਡਿਉ ਗੀਤ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਉੱਚੀ-ਲੰਮੀ ਸੋਹਣੀ ਸ਼ਵੇਤਾ ਪਰਦੇ ਤੇ ਅਭਿਨੇਤਾ ਗੁਰ-ਦੀਪ ਸੰਧੂ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਜਚਦੀ ਹੈ। ਸੰਧੂ ਤੇ ਸਵੇਤਾ ਦੀ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਕੈਮਿਸਟਰੀ ਦੇਖ ਫਿਲਮੀ ਹਲਕੇ ਕਹਿੰਦੇ ਸੁਣੇ ਗਏ ਕਿ ਇਹ ਜੋੜੀ ਜਤਿੰਦਰ-ਸ੍ਰੀ ਦੇਵੀ ਦਾ ਭੁਲੇਖਾ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਗਿੱਪੀ ਕੋਲ-ਸੋਨੇ ਦੀ ਡੱਬੀ

ਹੈਪੀ ਰਾਏ ਕੋਟੀ ਦੇ ਗੀਤ 'ਸੋਨੇ ਦੀ ਡੱਬੀ' ਨਾਲ ਗਿੱਪੀ ਗਰੇਵਾਲ ਗਾਇਕੀ ਬਜ਼ਾਰ 'ਚ 24 ਕੈਰੇਟ ਸੋਨੇ ਵਾਂਗ ਚਮਕ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨਾਲ ਮਾਡਲ ਨਿਧੀ ਤਪਾੜੀਆ ਹੈ ਤੇ ਦੇਸੀ ਕਰਿਊ ਦੇ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਗਾਣਾ ਅੱਧੇ ਕਰੋੜ ਦੇ ਵਿਊਜ਼ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪਾਲੀਵੁੱਡ 'ਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਗਿੱਪੀ ਦੀ ਪੂਰੀ ਗੱਲਬਾਤ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਜਸਪਾਲ ਸੂਸ-ਨਵੀਂ ਯੋਜਨਾ

ਗੀਤਾਂ ਤੇ ਤਰਜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ 'ਚ ਐਚ.ਐਸ.ਔਲਖ ਪਹੁੰਚਾ ਕਿ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਗੀਤਕਾਰ ਸਰਦਾਰ ਜਸਪਾਲ ਸੂਧ ਦੀ ਕਲਮ 'ਚ ਦਮ ਹੈ। ਸਰਦਾਰ ਜਸਪਾਲ ਸੂਸ ਦੀਆਂ ਤਰਜਾਂ ਵੀ ਵੰਝਲੀ ਰਿਕਾਰਡਜ਼ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰੇਗੀ।

ਗੁਰਲੇਜ਼ ਅਖ਼ਤਰ-ਟਾਪ ਤੇ

ਆਰ.ਨੇਤ ਤੋਂ ਲੈ ਕਿ ਖਾਨ ਭੈਣੀ ਵਾਲਾ ਤੱਕ ਸਾਰੇ ਗੁਰਲੇਜ਼ ਅਖ਼ਤਰ ਦੀ ਅਵਾਜ ਦੇ ਮੁਰੀਦ ਹਨ। ਗੁਰਲੇਜ਼ ਅਖਤਰ ਅੱਜ ਫਿਲਮੀ ਗਾਇਕੀ 'ਚ ਵੀ ਪਹਿਲੇ ਸਥਾਨ ਤੇ ਹੈ। ਗੁਰਲੇਜ਼ ਅਖਤਰ ਦੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਪਿੱਛੇ ਸੁਰਾਂ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਹੈ।

ਸਿਆਟਲ ਦੇ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਦਾ ਗੀਤ 'ਅਮਰੀਕਨ ਛੱਲਾ' ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੇ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ

ਸਿਆਟਲ (ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ)- ਸਿਆਟਲ ਦੇ ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਖੇਡ ਪ੍ਰੇਮੀ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਹ ਦੇ ਸਪੁੱਤਰ ਗਾਇਕ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਦਾ ਗਾਇਆ ਗੀਤ 'ਅਮ-ਰੀਕਨ ਛੱਲਾ' ਲੋਕ ਅਰਪਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੇ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ। ਸਰੋਤਿਆਂ 'ਚੋਂ ਉਂਕਾਰ ਭੰਡਾਲ ਤੇ ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਨੇ ਬੜੇ ਸੁਚੱਜੇ ਤੇ ਕਲਾਕਾਰੀ ਨਾਲ ਗੀਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ 'ਓ ਫਸ ਗਿਆ ਮੈਂ ਵਿਚ ਪਰਦੇਸੀਂ ਆ ਕੇ' ਆਪਣੇ ਘਰਦਿਆਂ ਨਾਲ ਲੜਕੇ ਓ ਕਿਹੜੇ ਮੂੰਹ ਨਾਲ ਮੁੜ ਆਵਾਂ ਪਿੰਡ ਨੂੰ, ਮੈਂ ਵਿਚ ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਚੜ੍ਹਕੇ।'

ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਗੀਤ ਰਾਹੀਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਊਣ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਕੰਮ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਸਹਿਤ ਚਾਨਣ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਸਿਆਟਲ ਦੇ ਸਾਹਿਤਕ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੇ ਅਮਰੀਕਨ ਛੱਲੇ ਨੂੰ ਸੁਣ ਕੇ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਹੌਸਲਾ ਅਫਜ਼ਾਈ ਕੀਤੀ।

ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀਆਂ

ਜੱਦੋ-ਜਹਿਦ ਤੇ ਹਾਨੀ

ਇਹ ਦੁੱਧ ਲੈ ਕੇ ਸ਼ਾਮੀਂ ਜਦ ਆਪਣੇ ਘਰ ਨੂੰ ਮੁੜਿਆ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਪੈਂਦੇ ਇੱਕ ਘਰ ਤੋਂ, ਉਸ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਨੌਜਵਾਨ ਨਿਕਲਿਆ ਤੇ ਇਹਦੇ ਬਰਾਬਰ ਆ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬੜੇ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਬੁਲਾਉਂਦਾ ਹੋਇਆ; ਅਦਬ ਵਜੋਂ, ਚਾਰ-ਪੰਜ ਕਦਮ ਇਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ-ਪਿੱਛੇ ਚੱਲਣ ਲੱਗਾ। ਇਹਨੂੰ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਵਿੱਚ ਬੜਾ ਮਾਣ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ। ਨਾਲ ਹੀ ਮਨ ਵਿੱਚ ਜੱਦੋ-ਜਹਿਦ ਚਲ ਪਈ ਮਤਾ ਉਹ ਨੌਜਵਾਨ ਇਹਦੇ ਨਾਲੋਂ ਹੁਣ ਅਗਾਂਹ ਲੰਘ ਜਾਵੇ ਤੇ ਇਹਨੂੰ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਵਿੱਚ ਹੀਣ-ਭਾਵਨਾ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਵੇ। ਸੋਚਦਿਆਂ ਆਪਣੇ ਕਦਮਾਂ ਦੀ ਚਾਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੇ ਕੁਝ ਤੇਜ਼ੀ ਲੈ ਆਂਦੀ। ਇਹਦੇ ਭਾਵ ਨੂੰ ਸਮਝਦਾ ਹੋਇਆ ਨੌਜਵਾਨ ਕੁਝ ਪਲਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਇਹਨੂੰ ਕਈ ਕਦਮ ਪਿੱਛੇ ਛੱਡ ਗਿਆ।

– ਡਾ. ਬਲਵੀਰ ਮੰਨਣ
91-94173-45485

ਜੰਨਤ

ਉਹ ਕੁਰਸੀ ਤੇ ਬੈਠਾ ਕਿਸੇ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਛਪੀ ਕਹਾਣੀ ਜੰਨਤ ਪੜ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅਚਾਨਕ ਉਸਦੀ ਤਿੰਨ ਕੁ ਸਾਲ ਦੀ ਬੇਟੀ ਬੜੇ ਹੀ ਲਾਡ ਨਾਲ ਉਸਦੀ ਗੋਦੀ ਵਿਚ ਆ ਬੈਠੀ । ਤੇ ਹੁਣ ਉਹ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਵਿਚਲੀ ਜੰਨਤ ਭੁੱਲ ਕੇ ਆਪਣੀ ਗੋਦੀ ਵਿਚ ਜੰਨਤ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ।

– ਬੂਟਾ ਅਰਮਾਨ 91-98723-21231

ਅੰਦਰਲੀ ਸੱਟ

ਕਦੇ ਕਦੇ ਹੰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਇਨਸਾਨ ਏਨਾ ਅੰਨਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਕੁਝ ਵੀ ਨਜਰ ਨਹੀ ਆਉਂਦਾ। ਸੁੱਖੇ ਨੇ ਅਕਸਰ ਪਿਉ ਨੂੰ ਤੰਗ ਕਰਨਾ ਵੀ ਮੇਰੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਜਮੀਨ ਮੈਨੂੰ ਵੰਡ ਦੇਵੇ। ਪਿਉ ਹਮੇਸਾ ਇਕ ਹੀ ਗੱਲ ਆਖਦਾ ਵੀ ਪੁੱਤਰਾ ਮੇਰੇ ਮਗਰੋਂ ਸਭ ਕੁਝ ਤੇਰਾ ਹੀ ਤਾਂ ਹੈ ਪਰ ਸੁੱਖੇ ਨੇ ਜਿੱਦ ਹੀ ਫੜ ਲਈ ਮੈ ਤਾਂ ਜਮੀਨ ਨਾਉ ਕਰਵਾ ਕੇ ਹੀ ਘਰ ਪਰਤੂ। ਮਜਬੂਰ ਪਿਉ ਪੁੱਤ ਦੇ ਅੱਗੇ ਹਾਰ ਗਿਆ ਤੇ ਬਣਦੀ ਜਮੀਨ ਸੁੱਖੇ ਦੇ ਨਾਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਪਿਉ ਜਮੀਨ ਵੰਡਣ ਮਗਰੋਂ ਬਹੁਤ ਸਮਾਂ ਜਿਉਦਾ ਨਾ ਰਿਹਾ। ਅਜੇ ਪਿਉ ਦਾ ਸਿਵਾ ਵੀ ਠੰਡਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਇਆ ਕਿ ਸੁੱਖੇ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਸੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਵੀ ਭੈਣਾ ਤੋਂ ਲਿਖਵਾ ਕੇ ਦੇਵੇ ਵੀ ਉਹ ਜਮੀਨ ਨਹੀਂ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣਗੀਆ। ਪਿਉ ਦੇ ਭੋਗ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਹੀ ਜਮੀਨ ਦਾ ਲਿਖ ਲਿਖਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਭੈਣਾ ਨੇ ਚੁੱਪ ਚਾਪ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਕੁਝ ਸਵਾਲ ਕੀਤਿਆ ਸਾਰੀ ਜਮੀਨ ਭਰਾ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਸਿਰਫ ਮਾ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਆਉਂਦੀ ਜਮੀਨ ਮਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਸੀ। ਪਿਉ ਨੂੰ ਅਜੇ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਏ ਕਿ ਪੁੱਤ ਨੇ ਮਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਸੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਵੀ ਆਪਣੀ ਜਮੀਨ ਦੀ ਵਸੀਅਤ ਕਰਵਾ ਦੇਵੇ। ਮਾਂ ਨੇ ਕਹਿਣਾ ਪੁੱਤ ਏਨਾ ਵੀ ਨਿਰਮੋਹ ਨਾ ਹੋ ਸਭ ਤੇਰਾ ਹੀ ਹੈ ਅੱਜ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕੱਲ ਮੈਂ ਤਾਂ ਜਹਾਨੋ ਤੁਰ ਹੀ ਜਾਣਾ। ਪਰ ਜਮੀਨ ਦੇ ਲਾਲਚ 'ਚ ਅੰਨੇ ਸੁੱਖੇ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਜਮੀਨ ਨਜਰ ਆਉਂਦੀ ਸੀ ਨਾਂ ਕਿ ਮਾਂ। ਉਸ ਨੇ ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਮਾਂ ਨੂੰ ਧੱਕਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਮਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰ ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੱਟ ਦਾ ਨਿਸਾਨ ਨਹੀ ਸੀ ਪਰ ਸਾਇਦ ਅੰਦਰਲੀ ਸੱਟ ਉਸ ਤੋਂ ਸਹਿ ਨਾ ਹੋਈ। ਜਿਸ ਪੁੱਤ ਨੂੰ ਮਾ ਨੇ ਸੁੱਖਾ ਸੁੱਖ ਕੇ ਮੰਗਿਆ ਸੀ, ਅੱਜ ਉਹ ਹੀ ਜਮੀਨ ਪਿੱਛੇ ਮਾਂ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਗਿਆ। ਮਾਂ ਅੰਦਰ ਦੀ ਸੱਟ ਨਾ ਸਹਾਰਦੀ ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਤੋ ਤੁਰ ਗਈ। ਸੁੱਖਾ ਸਾਰੀ ਜਮੀਨ ਦਾ ਇੱਕਲਾ ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਸਿਆਣਿਆ ਕਿਹਾ ਜਿਸ ਨੇ ਮਾਂ ਪਿਉ ਨੂੰ ਦੁਖੀ ਕੀਤਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਤਾ ਨਰਕ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਸੁੱਖਾ ਦਿਮਾਗੀ ਬੋਝ ਕਾਰਨ ਗਲੀ ਗਲੀ ਮਾਂ ਮਾਂ ਕਰਦਾ ਫਿਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਆਪ ਮੁਹਾਰੇ ਗਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਮਾਂ ਨੀ ਲੱਭਣੀ ਲੋਕੋ, ਗੂੜੀ ਛਾ ਨੀ ਲੱਭਣੀ
ਸਭ ਲੱਭਜੂ ਇੱਥੇ ਲੋਕੋ ਪਰ ਮਾਂ ਨੀ ਲੱਭਣੀ"।

ਮੋਹ

ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਲਾਡ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਪਾਲੀ ਧੀ ਜੀਤੀ ਹੁਣ ਜਵਾਨ ਸੀ ਬਾਪ ਨੂੰ ਹਰ ਪਲ ਜੀਤੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦਾ ਫਿਕਰ ਰਹਿੰਦਾ ਆਖਿਰ ਉਹ ਦਿਨ ਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜੀਤੀ ਵਿਆਹ ਕੇ ਆਪਣੇ ਸਹੁਰੇ ਘਰ ਚਲੀ ਗਈ। ਜੀਤੀ ਦਾ ਸਹੁਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਸੀ। ਸੱਸ ਸਹੁਰੇ ਨੇ ਮਾਂ ਬਾਪ ਵਰਗਾ ਪਿਆਰ ਦਿੱਤਾ ਜੀਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਕਦੇ ਆਪਣੀ ਜਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਕੋਈ ਦੁੱਖ ਦੇਖਿਆ ਨਹੀ ਸੀ, ਉਸ ਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੁੱਖਾਂ ਦਾ ਪਹਾੜ ਟੁੱਟਿਆ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਵਾਲੇ ਦੀ ਖੇਤ ਮੋਟਰ ਦੇ ਕਰੰਟ ਲੱਗਣ ਨਾਲ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਬਾਪ ਦੇ ਮਰਨ ਤੋਂ ਮਹੀਨਾ ਬਾਅਦ ਉਸ ਛੋਟੇ ਮਾਸੂਮ ਨੇ ਇਸ ਦੁਨੀਆ ਤੇ ਜਨਮ ਲਿਆ, ਉਹ ਮਾਸੂਮ ਬਾਪ ਦਾ ਪਿਆਰ ਮਾਨਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਾਪ ਦੇ ਪਿਆਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਦੋ ਸਾਲ ਬੀਤਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੀਤੀ ਦੇ ਸਹੁਰਿਆ ਨੇ ਦੂਜੇ ਵਿਆਹ ਲਈ ਜੋਰ ਪਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਬਾਪ ਬਣੇ ਸਹੁਰੇ ਅੱਗੇ ਜੀਤੀ ਦੀ ਕੋਈ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਚੱਲੀ ਛੋਟੇ ਮਾਸੂਮ ਨੂੰ ਛੱਡ ਜੀਤੀ ਦੂਜੇ ਥਾਂ ਵਿਆਹੀ ਗਈ ਜੀਤੀ ਕਈ ਵਾਰ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਆਈ ਪਰ ਉਸਦਾ ਇਹ ਸਿਲਸਿਲਾ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਚੱਲਿਆ ਹੁਣ ਜੀਤੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸਹੁਰਿਆਂ ਨੇ ਜੀਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਮਾਸੂਮ ਨਾਲ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਫੋਨ ਤੇ ਵੀ ਜੀਤੀ ਦੀ ਗੱਲ ਉਸਦੇ ਪੁੱਤ ਨਾਲ ਨਾ ਕਰਵਾਈ ਜਾਂਦੀ ਜੀਤੀ ਦੇ ਸਹੁਰਿਆਂ ਦੀ ਸੋਚ ਸੀ, ਜੇਕਰ ਜੀਤੀ ਇਸ ਤਰਾਂ ਹੀ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀ ਰਹੀ ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਆਪਣੇ ਦੂਜੇ ਸਹੁਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਮੋਹ ਨਹੀ ਪੈਣਾ ਜਾ ਫਿਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੋਹ ਉਸ ਮਾਸੂਮ ਦੀ ਮਾਂ ਦੇ ਮੋਹ ਨਾਲੋਂ ਕਮਜੋਰ ਜਾਪਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਤੇ ਇਹ ਮਾਸੂਮ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਨਾ ਚਲਾ ਜਾਵੇ ਅੱਜ ਵੀ ਉਹ ਮਾਂ ਪੁੱਤ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਲਈ ਤਰਸ ਰਹੇ ਹਨ ਰੱਬਾ ਉਹ ਕਿਸ 'ਮੋਹ' ਕਰਕੇ ਬਿਨ ਕੀਤੀ ਗਲਤੀ ਦੀ ਸਜਾ ਭੋਗ ਰਹੇ ਹਨ।

– ਅਰਸ਼ਪ੍ਰੀਤ ਸਿੱਧੂ 94786-22509

'ਦੇਸ਼ ਦੁਆਬਾ' 'ਅੰਬੇਦਕਰ ਟਾਈਮਜ਼'
ਆਨਲਾਈਨ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਕਲਿੱਕ ਕਰੋ:
www.deshdoaba.com
www.ambedkartimes.com

ਆਜ਼ਾਦੀ

ਮਿਲੀ ਨਹੀਂ ਸੌਖੀ ਆਜ਼ਾਦੀ
ਇਹ ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਵੀ ਦੱਸਦੀ ਰਹੀ,
ਹਾਲਾਤ ਸੀ ਐਨੇ ਦਿਲ ਕੰਬਵੇ
ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਨਾਗਣ ਡਸਦੀ ਰਹੀ।

ਲੱਖਾਂ ਧੀਆਂ ਦੀ ਪੱਤ ਲੁੱਟ
ਤੇ ਸੈਂਕੜੇ ਨਾਰਾਂ ਵਿਧਵਾ ਕਰ,
ਹੁਕਮਰਾਨਾਂ ਨੇ ਢਾਏ ਕਹਿਰ
ਗਲ ਬਸ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਸ ਦੀ ਰਹੀ।

ਲੰਮਿਆਂ ਪਾ-ਪਾ ਬਰਫ਼ਾਂ ਤੇ
ਉਣੀਂਦੇ ਰੱਖ-ਰੱਖ ਰਾਤਾਂ ਨੂੰ,
ਸੂਲੀ ਟੰਗ ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ ਨੂੰ
ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਹੱਸਦੀ ਰਹੀ।

ਘਰਾਂ ਤੋਂ ਬੇਘਰੇ ਕੀਤੇ
ਲੱਖਾਂ ਤੋਂ ਆਸਰੇ ਖੋਹੇ,
ਉਜਾੜੇ ਦੀ ਹਨ੍ਹੇਰੀ ਤੇਜ਼
ਰਾਤ-ਦਿਨ ਪਾਸ਼ ਕੱਸਦੀ ਰਹੀ।

ਭਾਰਤ ਮਾਂ ਦੀ ਮੁਕਤੀ ਲਈ
ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸੂਰਮੇ ਮਿਲ ਕੇ,
ਜਾਨ ਵਾਰੀ ਵਤਨ ਖਾਤਰ
ਤਾਂ ਭੈੜੀ ਮੌਤ ਹੱਸਦੀ ਰਹੀ।

ਮਾਵਾਂ ਜੇ ਦੱਸਣ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ
ਵਤਨ ਦੇ ਪਿਆਰ ਦੀ ਮਹਿਮਾ,
ਮਹਿਕ ਫਿਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ
ਸਮਝੋ ਹਰ ਮਨ 'ਚ ਵਸਦੀ ਰਹੀ।

-ਰੇਣੂ ਕੌਸ਼ਲ
(ਸਟੇਟ ਅਵਾਰਡੀ)
91-98768-77607

ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਆਜ਼ਾਦੀ

ਕਾਮੇ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚ,
ਥੋੜ੍ਹਾ ਕੰਮ ਹੋਇਆ ਦੇਖ ਮਾਲਕ ਜਾਂਦਾ ਏ ਖਿੱਝ,
ਜਦ ਮੰਗਣ ਮਜ਼ਦੂਰੀ, ਉਹ ਅੱਖਾਂ ਲਾਲ ਕਰੇ।
ਇਹੋ ਜਹੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮਿਲੇ।
ਪਿੰਡ ਪਿੰਡ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਏ ਨੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕੇ,
ਸ਼ਰਾਬੀ ਪਤੀਆਂ ਤੋਂ ਅੱਕ ਪਤਨੀਆਂ ਤੁਰੀ ਜਾਣ ਪੇਕੇ,
ਸੁਪਨੇ ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਪੂਰੇ ਕੌਣ ਕਰੇ?
ਇਹੋ ਜਹੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮਿਲੇ।
ਮੁੱਠੀ ਭਰ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦਾ ਇੱਥੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਏ ਖ਼ਿਆਲ,
ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਸਭ ਕੁਝ,ਬਾਕੀ ਵਜਾਣ ਖ਼ਾਲੀ ਥਾਲ,
ਅੱਕੀ ਜਨਤਾ ਪਤਾ ਨ੍ਹੀ ਕਿਹੜੇ ਰਾਹ ਤੁਰ ਪਵੇ।
ਇਹੋ ਜਹੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮਿਲੇ।
ਹਰ ਮਹਿਕਮੇ ਚੋਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਖਤਮ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ,
ਪਹਿਲਾਂ ਲੱਗਿਆਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਘਟਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ,
ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਮੁੰਡੇ, ਕੁੜੀਆਂ ਤੇ ਕੋਈ ਤਰਸ ਨਾ ਕਰੇ।
ਇਹੋ ਜਹੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮਿਲੇ।
ਪੂਰੀ ਮਿਹਨਤ ਕਰਕੇ ਕਿਸਾਨ ਫਸਲ ਉਗਾਵੇ,
ਔਖਾ ਹੋ ਕੇ ਉਹ ਮੰਡੀ 'ਚ ਫਸਲ ਲੈ ਕੇ ਜਾਵੇ,
ਹੋਵੇ ਡਾਢਾ ਨਿਰਾਸ਼,ਜਦ ਉੱਥੇ ਪੂਰਾ ਮੁੱਲ ਨਾ ਮਿਲੇ।
ਇਹੋ ਜਹੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮਿਲੇ।
ਕਹਿੰਦੇ ਆਇਆ ਪੰਦਰਾਂ ਅਗਸਤ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਮਨਾਓ,
ਸਭ ਕੁਝ ਭੁੱਲ ਕੇ ਸਾਰੇ ਰਲ ਭੰਗੜੇ ਪਾਓ,
ਢਿੱਡੋਂ ਭੁੱਖੇ ਢਿੱਡ ਭਰਨ ਲਈ ਜਾਣ ਕਿਸ ਦੇ ਘਰੇ।
ਇਹੋ ਜਹੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮਿਲੇ।

– ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ
91-99158-03554

ਉਚਾ-ਉਚਾ ਹੋ ਲਹਿਰਾਂਈ ਵੇ ਝੰਡਿਆਂ

ਉਚਾ-ਉਚਾ ਹੋ ਲਹਿਰਾਂਈਂ ਵੇ ਝੰਡਿਆ ਬਣ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸ਼ਾਨ।
ਉਚਾ-ਸੁੱਚਾ ਬਣ ਕੇ ਜੀਅ ਤੂੰ ਬੰਦਿਆ ਦੁਨੀਆ ਕਰੂ ਸਲਾਮ।
ਉਚ-ਨੀਚ ਦਾ ਮਨ ਭੇਦ ਮੁਕਾ ਕੇ ਦੇ ਤੂੰ ਸਭ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨ ।
ਉਚਾ-ਉਚਾ ਹੋ ਲਹਿਰਾਂਈਂ ਵੇ ਝੰਡਿਆ ਬਣ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸ਼ਾਨ।

ਦੇਸ਼ ਮੇਰੇ ਨੂੰ ਲੁੱਟਿਆ ਗੈਰਾਂ ਜਰਾ ਵੀ ਤਰਸ ਨਾ ਆਇਆ,
ਤਾਤੀਆ ਟੋਪੇ, ਝਾਂਸੀ ਰਾਣੀ ਵੱਤਨ ਲਈ ਖ਼ੂਨ ਵਹਾਇਆ ।
ਹੋਇਆ ਨਾ ਸਪਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਤੇ ਕੁਚਲ ਹੋਏ ਅਰਮਾਨ,
ਉਚਾ-ਉਚਾ ਹੋ ਲਹਿਰਾਂਈਂ ਵੇ ਝੰਡਿਆ ਬਣ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸ਼ਾਨ।

ਜਲਿਆਂ ਵਾਲੇ ਬਾਗ਼ ਦਾ ਸਾਕਾ ਸਾਥੋਂ ਜਾਂਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਭੁਲਿਆ ,
ਬਦਲਾ ਲਿਆ ਜਾ 'ਉਧਮ' ਨੇ ਖ਼ੂਨ ਉਡਵਾਇਰ ਦਾ ਡੁਲਿਆ।
ਸ਼ੇਰ ਗਰਜਿਆ ਜਾ ਵਿੱਚ ਲੰਡਨ ਦੁਨੀਆਂ ਵੇਖ ਹੋਈ ਹੈਰਾਨ,
ਉਚਾ-ਉਚਾ ਹੋ ਲਹਿਰਾਂਈਂ ਵੇ ਝੰਡਿਆ ਬਣ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ।

ਓ ਗਦਰੀ ਜੋਤ "ਸਰਾਭਾ" ਲੈ ਕੇ ਪਰਤ ਦੇਸ਼ ਸੀ ਆਇਆ,
ਅਜ਼ਾਦੀ ਖ਼ਾਤਿਰ ਉਸ ਯੋਧੇ ਨੇ ਆ ਥਾਂ ੨ ਜਾਲ ਵਿਛਾਇਆ ।
ਉਹ ਛੋਟੀ ਉਮਰੇ ਫਾਂਸੀ ਚੁੰਮ ਕੇ ਕਰ ਗਿਆ ਗ਼ਦਰ ਮਹਾਨ,
ਉਚਾ-ਉਚਾ ਹੋ ਲਹਿਰਾਂਈਂ ਵੇ ਝੰਡਿਆ ਬਣ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸ਼ਾਨ।

ਭਗਤ,ਰਾਜਗੁਰੂ, ਸੁਖਦੇਵ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਹੱਸਦੇ ਫਾਂਸੀ ਚੜ੍ਹ ਗਏ,
ਹਿੰਦੂ,ਮੁਸਲਿਮ,ਸਿੱਖ,ਇਸਾਈ ਵੱਤਨ ਦੀ ਖ਼ਾਤਿਰ ਮਰ ਗਏ।
ਖ਼ੂਨ ਪਸੀਨੇ ਤੈਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਰੰਗਿਆ ਹੈ ਲੱਖ-ਲੱਖ ਤੈਨੂੰ ਪ੍ਰਣਾਮ,
ਉਚਾ-ਉਚਾ ਹੋ ਲਹਿਰਾਂਈਂ ਵੇ ਝੰਡਿਆ ਬਣ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸ਼ਾਨ।

ਬਨਸਪਤੀ

ਪੱਤਾ-ਪੱਤਾ ਟਹਿਕ ਰਿਹਾ ਹੈ ਟਾਹਣੀ ਦੀ ਰਗ ਫੜ ਕੇ,
ਮਨੁੱਖ ਨਜ਼ਾਰੇ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਛਾਂ ਇਹਦੀ 'ਚ' ਖੜ ਕੇ।
ਟੁੱਟ-ਟੁੱਟ ਡਿਗ ਜਾਣਾ ਪੱਤੇ ਇਕ ਦਿਨ ਆਪੇ ਝੜ ਕੇ,
ਮਨੁੱਖ ਨਜ਼ਾਰੇ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਛਾਂ ਇਹਦੀ 'ਚ' ਖੜ ਕੇ।

ਹਰੇ ਰੁੱਖ ਬਿਨ ਪੱਤਿਆਂ ਦੇ ਰੁੰਡ ਮੁੰਡ ਜਿਹੇ ਲੱਗਣ,
ਝੜ ਪਤਿਆਂ ਤੋਂ ਰੁੱਖ ਵਿਚਾਰੇ ਜ਼ਰਾ ਵੀ ਨਾ ਫੱਬਣ ।
ਪੱਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸ਼ੁਧ ਬਣਾਉਦੇ ਧੁਪੇ,ਸਵੇਰੇ,ਤੜਕੇ,
ਮਨੁੱਖ ਨਜ਼ਾਰੇ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਛਾਂ ਇਹਦੀ 'ਚ ਖੜ ਕੇ।

ਬੈਠ ਟਾਹਣੀਆਂ ਤੇ ਪੰਛੀ ਪੱਤਿਆਂ ਦਾ ਸੁਖ ਮਾਨਣ,
ਲੁਕ ਲੁਕਾ ਕੇ ਵਿੱਚ ਪੱਤਿਆਂ ਦੇ ਭੇਦ ਅਨੋਖੇ ਜਾਣਨ।
ਵਿੱਦਿਆ ਅੱਗੇ ਵੱਧੀ ਫੁਲੀ ਪੱਤਿਆਂ ਤੇ ਲਿਖ ਪੜਕੇ,
ਮਨੁੱਖ ਨਜ਼ਾਰੇ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਛਾਂ ਇਹਦੀ 'ਚ' ਖੜ ਕੇ।

ਪੱਤਲ਼ਾਂ,ਡੂਨੇ, ਪੱਤਿਆਂ ਤੇ ਬੜਾ ਚਿਰ ਭੋਜਨ ਖਾਦਾ,
ਢੱਕ ਤਨ ਪੱਤਿਆਂ ਨਾਲ ਜੀਵਨ ਲੰਘਾਇਆ ਸਾਦਾ।
ਪੱਤਿਆਂ ਦਾ ਸੁਖ ਮਾਣ ਅੱਜ ਬੈਠੇ ਹਾਂ ਕੋਠੇ ਚੜ ਕੇ,
ਮਨੁੱਖ ਨਜ਼ਾਰੇ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਛਾਂ ਇਹਦੀ 'ਚ' ਖੜ ਕੇ।

ਰੁੱਖਾਂ ਦਾ ਵਰਦਾਨ ਰਹੇ ਤਾਂ ਪੱਤੇ ਬਦਲਣ ਕਾਇਆ,
ਭੁੱਲ ਬੈਠਾ ਕੁੱਦਰਤ ਬੰਦਾ ਕਰਦਾ ਜੋ ਮਨ ਭਾਇਆ।
ਲਓ ਸੰਭਾਲ਼ ਬਨਸਪਤੀ ਲੋਕੋ ਨਾ ਮੁੱਕੇ ਸੁੱਕ ਸੜਕੇ,
ਮਨੁੱਖ ਨਜ਼ਾਰੇ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਛਾਂ ਇਹਦੀ 'ਚ' ਖੜ ਕੇ।

– ਰਬਿੰਦਰ ਸ਼ਰਮਾ
91-98146-67682

ਮੈਂ ਬਾਗ਼ੀ ਹੋ ਜਾਵਾਂਗਾ

ਇਸ ਵਾਰ ਬੂਹੇ ਤੇ ਆ ਕੇ
ਇਹ ਨਾ ਆਖਿਉ
ਤੈਨੂੰ ਮੇਰੀ ਬਹੁਤ ਚਿੰਤਾ ਹੈ।
ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਫ਼ਿਕਰ ਕਰਦੈਂ।
ਸੱਚ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ
ਮੈਂ ਬਾਗੀ ਹੋ ਜਾਵਾਂਗਾ,
ਹੱਥਾਂ ਚ ਕਿਰਪਾਨ ਚੁੱਕ ਲਵਾਂਗਾ।

ਮੈਂ ਅਸੰਖ, ਮੈਂ ਅਨੰਤ ਹਾਂ।
ਮੈਂ ਸੜਕ, ਮੈਂ ਪਗਡੰਡੀ ਹਾਂ।
ਮੈਂ ਭੀੜ ਹਾਂ, ਮੈਂ ਬੇਚੈਨ ਹਾਂ।
ਮੈਂ ਖੇਤ ਹਾਂ, ਖਲਵਾੜ ਹਾਂ।
ਮੈਂ ਭੁੱਖ, ਮੈਂ ਪਿਆਸ ਹਾਂ।
ਮੈਂ ਪਾਟਿਆ ਵਸਤਰ, ਮੈਂ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਹਾਂ।
ਮੈਂ ਵੋਟ, ਮੈਂ ਝੰਡਾ ਹਾਂ।
ਤੇਰੀ ਰਖਵਾਲੀ ਦਾ ਡੰਡਾ ਹਾਂ।
ਸ਼ਤਰੰਜ ਦੀ ਚੌਪਟ ਤੇ
ਤੇਰੀ ਜਿੱਤ ਦਾ ਮੰਤਰ ਹਾਂ।

ਤੂੰ ਵਪਾਰੀ, ਤੂੰ ਸੌਦਾਗਰ ਹੈਂ।
ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਹਰ ਕੀਮਤ ਤੇ ਵੇਚਿਆ ਹੈ।
ਇਸ ਵਾਰੀ
ਇਹ ਨਾ ਕਹੀਂ ਫੇਰ .....
ਮੈਂ ਬਾਗੀ ਹੋ ਜਾਵਾਂਗਾ।
ਮੈਂ ਕੂੜਾ, ਮੈਂ ਕਚਰਾ
ਮੈਂ ਰੇੜ੍ਹਾ ਮੈਂ ਰੇਤਾ
ਮੈਂ ਮੇਲਾ, ਮੈਂ ਭੀੜ ਦਾ ਰੇਲਾ ਹਾਂ।
ਤੂੰ ਵਿਲਾਸ ਤੂੰ ਮਹਿਲ
ਤੂੰ ਸ਼ਾਨ ਸ਼ੌਕਤ ਹੈਂ
ਪਰ ਤੇਰੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਤੇ
ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ
ਮਜਬੂਰਾਂ ਦੀ ਰੱਤ ਲਿੱਪੀ ਹੈ।
ਤੂੰ ਰੇਸ਼ਮ ਵਿੱਚ ਜੋਕ ਵਾਂਗ ਲਿਪਟਿਆ
ਪਰਜੀਵੀ, ਰੱਤਪੀਣਾ
ਤੂੰ ਵੱਡੇ ਜੁਰਮਾਂ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈਂ।
ਮੈਂ ਧੂੜ ਚਿੱਕੜ ਚ ਲਿਪਟਿਆ
ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਢੇਲਾ ਹਾਂ।
ਪਰ ਸੱਚ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ
ਹੱਥਾਂ ਚ ਕਿਰਪਾਨ ਲਈ
ਮੈਂ ਰਣ ਸਿੰਘੇ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨਾਲ
ਅੰਬਰ ਗੁੰਜਾਰ ਦਿਆਂਗਾ।
ਹਾਹਾਕਾਰ ਮੱਚ ਜਾਵੇਗੀ।
ਅਸੰਖ ਬਣ ਕੇ ਤਾਂਡਵ ਨਾਚ ਨੱਚਾਂਗਾ।
ਫਿਰ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ
ਇਸ ਵਾਰ ਮੈਨੂੰ ਕੁਝ ਨਾ ਕਹਿਣਾ।
ਮੈਂ ਬਾਗੀ ਹੋ ਜਾਵਾਂਗਾ।

ਪੰਜਾਬੀ ਰੂਪ: ਗੁਰਭਜਨ ਗਿੱਲ
– ਵਿਕਰਮ ਜੋਸ਼ੀ

ਜਨਮ ਦਿਨ

ਮੈਂ (ਕਾਕਾ) ਜਨਮ ਦਿਨ ਤੇ ਆਇਆ
ਤੋਹਫਾ ਨਹੀ ਕੋਈ ਨਾਲ ਲਿਆਇਆ
ਕੋਰੋਨਾ ਨੇ ਸਾਡੀ ਮੱਤ ਹੈ ਮਾਰੀ
ਭੁਲ ਗਈ ਸਾਨੂੰ ਦੁਨੀਆਦਾਰੀ
ਪਿੰਡ ਨੰਦਨ ਤੋਂ ਜਦ ਮੈਂ ਟੁਰਿਆ
ਟਾਵਾਂ-ਟਾਵਾਂ ਰਾਹੀ ਦਿਸਿਆ
ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਸੋਚੀ ਜਾਵਾਂ
ਕਿਦਾਂ ਜਾਕੇ ਜਨਮ ਦਿਨ ਮਨਾਵਾਂ
ਕੀ ਆਖੂਗਾ ਮਾਸੜ ਮੇਰਾ
ਕਾਕਾ ਤੂੰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜੇਰਾ
ਆਪਣੇ ਜਨਮ ਦਿਨ ਤੇ ਕੇਕ ਲਿਆਵੇਂ
ਮਾਸੜ ਦੇ ਘਰ ਜਨਮ ਦਿਨ ਮਨਾਵੇਂ
ਮਾਸੀ ਮਾਸੜ ਖੁਸ਼ ਸੀ ਹੁੰਦੇ
ਵਾਰ-ਵਾਰ ਤੇਰਾ ਮੁੱਖ ਸੀ ਚੁੰਮਦੇ
ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੇਰਾ ਕਸੂਰ ਮਾਸੜ ਜੀ
ਇਹ ਸਮੇਂ ਦਾ ਦਸਤੂਰ ਮਾਸੜ ਜੀ
ਭੁੱਲ ਜਾਉ ਤੁਸੀਂ ਗਲਤੀ ਮੇਰੀ
ਕੁਦਰਤ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸਾਨੂੰ ਢੇਰੀ
ਪਹਿਲਾ ਸੰਸਾਰ ਕੋਰੋਨਾ ਮੁਕਤ ਕਰਾਈ ਏ
ਫਿਰ ਆਪਾਂ ਜਨਮ ਦਿਨ ਮਨਾਈਏ
ਇਹ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਮਾਸੜ ਖੁਸ਼ ਸੀ ਹੋਇਆ
ਫਿਰ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੀ ਬੁੱਕਲ ਵਿੱਚ ਲਕੋਇਆ
ਬਸ ਇੱਕ ਰੂਹ ਦਾ ਖੇੜਾ ਹੋਵੇ
ਸੱਭ ਕੁਝ ਤੇਰਾ ਮੇਰਾ ਹੀ ਹੋਵੇ
ਇੰਝ ਆਪਾਂ ਜਨਮ ਦਿਨ ਮਨਾਈਏ
ਉਸ ਡਾਢੇ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰ ਮਨਾਈਏ।

-ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਫੁੱਲ
91-94177-80858

ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਲੋਕ-ਮਾਰੂ ਨੀਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਾਹਦੀ ਭਰਦੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੋਂਟੇਕ ਸਿੰਘ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਜੋ ਕਮੇਟੀ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਅਰਥਸ਼ਾਸ਼ਤਰੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਲਈ ਸਲਾਹ ਦੇਣ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਤਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦੀ ਡੁਬਦੀ ਬੇੜੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕੰਢੇ ਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਰਸਤੇ ਅਤੇ ਚੰਗੇਰੇ ਜੀਵਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਤੁਰ ਸਕਣ। ਪਰ ਮੋਂਟੇਕ ਸਿੰਘ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਰਿਪੋਰਟ ਨੇ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਲੋਕ-ਮਾਰੂਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੁੱਖਾਂ ਵਿਚ ਹੋਰ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।

ਗੁਰਮੀਤ ਪਲਾਹੀ
91-98158-02070

ਹਾਲ ਦੀ ਘੜੀ ਰਾਹਤ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਰੁਖ਼ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਿਆਂ ਇਹ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁਫ਼ਤ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗੀ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮੋਂਟੇਕ ਸਿੰਘ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਕਮੇਟੀ 'ਚ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੇ ਗਰੁੱਪ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਆਰਥਿਕ ਮਾਹਿਰ, ਸਨਅਤਕਾਰ, ਨੌਕਰਸ਼ਾਹ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ (ਪਰ ਲੋਕ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ) ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਮੁਫ਼ਤ ਬਿਜਲੀ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਗਰੁੱਪ ਨੇ ਮੁਫ਼ਤ ਬਿਜਲੀ ਨੂੰ ਮੁਸੀਬਤ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਟਿਊਬਵੈਲਾਂ ਨੂੰ ਸੂਰਜੀ ਉਪਕਰਨਾਂ ਨਾਲ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁਫ਼ਤ ਬਿਜਲੀ ਦੇਣ ਦਾ ਸਲਾਨਾ ਖਰਚਾ 6500 ਕਰੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ 1996 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੈ। ਇਸ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਦਾ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸੂਬੇ ਦੀਆਂ ਵਿਰੋਧੀ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਤਿੱਖਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਮੋਂਟੇਕ ਸਿੰਘ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਰਥਚਾਰੇ ਦੇ ਸੁਧਾਰ ਲਈ 4 ਸਫ਼ਿਆਂ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਰਿਪੋਰਟ 4 ਅਗਸਤ 2020 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅਗਲੀ ਰਿਪੋਰਟ 31 ਦਸੰਬਰ 2020 ਤੱਕ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਹੈ।

ਮੋਂਟੇਕ ਸਿੰਘ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਕੁਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਹਾਲ ਦੀ ਘੜੀ 13 ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ।

ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਪਬਲਿਕ ਸੈਕਟਰ ਦੇ ਰੋਪੜ ਅਤੇ ਲਹਿਰਾਗਾਗਾ ਥਰਮਲ ਪਲਾਂਟ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦਾ ਸੁਝਾਉ ਹੈ। ਬਠਿੰਡਾ ਥਰਮਲ ਪਲਾਂਟ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਵਿਰੋਧ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਥਰਮਲ ਪਲਾਂਟ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸਮੇਤ ਰੋਪੜ ਅਤੇ ਲਹਿਰਾਗਾਗਾ ਦੇ ਥਰਮਲ ਪਲਾਂਟਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਸਨਅਤੀ ਪਾਰਕ ਬਨਾਉਣ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਯੋਜਨਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਥਰਮਲ ਪਲਾਂਟ, ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਹੱਥ ਫੋੜਾ ਸਾਬਤ ਹੋਏ ਹਨ, ਉਹ ਬਾਰੇ ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਚੁੱਪੀ ਧਾਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਇਹ ਸਮਝਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਕਿੰਨੇ ਸਨਅਤੀ ਪਾਰਕ ਬਨਣਗੇ? ਦੂਜਾ ਪਹਿਲੀਆਂ ਸਨਅਤਾਂ ਜੋ ਸਰਕਾਰੀ ਬੇਰੁਖ਼ੀ ਕਾਰਨ ਹਿਮਾਚਲ ਤੇ ਹੋਰ ਸੂਬਿਆਂ ਵੱਲ ਰੁਖ਼ ਕਰ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਉਸ ਬਾਰੇ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਗਰੁੱਪ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਬੋਲਿਆ।

ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੀ ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਖੇਤੀ ਆਰਡੀਨੈਂਸਾਂ ਦੀ ਤਰਜ਼ ਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਖੁਲ੍ਹੀ ਮੰਡੀ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸੂਬਾਈ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਸੋਧ ਕਰਕੇ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲੀਜ਼ ਉੱਤੇ ਦੇਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੌਖੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਬੀਜ ਕੰਪਨੀਆਂ ਲਈ ਰਾਹ ਖੋਲ੍ਹਣ, ਕੰਟਰੈਕਟ ਫਾਰਮਿੰਗ ਤਹਿਤ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਬੀਜ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਖੁਲ੍ਹ ਦੇਣ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਝੋਨੇ ਹੇਠਲਾ ਰਕਬਾ ਘਟਾਉਣ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਪੈਟਰਨ ਅਪਨਾਉਣ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਵੀ ਮੁੱਖ ਹੈ। ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਝੋਨਾ ਛੱਡ ਕੇ ਹੋਰ ਫਸਲ ਬੀਜਣ ਤੇ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ 7000 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਇਸ ਵੇਲੇ 76 ਲੱਖ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਤੇ ਹਰ ਵਰ੍ਹੇ ਝੋਨਾ ਬੀਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗਰੁੱਪ ਨੇ 25 ਲੱਖ ਏਕੜ ਉੱਤੇ ਝੋਨੇ ਦੀ ਖੇਤੀ ਅਗਲੇ 6-7 ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਘੱਟ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਨਫ਼ਰੀ ਘਟਾਉਣ, ਨਗਰ ਕੌਂਸਲਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ, ਮਾਰਕੀਟ ਰੇਟ ਉੱਤੇ ਵੇਚਣ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਕੇਲਾਂ ਤਹਿਤ ਤਨਖਾਹ ਦੇਣ ਲਈ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੋਂਟੇਕ ਸਿੰਘ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮਾਲੀ ਸਥਿਤੀ, ਸਿਹਤ, ਸਨਅਤ, ਬਿਜਲੀ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਲੀਹਾਂ ਉੱਤੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਜ਼ਮੀਨ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਆਰਥਿਕ ਮਾਹਿਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਰੋਧੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਤੇਜੀ ਨਾਲ ਅਪਣਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਨਿੱਜੀਕਰਨ ਅਤੇ ਵਪਾਰੀਕਰਨ ਦੀ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵੱਲੋਂ ਵਧਦੇ ਕਦਮਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲਾ ਸ਼ੇਰੀ ਦੇਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੋਂਟੇਕ ਸਿੰਘ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਜੋ ਕਮੇਟੀ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਅਰਥਸ਼ਾਸ਼ਤਰੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਲਈ ਸਲਾਹ ਦੇਣ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਤਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦੀ ਡੁਬਦੀ ਬੇੜੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕੰਢੇ ਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਰਸਤੇ ਅਤੇ ਚੰਗੇਰੇ ਜੀਵਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਤੁਰ ਸਕਣ। ਪਰ ਮੋਂਟੇਕ ਸਿੰਘ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਰਿਪੋਰਟ ਨੇ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਲੋਕ-ਮਾਰੂ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੁੱਖਾਂ ਵਿਚ ਹੋਰ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਬਠਿੰਡਾ ਥਰਮਲ ਪਲਾਂਟ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਹੋ ਗਏ। ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਲਹਿਰਾਗਾਗਾ ਥਰਮਲ ਪਲਾਂਟ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਏਗਾ, ਇਸ ਦੀ ਉਮਰ ਪੁੱਗ ਜਾਏਗੀ। ਤਿੰਨੇ ਥਰਮਲ ਪਲਾਂਟਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸਨਅਤੀ ਪਾਰਕ ਉਸਾਰਨ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਜਾਏਗੀ। ਦੋਨੋਂ ਥਰਮਲ ਪਲਾਂਟ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਕਿਥੇ ਜਾਣਗੇ? ਕਿਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸਨਅਤੀ ਪਾਰਕ ਉਸਾਰੇ ਜਾਣਗੇ? ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਨਅਤਾਂ ਲਾਉਣ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਲਈ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸਨਅਤਕਾਰਾਂ, ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸੈਕਟਰ ਨੂੰ ਦੇਣ ਲਈ ਹਥਿਆਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਤੋਂ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਮਤੇ ਪੁਆਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਖੇਤੀ ਲਈ 14.5 ਲੱਖ ਲਗਾਏ ਗਏ ਟਿਊਬਵੈਲਾਂ ਨੂੰ ਸੂਰਜੀ ਊਰਜਾ ਨਾਲ ਚਲਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਗਾਉਣ ਲਈ 1.25 ਲੱਖ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਲੋੜ ਪਏਗੀ। ਸੂਰਜੀ ਉਪਕਰਨ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਰਕਮ ਕਿਥੋਂ ਆਏਗੀ? ਕੀ ਖੇਤੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੂਬੇ, ਜਿਸ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਖੇਤੀ ਉੱਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨਾਜ ਭੰਡਾਰ ਦੀਆਂ 32ਫੀਸਦੀ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਸੂਬੇ ਦਾ ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਘਟੇਗਾ? ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਧਣ ਦੀ ਥਾਂ ਕੀ ਘਟੇਗੀ ਨਹੀਂ? ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਪਹਿਲੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟਾਂ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਕਿਸ ਵੱਟੇ ਖਾਤੇ ਪਈ? ਸਨਅਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਆਦਰਸ਼ ਸਕੂਲਾਂ ਲਈ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਦਾ ਖਰਚ ਦਾ ਲਾਭ ਕਿਸ ਨੂੰ ਹੋਇਆ?

ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੇ ਗਰੁੱਪ ਵੱਲੋਂ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸੈਕਟਰ ਅਤੇ ਸਨਅਤਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਝੋਲੀਆਂ ਭਰਨ ਲਈ ਕੰਟਰੈਕਟ ਫਾਰਮਿੰਗ ਤਹਿਤ ਬੀਜ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਖੁਲ੍ਹ ਦੇਣ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਕੀ ਕਿਸਾਨ 500 ਏਕੜ ਜਾਂ 1000 ਏਕੜ ਦੀ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਫਾਰਮਿੰਗ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ? ਇਹ ਸਮਰੱਥਾ ਸਿਰਫ਼ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸੈਕਟਰ ਕੋਲ ਹੈ, ਜੋ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਲੈ ਕੇ ਖੇਤ ਕਾਮੇ ਬਨਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰ ਦੇਣਗੇ ਅਤੇ ਆਪ ਵੱਡਾ ਨਫ਼ਾ ਕਮਾਉਣਗੇ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਕੋਲ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਛੋਟਾ ਰਕਬਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਖੇਤੀ ਕਰਕੇ ਉਹ ਆਪਣਾ ਨਿਬਾੜਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇੰਜ ਕੀ ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਕਿਸਾਨਾਂ ਪੱਖੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਦੀ ਥਾਂ ਸਨਅਤਕਾਰ ਪੱਖੀ ਨਹੀਂ ਹੈ? ਵਪਾਰੀਕਰਨ, ਨਿੱਜੀਕਰਨ ਵੱਲ ਵਧਦੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਦਮਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਪੱਕੇ ਪੈਰੀਂ ਕਰਨ ਲਈ ਜਿਥੇ ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਕਿਸਾਨ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਬਿਜਲੀ ਵੰਡ ਕੰਮ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਹੱਥਾਂ 'ਚ ਦੇਣ ਅਤੇ ਸਨਅਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਨ ਪਾਰਟ ਟੈਰਿਫ ਦੇਣ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਪੱਖ ਪੂਰਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਕਸਡ ਚਾਰਜ਼ਿਜ਼ ਦੀ 1500 ਕਰੋੜ ਸਲਾਨਾ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਦਾ ਭਾਰ ਦੂਜੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਉੱਤੇ ਪਾਉਣ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਖੜੋਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਪਾਰਟੀਆਂ ਉੱਤੇ ਤਿੰਨ ਕਿਸਾਨ ਆਰਡੀਨੈਂਸਾਂ ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਵੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਕੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਮਾਰੂ ਇਹਨਾਂ ਆਰਡੀਨੈਂਸਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ 'ਚ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਖੜ੍ਹੀ ਰਹੇਗੀ? ਤਿੰਨ ਕਿਸਾਨ ਆਰਡੀਨੈਂਸ, ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਤਬਾਹੀ ਵੱਲ ਧੱਕਣ ਦਾ ਵੱਡਾ ਯਤਨ ਹਨ, ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਹਰ ਪਾਸੇ ਵਿਰੋਧ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਨਾ ਰਹਿ ਕੇ ਅਤੇ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪੈਰੀਂ ਕੁਹਾੜਾ ਨਹੀਂ ਮਾਰੇਗੀ?

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ, ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਖ਼ਫ਼ਾ ਹਨ। ਨਿੱਤ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਸਕੇਲ ਤਰਜ਼ ਤਹਿਤ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨਵੀਂ ਭਰਤੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਜੇਕਰ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਸੁਝਾਅ ਅਨੁਸਾਰ ਸੂਬੇ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਘੱਟ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਮਹਿੰਗਾਈ ਭੱਤਾ ਫਰੀਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਸੂਬੇ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ 'ਚ ਹੋਰ ਰੋਸ ਵਧੇਗਾ ਤੇ ਕਰੋਨਾ ਕਾਲ 'ਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੋਏ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਮਕਾਜ 'ਚ ਹੋਰ ਵੀ ਵਿਘਨ ਪਏਗਾ। ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਇਹ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਵੀ ਜੇਕਰ ਮੰਨ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਨਫ਼ਰੀ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਅਬਾਦੀ ਅਨੁਪਾਤ ਅਨੁਸਾਰ ਵੱਧ ਹੈ ਤਾਂ "ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਵਸਥਾ" ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਔਖਿਆਈਆਂ ਝੱਲ ਰਹੇ ਇਸ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੱਡੀਆਂ ਚੁਣੌ-ਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ। ਕੁਝ ਨੌਜਵਾਨ ਜਿਹੜੇ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਹਿਕਮਿਆਂ 'ਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਸੂਬੇ 'ਚ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਕੀ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵਾਸ ਦੀ ਹੋੜ ਹੋਰ ਵੀ ਤਿੱਖੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ? ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਛੱਡ ਕੇ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ?

ਪੰਜਾਬ ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ 'ਚ ਮੋਹਰੀ ਰੋਲ ਅਦਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕੁਲ ਧਰਤੀ ਦਾ 82ਫੀਸਦੀ ਖੇਤੀ ਅਧੀਨ ਹੈ ਜਦਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਤੇ 40ਫੀਸਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਖੇਤੀ ਯੋਗ ਹੈ। ਸਾਲ 2019-20 'ਚ ਕੀਤੇ ਇਕ ਸਰਵੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ ਨੇ 31.53 ਮਿਲੀਅਨ ਮੀਟਰਿਕ ਟਨ ਅਨਾਜ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ। ਕੁਲ ਮਿਲਾ 7342 ਮੀਟਰਕ ਟਨ ਫਲ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ। ਪੰਜਾਬ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਗਰਮ ਕੱਪੜਿਆਂ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਦਾ 95ਫੀਸਦੀ, ਸਿਲਾਈ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਦਾ 85ਫੀਸਦੀ ਅਤੇ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਦਾ 75ਫੀਸਦੀ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਸਭ ਕੁਝ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਅਸਥਿਰ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਸਬੰਧੀ ਵਤੀਰਾ ਸਦਾ ਮਤਰੇਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਥੇ ਕੋਈ ਵੱਡੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਗਈ। ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਨਰੋਆ ਬਨਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸਾਰਥਿਕ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਪੁੱਟੇ ਗਏ ਸਗੋਂ ਹਰੇ ਇਨਕਲਾਬ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਉਪਜਾਊ ਧਰਤੀ ਦਾ ਨਾਸ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਥੇ ਖਾਦਾਂ, ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ ਦਵਾਈਆਂ ਦੇ ਵੱਧ ਪੈਦਾਵਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਹੋੜ ਨਾਲ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੂਸ਼ਿਤ ਹੋਇਆ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪੱਧਰ ਨਿੱਤ ਸਾਲ ਨੀਵਾਂ ਗਿਆ। ਖੇਤੀ ਮਹਿੰਗੀ ਹੁੰਦੀ ਗਈ। ਛੋਟਾ ਕਿਸਾਨ ਮਹਿੰਗੀ ਖੇਤੀ ਕਾਰਨ ਖੇਤੀ ਛੱਡਣ 'ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋਇਆ। ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਪਿੰਡਾਂ 'ਚ ਹਾਲਤ 'ਚ ਨਿਘਾਰ ਆਇਆ। ਉਪਰੋਂ ਨਿੱਤ ਨਵੇਂ ਕਿਸਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਆਰਡੀਨੈਂਸਾਂ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਔਕੜਾਂ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀਆਂ। ਕਦੇ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦੁਗਣੀ ਕਰਨ, ਕਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੰਡੀਆਂ 'ਚ ਅਨਾਜ ਵੇਚਣ ਲਈ ਖੁਲ੍ਹੀ ਮੰਡੀ ਵਰਗੇ 'ਮ੍ਰਿਗਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾਮਈ' ਨਾਹਰੇ ਤੇ ਕਾਰੇ ਕਿਸਾਨ ਦਾ ਲੱਕ ਤੋੜਨ (ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸੈਕਟਰ ਦੀਆਂ ਝੋਲੀਆਂ ਭਰਨ ਵਾਲੇ) ਵਾਲੇ ਲਗਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਬਿਜਲੀ ਸਹੂਲਤ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਖੋਹੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਸਬਸਿਡੀਆਂ ਖਤਨ ਕਰਨ ਵੱਲ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਹੱਥ-ਠੋਕਾ ਬਣ ਕੇ ਨਿੱਜੀਕਰਨ ਵਪਾਰੀਕਰਨ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਖਜ਼ਾਨਾ ਭਰਨ ਦਾ ਅਧਾਰ ਬਣਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੋਚ ਲੋਕ ਹਿਤੈਸ਼ੀ ਅਤੇ ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਮੋਨਟੇਕ ਸਿੰਘ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਲੋਕ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੀ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਸੁਣਾਉਣ ਦਾ ਰਾਹ ਪੱਧਰਾ ਕਰਦੀ। ਜੇਕਰ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦੀ ਤਬਾਹੀ ਤਾਂ ਹੋਏਗਾ ਹੀ ਲੋਕ ਮਾਰੂ ਵੀ ਸਿੱਧ ਹੋਏਗਾ।

ਔਕਲੈਂਡ ਦੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਾਲੇ ਹੀ ਸਫਰ ਕਰ ਸਕਣਗੇ

ਔਕਲੈਂਡ (ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਸਿਆਲਾ)- ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਦੇ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਮੰਗਲਵਾਰ ਲਗਪਗ 102 ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਸਥਾਨਿਕ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਵਿਚੋਂ ਇਕੋ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਚਾਰ ਮੈਂਬਰ ਕਰੋਨਾ ਪੀੜਤ ਪਾਏ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਅਗਲੇ ਹੀ ਦਿਨ ਬੁੱਧਵਾਰ ਤੋਂ ਔਕਲੈਂਡ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਕਰੋਨਾ ਤਾਲਾਬੰਦੀ ਪੱਧਰ-3 ਲਾਗੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਲਈ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ 12 ਹੋਰ ਦਿਨਾਂ ਲਈ 26 ਅਗਸਤ ਤੱਕ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਾਕੀ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਤਾਲਾਬੰਦੀ ਦਾ ਪੱਧਰ-2 ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੱਧਰ-3 ਉਤੇ ਜਨਤਕ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਸਿਰਫ ਜਰੂਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਮੁਲਾਜਮਾਂ ਲਈ ਵਰਤੀਆ ਜਾ ਸਕਣੀਆਂ ਅਤੇ 2 ਮੀਟਰ ਦਾ ਫਾਸਲਾ ਜਰੂਰੀ ਹੈ। ਜਨਤਕ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਰਤਣ ਵਾਸਤੇ ਫੇਸ ਮਾਸਕ ਪਹਿਨਣਾ ਵੀ ਜਰੂਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਬੱਸਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਚੱਲਣਗੀਆਂ ਪਰ ਦੇਰ ਰਾਤ ਵਾਲੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੋਮਵਾਰ ਤੋਂ ਸਕੂਲ ਬੱਸਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਰੇਲਾਂ ਵੀ ਅੱਗੇ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਚੱਲਣਗੀਆਂ। ਰੇਲ ਦੇ ਬਾਅਦ ਅਗਲੀ ਰੇਲ ਦਾ ਸਮਾਂ 30 ਮਿੰਟ ਬਾਅਦ ਵੀ ਆਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਕੀਵੀ ਰੇਲ ਵੱਲੋਂ ਰਿਪੇਅਰ ਦਾ ਕੰਮ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਾਈਕਲਿੰਗ ਵਾਸਤੇ ਵੀ 2 ਮੀਟਰ ਦਾ ਫਾਸਲਾ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਵਾਟਰਕੇਅਰ ਮੁਖੀ ਰਵੀਨ ਜਾਦੂਰਾਮ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਅਸਤੀਫਾ ਕੌਂਸਿਲ ਨੂੰ ਚੁੱਭ ਰਹੀ 7 ਲੱਖ 75 ਹਜ਼ਾਰ ਤਨਖਾਹ

ਔਕਲੈਂਡ (ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਸਿਆਲਾ)- ਔਕਲੈਂਡ ਕੌਂਸਿਲ ਦੇ ਚੀਫ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਿਵ ਦੀ ਤਨਖਾਹ 6 ਲੱਖ 5 ਹਜ਼ਾਰ ਸਲਾਨਾ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਇਕ ਅਦਾਰੇ ਵਾਟਰ ਕੇਅਰ ਦੇ ਮੁਖੀ ਦੀ ਤਨਖਾਹ 7 ਲੱਖ 75 ਹਜ਼ਾਰ ਸਲਾਨਾ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਔਕਲੈਂਡ ਕੌਂਸਿਲ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਸਾਰੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਕਾਫੀ ਭੰਡਾਰ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬੰਦਿਸ਼ਾਂ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਪਾਣੀ ਦੀ ਕਿੱਲਤ ਅਤੇ ਮੁਖੀ ਦੀ ਐਨੀ ਤਨਖਾਹ ਚਰਚਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣ ਗਈ ਸੀ। ਇਸੇ ਚਰਚਾ ਦੀ ਭੇਟ ਚੜ੍ਹਦਿਆਂ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ (ਫੀਜ਼ੀਅਨ) ਸ੍ਰੀ ਰਵੀਨ ਜਾਦੂਗਰ ਜੋ ਕਿ ਵਾਟਰ ਕੇਅਰ ਦੇ ਮੁਖੀ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 7 ਲੱਖ 75 ਹਜ਼ਾਰ ਸਲਾਨਾ ਤਨਖਾਹ ਮਿਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ

ਜਿਹੜੇ ਮੁਖੀ (ਸ੍ਰੀ ਫੋਰਡ) ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਤਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਜਿਆਦਾ (860,000) ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਪਰ ਰੌਲਾ ਇਸ ਵਾਰ ਹੀ ਪਿਆ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਤਨਖਾਹ ਨੂੰ ਕੰਮ ਅਨੁਸਾਰ ਠੀਕ ਦੱਸਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਰ ਔਕਲੈਂਡ ਮੇਅਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਕੌਂਸਿਲ ਮੁਖੀ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਤਨਖਾਹ ਵਾਟਰ ਕੇਅਰ ਦੇ ਮੁਖੀ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਇਹ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਟੈਕਸ ਦਾ ਪੈਸਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰਾ ਮਾਮਲਾ ਪਾਣੀ ਦੀ ਕਮੀ ਕਰਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਭੰਡਾਰ 61.4% ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਇਹ 87.1% ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵੇਲੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਤਨਖਾਹ 4,71,000 ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ ਸਲਾਨਾ ਹੈ। ਇਥੇ ਹੀ ਬਸ ਨਹੀਂ ਪਬਲਿਕ ਸੈਕਟਰ ਦੇ ਵਿਚੋਂ ਐਨ. ਜ਼ੈਡ. ਸੁਪਰ ਫੰਡ ਦੇ ਮੁਖੀ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਇਸ ਵੇਲੇ 10 ਲੱਖ 65 ਹਜ਼ਾਰ ਸਲਾਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸੈਕਟਰ ਦੇ ਵਿਚ ਫਲੈਚਰ ਬਿਲਡਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮੁਖੀ ਦੀ ਤਨਖਾਹ 2019 ਦੇ ਵਿਚ 56 ਲੱਖ ਸਲਾਨਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਲਹਿਰ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਦਾ ਡੂੰਘਾ ਹੁੰਗਾਰਾ ਭਰਦੀਆਂ ਪੰਜਾਬੀ ਫ਼ਿਲਮਾਂ

ਭੀਮ ਰਾਜ ਗਰਗ
91-98765-45157

ਮੇਰਾ ਰੰਗ ਦੇ ਬਸੰਤੀ ਚੋਲਾ.. ਮਾਏ ਰੰਗ ਦੇ... ਬਸੰਤੀ ਚੋਲਾ..

ਦੇਸ਼ ਲਈ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਕੁਰਬਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਆਜ਼ਾਦੀ ਘੁਲਾਟੀਏ ਸ਼ਹੀਦ ਸਰਦਾਰ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸਾਰਾ ਦੇਸ਼ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਵੇਖਦਾ ਹੈ. ਸਰਦਾਰ ਭਗਤ ਸਿੰਘ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਇਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਹੁਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਥਾ ਸਮਕਾਲੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ. ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਫਾਂਸੀ ਚਾੜਿਆ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਉਹ 23 ਸਾਲ ਦਾ ਸੀ. ਸਰਦਾਰ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਅਟੁੱਟ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਸੀ ਕਿ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਉਦੋਂ ਵਾਪਰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤੇ ਬਹਿਸ ਕਰਕੇ ਉਨਾਂ ਨੂੰ ਅਮਲੀ ਜਾਮਾ ਪਹਿਨਾਇਆ ਜਾਵੇ. ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ: 'ਇਨਕਲਾਬ ਦੀ ਤਲਵਾਰ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਘੁਰਨੇ ਪੱਥਰਾਂ 'ਤੇ ਤਿੱਖੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ.' ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹਵਾਲਾ ਹੈ: ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਦਮ ਪਰ ਜੀ ਜਾਤੀ ਹੈ, ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਮੋਢਿਆਂ' 'ਤੇ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਜਨਾਜ਼ੇ ਉਠਾਏ ਜਾਤੇ ਹੈਂ. ਲੋਕ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਤ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਆਦੀ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਦਲਾਅ ਦੇ ਵਿਚਾਰ' ਤੇ ਡਰਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੇ ਹਨ. ਇਹ ਬੇਚੈਨੀ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਆਤਮਾ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ. ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਹਾਰਾਂ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੁਰਾਹੇ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ. ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਮਨੁੱਖੀ ਤਰੱਕੀ ਵਿਚ ਠੰਗੇ ਅਤੇ ਅਧਰੰਗ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਜਨਮ 28 ਸਿਤੰਬਰ, 1907 ਨੂੰ ਜਰਾਂਵਾਲਾ ਤੋਂ 12 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਪਿੰਡ ਨੰਬਰ 107, ਜੀ.ਬੀ. ਬੰਗਾ, ਜ਼ਿਲਾ ਲਾਇਲਪੁਰ (ਹੁਣ ਪਾਕਿਸਤਾਨ) ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ ਸੀ. ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜੱਦੀ ਪਿੰਡ ਖੱਟਕੜ ਕਲਾਂ ਜ਼ਿਲਾ ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ (ਪੰਜਾਬ) ਹੈ. ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਨਾਂ ਸਰਦਾਰ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਅਤੇ ਮਾਤਾਜੀ ਦਾ ਨਾਂ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵਿਦਿਆਵਤੀ ਸੀ. ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੂਰਵਜ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਫੌਜ ਵਿਚ ਸਨ. ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਚਾਚਾ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਨਕਲਾਬੀ ਲਹਿਰ ਚਲਾ ਰਹੀ ਗਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਨ. ਪਰਵਾਰ ਨੇ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਾਂ ਭਾਗਾ ਵਾਲਾ ਰੱਖਿਆ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜਨਮ ਵੇਲ਼ੇ ਉਸਦੇ ਚਾਚਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪਿਤਾ ਸਰਦਾਰ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜੇਲ਼ ਵਿਚੋਂ ਛੁਟਕੇ ਘਰ ਪਰਤੇ ਸਨ. ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਚਾਚਿਆਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੋ ਕੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅੰਦੋਲਨ ਵਾਸਤੇ ਸਮਰਪਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ. ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਹੀ, ਆਪਣਾ ਸ਼ਹੀਦੀ ਚੋਲਾ ਬਸੰਤੀ ਰੰਗ ਲਿਆ ਸੀ. ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਰਿਆ ਸਮਾਜੀ ਸੰਸਥਾ ਦਯਾਨੰਦ ਐਂਗਲੋ ਵੈਦਿਕ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਮੁਢਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ. ਵੱਡੇ ਹੋਣ ਤੇ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਦਾ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜੀਵਨ ਤੇ ਬਹੁਤ ਅਸਰ ਪਿਆ. ਉਹ 1923 ਵਿਚ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਦਾਖ਼ਲ ਹੋ ਗਏ ਸਨ. ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਤੇਜ਼ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।

ਉਹ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਦੇ ਅਹਿੰਸਾ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਤੋਂ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਯੰਗ ਰਿਵੋਲਯੂਸ਼ਨਰੀ ਮੂਵਮੈਂਟ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਏ. ਉਹ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਰਿਪਬਲਕਿਨ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ (ਐਚ.ਆਰ.ਏ) ਸਮੇਤ ਕਈ ਇਨਕਲਾਬੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੇ ਮੇਮ੍ਬਰ ਬਣ ਗਏ. ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਈਮਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਕ ਵਿਰੋਧ ਰੈਲੀ ਵਿਚ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ ਲਾਲਾ ਲਾਜਪਤ ਰਾਏ ਜੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਬਰਤਾਨਵੀ ਪੁਲਿਸ ਅਫ਼ਸਰ ਜੌਨ ਸਾਂਡਰਸ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ. 8 ਅਪ੍ਰੈਲ 1929 ਨੂੰ, ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਟੁਕੇਸ਼ਵਰ ਦੱਤ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ ਜਨਤਕ ਗੈਲਰੀ ਤੋਂ ਦੋ ਬੰਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਚੈਂਬਰ ਵਿਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤੇ. ਧਮਾਕੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ "ਇਨਕਲਾਬ ਜ਼ਿੰਦਾਬਾਦ" ਨਾਅਰੇ ਲਾਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ. ਫਿਰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ. ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬੰਬਾਰੀ ਲਈ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ. ਜਦੋਂ ਤਕ ਸੈਂਡਰਜ਼ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਗਿਆ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਜੇਲ ਤੋਂ ਮੀਆਂਵਾਲੀ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ਼ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ।

ਜੇਲ਼ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਯੂਰਪੀ ਕੈਦੀਆਂ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਕੈਦੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੱਖਪਾਤ ਵਾਲਾ ਬਰਤਾਓ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ. ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖਾਣੇ ਦੇ ਮਿਆਰ, ਕੱਪੜੇ, ਟਾਇਲੈਟਰੀਜ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਿਹਤ-ਸੰਬੰਧੀ ਲੋੜਾਂ ਵਿਚ ਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਮੰਗ ਅਤੇ ਕਿਤਾਬਾਂ ਤੇ ਇਕ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਅਖ਼ਬਾਰ ਆਦਿ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ ਅਰੰਭ ਕੀਤੀ. ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਧ ਰਹੀ ਹਰਮਨਪਿਆਰੀ ਨੇ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੌਂਡਰਜ਼ ਦੇ ਕਤਲ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚ ਭਗਤ ਸਿੰਘ, ਸੁਖਦੇਵ ਅਤੇ ਰਾਜਗੁਰੂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ. 23 ਮਾਰਚ 1931 ਨੂੰ ਲਾਹੌਰ ਜੇਲ਼ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਨੌਜਵਾਨ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ. ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਗੁਪਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਗੰਡਾ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ ਪਿੰਡ ਦੇ ਬਾਹਰ ਸਸਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ. ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੇ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹਿਲਾਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਜੰਗ 'ਚ ਜਿਥੇ ਅਖਬਾਰਾਂ ਨੇ ਚੰਗਿਆੜੀ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਓਥੇ ਦੇਸ਼-ਭਗਤੀ ਦੀਆਂ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਨੇ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਭਾਂਬੜ 'ਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਸੀ. ਫਿਲਮ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਿਥਿਹਾਸਿਕ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਫਿਲਮਾਂ ਬਣਾਈਆਂ. ਸਟੰਟKਐਕਸ਼ਨ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਅਜ਼ਾਦੀ, ਹਿੰਦ ਕੇਸਰੀ, ਵੀਰ ਭਾਰਤ, ਬਾਗੀ ਸਿਪਾਹੀ ਆਦਿ ਨਾ ਸਿਰਫ ਭੜਕਾਊ ਸਨ ਬਲਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਦੇਸ਼-ਭਗਤੀ ਦਾ ਗੁਪਤ ਸੰਦੇਸ਼Kਉਤਸ਼ਾਹ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਸੀ. ਕਈ ਫਿਲਮਾਂ ਜਿਵੇਂ: 'ਪੇਸ਼ਵਾ ਕੀ ਮੌਤ, ਸਿੰਘਗੜ੍ਹ, ਭਗਤ ਵਿਦੁਰ, ਵੰਦੇ ਮਾਤਰਮ ਆਸ਼ਰਮ, ਸਵਰਾਜ ਤੋਰਨ (ਉਦੈ ਕਾਲ), ਮਹਾਤਮਾ, ਰਜ਼ੀਆ ਸੁਲਤਾਨ, ਸਿਕੰਦਰ ਅਤੇ ਕਿਸਮਤ ਆਦਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਸੰਵਾਦਾਂ ਰਾਹੀਂ ਦੇਸ਼ਭਗਤੀ ਦੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਲੁਕਾਓ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ. ਫਿਲਮ ਭਗਤ ਵਿਦੁਰ(1921) ਵਿਚ ਵਿਦਰ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਨਜ਼ਦੀਕੀ 'ਤੇ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਵਰਗਾ ਨਜਿੱਠਣਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ. ਫਿਲਮ 'ਮਹਾਤਮਾ' ਦਾ ਨਾਂ ਬਦਲ ਕੇ 'ਧਰਮਾਤਮਾ' ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕਈ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਅਤੇ ਡਾਇਲਾਗ ਹਟਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ. 'ਇਮਾਨ ਫਰਾਮੋਸ਼' ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਨੂੰ ਫਿਲਮ ਚੋਂ "ਇਨਕਲਾਬ ਜ਼ਿੰਦਾਬਾਦ" ਦੇ ਨਾਰੇ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ. ਫਿਲਮ ਕਿਸਮਤ (1943) ਦੇ ਗੀਤ 'ਦੂਰ ਹਟੋ ਐ ਦੁਨੀਆ ਵਾਲੋ...' ਦੇ ਵਿਜ਼ੁਅਲਸ ਵਿਚ ਹੀਰੋਇਨ ਮੁਮਤਾਜ਼ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨੂੰ ਸੰਯੁਕਤ ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਦੀ ਪਿੱਠਭੂਮੀ ਉਤੇ ਭਾਰਤੀ ਝੰਡੇ ਨੂੰ ਲਹਿਰਾਉਂਦੇ ਵਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ. ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਵਾਲਿਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਜਿਵੇਂ ਝਾਂਸੀ ਕੀ ਰਾਣੀ, ਜਾਗ੍ਰਿਤੀ, ਹਕ਼ੀਕ਼ਤ, ਸ਼ਹੀਦ, ਉਪਕਾਰ, ਸਾਤ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ, ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਕੀ ਕਸਮ, ਬਾਰਡਰ ਆਦਿ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ. ਇਕੋ ਵਰ੍ਹੇ 2002 ਵਿਚ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜੀਵਨ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਇੱਕਠਿਆਂ 6 ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।

ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਚਾਚਾ ਅਤੇ ਪਗੜੀ ਸੰਭਾਲ ਜੱਟਾ ਮੂਵਮੈਂਟ ਦੇ ਹੀਰੋ ਸ਼੍ਰੀ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ 3 ਮਾਰਚ, 1907 ਨੂੰ ਲਾਇਲਪੁਰ ਵਿਖੇ ਇਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਰੈਲੀ ਵਿਚ, ਝੰਗ ਸਿਆਲ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ, ਬਾਂਕੇ ਦਿਆਲ ਦੇ ਲਿਖੇ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਗੀਤ 'ਪਗੜੀ ਸੰਭਾਲ ਜੱਟਾ ਪਗੜੀ ਸੰਭਾਲ ਓਏ...ਜ਼ਾਲਿਮਾਂ ਤੇਰਾ ਲੁੱਟ ਲਿਆ ਮਾਲ ਓਏ...' ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ. ਸਰਦਾਰ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਹੁਰਾਂ ਨੇ ਬਰਤਾਨਵੀ "ਭੌਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾਨੂੰਨ" ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਦੀਆਂ 'ਪਗੜੀ ਸੰਭਾਲ ਜੱਟਾ...' ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਖੁੱਸਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਨKਇਜ਼ਜ਼ਤ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ. ਇਸ ਗੀਤ ਦੀ ਇੰਨੀ ਜਿਆਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਹੋਈ ਕਿ ਛੇਤੀ ਕੁ ਇਹ ਅੰਦੋਲਨ ਦਾ ਚਿੰਨ੍ਹ ਅਤੇ ਆਤਮਾ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ. ਕੁੱਝ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਗੀਤ ਨੂੰ ਪਗੜੀ ਸੰਭਾਲ ਲਹਿਰ ਦੇ ਇੱਕ ਆਗੂ ਚੌਧਰੀ ਸ਼ਾਹਬੁੱਦੀਨ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ।

ਇਹ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਗੀਤ ਹਿੰਦੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਵਾਰੀਂ ਪੇਸ਼ ਕਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ. ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਗੀਤ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ ਗਵਾਂਢੀ (1942) 'ਚ ਪੇਸ਼ ਕਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ. ਇਸ ਗੀਤ ਨੂੰ ਸੋਹਨ ਲਾਲ ਸਾਹਿਰ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼ਿਵ ਦਿਆਲ ਬਾਤਿਸ਼ ਤੇ ਪੰਡਤ ਅਮਰ ਨਾਥ ਨੇ ਗਾਇਆ ਸੀ. ਸਨ 1960 ਵਿਚ ਈਸਟ ਐਂਡ ਵੈਸਟ ਮੂਵੀਜ਼, ਬੰਬਈ ਨੇ 'ਪਗੜੀ ਸੰਭਾਲ ਜੱਟਾ' ਨਾਂਅ ਦੀ ਫਿਲਮ ਬਣਾਈ ਸੀ. ਵਰਮਾ ਮਲਿਕ ਦੇ ਲਿਖੇ ਟਾਈਟਲ ਗੀਤ ਨੂੰ ਮੁਹੰਮਦ ਰਫੀ ਨੇ ਗਾਇਆ ਸੀ. ਇਕ ਵਾਰੀਂ ਫੇਰ ਦੇਸ਼-ਭਗਤੀ ਦਾ ਇਹ ਤਰਾਨਾ ਸਨ 1974 'ਚ ਬਣੀ ਫਿਲਮ 'ਸ਼ਹੀਦ-ਏ-ਆਜ਼ਮ ਸਰਦਾਰ ਭਗਤ ਸਿੰਘ' ਵਿਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ. ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੇ ਗੀਤ 'ਪਗੜੀ ਸੰਭਾਲ ਜੱਟਾ, ਪੱਗੜੀ ਸੰਭਾਲ ਓਏ..' ਉਤੇ ਦੇਵ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਲਾਜਵਾਬ ਐਕਟਿੰਗ ਕਿੱਤੀ ਸੀ. ਜਦਕਿ 'ਰੰਗ ਦੇ ਬਸੰਤੀ ਚੋਲਾ ਮਾਂ ਮੇਰਾ ਰੰਗ ਦੇ ਬਸੰਤੀ ਚੋਲਾ...' ਸੋਮ ਦੱਤ ਤੇ ਪਰੇਸ਼ ਨੰਦਾ 'ਤੇ ਫਿਲਮਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ. 'ਸਰਫ਼ਰੋਸ਼ੀ ਕੀ ਤਮੰਨਾ ਅਬ ਹਮਾਰੇ ਦਿਲ ਮੈਂ ਹੈ..' ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਪਰਵਾਨੇ ਬਿਸਮਿਲ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ. ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਗਾਣਾ 'ਵੇਖੋ ਲੋਕੋ ਖਿੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲੋਂ ਟਹਿਣੀਆਂ ਤੋਂ ਫੁੱਲ ਝੜਦੇ ਨੇ ...' ਮੁਹੰਮਦ ਰਫੀ ਨੇ ਸੋਮ ਦੱਤ ਲਈ ਗਾਇਆ ਸੀ. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਨ 1992 ਵਿਚ, ਇਕਬਾਲ ਚੰਨਾ ਨੇ 'ਪੱਗੜੀ ਸੰਭਾਲ ਜੱਟਾ ਨਾਂ ਦੀ ਫਿਲਮ ਬਣਾਈ, ਜਿਸਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਗੀਤ 'ਪੱਗੜੀ ਸੰਭਾਲ ਜੱਟਾ...' ਨੂੰ ਸੰਤ ਰਾਮ ਉਦਾਸੀ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ. ਫੇਰ ਸਾਲ 2002 ਵਿਚ ਪ੍ਰੋਡੂਸਰ ਇਕਬਾਲ ਢਿੱਲੋਂ ਨੇ 'ਸ਼ਹੀਦ-ਏ-ਆਜ਼ਮ' ਫਿਲਮ ਬਣਾਈ, ਜਿਸਦਾ ਟਾਈਟਲ ਗੀਤ 'ਪੱਗੜੀ ਸੰਭਾਲ ਜੱਟਾ...' ਰੂਪ ਕੁਮਾਰ ਰਾਠੌੜ ਨੇ ਗਾਇਆ ਸੀ।

ਫਿਲਮ 'ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ' (1940) ਦਾ ਗੀਤ 'ਕੋਇਲ ਨੂੰ ਪਿੰਜਰੇ ਵਿਚ ਪਾਕੇ...' ਗੁਲਾਮੀ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਸੀ. ਦੁੱਲੇ ਨੇ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਹਾਕਿਮ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਕ਼ਤਲ ਦਾ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਵਾਸਤੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕੱਠੇ ਕਰਕੇ ਜੱਥਾ ਬਣਾਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਹਾਕਿਮ ਦੀ ਇੱਟ ਨਾਲ ਇੱਟ ਵਜਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ. ਫਿਲਮ 'ਇੱਕ ਮੁਸਾਫ਼ਿਰ' (1940) ਦੇ ਦੋ ਗੀਤ "ਪੰਛੀ ਦੇ ਖੰਭ ਝੜ੍ਹ ਗਏ, ਹੁਣ ਉੱਡਕੇ ਜਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ..." ਤੇ "ਟੁਰ ਜਾ ਏਥੋਂ ਦੂਰ ਮੁਸਾਫ਼ਿਰ...ਤੇਰੀ ਸ਼ਾਨ ਵਤਨ ਹੈ ਤੇਰਾ..." ਵੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਤੜਪ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਦੇ ਹਨ. ਉਸ ਵੇਲ਼ੇ ਦੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਗੀਤ ਜਿਵੇਂ: 'ਉੱਡ ਦੇ ਪੰਛੀ ਪਿੰਜਰੇ ਪਾਏ..' (ਮੇਰਾ ਮਾਹੀ); ਗਾਉਣੇ ਛੱਡ ਦੇ ਗੀਤ ਪੰਛੀਆਂ.., ਉੱਠ ਜਾਗ ਮੁਸਾਫ਼ਿਰ ਭੋਰ ਪਈ.., ਵੇ ਲਲਾਰੀਆ ਰੰਗ ਦੇ ਚੀਰਾ ਮੇਰੇ ਵੀਰ ਦਾ..'(ਰਾਵੀ ਪਾਰ) ਆਦਿ ਜੰਗ-ਏ-ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਤਰਾਨੇ ਵਜੋਂ ਪਹਿਚਾਣੇ ਗਏ ਸਨ. ਗੁਲਾਮੀ ਦੀਆਂ ਜ਼ੰਜੀਰਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜਣ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਦਿੰਦਾ ਹੋਇਆ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ 'ਮੰਗਤੀ' ਦਾ ਗੀਤ "ਇਥੋਂ ਉੱਡ ਜਾ ਭੋਲਿਆ ਪੰਛੀਆ..." ਨੰਦ ਲਾਲ ਨੂਰਪੁਰੀ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ. ਨੂਰਪੁਰੀ ਨੇ 'ਮੰਗਤੀ'ਫ਼ਿਲਮ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 'ਖੇਡਣ ਦੇ ਦਿਨ ਚਾਰ' ਅਤੇ 'ਵਲਾਇਤ ਪਾਸ' ਆਦਿ ਪੰਜਾਬੀ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਦੇ ਵੀ ਗੀਤ ਲਿਖੇ ਸਨ. ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੰਡਾਰੇ ਦੀ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਨੂੰ ਝੇਲਦੇ ਹੋਏ ਲੱਖਾਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਦਰਦ ਨੂਰਪੁਰੀ ਨੇ 'ਰਾਵੀ ਛੱਡ ਚਲੇ ਆਂ ਝਨਾਂ ਛੱਡ ਚੱਲੇ ਆਂ...' (ਖੇਡਣ ਦੇ ਦਿਨ ਚਾਰ) ਗੀਤ ਰਾਹੀਂ ਬਿਆਨ ਕਿੱਤਾ ਸੀ।

ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕਤਾ, ਫਿਰਕੂ ਸਦਭਾਵਨਾ, ਮਾਤ-ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਤੀ ਸ਼ਰਧਾ ਵਰਗੇ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਬਣੀ ਫਿਲਮ 'ਕਿੱਕਲੀ' (1964), ਇਕ ਅਜਿਹੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਹੈ ਜੋ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਆਪਣੇ ਹਨੀਮੂਨ ਦੀ ਪੂਰਵ ਸੰਧਿਆ' ਤੇ ਲੜਾਈ ਦੇ ਮੈਦਾਨ 'ਚ ਮੋਰਚਾ ਸੰਭਾਲ ਲੈਂਦਾ ਹੈ. ਫਿਲਮ 'ਧਰਤੀ ਸਾਡੀ ਮਾਂ' (1976) ਵਿਚ ਹੀਰੋ ਰਣਬੀਰ ਆਪਣੀ ਨਵੀਂ ਨਵੇਕਲੀ ਵੌਹਟੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਧਰਤੀ ਮਾਂ ਦੀ ਰਖਵਾਲੀ ਲਈ ਸਰਹੱਦ ਤੇ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ. ਭਾਰਤ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਜੰਗ ਦੇ ਬੈਕਗਰਾਉਂਡ ਤੇ ਬਣੀ ਹੋਈ ਫਿਲਮ 'ਧਰਤੀ ਵੀਰਾਂ ਦੀ' (1965) ਦਾ ਗੀਤ 'ਕ਼ਫ਼ਨ ਲੈਕੇ ਨਿਕਲੇ ਵਤਨ ਦੇ ਸਿਪਾਹੀ...' ਦੇਸ਼ ਵਾਸਤੇ ਮਰ ਮਿਟਣ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ. ਫਿਲਮ 'ਸੱਸੀ ਪੁੰਨੂੰ' (1965) ਦਾ ਜੰਗੀ ਨਗ਼ਮਾ 'ਗੱਜਦੇ ਨੇ ਲਾਲ ਬੱਦਲ ਜੰਗ ਦੇ..' ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਦੇ ਜਜ਼ਬੇ ਦਾ ਹੁੰਗਾਰਾ ਭਰਦਾ ਹੈ. ਸਾਲ 1966 ਵਿਚ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਈ ਫਿਲਮ 'ਗੱਭਰੂ ਦੇਸ਼ ਪੰਜਾਬ ਦੇ' ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਗੀਤ 'ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਨੂੰ ਤੱਕ ਕੇ .. ਉੱਠ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸ਼ੇਰਾ..' ਭਾਰਤ-ਚੀਨ ਯੁੱਧ ਦੇ ਸਮੇ ਪੰਜਾਬੀ ਗੱਭਰੂਆਂ ਵਲੋਂ ਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਕੁਰਬਾਨ ਹੋਣ ਦੀ ਲਲਕਾਰ ਸੀ. ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ 1965 ਦੀ ਜੰਗ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਲਾਲ ਬਹਾਦਰ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਵਜੋਂ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਮਰਾ ਨੇ 'ਖੇਡ ਪ੍ਰੀਤਾਂ ਦੀ' (1967) ਫਿਲਮ ਬਣਾਈ ਸੀ. "ਹੋ ਜਾਗ ਉੱਠੇ ਧਰਤੀ ਦੇ ਲਾਲ....ਜੈ ਜਵਾਨ ਜੈ ਕਿਸਾਨ." ਅਤੇ "ਮਰ ਕੇ ਅਮਨ ਦੇ ਲਈ ਬਹਾਦਰ ਲਾਲ." ਗੀਤਾਂ ਨੂੰ ਚਮਨ ਲਾਲ ਸ਼ੁਗਲ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ।

ਫਿਲਮ 'ਜੱਗਾ' (1964) ਦੇਸ਼ ਸੇਵਾ ਦੇ ਜਜ਼ਬੇ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਦੀ ਸੀ. ਇਸ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਗੀਤ 'ਮੇਰਾ ਬਾਂਕਾ ਦੇਸ਼ ਪੰਜਾਬ ਬੇਲੀਆ... ' ਨੂੰ ਮਹਿੰਦਰ ਕਪੂਰ, ਬਲਬੀਰ, ਮੁਹੰਮਦ ਰਫੀ ਨੇ ਉਸਤਾਦ ਅੱਲਾਹ ਰੱਖਾ ਕੁਰੈਸ਼ੀ ਦੇ ਸੰਗੀਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ 'ਚ ਗਾਇਆ ਸੀ. ਫਿਲਮ ਦੇ ਦੋ ਹੋਰ ਗੀਤ 'ਮੈਂ ਜੱਟ ਦੇਸ਼ ਪੰਜਾਬ ਦਾ..' ਅਤੇ 'ਜੇ ਮੈਂ ਜਾਣਦੀ ਜੱਗੇ ਨੇ ਮਰ ਜਾਣਾ..' ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਦੀ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗ੍ਰਤ ਕਰਦੇ ਹਨ. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਿਲਮ ਗੀਤ ਬਹਾਰਾਂ ਦੇ (1964) ਦੀ ਕੱਵਾਲੀ 'ਸੋਹਣੇ ਰੱਬ ਦੀਆਂ ਸਿਫਤਾਂ ਕੀ ਕਰੀਏ...' ਤੇ 'ਕਦਮ ਵੱਧਾ ਲੈ ਹਾਣੀਆ..' ਗੀਤ ਦੇਸ਼ ਪਿਆਰ ਦੀ ਤਰਜੁਮਾਨੀ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਜਦੋਂ ਵੀ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼-ਪਿਆਰ ਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਦਾ ਲਾਵਾ ਫੁੱਟਿਆ. ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਜ਼ਬਾਤਾਂ ਨੂੰ ਫਿਲਮ 'ਲਾਵਾ ਫੁੱਟਿਆ' (1967) ਦੇ ਗੀਤਾਂ 'ਹੁਣ ਛੱਡ ਹਲ ਪੰਜਾਲੀ ਓ ਜੱਟਾ..., 'ਤੋਪ ਵਿਚ ਗੋਲਾ ਕਮਾਨ ਵਿੱਚ ਤੀਰ... 'ਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ. ਧਰਤੀ ਮਾਂ ਦੀ ਅਣਥੱਕ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਡੁੱਬੀਆਂ ਪੰਜਾਬੀ ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਫਿਲਮ 'ਮੁੱਖੜਾ ਚੰਨ ਵਰਗਾ' (1969) ਦੇ ਗੀਤ 'ਅਸੀਂ ਧੀਆਂ ਭਾਰਤ ਮਾਂ ਦੀਆਂ...' ਆਪਣੀ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਦਾ ਇਜ਼ਹਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਹਨ. 'ਇਹ ਧਰਤੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ... ਇਸਨੂੰ ਸ਼ੀਸ਼ ਨਿਵਾਈਏ..'(ਜੀਤੋ-1972) ਅਤੇ 'ਤੂੰ ਧਰਤੀ ਦਾ ਲਾਲ.. ਮੇਰੇ ਹਾਣੀਆਂ..' (ਪਟੋਲਾ-1973) ਗੀਤਾਂ ਨੂੰ ਮਹਿੰਦਰ ਕਪੂਰ ਤੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਗਾਇਆ ਸੀ।

ਮੁਗ਼ਲ ਰਾਜ ਦੇ ਅਤਿਆਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਤੰਗ ਆਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਰਮਿਆਂ ਨੇ 'ਸਵਾ ਲਾਖ ਸੇ ਇਕ ਲੜਾਊਂ ਤਬੀ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਕਹਾਊਂ' ਦੇ ਵਾਕ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਕੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੇ ਦਲਾਂ ਵਿਚ ਭਾਜੜਾਂ ਪਾ ਦਿਤੀਆਂ ਸਨ. ਕਾਹਨੂਆਣੇ ਛੰਬ ਦਾ ਛੋਟਾ ਘਲੂਘਾਰਾ ਵਾਪਰਿਆ. ਇਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਘਟਨਾ ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਫਿਲਮ 'ਸਵਾ ਲਾਖ ਸੇ ਇਕ ਲੜਾਊਂ ' (1976) ਵਿਚ ਬਹੁਤੇ ਗਾਣੇ 'ਜਿਹੜੇ ਦੇਸ਼ ਤੇ ਜਾਨ ਗਵਾ ਜਾਂਦੇ..., ਜਿਹੜੀਆਂ ਕੌਮਾਂ ਮਰਨ ਤੋਂ ਡਰ ਜਾਨ ., ਖਾਲਸਾ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕੀ ਫੌਜ..' ਦੇਸ਼ ਪਿਆਰ ਦੇ ਜਜ਼ਬੇ ਨਾਲ ਭਰੇ ਹੋਏ ਸਨ।

13 ਅਪ੍ਰੈਲ 1919 ਨੂੰ ਜਲਿਆਂਵਾਲੇ ਬਾਗ਼ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਜਨਰਲ ਡਾਇਰ ਨੇ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਹਜੂਮ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਹੋਲੀ ਖੇਡਣ ਲਈ ਬਦੂੰਕਾਂ ਤੇ ਸਟੇਨਗਨਾਂ ਨਾਲ ਗੋਲੀਆਂ ਦਾ ਮੀਂਹ ਵਰ੍ਹਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ. ਨੌਜਵਾਨ ਉੱਧਮ ਨੇ ਇਹ ਖੌਫ਼ਨਾਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਆਪਣੀ ਅੱਖੀਂ ਤੱਕਿਆ ਸੀ. ਉਸਦਾ ਅੰਦਰ ਰੋ ਉੱਠਿਆ, ਬਦਲੇ ਦੀ ਅੱਗ ਉਸਦੇ ਅੰਦਰ ਭਾਂਬੜ ਵਾਂਗੂ ਬਲਦੀ ਰਹੀ. ਆਖਿਰਕਾਰ 13 ਮਾਰਚ, 1940 ਨੂੰ ਉਸਨੇ ਮਾਈਕਲ ਔਡਵਾਯਰ ਨੂੰ ਲੰਡਨ ਵਿਚ ਗੋਲੀ ਮਾਰਕੇ ਬਦਲਾ ਲੈ ਹੀ ਲਿੱਤਾ. 'ਸ਼ਹੀਦੀ ਯਾਰ ਦੀ, ਸਾਨੂੰ ਲਲਕਾਰ ਦੀ' ਜਜ਼ਬੇ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਨਰੂਲਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਫਿਲਮ 'ਸ਼ਹੀਦ ਊਧਮ ਸਿੰਘ' (1977) ਰਾਹੀਂ ਬਾਖੂਬੀ ਵੱਡੇ ਪਰਦੇ 'ਤੇ ਉਤਾਰਿਆ ਸੀ. ਨਿਰਮਾਤਾ ਇਕਬਾਲ ਢਿੱਲੋਂ ਨੇ ਸਾਲ 1999 ਵਿਚ ਮਲਟੀ ਸਟਾਰ ਕਾਸ੍ਟ ਲੈਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਉਧੱਮ ਸਿੰਘ (ਰਾਮ ਮੁਹੰਮਦ ਸਿੰਘ ਆਜ਼ਾਦ) ਫਿਲਮ ਬਣਾਈ ਸੀ. ਗੁਰਦਾਸ ਮਾਨ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਰੋਲ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰ ਆਇਆ ਸੀ।

ਫੌਜੀ ਪ੍ਰਵਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਉੱਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਫਿਲਮ ਉਡੀਕਾਂ (1978) ਦੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਦੇ ਤਰਾਨੇ 'ਤੇਰੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਸ਼ਮ੍ਹਾ ਨੂੰ ਹੈ ਖਤਰਾ ਸਾਥੀਆ.... ਅਤੇ 'ਤੇਰਾ ਜਿਸਮ ਦੇਸ਼ ਦਾ...' ਪੰਜਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਾਸਤੇ ਦੇਸ਼ ਪਿਆਰ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦਾ ਸਰੋਤ ਹਨ. ਅਸੀਂ ਫੌਜੀਆਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਅਣਕਹੇ ਤਿਆਗ ਤੇ ਬਲੀਦਾਨ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰ-ਓ-ਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ. ਫਿਲਮ ਦੀ ਹੀਰੋਇਨ ਸਿੰਮੀ ਗਰੇਵਾਲ (ਨੇਜੋ), ਜਿਸਦਾ ਪਤੀ ਦੇਸ਼ ਵਾਸਤੇ ਲੜਦੇ ਹੋਏ ਲਾਪਤਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਦੀਆਂ ਲੰਮੀਆਂ ਉਡੀਕਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹਨ।

ਸਾਲ 1979 ਵਿਚ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਦੀ ਜੀਵਨੀ ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਦੋ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਸਰਦਾਰ-ਏ-ਆਜ਼ਮ ਅਤੇ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ. ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਨਾਂ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਦੇ ਜੋਸ਼ੀਲੇ ਗੀਤ 'ਜਦ ਤੱਕ ਦੇਸ਼ ਆਜ਼ਾਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਮੇਰਾ ...; ਸਾਡੀ ਸੋਨੇ ਦੀ ਇਹ ਧਰਤੀ..; ਸੇਵਾ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਜਿੰਦੜੀਏ...; ਓ ਦਿਵਾਨੋ ਓ ਮਸਤਾਨੋ...ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਜਸ਼ਨ ਮਨਾਓ' ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਵਾਸਤੇ ਮਰ ਮਿਟਣ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ. ਸ਼ਹੀਦ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਬੰਗਾਲ ਦੇ ਮਹਾਨ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਰਾਸ ਬਿਹਾਰੀ ਬੋਸ ਤੇ ਮਿਲਟਰੀ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਜੰਗ-ਏ-ਆਜ਼ਾਦੀ 'ਚ ਕੁੱਦ ਪਿਆ ਸੀ. ਉਸਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੱਚੀ ਉਮਰੇ ਫਾਂਸੀ ਤੇ ਚੜ੍ਹਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਸਰਦਾਰ ਭਗਤ ਸਿੰਘ, ਕਈ ਕਿਤਾਬਾਂ, ਨਾਟਕਾਂ ਅਤੇ ਫਿਲਮਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਰਿਹਾ ਹੈ. ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਇਕ ਕੌਮ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਯਾਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਉਹ ਇੱਕ ਐਸੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦੀ ਰੰਗੀਨ ਕਲਪਨਾ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਮਨੋਜ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਫਿਲਮ 'ਸ਼ਹੀਦ' (1965) ਦੇ ਕਿਰਦਾਰ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਲਈ ਕੀਤੀ ਸੀ. ਪਰ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨਾ ਸਿਰਫ ਇਕ ਸਿਨੇਮਾ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਨੋਜ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਫਿਲਮ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਰਦਾਰ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਨਾਲ ਕੋਈ ਨਿਆਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ. ਸ਼ਹੀਦ-ਏ-ਆਜ਼ਮ ਸਰਦਾਰ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਅੱਜ ਵੀ ਉਹਨੇ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕKਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਕਰੀਬ ਇਕ ਸਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਸਨ. ਜੇ ਅਸੀਂ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਸਹੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵੱਧਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਅਤੇ ਅਪਣਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ ਜੋ ਸਰਦਾਰ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਪਿੱਛੇ ਛੱਡ ਗਏ ਹਨ।

ਬਚਪਨ ਬਨਾਮ ਆਧੁਨਿਕਤਾ

-ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ -ਡਾ.ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ
ਜਤਿੰਦਰ ਕੌਰ ਸੇਖੋਂ
91-94177-60000

ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਿੜੇ ਹੋਏ ਚਿਹਰਿਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਹਰ ਇਕ ਦੀ ਰੂਹ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਬੱਚੇ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਤੁਤਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਚੰਗੇ ਭਲੇ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਵੀ ਤੁਤਲਾ ਬਣਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ ਮਾਣੀਆਂ ਮੌਜਾਂ ਬਹਾਰਾਂ ਸਾਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਯਾਦ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਬਚਪਨ ਅਜਿਹੀ ਅਵਸਥਾ ਹੈ ਜੋਂ ਬੁਢਾਪੇ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੋਝ ਨਹੀਂ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਤੇ ਚਾਵਾਂ ਨਾਲ ਬੱਚੇ ਦੀ ਪਰਵਰਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਵੱਡੇ ਜਦ ਬਚਪਨ ਤੇ ਚੱਲ ਰਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਹਿਜ ਹੀ ਇਹ ਅੰਤਰ ਗਿਆਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਤੇ ਸਾਡੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ ਵਾਕਈ ਇਕ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦਾ ਫ਼ਰਕ ਹੈ, ਜੋ ਦਿਨੋਂ ਦਿਨ ਵੱਧ ਰਹੀ ਆਧੁਨਿਕਤਾ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਬਚਪਨ ਅਣਭੋਲ, ਆਜ਼ਾਦ ਤੇ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਗੋਦ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਡਰ ਤੋਂ ਗੁਜ਼ਰਿਆ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸਾਡੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਬਚਪਨ ਅਣਭੋਲ ਤਾਂ ਹੈ, ਪਰ ਬਣਾਵਟੀ ਤਬੀਅਤ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖ ਸਿਰਜਿਆ ਆਲਾ-ਦੁਆਲਾ, ਡਰ, ਸਹਿਮ ਤੇ ਅਸੁਰੱਖਿਆ ਭਰੀ ਪਈ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਰੋਕਾਂ ਟੋਕਾਂ ਤੇ ਨਾਂਹ- ਪੱਖੀ ਵਤੀਰਾ ਨਾਲ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਪਨਪ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਸਰਵਪੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਤਕਨੀਕ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਉਸ ਦੌਰ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਜਿੱਥੇ ਅਸੀਂ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਹਰ ਪੱਖੋਂ ਤਕਨੀਕ ਨਾਲ ਜੋੜਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਸ਼ ਤਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਪਰ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਜੋੜ ਰਹੇ। ਇਸ ਨਾਲ ਅਸੀ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਦੀ ਮਸ਼ੀਨ ਬਣਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ।

ਤਕਨੀਕੀ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਭਰਮਾਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਤੌਰ ਤੇ ਬਹੁਤ ਕਮਜ਼ੋਰ ਬਣਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਜੋਕੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਮੋਬਾਇਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਐਨਾ ਲਗਾਵ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਕੁਝ ਪੁੱਛੀਏ-ਦੱਸੀਏ, ਤਾਂ ਉਹ ਸਾਡੀ ਗੱਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੋਬਾਇਲ ਫੋਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਦੇ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਬੱਚਾ ਸਰੀਰਕ ਖੇਡਾਂ ਨਾਲੋਂ ਆਨਲਾਈਨ ਖੇਡਾਂ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤਵੱਜੋਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਬੱਚੇ ਨਹੀਂ ਅਸੀ ਖ਼ੁਦ ਹਾਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਹੀ ਹਾਂ ,ਜੋਂ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਭੇਜਣ ਦੇ ਡਰੋਂ, ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੀ ਅੱਖਾਂ ਹੇਠ ਰੱਖਣ ਲਈ ਮੋਬਾਇਲ ਫੋਨ ਫੜਾ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਖੇਡਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਮੋਬਾਇਲ ਵਿੱਚ ਸਾਰਾ ਸਮਾਂ ਗੁਜ਼ਾਰਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਜੇਕਰ ਉਹ ਕਿਸੇ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲੇਗਾ ਨਹੀਂ ,ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਸਮਾਯੋਜਨ, ਮਿਲਵਰਤਣ ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਦਾ ਹੁਨਰ ਤਾਂ ਉਸ ਅੰਦਰ ਵਿਕਸਿਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਉਸਦਾ ਵਿਅਕਤੀਤੱਵ ਦਾ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਵਿਕਾਸ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਖੁਦ ਸੋਚ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਜੋਂ ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ ਮਨੋ ਵਿਗਿਆਨਕ ਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦਾ ਰੂਪ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਬੱਚਾ ਮਨੋ ਵਿਗਿਆਨਕ ,ਮਾਨਸਿਕ,ਸਮਾਜਿਕ ਪੱਖੋਂ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਸਰੀਰਕ ਪੱਖੋਂ ਤੰਦਰੁਸਤ ਕਿਵੇਂ ਰਹੇਗਾ।

ਅੱਜ ਕੋਵਿਡ -19 ਦੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵੀ ਬੱਚੇ ਹੀ ਹੋਏ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਵੱਡੇ ਐਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਸੱਮਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਨਜਿੱਠ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਬੱਚੇ ਫੇਰ ਡਰ, ਸਹਿਮ, ਦੇ ਕਾਰਨ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਬੰਦ ਹਨ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤਾਂ -ਮਿੱਤਰਾਂ ਦੀ ਕਮੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।ਉਹ ਬੱਚੇ ਜੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਕੂਲ ਜਾਣ ਤੇ ਰੋਂਦੇ ਸੀ ਹੁਣ ਉਹ ਸਕੂਲ ਜਾਣ ਦੀ ਜ਼ਿੱਦ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਸਾਥ ਦੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ,ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਸਾਡਾ ਸਮਾਂ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਕੀਮਤੀ ਖਿਡੌਣੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਸਰਦਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।ਬੱਚੇ ਦੇ ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਖੜੋਤ ਕਦੇ ਨਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਘਾਟਾ ਹੈ।ਇਸ ਛੌੜੀਧ-19 ਦੇ ਸਮੇਂ ਜੇਕਰ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ ਡਗਮਗਾਈ ਹੈ ਤਾਂ ਬੱਚੇ ਦੇ ਬਚਪਨ ਤੇ ਵੀ ਡੂੰਘਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਿਆ ਹੈ। ਅੰਤ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਇਹੀ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹਵਾਂਗੇ ਇਹ ਸਮਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਸਮਾਂ ਕੱਢਾਂਗੇ ਤਾਂ ਹੀ ਕੱਲ ਨੂੰ ਉਹ ਸਾਡੇ ਲਈ ਸਮਾਂ ਕੱਢਣਗੇ। ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚੋਂ ਸਮਾਂ ਕੱਢ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਬਿਠਾਈਏ , ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਸੈਰ ਤੇ ਲੈ ਕੇ ਜਾਈਏ, ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰੀਏ, ਛੋਟੀਆਂ-ਮੋਟੀਆਂ ਖੇਡਾਂ ਖੇਡੀਏ, ਇਸਨਾਲ ਬੱਚਾ ਆਨੰਦ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਸਦੀ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਦਿਲੀ ਸਾਂਝ ਹੋਰ ਵੀ ਗੂੜੀ ਹੁੰਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸਕੂਨ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸੋ ਆਉ, ਸਾਰੇ ਆਪਣੇ ਰੁਝੇਵਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਕੱਢ ਕੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਸਾਥੀ ਬਣੀਏ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਪੱਖ ਤੋਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਣਾਈਏ।

ਮੈਂ ਰਾਹਾਂ ਤੇ ਤੁਰਦਾ, ਮੈਂ ਤੁਰਦਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਰਾਹ ਬਣਦੇ ..

ਪੂਜਾ ਪੁੰਡਰਕ
poojalovelyputt@gmail.com

ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਦੀ ਲਿਖੀ ਇਹਨਾਂ ਪੰਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਉਹ ਗੁਣਵੱਤਾ ਭਰੀ ਹੈ ਜੋਂ ਸਦੀਵੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ ਤੇ ਚੜ੍ਹੀਆਂ ਰਹਿਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਤਤੱਪਰ ਤੇ ਖੁਦਦਾਰ ਬੰਦੇ ਦਾ ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨਗੀਆਂ। ਇਹ ਗੱਲ ਬਿਲਕੁਲ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਭੀੜ ਵਿੱਚ ਚਲਦੇ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਭੇੜ ਹੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਭੀੜ ਤੋਂ ਵੱਖ ਉਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋਂ ਕੁਝ ਨਵਾਂ ਸਿਰਜਦਾ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਪੂਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ ਮਾਲਾ ਮਣਕੇ ਵਿੱਚ ਇਕ ਗੱਲ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਕਦੇ ਕਾਮਯਾਬ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ,ਉਹ ਜੋਂ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਇਕ ਉਹ ਜੋਂ ਦੱਸੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਵਾਧੂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ।

ਇਕ ਗੱਲ ਜੋਂ ਜਿਸ ਲਿਖਿਆ ਜਾਂ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਰ ਕੋਈ ਕਰੇਗਾ , ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੋਚੋ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਧਰੇ ਕਦੇ ਲਿਖਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਕਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਖਾਲੀ

ਰਾਹਾਂ ਤੇ ਤੁਰਨ ਤੋਂ ਡਰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸੁੰਨਸਾਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਭੀੜ ਭਰੇ ਰਾਹਾਂ ਤੇ ਖਾਲੀ ਰਾਹਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਤੇ ਰੋੜੇ ਹੋਣਗੇ। ਸੜਕ ਤੇ ਪਏ ਕਿਸੇ ਰੋੜੇ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਲੋਕ ਪਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ,ਪਰ ਉਹ ਇਕ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋਂ ਉਸਨੂੰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਸਹੀ ਥਾਂ ਧਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸਮਝਦਾ ਹੈ। ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸਮੱਸਿਆ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸਦਾ ਇਕੋ ਹੱਲ ਹੈ,ਉਸਦੇ ਵਿਕਲਪ ਬਹੁਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਦਿੱਸਦਾ ਸੀ ਉਹ ਹੈ ਜੋਂ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।ਇਸ ਕਰਕੇ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਤੇ ਸੱਮਸਿਆਂ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੋਚੋ।

ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਕਰੋਗੇ ਲੋਕ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਾਗਲ ,ਤੇ ਜਦੋਂ ਕਰ ਕੇ ਸਫ਼ਲ ਹੋ ਜਾਵੋਗੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਸਲਾਮ ਹੀ ਕਹੇਗੀ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪਾਗਲ ਕਹਿਲਾਉਣ ਦੀ ਆਦਤ ਪਾ ਲਿਓ।ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨੀਵਾਂ ਦਿਖਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਾ ਕਰੋ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਗਿਰਾਉਂਦੇ-ਖਿਲਾਉਂਦੇ ਅਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਨਹੀਂ ਖੁਦ ਕਿੰਨੇ ਗਿਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਾਬਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਾ ਕਰੋ। ਤੁਹਾਡੀ ਗਵਾਈ ਵਕਤ ਦੇਵੇਗਾ। ਤੁਸੀਂ ਹਰ ਕੰਮ ਨੂੰ ਨਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੋਚੋ ਤੇ ਬਸ ਲੱਗ ਜਾਓ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਆਦਤ ਪਾਓ, ਸਿਰਜਣਾਤਮਕ ਤੁਸੀਂ ਖੁਦ ਬਣ ਜਾਉਂਗੇ।

CORNING ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਟਰੱਕਰ ਭਰਾਵਾਂ ਦਾ ਆਪਣਾ

AAA Truck Wash, Tire, and Lube

* We Carry New and Used Tires All Major Brands
* Smart Way Tires Available
* Used Tires Start From & 135
* Old Change $ 189 + Tax
* We also do truck and car washing and waxing
* Friendly and Professional Staff
* We offer truck and car detailing

AAA TRUCKWASH
Sign of Excellence

ਪੰਜਾਬੀ ਭਰਾਵਾਂ ਲਈ ਸੇਲ

ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਬਰਿਜਸਟੋਨ ਸਟੇਅਰਿੰਗ ਟਾਇਰਾਂ ਦੀ ਸੇਲ ਲਗਾਈ ਹੈ

ਬਰਿਜਸਟੋਨ 283 (ਦੋ ਟਾਇਰ) $1149

ਚਾਈਨੀਜ਼ 749 (ਦੋ ਟਾਇਰ) $749

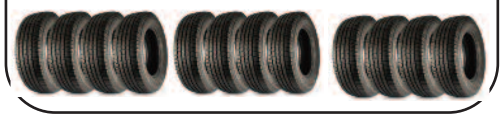

ਪੁਰਾਣੇ ਟਾਇਰਾਂ ਦੀ ਸੇਲ

ਇਕ ਵਾਰ ਸੇਵਾ ਦਾ ਮੌਕਾ ਜ਼ਰੂਰ ਦਿਓ

Used Tires American Brand	$99 + Labor
Recap Truck Tire	$ 249 + Labor
Recap Trailar Tires and Kind	$ 199 + Labor

LUCAS OIL LUCAS INJECTOR CLEANER $28.99

NEW & USED TIRES

WASH, LUBE, BRAKES

Call: 530-824-5134

Call: 650-642-0697

3525 Highway 99, West Corning, CA 96021

Across the Street from TA Truck Stop

KB USED AUTO SALES

8655 B Monterey Street Gilroy, CA 95020

Kashmiri Bhatia,
Dealer/Broker
408-848-2365

50% OFF WARRANTY
with Qualifying Car Purchase

IN HOUSE
FINANCING AVALIABLE
www. kbusedautosales.com

ਅਸੀਂ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਸਾਨ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਤੇ ਲੋਨ ਲਈ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ

Kashmiri Bhatia & his wife

K&K AUTO REPAIR and Car Wash

63 Muckelemi St
San Juan Bautista 95045

Kashmiri Bhatia (Owner)
831-623-4702

20% OFF LABOUR
on your next qualifying service

Car Care You Can Trust

ਮਹਾਂਰਿਸ਼ੀ ਵਾਲਮੀਕ ਸਭਾ ਯੂ.ਐਸ.ਏ.(ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ) ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਵੱਲੋਂ
ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਸ਼ਹੀਦ ਬਾਬਾ ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ (ਭਾਈ ਜੈਤਾ ਜੀ) ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਹਾੜੇ ਦੀਆਂ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਲੱਖ-ਲੱਖ ਵਧਾਈਆਂ

5 ਸਤੰਬਰ 2020 ਨੂੰ
ਵੀਡੀਓ ਕਾਨਫਰੰਸ ਰਾਹੀਂ ਸੰਗਤਾਂ
ਨਾਲ ਜੁੜ ਕੇ ਬਾਬਾ ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ ਜੀ
ਦੇ ਜੀਵਨ ਤੇ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਬਾਰੇ
ਵਿਚਾਰਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਜੀ

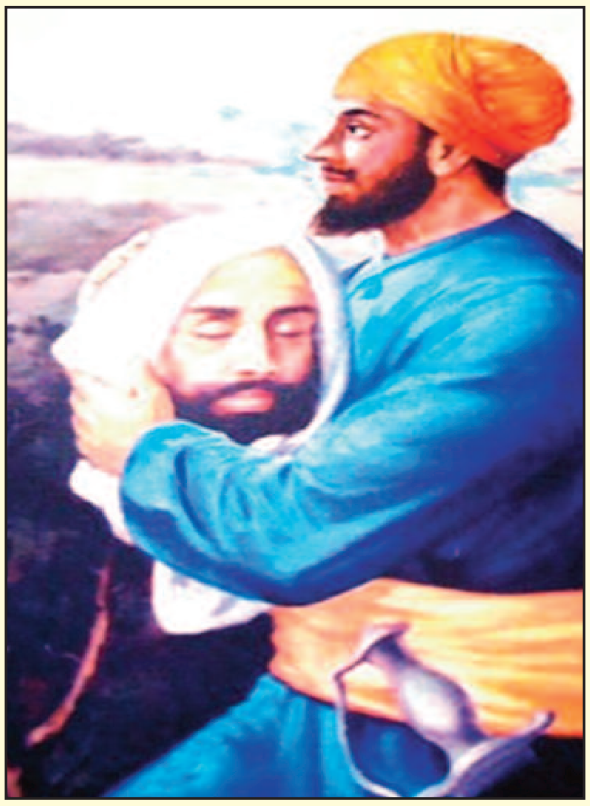

ਸੰਗਤ ਦੇ ਦਾਸ

ਪ੍ਰੇਮ ਸੌਂਧੀ (ਪ੍ਰਧਾਨ), ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ (ਸੀਨੀਅਰ ਵਾਈਸ ਪ੍ਰਧਾਨ), ਕੁਲਦੀਪ ਥਾਪਰ (ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ), ਪਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਹੋਤਾ (ਸੀਨੀਅਰ ਵਾਈਸ ਚੇਅਰਮੈਨ), ਅਵਿਨਾਸ਼ ਸੌਂਦੀ (ਵਾਈਸ ਚੇਅਰਮੈਨ), ਬਲਵੀਰ ਧਾਰੀਵਾਲ (ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ), ਵਿਸ਼ਾਲ ਸ਼ਰਬਤੀ (ਸਕੱਤਰ), ਗੁਰਪਾਲ ਸਿੰਘ (ਚੇਅਰਮੈਨ), ਵਿਨੋਦ ਗਿੱਲ, ਬਲਵੀਰ ਥਾਪਰ, ਵਰੁਣ ਗਿੱਲ (ਖਜਾਨਚੀ), ਨਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਗਿੱਲ (ਚੀਫ ਆਰਗੇਨਾਈਜਰ), ਜਗਜੀਤ ਗਿੱਲ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ (ਮੇਨਟੀਨੈਂਸ ਆਰਗੇਨਾਈਜਰ),
ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ਰਜ਼- ਸੁਰਜੀਤ ਗਿੱਲ, ਕੁੰਦਨ ਲਾਲ ਸੌਂਧੀ, ਦਵਿੰਦਰ ਸ਼ੁੱਭ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ, ਰਵੀਪਾਲ, ਰਾਮਪਾਲ ਮੱਟੂ, ਸਾਧੂ ਰਾਮ ਭੱਟੀ, ਦੀਪਕ ਸਹੋਤਾ, ਤਰਸੇਮ ਲਾਲ ਥਾਪਰ, ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਪੰਡੋਰੀ, ਪ੍ਰਸ਼ੋਤਮ ਲਾਲ ਸੌਂਧੀ, ਰੋਹਤਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਭਗਾਣੀਆਂ, ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਲਾਲੀ, ਜਸਪਾਲ ਮਾਲੜੀ, ਰਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸਲਹੋਤਰਾ, ਸ਼ਾਮ ਲਾਲ ਸੌਂਧੀ।

ਮਹਾਂਰਿਸ਼ੀ ਵਾਲਮੀਕ ਸਭਾ ਯੂ.ਐਸ.ਏ.(ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ) ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰ

ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ- ਪ੍ਰੇਮ ਸੌਂਧੀ (530-813-3877), ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ (530-740-3056), ਵਿਸ਼ਾਲ ਸ਼ਰਬਤੀ (530-933-5915), ਬਲਵੀਰ ਥਾਪਰ (916-607-4650), ਬਲਵੀਰ ਧਾਰੀਵਾਲ (916-243-9017), ਵਿਨੋਦ ਗਿੱਲ 530-218-3969

ਮਹਾਂਰਿਸ਼ੀ ਵਾਲਮੀਕ ਟੈਂਪਲ, 84/86 ਪਰਸੀ ਐਵਨਿਊ, ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ, ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ 95991